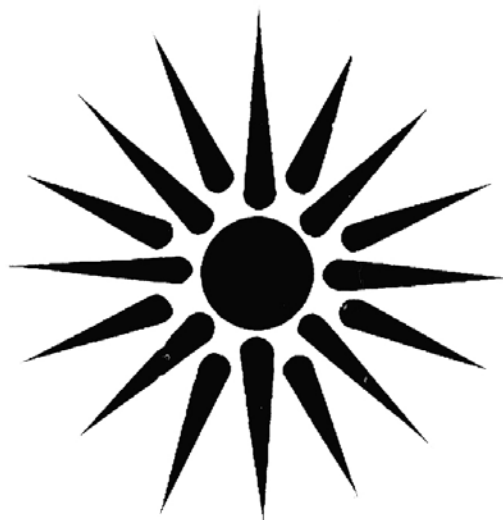

ТАЛКАЧИ

НОВЕЛА

Стојан Кочов

ТАЛКАЧИ

Новела

Published by:

Risto Stefov Publications
rstefov@hotmail.com

Toronto, Canada

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system without written consent from the author, except for the inclusion of brief and documented quotations in a review.

Copyright © 2017 by Stoian Kochov & Risto Stefov

e-book edition

January 24, 2017

ЗА ПУСТИНАТА КОЈА ВЛАДЕЕ СЕГА ВО РОДНИОТ ЕГЕЈ И
ЗА ИЗГУБЕНИТЕ ИЛУЗИИ НА ТАЛКАЧИТЕ НИЗ ВИОРОТ
НА СУДБИНАТА
ВО ГОДИНИТЕ НА Г.ВОЈНА
(1945-1949)

СКОПЈЕ, 2016

МОТИВОТ СЕ РОДИ УШТЕ ОДМА ПО ВОЈНАТА

Почнав во 1951 година во Ташкент.
но НОВЕЛАТА не ја довршив

Останав заматен со мислите
Туку речи до длабока старост
Се до нес се прашувам!.

Што ме натера да го заветам животот!?(но и масовно тоа го
сторија сите Македонци) Токму во Граѓанската војна (1945-
1949)г.

Ми се чини од тогаш останав без јасен одговор се до денес
барам....

Не избледено останаа и моите соборци и клетвата за
Македонија

Ме печат сеќавањата и изгубената крв
Изгубена низ смртоносните акции
Низ кои не водеа идеолошките активисти
низ црвеното губилиште,се до пеколот...
До денденес ми ги будат дамарите

ПАВЛЕ РАКОВСКИ

Од истакнат национален борец до жртва на комунистичкиот
режим.

Книгава ја посветувам

На Павле Раковски - Гоце син на Мара и Мијаиле кој по смртта, не доби свој гроб во својата татковина Македонија за тоа што не ги прифати лагите на своите соборци-поданици.

Рехабилитација доби по смртта. Неговата лична приказна е доста необична, но интересна: од селско дете воловарче, стигнал до политички робијаш во логорите на Берија-Сталин во Сибир...Како?

Последиците стануваат јасни и разбирливи, само со добро познавање на пријателот. Досега, не е било можно да станат јасни и разбирливи неговите постапки без расветлување на политиката што ги предизвика да стане “македонски националист” и робијаш во Сибир.

УШТЕ МИ НАВИРААТ ПОКОРУВАЊАТА НА ИДЕОЛОШКАТА ДЕМОКРАТИЈА

(Сите тајни акции на идеолошкиот активизам што се случија во едно време на лаги: (1945-1949) над македонскиот човек од страна на македонските организации НОФ и АФЖ преку идеолошката демократија собрани на едно место)

Сведоштва за талкачите

Во пеколот на војната (1945-1949) со Павле Раковски се сретнавме само еднаш.

Втор пат се сретнавме во септември 1949 година, по ликвидацијата на ДАГ во месноста Бурели во Албанија.

Трета средба кога од Алмата дојде во Ташкент 1956 година и остана неколку дека кај мене и од мене барааше да појдеме кај секретарот на партиската организација на ККГ другарот ЦИФРОНИ. Целта му беше да се врати кај нас борците .

Четврта средба во прифатилиштата во Скопје...

Последната средба на закопот плачев и ги слушав пофалните зборови од неговите соборци и соработници во ораганизациите - НОФ и АФЖ, кои до вчера го клеветеа, како руски шпион... и на една слика кои беа сликани во Алмата, се тука во Скопје, за да не биде на сликата како руски шпион, неговите соборци му ја посекоја главата од заедничката слика.

I дел

ПОКОРУВАЊЕТО НА МАКЕДОНСКИТЕ НА
ИДЕОЛОШКИТЕ ПРОПАГАНДИСТИ КОИ ВО ТОА ВРЕМЕ
НЕЗНАЕЊЕТО БЕШЕ НЕВИДЛИВА СИЛА НА
ПОТЧИНЕТОС ПОД НЕЧИЈ “ВЛАДЕТЕЛ НА ЦРВЕН ДВОР”,
А СЕ ПРЕД НАРОДОТ СЕ ОПРАВДУВАА СО ИЗРЕКАТА
“ТАКА Е РЕШЕНО ОД ГОРЕ”.

(Сите тајни акции на идеолошкиот активизам што се случија во
едно време на лаги: (1945-1949) над македонските организации
НОФ и АФЖ преку идеолошката демократија собрани на едно
место)

“Прогонетиот е подобар, од гонителот” Барух де Спиноза

ГЛАВА ПРВА

Талкачите се враќаат на корените

Автомобил-комбе подзастана пред големата железна порта и набрзо му отвори службеник кој се поздрави само со возачот. До целта стигна веднаш, возејќи забрзано преку една уличка и застана точно меѓу две бараки. Во дворот бесцелно шеткаа неколку мажи и жени со разновидна облека, руска, полска, чешка и унгарска и кога ги видоа новодојдените, повеќето од нив се стрчаа кон возилото, а неколку останаа на плочникот да се расправаат за националниот развој на Унгарците во заткарпатскиот дел, под романска власт. Домарот на прифатилиштето стоеше пред влезот број три, со врзоп клучеви и чекаше. Новодојдените слегуваа со куфери и разни торби, маж кој вешто држеше во забите папироска, облечен во азијатска топлогрејка и бујна руска форашка, а по него беа две жени со дете што одеше со војнички чекор. Возачот сврте со автомобилот и си замина намигнувајќи му на детето. Низ ходникот се слушаше само одот на домарот кој носеше тешки потковици. Тој им подаде клуч од собата тринаесет; соба со асиметрична положба и пет кревети, мијалник и оштрбено огледало.

Домарот, кога оцени дека Добрин Сувогорски е глава на семејството, му подаде список да потпише и да ја прими состојбата во собата. Им покажа во која просторија се дели храна и им го кажа времето што беше определно согласно режимот на прифатилиштето. Откога излезе овој, секој по своја желба седна; креветите се затресоа и почнаа да крцкаат, а еден кревет остана празен.

Румена Сувогорска пред да седне здогледа по чаршавите дамки од мрсни капки, а на секое коше од чаршавите и перниците имаше печат втиснат од управата. Штиците на подот беа намачкани со црно изгорено масло, чешмата капеше, закачалката беше на самата врата. Над вратата стоеше закачен изразито робусен звучник, малку накривен и се слушаше тивка музика. Румена го сврте погледот кон таванот и се загледа во

светилката од која, чиниш со мака излегува светлина, цинично се потсмевнува и гледа во Добрина.

- Прифатилиштата насекаде се исти! Десет години талкаме од едно во друго... Туѓи чаршафи, кревети исклатени од бес, излигавени перници и заеднички нужници. Мирисам на туѓа мочка. До кога? - му се обрати на Добрина.

- До кога ќе чекам пред вратата на колективен нужник? Не дочекувам да излезе испостраната, па јас да клекнам. Преку трулите штици да слушам машко шуркање, или некој мене да ме слуша како се пнијам...

- Детето ми мириса на дезинфекција, на хлор и на дидитиви, - стана бесна и отиде кон огледалото над мијалникот. Се чешлаше и постојано зборуваше.

- Го хранам со лажици од кои јаделе луѓе заразени од сите видови болести, разни идиоти. Погледни го! - му се сврти на Добрина. - Ми личи на агитатор. Дури и неговите екстремитети ја загубиле симетријата. Не знае да заигра, се врти околу нас, смрдливците. Навикна и тоа да прислушкува и да шепоти во доверба “само тебе”... чиниш илегалец е. А, што да речам што цели десет години ме следат погледите на сенилни старци? Понекогаш полни со злоба, затоа што станале немоќни, - иронично се смее, префрлувајќи ја долгата коса преку рамото на Добрина предупредувачки - ми се здодеа од шалтерите и чекалните. Молби, таксени марки, изјави и докажувања. Десет крштелни имам со различни датуми. Кое е точно!? - се смее на глас. Првото, во кое не заведоа со презир и туѓо име? Во другото само датумите се грешни.

Добрин тргна кон неа и подвикна.

- Зошто толку сакаш да ме разубедиш?

- Знам, има луѓе со две лица, едното за жената, другото за другите луѓе. Јас не сум виновен што револуцијата создава и такви. Знам, и сега жените не се создадени за да бидат разбирливи, туку да бидат љубезни, гулабице моја!..

Мајка и гледаше во Румена како се чешла пред огледалото, и се доближи со нежност и ја погали по лицето.

- Румено, мајкина, иако си минала низ маки, имаш убава лика, - и рече мајка и Петра, која веќе со нив беше уште од петтото по ред прифатилиште. Румена, чиниш небаре доби полет, се сврте детински:

- Ах, мори мамо! Ако Добрин имаше малку љуов за мене како што се фалеше кога ме зема, јас не ќе имав време да се исчешлам.

- Хм, каде би била мојата моќ, кога не би постоела машка револуционерна вообразеност? Тие таквите кога ќе дојдат на власт, стануваат префинети егоисти. Мамо, жената која повеќе не е сакана, треба да прави се само да не плачи, нели сум жена на револуционер?... Тој знае да ме убеди, дека секаков раскош го расипува човекот. Убедувањата му биле такви. Така бил задоен како револуционер - одмавна со главата и чешлето и падна.

Добрин сега се повеќе молчеше. Не ги слушаше луѓето и во разговор не се мешаше, па затоа и за него се помалку знаеја. Се чувствуваше виновен за неуспехот, но сега, слушајќи ја Румена нестрпливо изговори:

- Јас само ти предложив, а ти имаше право да си бираш маж.

Румена, чиниш одвај чекаше, веднаш се одзва, но сега како и таа да носеше некакви вина:

- Ете, те избрав. Си бил убав, си бил големец, а сега и јас имам толку право на радост и среќа, колку што тебе ти признаваат другите... И што ни останува како што велиш “Вистината ќе победи”. Но, не губи надеж дека лагата и клеветата можат да навратат и тука, и тука мој Добрине! Ти, Добрине, си одлежал осум години во логорите. Гледаш, животот ни мина само во сурова борба, во талкање и искуство - разлутено ја притегна славината што постојано капеше и со видна гримаса на очај ја тресеше раката.

- Сега очекувај да ни минат во секавање прифатилиштата и логорите, а ги има доста миличок, само присети се на: Елбасан, Бурели, Варшава, Вроцлав, Згордзелец, Љубљанка*, Бутирка*, Лефортово*, Краснојарск, Иркутска, Варкутл, Алма Ата, Ташкент, Крајова и уште ли? За нас правдата задоцнила.

* комплекс од затворите во Москва

- Јас имам такво чувство.

Добрин сакаше да и пристапи, но остана како стаписан.

- Ти сигурно очекуваше пречек каков што им следува на ослободители? Па, што ако сум пречекан како обичен? Сакам да сум ослободен од сечија милост. Милоста за мене е понижување, човек ни самиот себе си не смее да си доделува милост. Тогаш се чувствува како заробеник.

- Ти мислиш од тебе зависеше пречекот, мој Добрине? Не, не од тебе, туку од други зависиш за таквата твоја несакана милост. Тоа требаше да го кажеш.

- Јас бев војник и му служев на својот народ ако сега е прерано да ми се признае, тогаш што?.. Но, ти со својот песимизам, знај еднаш засекогаш дека не можеш да ме очает. А јас, навистина не можам да најдам начин ти повеќе да ме сакаш. Ти гледаш дека сега сум ништо... И навистина ти толку многу сонуваше што сега се помалку почна да веруваш во мене, - се врати до креветот и легна да задрема. Ја спушти капата на очи и процеди низ заби:

- Доста!

- Јас ќерко, кон татко ти имав право да ја извршувам својата должност. Ти не личиш на мене... Јас кога страдав за татко ти бев среќна. Сега штом ќе се вратам во Лерин ќе му раскажам. Татко ти на грчките острови животот го мина. Што треба јас да барам од него? И знај дека мажот гледа подалку - и рече мајка и Петра Прстенарова.

- Јас тоа го правев десет години по овие прифатилишта. Ме ставаа на должност како што бараа другите. Сакам да бидам жена! Тоа веќе не е моја должност што сакаат другите!

Румена нервозно средуваше, вадеше од куферите, преместуваше и речиси сите придремуваа, а таа понекогаш очајно фрла поглед по сидовите и гледа разни гребнатинки, шари, потписи кои од кај дошол и отишол, а мислите не и копираат:

“Ох каде и да погледнам, каде и да ги вперам моите очи и мисли, никаде не ме очекува радост. Смрди на гнила истрошеност, се е старо, сиво...

Нешто ми ги задушувa чувствата. Длабока опасна безволност ме води се до гнасниот пекол на очајот и чувствувам празнење на срцето, а јас сум жена што треба да го живее времето во надеж, оти сум жена на револуционер, а сега веќе него го сметаат за излитен пустеник... Прифатилишта! Секаде се исти. Ист мирис, се е исто и домарот и звукот на чиниите, музиката обилува од маршеви, а син ми слушајќи ја си го загуби својот природен од... Ќе рече ли Бог да опустите! Ох, не луда ли сум што зборувам, син ми е роден во нив. Не тој ги сака”.

Се доближи до прозорецот, потоа фрли поглед над наткасната, ја зеде в раце тетратката во која Добрин водеше разни белешки.

“Словените не оставија на мртва стража чекаме фрлени во заборав уште од пред Самоила живееме во грчот на времето што лачи злоба ...”Вичо, 1947 год.

Преврте неколку листови и пак се задлабочи да чита.

“Велат дека личиме на мумии побакарени од бронзеното време...”

- Па добро Добрине! - воздивна и се загледа некаде далеку низ прозорецот. “Види го ти поетот мој”. Потоа, ја обзеде некакво

смеене и се пласна на креветот. Сите ги разбуди кога продолжи на глас да вика:

- Еј, поету мој! Навистина сега личиме на мумиии.

Добрин ги протри очите и смирено им се обрна на сите:

- Сонував чуден сон. Сакате да ви го раскажам.
Румена гледајќи отсутно, рече:

- Ти пак нешто идеализираш? Имаш право, живееме со надеж. Значи, има што да се сонува... Велат дека надежта е втората душа. Ајде да ти го слушнеме последниот сон.

Добрин се почувствува неудобно и завладеа тишина.

- Велиш, идеализирам? - Хм, - изусти со чувство на вина. - Ти треба да знаеш, кој страшно си го сака татковинското, тој е чувствителен за она што му припаѓа, возбудлив е на навредите, но возвишен е и горд што издржува!

Румена го погледна попреку и му рече:

- Ех, мој Добрине - и остана така да го слуша сонот, но Добрин веќе го симна погледот и поцрвене. Тој сега не можеше ништо да и каже, омразата му го стегна грлото, а сепак реши да ја праша, додавајќи му на својот глас жалосен тон, отколку што чувствуваше.

- Си ја мразела ли мајка ти во животот? А, зошто сум ја мразел јас? Да, мене ми се случи да ја мразам својата родена мајка.

Сега сите се свртија кон Добрина и го гледаа.

- Кога бев ученик, се до завршувањето на гимназијата ја грдев, зошто таа не знаеше да зборува грчки. Ех, толку ме имаше опиено учителот. Кога велеше овие домородците се од варварско потекло, се чувствував понижен оти сум роден од такви родители, но при крајот на студиите во Солун, почувствував голема вина на душта што и денденес ја носам.

Сите го гледаа заинтересирано.

- Но, зборот ми беше за сонот. Сонив дека држам предавање за националното прашање во Лерин, пред многу народ. Добив толку апалузи, што на крај се втурнаа многу старци да ме бакнуваат. Јас оттогаш се преродив, но веќе се срамеа пред мајка ми и татко ми. Тој туѓ грев уште го носам, бидејќи некој ми го натрупа во крвта и сакаше да ме одроди.. И се така ми течеше сонот во осознавање. А ете сега и летото четириесет и деветата година, во одблесокот на големиот воен пожар бев осуден заедно со други како шпион и предавник на револуцијата и ми беше отворен вториот картон од раководството на грчката партија. Првиот картон ми беше од владиниот режим на Грција, за моето осознавање што сум ги будел масите од македонскиот народ.

Румена иронично го погледна и му рече:

- Си сонувал тоа што не треба - и почна силно да се смее.

ГЛАВА ВТОРА

Во историјата нема револуција без жртви

Во ходникот нечија врата силно тресна, но полека исчезнуваше заглушувачката бучава. Тишината се поврати во собата и Сувогорски посака да ја искаже својата мисла.

- Никогаш човек не знае каде ќе го одведат времето и животот. Тој ги крена рамениците, така давајќи до знаење дека работата е јасна. - Секоја револуција се плаќа со жртви, без жртви нема револуција. Целокупната историја на човештвото е историја на жртви.

Румена само слушаше и трепкаше со очите.

- Понекогаш, се изгледа дека е многу просто, едноставно, човек да се определи да биде комунист. Годините минуваат како река што банално тече и сето тоа се собира во еден грст спомени и не знаеш дали ти е криво или мило, - се расприкажа неочекувано Добрин. Му паѓаа на ум разни работи, важни и безначајни... Воздивна, и почна да ја слуша Румена, ужасно збунет, кога таа го прекина без да го причека крајот на објаснувањето.

- Ох Добрине! - рече Румена набирајќи ги веѓите, па продолжи:
- Чувај го тоа за да пишувам мемоари. Јас ја познавам твојата душа. Во тебе гледам и ја ловам секоја морница кога навираат спомените, а за иднината, пак чекаш да те распореди партијата.

Тој се занесе и седна на креветот, се почувствува како да ја загубил меморијата.

- Па, што сакаш да кажеш? - ја запраша Добрин. - Што е ова? Ти помина во антикомунизам. Како тоа? Румена си го фати лицето со двете раце и замолча. Но, постепено нејзината лутина спрема Добрин попушташе.

- Вие комунистите, сте тврди како орев, но и тврдоглави.

- Жити господ, - рече тој.

- Ти си уште и фанатик и многу им веруваш на другарите, и воопшто не мислиш на нашата иднина. Тоа беше работа на партијата. Твоите соборци сега седат пред колор телевизори и витрините им се полни со неотворени книги.

- Има толку многу работи на кои мислиш ти, а јас не мислам, бидејќи ќе ми требаат уште два живота да бидам на висока партиска функција.

- Јас мислам, тоа е најлесна печалба...

- Ох, тие твои проклети пари, - рече тој и му исчезна насмевката.

- Јас само зборувам, - рече таа. - Многу полесно ми е кога зборувам. Неоти што сакам да ти здодевам, туку сакам заедно да и погледнеме на вистината в очи. Прифатилиштата станаа, наши универзитети и не треба да молчине.

- Но ти никогаш не ми кажа како си станал комунист?

- Добра идеја, - и одговори и на усните му се оцртуваше веќе јасна насмевка, па потикнат од прашањето, продолжи:

- Си припомнувам. Од првата светска војна запомнив само топовски грмежи од Солунскиот фронт и како домашните го криеја телето од разни интендатури на завојуваните војски. Кога француските војски си заминаа, настапи мир во селото, но по малку се наполни местото се до Лерин со Срби и Црногорци и рекоа дека отсега тие ќе бидат власт. Шест месеци правеа пиши-бриши и со полна уста пцугеја се живо и мртво на дофат од триста метра околу куќата. Ама тие Црногорците, не беа такви. Имаше еден Вељко, висок колку за двајца наши луѓе. Тој велеше, дека тука е Господов рај, земја и зеленило да ти се наполнат очите, а не камењар. Имаше желба да си ја донесе љубената и да му изнороди повеќе од десет деца и ете ти една мала Црна Гора. Можеби и така си умре, со надеж.

Едно утро во тринаесеттата, се помрднаа накај Битола и уште не бевме здивнале, кога од недоапица се рапашаа грчките војници. И тие наново почнаа со бриши-пиши, на луѓето по вера. Ги обележуваа луѓето се додека не им го покажаа ценемот, а во дваесет и четвртата се појавија во селото првите доселеници - Мацири, заедно со Астиномот. (Началник на милиција).

Спанос Петракис. Тој во Клештина дојде без многу врева. Дојде во новоизградената кука на Геле Бизговски, што беше оддалечена на два коша од нашата.

Астиномот на баба Риса и покажа официјално писмо, напишано на една хартија.

Таа прво дотрча до нас. Дедо ми Иљо, неразбирајќи ја што му зборува, и се обрати: “Кој е тој маж”? “Големец”, му одговори ожалостено баба Риса и продолжи. “Стави маса и столови и со голем клинец ја закачи сликата на нивниот цар, која ја донесе со себе”.

“Бре, бре... Од каде е овој, неканет началник? Тоа не го правеа и достоинствените турски Аги. Ние нема да му веруваме нему...”, самоуверено и одговараше на баба Риса. “Ама тој вели, дека отсега е астином на Клештина...”, го уверуваше возбудено баба Риса.

Мајка ми Марија беше убава и умна жена. Ме држеше за рака. Таа умееше да се грижи за мирот и среќата на семејството. Нејзиното око го чувствуваа како ме бодеше до длабочината на срцето.

Народот се слеваше накај сред село, а мене стравот ми го стегаше срцето кога го гледав дедо ми како воинствено чекори во пресрет кон човекот од власта.

Астиномот се сврте кон нас, ни го покажа оловното лице, долго гледаше и на крајот проговори:

“Селани! Именувам сум за Астином во ова село...”, но ние не разбравме дали ни зборуваа нам или на Маџирите. Тие беа Грци и Туркофони од Пондија и знаеја грчки, бидејќи коренот им бил од некојси заскитани луѓе Грци по род, и им велеше дека ќе им подели од празните куќи и ниви. Некои од нив беа како живи скелети, жените стегнати во шалвари, со омлитавена поцрнета кожа, со огромни очи во кои поигруваше некаква лакомост за приграб. Во селото имаше празни куќи од пред неколку дни, кога петнаесетина исламизирани македонски семејства беа речиси насилно откорнати и натоварени во вагони и со втрнчен ум протерани во видвиделија...

Ние ги викавме “Торбеши”, ама беа добри и секогаш покорни, како да носеа вина, а дедо ми ги сакаше и велеше дека тие се наши луѓе, од иста крв, само верата ја примиле кога пред двесте години во селото бил лошиот Чауш Калиман. Го зборуваа јазикот наш, и по некоја реченица турски како и сите ние. Заради верата ги протераа во Анадолија. Плачеа, пустеа, ама повеќе не им се виде крајот.

Дедо ми Иљо зачекори пред сите и на Астиномот му изнареche се до ситници, дури и зошто тие луѓе ги викале “Торбеши”, дека нивните куќи и ниви се од памтивека, а дури и најлошите Турци така не не вознемируваа.

Ние, децата, во отсуство на поинтересни нешта исто така се придруживме кон дедо Иљо.

Спанос Петракис, со рацете на грбот, со истопорени гради, украсени со надворешни џебови и светкави копчиња, ги стисна вилиците и му рече со некакво јарење: “Молчи Песу! Молчи!..”

Настана мртва тишина, и на дедо Иљо како да му се врати младешката сила. Направи чекор напред и одважно му рече: “Зарем затоа ги протеравте, тие наши добри луѓе. Па што ако се од друга вера, кога тие се од наша македонска крв... Сега на овие што ги донесовте ни вера им знаеме, ни јазик. Кој господ Бог ќе помогне да се разбереме... Оваа земја треба да се ора, да се копа... овие со голи раце, ми личат на готовани. Нека ми

прости Господ, но зошто така ги мешате луѓето? А можеби овие се нечии жртви?”

“Молчи!”, извика Астиномот и извади од градниот џеб свиткана хартија и ја одвитка. Потоа се загледа во лицата на новодојдените што беа наседнати како скитници чекајќи да ги прозива и да им ги покаже куќата и поседот. Но подолго погледот го задржа кон тие што ги полнеа устите со пченкарен леб и конзерви од коњско месо, а најмногу се задржа на помладите жени што држеа цицалчиња обесени на млитавите дојки, смирувајќи ги да заспијат.

Астиномот, подзанесен, извика вознемирено: “Наредувам! Да се уапси овој бунтовник поради противставување на оваа благородна грижа што ја дава кон овие луѓе неговото величество царот на Елада.

Овие луѓе се измачени од нашите крвни непријатели - Турците! Наместо да им се подаде рака, овој бунтовник и познат комита, за слободата на некава обединета Македонија, го поставува прашањето зошто овие добри и изнапатени луѓе дошле во својата матица Елада?

Овој бунтовник, сака да ја погани нашата вера, а не знае, дека и тој е останат тука само поради тоа што е рисјанин...”

“Еј, господине! Вие така мислите, но и тие некогаш биле рисјани. Само народ без своја држава се знае...”, му возврати дедо Иљо.

“Те апсам, во името на законот!”

“Ти си во заблуда, Астиноме!”, загреме дедо Иљо.

На сред село неколку хорофилаци (полицајци) викаа терајќи го дедо ми, со камшик, а тој собран како крпа се бранеше.

Жените викаа “Аман, кирие!... Аман кирие!...”

Ете историјата ги зачува доказите дури и на самото крајче од моето паметење. Пред моите очи дедо Иљо лежеше помодрен, завиткан во пресна кожа од саканото теле. Но во еден миг одеднаш срцето го клоцна силно, па се оптегна, борејќи се за воздух. Ги отвори очите, тие се уште сјаеја бледи и црвени, но тој повеќе не проговори... И ден денес, еден таинствен шепот уште ми свони во душата по тој старец.

ГЛАВА ТРЕТА

Молк со чувство на вина...

Румена дојде уште поблиску до него и сега тој нешто промрмори и ја праша:

- Да замолкнам?

- Нема зошто да молкнеш. Сакам да ја дознаам твојата свест што те натера да се бориш за своето сопствено убедување, а не за некакви апстрактни идоли, за пароли што политичарите можат да ти го свртат лево или десно умот според околностите... - му рече Румена со многу сериозност.

- Мајка ми ме сакаше со сета преданост од себе, а тоа во мене влеваше силен устрем. Таа ме надари со својата смиреност, со внатрешен мир и волја никогаш да не ја загубам надежда.

- Но, зошто вие комунистите се движите во сферата во која претпазливоста и сомневањето ви се мудрост во животот... - го запраша испитувачки Румена и пак се поднамести на креветот што крчкаше поради олабавените пружини.

- А зошто вие жените посакувате да бидете во средиштето на вниманието и тоа ви е како услов за вашето расположение, - и одговори насмеано Добрин.

Настана пауза.

- Ех, најголемата грижа што уште ме мачи е дека не ми достигаше доверба во самата себеси. И сега ми се случува во моментите на потиштеност.

- Низ овие години на емиграција, во душата ми се вовлече нејасно чувство дека не можам да успеам во ништо што не работам. Можеби затоа што дури и пријателите со своите погледи ме укоруваа што сум жена на непријател на партијата. Јас бев несреќна, ти додека беше испратен во Сибир. Јас во Полска лунсав по работничките ресторани obleжана. Можеби

затоа сум агресивна. Многу време минав несреќна токму во младите години, кога се зацврстува во душата тоа што човек си го носи вечно - замолкна и се навали на рамката од железниот кревет.

Добрин се почувствува виновен за нејзината несреќа. Тоа силно чувство на вина толку го печеше што дури несвесно почна да се однесува, небаре посакува некаво вербално празнење со цел да го неутрализира внатрешниот немир.

- Човек без “Верују” не бидува! - мој Добрине.

- Но вие политичарите исто така знаете да подметнете и вештачки религии; Хитлер го натурил национал-социјализмот, Мусолини - фашизмот, Сталин - болшевизмот...

- Ах, многу ти изнареков... Но, сите што се искачија на врвот од пирамидата останаа сами...

- Јас никогаш не сум помислил на тоа, - и одговори Добрин со некаква сериозност и продолжи.

- И што сакаш да сторам сега? - ја праша со чудење.

- Продолжи да ми раскажуваш за себе, сакам да знам. Во тебе имав верба и надеж.

- Политиката во крајна линија е вештина на живеење. Стара вистина е дека народ не може да постои без имагинации, па и без религии, без идеологија која прикажува подобро утре не само за човештвото, туку и за вселената...

Си спомнувам на човекот што се викаше Василију, водач на леринските скаути, ми се приближи и ми тутна неколку скаутски книги.

“Прочитај ги”, ми рече. Книгите беа полни со написи, практични и од полза. Па така станав скаут. Меѓутоа, брзо соучесниците ме убедија дека скаутите се “буржоаска” организација. Па ја напуштив. Но, долго останав да

размислувам за друштвото што би сакал да го имам. Еден ден Теохаридис ми предложи да се зачленам во комунистичката младина ОКНЕ (Организација на комунистичката младина на Грција). Откажав и му реков: “Не сакам да ги напуштам родителите и гимназијата и да се занимавам со револуционерна работа”. Тој се насмевна и премолчи. Но, во април 1933 станв петиот член на ОКНЕ.

Избегнував повеќе за тоа да размислувам и времето ми минуваше чудесно. По завршувањето на гимназијата, директорот Теодорос Котронис ме замоли како претставник на леринската гимназија, да положам венец на гробот на Павлос Мелас во селото Статица, каде што беше и убиен.

Котронис ме убедуваше дека ние сите мораме да ги почитуваме нашите “ослободители” и настојуваше да покаже блискост со зборовите.

“Вистина, ти си зачекорил во самостоен живот, но сепак, ти си наш воспитаник”, ми зборувааше директорот. “Ќе смислиш неколку одбрани зборови и ќе положиш венец. Јас сум сигурен дека достоино ќе ја претставуваш нашата гимназија”.

Помислив на дедо ми Иљо и посакав да се откажам, но најмногу не ми достигаше доверба во себе си. Можеби затоа што многу време минав, додека бев помал, чувствувајќи се несреќен, што го изгубив дедо Иљо.

Не знам. Тоа малку ме отргна кога во еден момент мајка ми ми рече: “Оди, запиши се во гимназијата. За трошоците, некако ќе се снајдеме...”

Моите родители најверојатно од некаде дознаа дека јас како дете на “Ксенофони” само симболично ќе плаќам за упис и за тримесечните испити.

Чудна беше грижата на Теодорос Котронис, примамлива и катадневно чувствував како ми влеваше вера во свеста.

Низ целото школување ми се потврдуваше класичното правило - условите и целите што ги одредуваа како да постапувам. Сега немам сомневање за луѓето како станале “горбеши”, за нивното душевно погубување и како ги снеса - фатија видвиделија по Анадолија.

- Значи, Котронис добро знаеше дека без вера не е можно да му се угоди кога и да било на Бога, -Румена насмеана, го прекина Добрина, во најтажното припомнување и продолжи:

- Смири се, смири се! Значи сепак, најсудбоносното застршаување не беше лесноверието, туку празноверието, зашто жртва на лесноверието може да биде и чесен човек, а празноверието го наказува и човекот. Ех, мој Добрине, ете како може да биде мал човекот - “и кога е голем е мал...”

Добрин остана збунет, но по малку продолжи да објаснува за своите искуства, што пред него беа поставени како замка. Можеби искушението не е грев, само прилика за грев... Но, тоа во мене го разреши мојот пријател кога ми рече: “Глупости, собери се и оди напред! Тоа го бара животот...”

Другиот ден изутринта се најдов на собирното место. Вриеше од претставници на воените, полициските, судските, државните власти, на Клеросот и Општината, на синдикатите, фудбалерите и другите клубови. Цела колона автомобили. Тоа беше голем собир. Многу попови и архиепископи, офицери и сериозни господа со бели јаки од Лерин и Костур. Секоја година беше така, а се знае почестите кон мртвите, тоа е превоспитување на живите.

Кога попскиот хор заврши со верската церемонија, еден со писклив глас прочита краток реферат за делото на Мелас и го нарече ослободител на Македонија. Потоа, со по неколку збора поминаа повеќе луѓе ставајќи венец. Тоа го сторив и јас и уште не знам зошто така лесно го погизив дедо ми Иљо.

Во еден момент, излезе еден во грчка андарска униформа и тогаш се случи нешто неверојатно. Човекот полагајќи го венецот, пред толку полицајци, официјални лица и народ, проговори на наш јазик:

“Павле, мил Павле!..”, извика човекот и продолжи. “Дали помниш кога бевме заедно кај стрина Јованица, па ни даде топол леб и младо сирење? Ех, бре Павле, Павле!” - воздивна длабоко и заврши со зборовите: “Ајде, еонија и мни!..” (ајде нека ти е вечна слава) Потоа, чекорејќи гордо, се врати на своето почесно место. Некои од жените се фатија за уста, а другите го гледаа зачудени. Од официјалните лица, некои најдоа за потребно да изразат осуда, тоа се виде спрема лицата, но повеќето покажаа разбирање и олабавено се насмевнаа.

Тој му бил соборец на Мелас, мртвиот водач на грчките Андарты во Македонија. Му се доближив и го запрашав шепотејќи: “Од каде си бре, чичко?”

“Од Черновишта, а ти?..” и продолжи. “Јас сум другар на Коте од Руља”.

Почувствувајќи дека рацете му се испрскани со крв и за малку ќе го запрашав:

“Заедно ли му ја сечевте главата на Лазе Поптрајков?..”

Го гледајќи човекот облечен во андартската униформа и ми се раѓаа морници, ме потсетуваа бледите очи на дедо ми Иљо. Во себе си реков, човекот врши предавство спрема својот народ и не е свесен за тоа.

Не може да се види дека личи ни на карикатура за да рече некој дека е Грк. Го навредувам човекот, а и јас положив венец на херојот, на тој што ги убиваше нашите војводи.

Си реков - “Можеби условите и целите одредуваат како човекот треба да постапува, против својата волја и совеста...”

Во тој миг дрвјата се стресоа од грмежот со стравичен одек и се истури силен дожд. Гробиштата останаа пусти под тешкиот дожд, а цвеќињата и венците пливаа во матна вода.

“Сигурно севишниот ги казни што се собираат на туѓ гроб...”
промрмори едно старче гледајќи во нас како во разулавено
стадо.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

Занеме ходникот по тишината на стапалките

Седеа на креветите.

Во нејзиното молчење тој читаше старо исчекување. Меѓутоа познавајќи го добро нејзиниот карактер, тој очекуваше дека целиот живот ќе го измачува со нови и нови барања. Румена беше вистинска убавица и небаре Добрин на се премолчуваше.

Одекот на грациозните чекори на дежурниот полека замираа по должината на големиот сив ходник.

- Ја слушаш ли? - го запраша Румена.

- Што? - се занесе и тој да слуша.

- Тишината на стапалките, - и гракна да се смее. - Времето продолжува да тече... Го чекаме нашето испитување. Но ниту еден од нас не може да проникне во иднината што не чека, можеби и ние нечујно ќе исчезнеме во тишината.

Румена го укоруваше поради неговата партиска припадност. Таа го омаловажуваше и почнуваше жестоко да го напаѓа, дека тој и ја запустил младоста, со неговата ограничена совест и зошто тој на луѓето не им раскажува за неговата кариера, а тоа страшно ја мачеше до невиден бес. Слушаше како вели дека тоа очигледно му било должност, во една револуција, на секој да го стори, да даде се од себе, а по револуцијата се ќе си дојде само по себе... Страв и го стегаше срцето и ужас ја мачеше од помислата, ако останат на листата на чекање. Можеби нивните надежи некој ги избришал како со рака.

- Велиш дека ова било време без љубов? - и одвај и се оцрта нејасна насмевка кај Добрината.

- Токму така, - одговори таа. - Веќе е време да почнеш да го следиш животот. Не сум те видела да направиш молитва пред јадење, ниту молитва по јадење.

- Но, ти знаеш дека четириесет години јасно се оцртани во линијата на религијата со празнина и сега по прифатениот од на политиката и марксистичката идеологија најпрактичен е само атеизмот, а ти ме тераш на молитва. Смешно, нели?

- Тоа го тврдите вие кои посакувате да се идентификувате - државата е иста со партијата; и апаратот и сите заедно сте некој бесмртен... Инспиратори и организатори на еден систем на телесна и духовна контрола врз луѓето. Кај вас се е некако чудно; недовербата и сомневањето доаѓаат од апсолутна моќ до патолошко сомневање. И таквата власт е како причина за проникнување и прекинување на комуникацијата со обичните потреби за релаксација на душата. Власта ви е како нагон. Само во тебе таа семка некој ја откорнал, а без тој нагон си обичен наивко.

- Не, - рече тој. - Тоа е твоја оценка.

- Така е, ни останува само да се надмудруваме со глупави и празни расправи, кога знаеме дека иднината ни зависи од други..., а веруваме дека луѓето се раѓаат со својство на човечност, не со својство на партиска идеологија, - му рече и се испружи на железниот кревет, покажувајќи дека таа никогаш не се плаши од маж.

- Румено! - и се обрати питомо, без закана, - мислиш дека некој од овие иследници би можел да ме сфати? Но нашите соборци знаат дека сме тука, се разбира дека знаат. Но, знаеш што! Носејќи ја со години низ сибирските затвори, во длабината на душата тајната желба, посакувам да се вратам кај мајка ми.

Си припомнувам, тоа беше во летото 1934 година. Измачен од безнадежноста и бесперспективната положба во која се наоѓав по завршувањето на гимназијата, се враќав дома со полна глава црни мисли. Мајка ми чекала долго и кога ме виде, откако ручекот мој од варени компири го сокрила во скришната камара, ми рече: “Оди и наручај се...” Но, кога не најдов ништо од ручекот, бидејќи помислив оти моите огладнети сестрички

го изеле, постојав и не ги обвинив, а кога излегов во дворот, се чу гласот на мајка ми: “Јадеше?..” И одговорив: “Да, да јадев...”

Самоубиството ми се покажа како единствен излез. Се погрижив и го најдов пиштолот на татко ми. Имаше само пет патрони. Доволен беше еден во слепоочницата. Решив тоа да го сторам во визбата. Вратата бесшумно се затвори и останав сам во бетонскиот кафез, обидувајќи се да ја совладам клаустрофобијата. Сива светлина на магливо леринско утро, сонцето одвај понекогаш ја минуваше таа тенка граница. Цврсто ги стегав клепалата иако некаде длабоко внатре биеше чудно своно. Стравот пред вистината ме натера да си ја претставм мајка ми како ме здогледува испружен со растурен мозок. Каков удар за неа! Во семејството само јас бев машко и таа се гордееше. Ќе истраам. Како доказ го прифатив поразот на немоќта пред прстот на судбината. Во тој миг бев се, само немоќен. Се качив во собата и почнав да читам нешто од религијата, оти знаев дека тоа е вештина на живеење. Таа отвара пред човекот застрашувачко море на можности во визбите на психата. Читав за аскетизмот, кој восхитува со својот прагматизам, за фрустрираноста и сите нагласени особини на нарцизам, чувство на семоќ, а од следбениците се бара апсолутна доверба, послушност, аскетизам, сексуално воздржување, постоење, рано станување пред изгрејсонце, молитви, неупотреба на алкохол и опојни средства, а забрането е и самоубиство. Се сторив жива вода од потење, а прочитав дека тие верници поседуваат фасцинантни способности на вешти полемичари и обично проповедаат толерантност и социјална правда, но и тоа дека тие се со контролирана агресивност.

Размислував и посакав да станам даскал, па и самиот да проповедам добри работи.

На први септември 1934 година се запишав на Педагошката академија во Солун. Набрзо успешно го започнав животот како студент, но со воениот закон бев повикан на отслужување на воената обврска. По шеснаесет месеци се вратив од Атина со офицерски чин на грчката армија – антиполохагос (водник). Се чувствував сигурен и повеќе не посакував да влезам во

просторијата на замисленото злосторство. Но, ме погодуваше гневот в очи бидејќи новиот директор ме имаше испишано од натамошните студии кога разбрал дека мојот предок е од домородците. Тоа беше во времето на владеењето на Метаксас.

Кога се појавив пред него, ми се обрна со зборовите: “А, значи, вие сте тој. за жал, драги господине, немате право...”

Се вратив во Лерин со тешко срце... Што сега?

Единствениот што ме пречека беше пак тој стар пријател. Одвај го кренав погледот, го чув како ми вели: “Во Лерин утре доаѓа кралот Георгиос Втори, во обиколка на Македонија.” Се присетив на неговите зборови: “Глупости, собери се и оди напред! Тоа го бара животот...”

Утредента, стокмен во својата офицерска униформа, побарав прием. Зборував кратко за самоволието на директорот.

Заклучив: “Јас отидов да и служам на татковината, а директорот настојува да бидам казнет за тоа!”

Кралот погледна во писмото што го држев и праша:

“Пишувате за случајот во писмото? “Му одговорив: “Да”.
“Оставете ми го и бидете без грижа!”

Го зеде писмото и го стави на масичката до него. Ми ја подаде раката. При ракувањето ми ја стисна раката со одвај забележителна насмевка. Изгледа дека навистина можев да бидам без грижа.

Во ноќта на четврти август беше извршен државен удар. Лерин вриеше од воени и полициски патроли и тенкови. Се вршеа масовни апсења. Напнато, очекував да бидам уапсен, се до утрото. Но, не бев! Ми олесна. Тоа беше доказ дека уште не сум во црните списоци на Асфалијата (државна безбедност) како член на ОКНЕ.

Истиот ден добив и официјално известување од кабинетот на кралот, дека мојот случај е позитивно решен.

Кога се јавив кај директорот на Педагошката академија, ме пречека со широка насмевка, како да се радува што ме гледа и на неговите очи се читаше:

“Кој би помислил оти располагаш со толку големи врски!”

- Значи, таков бил патот за највисокиот знак на достоинството?
- го запраша Румена со нерешителен глас.

- Чудно, - промрморе Добрин. - Но едно е вистина, дека во моето школување намерно се всадуваше единственото прашање: непоколебливо верување во чистотата и единството на грчкиот народ, јазик и култура.

Воспитувањето ми всадуваше претстави. Секоја година на училишната парада по повод востанието против “Турците”, приказната започнуваше со грчкиот генерал кој отепал толку многу поробувачи во еден ден, та на неговиот меч треба да му се оддаде посебно признание. Сите школски книги ги величаа оние византиски кралеви кои успеваа да ги задржат надвор од империјата на дивјаците од Исток.

Сите епохи имаа по некој прилог кон листата на хероите кои се бореле за чистотата на Грција.

Кога сфатив дека таквото образование единствено резултира во интелектуална ароганција и морална сиромаштија, дојдов до сознание дека во раните култури на Егејот постоело силно афроазиско влијание. Сфатив дека Александар Велики не ја распространувал на исток грчката култура, туку носел терор и несреќа. Разбрав дека Солун имал еврејска култура рамна на виенската пред да колаборираат локалните Грци за нивното истребување. Се засрамив од сознанието дека во Македонија и Тракија живеат заедници кои ги третираат како отпадници само затоа што нивниот мајчин јазик не е грчки.

Кога сето ова го осознав, јас вторпат бев несреќен човек.

ГЛАВА ПЕТТА

Патиштата и планините беа полни со народ

Утредента стигнаа вестите. Уште од зори во април четириесет и прва година бучеа тенковите, Германците навлегоа во Грција и грчката војска во Албанија капитулира. Асфалијата (државна безбедност) му ги предаде затворените комунисти на Гестапо, за да бидат физички ликвидирани.

Од Албанија, со многу војници, се вративме пеш до Лерин. Училиштата не работеа. Владееше страв од апсење и убивање.

Пред војната бев назначен за даскал во селата Цакони и Бицово, во Воденско. Од Лерин си отидов, со надеж да почнам со работа. Во Цакони го поминав утрото одејќи без цел, во неред и под сонце, а потоа во суредување на регистарот на класот. Собирав, заклучував, одвреме навреме ја подигав главата кон ходникот, кон празните слушални.

Изговарајќи ги во тишината имињата на децата, се почувствував како човек што изговара молитви. Никогаш не сум посакувал да станам даскал. Сонував да тргнам по патот на Горки, да ги истерам заблудите од себе си.

Си припомнив на прекрасниот комунист Џанис Апостолос, кога велеше: “Може, во одредени услови, да биде потребно да постапиш против сопствената волја и совест. Ако! Но останувај тоа што навистина си - дете на поробен народ, Македонец!”

- Нека те благослови семоќниот Бог, но дали си им го проповедал ова и на другите? - го прекина Румена, со некаков авторитативен глас и продолжи: - Македонското национално прашање е најголема болка на душата и на срцето на македонскиот човек, без разлика каде се наоѓа тој, тоа многупати го велеше дедо ми, - рече Румена.

- Отпрво молчев, мислев дека не треба секого да го уверувам во комунистичката идеологија, но кога настапи мрачната правда,

во тие страшни времиња, срамота беше човек да седи со скрстени раце.

Прангите, смртта, заедничката надеж, стекнуваа страшна и секојдневна смисла. Но, политиката сега одново ја променија грчките “Патриоти”.

Тие беа од врвот на комунистите, на чело со Никос Захаријадис, преку Третиот пленум на ЦК и Шестиот конгрес на КПГ (Комунистичка партија на Грција), одржан во декември 1935 година и на демонстративен начин ги нападнаа демократските права на Македонците, третирајќи ја Македонија како малцинска народност на Грција, без право на самоопределување. Можеби тоа е фактот што од селско годарче стигнав до политробијаш во логорите на Берија и на Сталин во Сибир.

- Токму така, - одговори Румена. - Ти требаше уште тогаш да почнеш да го менуваш животот, а не да чуваш “мачка во вреќа”. Грците знаат да ветуваат... Тие се вртикапи.

- Ох, прекрасно. Колку е убаво што сега ми го велиш ова, драга моја, - се насмевна и се поклони малку, небаре задоволен што барем не му ја одреди казната.

- Тогаш работите се одвиваа, малку поинаку. Патиштата и планињето беа преполни со бегалци, со војници облечени во мантили за дожд, во партали, џакети, избегани од градовите и касарните каде што Германците и нивните слуги се разбеснуваа.

Германците ги конфискуваа сите превозни средства и големи количества храна. Селата се поплавија од гладни луѓе кои продаваа дури од сопствената облека за малку пченка или грав.

Окупаторите варварски ги применија зборовите на Гебелс: “Европа ќе умре, за да живее Германија”. Пустош и смрт наседаше. Стотици, невини луѓе од сите возрасти ги снајде ужасна бавна смрт од глад, додека масовното истребување на населението со масовни стрелања и разурнувања немаше крај.

Раководителите на КПГ и ЕАМ (Национален ослободителен фронт) вешто ги насочуваа народните маси да го истурат својот гнев против странците.

На први јуни 1941 година се донесе проглас од Шестиот пленум
- **ДА СЕ ОРГАНИЗИРААТ НАРОДНИТЕ МАСИ НА
НАРОДНО ВОСТАНИЕ!**

Комунистите со овој проглас објавија:

“Чекајќи ја крајната цел - социјализмот, Партијата на пролетеријатот, Комунистичката партија на Грција, се бори денес за национално ослободување, а потоа, по војната, за народна демократија! “

За нас Македонците се се оставаше по победата...

- Зарем сега не ти е страв од Строгов?

- Не ми е страв од народот, - и одговори Добрин. Тој не се противеше. Знаеше колку е тврдоглава, доколку науми нешто. Тој знаеше дека жената е многу нежна, претерано емоционално чувствителна и повредлива. Така несреќна, често Румена се навраќаше на местата од минатото, се испитуваше дали можеби можела да направи подобар избор, во што згрешила и слично. Нејзиното однесување не се разликуваше многу.

Таа е жена полна со хумор, помалку агресивна кога зборува за позицијата на жените, и вознемирена кога зборува за жените во комунизмот и вели дека за сметка на блескавата фасада, треба да се развиваат и ценат внатрешните квалитети на животот.

Мина времето на жените нажитени како новогодишни елки. Сега таа, сепак од таква висина, спокојна, ги гледаше човечките несреќи и ту се смееше, ту сожалувачки ја нишаше главата кога ги гледаше нагиздените жени на високите раководители; но тоа беше само едно нејзино студено сожалување, кое некогаш и таа го посакуваше.

- Спиеш ли? - запраша Румена.

- Не само одвреме - навреме дремнувам.

- Јас веќе неколку ноќи не успевам да спијам добро, не знам што ми се случува... Размислувам, можеби вистински ќе живееме, можеби само ќе си претставуваме дека живееме.

Кај Румена, небаре како средство за лекување на трауматски состојби, за момент сосем се предаваше под власта на солзите и на некакви звуци од носот и грлото.

- Ама и ти си ми била некаков борец? - и рече Добрин и продолжи: - Тие твои солзи ги сметааш за предност?

- Но, треба да знаеш дека има мажи кои чувствуваат и должност да преземат нешто во врска со женските солзи... Тоа што ми го велиш ти, кога ќе умрам, ќе ти биде помалку тешко ако се сетам дека сме биле револуционери, а и тебе можеби ќе ти биде помалку тешко кога ќе се сетиш на иследниците кои немаа име. Немаа презимиња. Сите се викаа така, Другари...

Утредента, времето се стопли, денот беше прекрасен и се беше ни живо ни мртво. На Румена и се стори бескрајно далечно доаѓањето на тоа утро. Барајќи нешто со што ќе ги исполни своите утрински часови на здодевност, таа имаше обичај да ги преместува шејовите во куферите, и со својата женска љубопитност ја гледаше прекрасната свила и нежно ја туткаше со рацете.

- Оваа е од тебе. Ти ги паметам, зборовите кога ми рече: “Што би добил за возврат ако ти пренесам една пријатна новост, Румено?” Тоа беше во Алма-Ата.

- Човек каков што сум јас, со таков карактер и скршен дух, па тој воопшто не може да се изненади од ништо, драга моја!

- Јас не заборавам ништо, тоа ме крепи, мој Добрине.

- Интересни сте како луѓе, вие комунистите, кога нашето поклонење го сметате дека ви се прави како на вистински Бог, а сте обични женомрси. Системот на строга послушност наложувал “слепо покорување”. Но тоа важеше и за вас. Ме обзема ужас кога помислувам на ова.

Како да почувствува жежок здив зад себе кога со тивок чекор и се приближи Добрин.

- Па што сакаш да кажеш? - и се обрати Добрин со машко перчење.

Румена извади шише вотка “перцовка” и риба “саљотка” од најлонската торба и ги наполни чашите.

- Господе боже, што ти се случило? - извика Добрин вознемирен.

Пијалокот од руската вотка што ја пиеше Сталин и беше како средство за смирување, меѓу нив постојано рееше некакво потсвесно чувство дека треба да разговарат, да дискутираат. Како да излезат од овие прифатилишта? Каде?

Добрин повеќепати ги прелистуваше делата на Ленин или беше пред телевизорот или радиото. Но, тој беше мошне искрен и чесен човек и никогаш таа не можела да си го претстави дека може да биде толку ранлив додека не дозна колку му значеше нему да слушне пофалба за тоа како комунист му отслужил на интернационализмот.

- Добрине, ние со тебе сме еден дел од светот што исчезнува... Напиј се, алкохолот го неутрализира стравот...

Боже! Ноќеска гласот на иследникот ми се чиенеше толку близу, а ние сите врзани за синџирот, клекнувавме...

- Истраав. Овде сум. Но тоа не заврши... - охрабрен и посилен и одговори Добрин.

- Што? Не заврши? - извика Румена задушувајќи се од бес. - Сериозно ли говориш?

- Да! Можеби настаните што ќе ни нанесуваат смртен удар, ќе почнат да се навираат кога ќе излеземе од ова прифатилиште.

- Ех, мој Добрине, несоница, глад, борба - како да издржи кутрото срце? Тоа не е прнар или камен, од месо е. Тогаш значи, само за некого треба да биде благословена оваа одвратна војна? Ме обзема ужас од таквиот претрес на судбината!

Низ прозорецот блесна сонце и собата беше топла и пријатна. - Сонцето кај масоните е носител на вистината, храброста и правдата, а месечината е симбол на чиста љубов, - и рече Добрин.

ГЛАВА ШЕСТА

Од Сибир во Идризово

Маглата и студениот дожд над Идризово, Добрина го повратија во реалноста. Тој го привршуваше цртежот што кој знае по кој пат го повторуваше во сибирските затвори. Румена беше насликана невообичаено величествена, со гордо поставена глава на телото, прикриени, помалку сурови црти на благородното лице и над сето тоа израз на бесконечна тага. Таа изгледаше како трагична кралица.

Дури и човек како Добрина, кој малку посветуваше внимание на барањата на Румена, се почувствува некако поразен и потиштен, кога и го покажа цртежот, со нејзиниот совршен лик. Таа се сврте кон него, лицето и пламна, небаре оган ја потфати. Тој разочаран што пред неа ја откри тајната, се најде во прегратките на Румена.

- Значи, колку и да сум била подалеку од тебе, толку сум била подлабоко во тебе. Мил мој, дај му радост на срцето исполнето со мене. Не мачи се, живеј! Знај и земај се што можеш додека уште имаш моќ за земање од мене... Значи, не заборави дека денес ни е тринаесетата годишнина во брак, а само неколку месеци сме заедно. Ти во Сибир, јас во Полска.

Секавањето на ова ја натера да се насмее.

- Добрине, колку би биле среќни и ти и јас пак да сме на Вичо. Тревата висока, начичкана со бели пупки и виолетови цвеќиња што луѓето ги викаа перуники, и некои други, синкви-светли и папрат колку што душа ти посакува... Имаше нешто слатко во воздухот таа пролет во четириесет и осмата...

Добрине, дали навистина чувствуваше колку имаш завладеано со мене?

- Да, мила јас веќе се знам, - возврати Добрин и ја префати преку половина. Се насмеаја и тетеравејќи се кинисаа кон креветот.

- Во животот јас сум безмерно дива и на мнозина им се слизнав. Сега целата сум твоја, љубов моја. Но, никако не би можела да љубам како што те љубев. Ти знаеш дека по налог на Партијата посакуваа да ме омажат за осакатени луѓе кои и биле потребни на партијата? Ми предлагаа секакви. Но, ајде овој ден да го прославиме како празник на нашата љубов и никогаш да не го заборавиме како лош сон. На овој свет, а посебно и на оној свет, зашто тој е сега сиот во нас...

- Ништо не е вечно мила, - и рече Добрин со затворени клепки, но радоста и сјајот му се читаше на лицето.

- Ама бакнежот ти беше руски, дури небаре партиски братски бакнеж, - му рече Румена и продолжи. - Можеби од твоите вечни мечти за живеење во комунизмот, твојот живот стана отсутен од мојот дом!

- Зошто мислиш дека е руски? - низ насмевка ја праша Добрин.

- Па нели Русите бакнуваат три пати: првиот - за таткото, вториот за синот, а третиот за светиот дух. Ех, мој Добрине, бакнувааш на руски, а не знаеш за кого?

- Во далечната четириесет и осма, таму во папратот, бакнежот твој нешто ми корнеше од душата. Сега, овој твој бакнеж, ме потсети на Брежневиот бакнеж, што го прави при пречекот на луѓе од братските републики. Просто ќе го изцвака човека, а гледаше на телевизија како се бакнува царот Хаиле Селасие со Тодор Живков? Тодор му се истопори да го прегрне, но царчето не му се фрли во прегратката, како овие од нашите републики.

- Не спомнувај ги царевите, оти знаеш кај сме, туку и старите грци се бакнувале. И тоа многу. Ова сум го читал во историјата. А Плутарх го напаѓал најголемиот антички државник Перикле, бидејќи се навикнал двапати дневно, наутро и навечер да ја бакнува својата жена!

- А ти, тоа не го правиш ни еднаш во неделата. Ех, мој Добрине црвените усни треба да се бакнуваат, бидејќи тие се за

бакнување... Тука нема што да се открива некаква посебна филозофска дијалектика. Ова е моја децениска тажачка, заради неможноста да бидам бакнувана жена!

- Никогаш јас не би можел да го одгатнам тоа, признавам - рече тој.

- Па вие комунистите многу работи сте прифатиле и сте откажале не знаејќи ја суштината на нештата што на обичниот човек му ги дал господ Бог. Можеби затоа и жените ги откажувавте како “стари торби” и ги заменувавте со помлади. Но, ние двајцата имаме болни животи, а ти си заглибил во вербата што ја нуди комунизмот... Сега имаме за што да зборуваме, оти времето полека го сее секавањето како низ сито, го ситни и развејува низ светлината. Кога моите родители се разведоа, за мене тоа беше поразувачки. Ја гледав својата мајка како минува низ огромна емотивна болка. Не сакам и јас да бидам повредена на тој начин...

- Тоа, од мене не очекувај го - и потврди Добрин.

- Ех, мој Добрине, те познавам, како самата себе си. Кога сама го минував времето во Полска, во ноќите, единствен човек со кого разговарав беше Господ. Многу се радував на нашата средба. Живеев и не знаев дали ти се уште ме сакаш? Го чекав часот кога ќе си наздравиме. Еден маглив ден врнеше густ снег, кога го добив твоето писмо... Што да ти кажам? Деценијата мината во прифатилиштата ме исполува уште, редица кревети, робусни звучници, смрдливи нозе како во мртвачница, уморни жени рчат на сон вратени од третата смена и мокри крпи. Бањите полни со стрижени влакна и коси, чешми што вечно капат како расплачени очи. Кога го добив твоето писмо што завршуваше со крик, ме охрабри; по неколку месеци ќе бидеме заедно! Мене тоа како да ми шепна: “Ајде повторно да живееме”, но не така навредливо без наш дом. Тоа беше и твоја и моја обврска... Јас би колнела... Посакував убаво да ме пречекаш, посакав да ме љубиш поинаку од обичен надуенко, како партиски големец. Не сакав, веќе Партијата да биде меѓу нас. Партијата ми велеше да се откажам од тебе, оти ти си бил предавник на политичките идеали. Организацијата НОФ беше

прогласена за агентурска и предавничка и беше формирана нова организација “Илинден”. Гледаш колку лесно чкрткаа-мрткаа твоите комунисти. Но, веднаш потоа втаса и големото разочарување. Партијата ми нудеше за маж еден со една нога и без два прста на десната рака. Во се личеше на вистинско животно. Имаше изразито цврсти вилицы. Очите му беа крупни и крвави. Погледот му беше необично груб и беше набиен со мускули. Не знам зошто Партијата посакуваше јас да му ја ублажам несреќата од војната. Многу девојки така беа “усреќени”... Тоа беше грижа на Партијата. Во тоа време воопшто не беше битно што мислиш и што чувствуваш. Вистина и само вистина и сурова и најстрашна вистина... Сега не сакам предолго да мислам на тоа, не сакам да знам дека можеби еден ден се ќе се измени, дури и нашите чувства, и дека по малку ќе ме боли. Но, не помислував дека љубовта која се роди во таа топла ноќ, полна со ѕвезди, ќе стивне и ќе замрзне... Мојот свет, кој беше осветлен со живите бои на радоста, љубовта и нежноста, одеднаш се замати и се измеша со сивилото на студениот есенски ден во едно прифатилиште во Згожалец, во Полска. Ми се испомеша љубовта спрема тебе со она што ми велеа да ја имам кон Партијата на која и припаѓавме. Можеби наивно... Сакато, но и тогаш успеав да го најдам светлиот зрак на пожолтеното лисје и продолжив да живеам со спомените кон неа.

Добрин остана да лежи испружен на железниот кревет, на кој немаше место да се свртат. Не ги отвори очите, но од неговите голи гради се гледаше задоволство, а креветот чкрипеше. Румена стана и почувствува дека ја фати едно убаво расположение.

- Си спомнуваш?

- На што?

- На првата наша брачна постела. Ех, таа бескрајна шума! Распосланиот папрат, миризбата на пролетта. Можеби тоа не траеше предолго.

Исплакна две чаши, расече две маринирани краставички и ги наполни чашите со руска вотка.

- Давај по руски! Да се напијам за оваа моја тажачка...

И туку одеднаш силно загремe звучникот.

“Внимание! Внимание! Се моли Добрин Сувогорски да се јави кај иследникот Строгов, во павиљонот број еден, соба број два.”

Објавувањето се повторуваше неколку пати. Румена, слушајќи го внимателно престана да се смее и со гола рака замавна по огледалото. Од тоа почувствува некакво задоволство и почна по зидовите да пишува пароли што ги беше слушала низ револуцијата и прифатилиштата.

Сега се слушаше само одот на домарот кој забрзано доаѓаше кон нив.

Румена, слушајќи го одот на домарот се присети на зборовите од долгогодишната робијашка Зосја Полоцкаја: “... Знаеш ли како убиваат иследниците? Со насмевка! Жртвата и не се сомнева дека и се приближува смртта. Со неа разговараат, се смеат, божеи животот е прекрасна работа. И одеднаш - истрел. И човекот повеќе го нема. Кога велам истрел што не убива одеднаш...”

ГЛАВА СЕДМА

Конечно во татковината...

Строгов иако подучен од манирите својствени на иследниците, малку се збунува кога им се сретнаа погледите. Сувогорски, опуштен застава, како искусен “виновник” и внимателно ги следеше движењата на Строгов.

- Конечно во татковината. - Строгов се загледа настрана, се насмевна иронично и продолжи. - По таа ваша пирова победа.

- Да - потврди Добрин навредено, со благо чувство на револт.

- Па, ете, Добрине, ред е... И во тој момент влезе редарот - офицер без да чека одобрение. Потајно му ја соопшти веста за нервниот напад што го имала Румена.

Строгов, возбуден, излезе барајќи од Добрин извинување за момент. Во ходникот се сновеа разни луѓе но лекарот со двете сестри тукушто излегуваше од собата број тринаесет во павилјонот четири. Лекарот веднаш му соопшти дека Румена сега “мирува”.

- И дадовме двојна доза седатив. Политичка хистерија, не е страшно, се потсмевнаа и ги разменија погледите со Строгов, и се врати кај Сувогорски со војничка строгост, но ушите му беа црвени и полека почна пак со истите зборови:

- Па, ете Добрине, можам да ти посакам добредојде во татковината. Ти, како што знам, доаѓаш од Сибирските логори - ЛТЛ (Исправителни Трудови лагари) (работни логори за превоспитување). “Ну, как думате товариш Сувогорски правилно јас кажал?” (Но, што мислите другар Сувогорски, исправно изговорив).

Сувогорски се вчудовиде од правилниот изговор на руски и се осмели да го праша: - Ви харашо говорите руски, товариш Строгов. (Вие добро зборувате руски, другар Строгов).

Строгов, со својот висок воен чин, почувствува дека не треба на Сувогорски да му дозволи таква блискост и отсечно му одговори:

- Работата ми наложува, - и му даде на знаење на Сувогорски дека треба да почне да му се исповеда, како што е вообичаено пред таков иследник, а не да поставува прашања.

- Па, нас група Македонци, како што знаете не осудија за врски со меѓународната реакција и за организирана активност во нејзина корист, по член 58, точка 4 и 11 од кривичниот законик на Руската федерација (Особое Совештание - при Врховниот суд на СССР) реши: Мене ме осудија на десет години со одземање на личната слобода и со лична работа во Исправителние Трудовие Лагерја, а бев борец на Демократската Армија на Грција, за национална слобода на македонскиот народ. А уште тогаш се запрашав како можев да го прекршам Рускиот законик во Македонија под Грција? Но, правдата беше на страната на посилниот како што вели Крилов: “Силниј секогаш победува послабиот).

Строгов се погрижи да го посочи да му раскаже повеќе за режимот и устројството во логорите, оти сето тоа му беше уште од поодамна познато, но тој повеќе се интересираше за режимот.

- Добрине, повеќе кажи ми за рускиот режим, - му рече Строгов.

- Па режимите во Социјалистичкиот логор се исти.

- Од каде знаеш какви се кај нас? - го запраша.

Добрин малку се сепна, но брзо се поправи и рече:

- Мислам на целиот Источен блок. И продолжи. - Знаете во социјализмот, затворите и логорите се положи од капиталистичките.

- Зарем можете да дадете таква оценка? - го запраша Строгов.

- Па имам доволно искуство - му одговори отсечно.

- Тогаш седни и опиши ми ги, ама се по ред. Се што се случуваше таму.

Сувогорски се подзамисли малку, како да посакуваше да го праша: “Зошто ти треба тоа нешто? Не дај боже и ти да почнеш да градиш такви во Македонија. Зарем јас треба да бидам тој што ја пренесува таа технологија? Јас, се борев за друго, а сега треба да бидам нешто измислено суштество и со тоа ќе треба да знаат овие иследници да ги мачат луѓето... А, кој луѓе ќе бидат тие? Значи барате нешто невозможно, - и си го фати лицето со двете раце.

Строгов се намурти и се уште седеше зад работната маса, мрачен, само злобно се насмеа.

- Време е да си ја признаеме сопствената историја и на нештата не треба да им се дава големо значење. Луѓето повеќе ги заштитуваат документите отколку вистината, оти последната секогаш е релативна, - му одговори Сувогорски.

- Какви размислувања?! Се знае дека тоа е најверојатно поради грижа на совеста, - отсечно му одговори Строгов кој најчесто ги употребуваше изразите “веројатно” и “евентуално”.

- Јас го велам она што го знам и постојано имам добра воља да раскажувам за она што не одржуваше нас, затворениците, - рече Сувогорски.

- Што е тоа? - љубопитно запраша Строгов.

- Мислам дека мозокот игра голема рамнотежа на човекот. Како што велеше мојот пријател, белокусиот Ерменец Кандикјан

невропсихијатар - специјалист за парапсихологија: “Стресовите се основа за заболување”. Тој не научи да ги толкуваме треперењата на одделни органи на телото.

- Како? - извика Строгов.

- Жолчката ако ти заигра ќе си направиш задоволство на душата. Или ако утробата од левата страна ти заигра, во логорот ќе добиеш полесна работа.

Строгов достоинствено молчеше, потоа рече:

- Како, како?!

- Па ете, - продолжи Сувогорски. - Тилот ако ти заигра поради некоја лоша вест, ќе се чувствуваш болен, но по кратко време ќе се изградуваш.

- Ако е тоа некаква наука, ајде погоди - мене ми заигра десната рака!

Сувогорски, без да се двоуми му одговори:

- Десната рака носи добивка, но ако десниот лак ти заигра тогаш со некој упорен човек ќе дојдеш во судир но, набргу ќе го убедиш.

Строгов, навален на меката фотелја, покажа непотребна одважност и рече:

- Сум слушал за сонот, дека нешто претскажува, но јас како офицер и атеист на тие глупости не верувам, - рече наивно но уште совладан од љубопитноста сакаше да дознае што повеќе од оваа школа на сибирските затвори и продолжи: - Јас неодамна сонував како седам на балкон, - срамежливо рече плашејќи се да стане предмет на испитување.

- На Балкон? Седeњето на Балкон, мојот пријател Кандикјан го толкуваше како да седите на богатство, но постои опасност од краткотраен успех, немате многу изгледи за успех, немате

многу сигурност на сегашната функција, чувајте се од непријателот.

- И? Слушам!

- Само папокот ако ви заигра ќе ви укажат голема чест и од полза ќе ви биде. Румена некни сонувала багрем, а тоа е некоја несреќа на повидок, како што велеше Ерменецот Кандикјан.

- Значи, сте запомниле се од вашиот пријател Ерменец и најверојатно тоа е долг список од такви треперења.

- Тешко се забораваат некои работи ако добро се вгнездат во сопственото скривалиште. Како можам да го заборавам тоа што се случи во 1947 година во Грамос. Од Главниот штаб, како претставник од НОФ ги посетив нашите борци кој по братството и единството меѓу нас и Грците ги бевме пратиле да се борат во длабината на Грција. Таму сретнав едно голобрадо момче кое со својата надворешност беше предвремено остарено и физички и духовно, и покрај тоа што беше детиште во вистинска смисла на зборот. Лицето му беше лесно издолжено и никако не прилегаше на овчарче, туку како старец низ чија глава поминале безброј тешки доживувања...

Шепнувајќи ми рече: “Јас не сум дојден тука да се борам за величините на Грција и Грците, јас сум тргнат да умрам за мојата мајка Македонија. Заради Грција јас не го оставив стадото овци и не ја грабнав карабината, ранецот и патроните, јас не страдам сега за славата на Грција, туку само за Македонија! Нека ми суди Господ ако грешам...”

Некни се откажав од заклетвата, која гласеше “Јас, син на народот на Елада и борец на ДАГ, се колнам дека ќе се борам со пушка в рака и ќе ја пролеам мојата крв, ако треба и мојот живот за да ја обезбедам и поддржам националаната слобода и гранична неповредливост на мојата Елада... Ако се покажам неверен и со лошиот однос ја погазам клетвата, над мене нека падне неумоливата рака на татковината Елада и нека бидам најстрого казнет...”

- Значи, вие од НОФ сте ги праќале нашите луѓе да се борат долу во Грција, не во Македонија за да си ги бранат своите огништа?! - го запраша вчудовиден Строгов.

- Да. Но, тоа ќе се види. Што друго можев јас да направам, слушајќи ги пламените зборови на голобрадото момче. Останав восхитен од неговата искрена љубов, од однос кон Македонија и се што е македонско.

- Патот до вистината е тежок, опасен и неизвесен... - одговори со тивок глас Сувогорски.

- И? Што е вистината?

- Вистината е дека “братството и единството” го договорија во Белград во октомври 1946 година КПЈ (Иван Караиванов) и КПГ (Јанис Иојанидис) и потоа бевме повикани кај секретарот на ЦК КПМ кој ни го рече следново:

“Вие сега ќе одите долу. Раководител на вашата борба ќе биде КПГ. ЛИНИЈАТА НА КПГ Е ИСПРАВНА... Да имате доверба во неа. Борете се со сите расположливи средства против шовинизмот, сепаратизмот и локалните тенденции...”

- Ти веќе почна да чепкаш по нашите државни тајни!?

- Не туку луѓето ја бараат вистината.

- Тоа не е вистина! Обични измислици! - извика Строгов. Ги стави рацете одназад и почна нервозно да се шета низ просторијата.

- А судбината на сите тие луѓе?

- А вашите неуспеси? Јас, ти реков зошто сум заинтересиран. Вие сте тие од НОФ кои агитиравте кај луѓето дека таа е револуција и го повикувавте народот “Сега или никогаш” и му велевте дека борбата е продолжение на славниот Илинден. И сега поради вашиот неуспех ќе ја фрлате вината на други... Јас ти реков за што сум заинтересиран!

- Значи, нашата судбина е да се судиме сами, а не да ги осудуваме оние кои не турнаа во таа војна...

Сувогорски воздивна, посакувајќи да го заборави своето минато како затвореник, но... и другите исто така да го заборават. И судбината да го заборави.

ГЛАВА ОСМА

Нова година 1950 во стопински вагон

Ги начулив ушите кога од назад му го почувствував здивот на Строгов, кој посака да ми поттикне молив и бели листови. Досега со никого не бев зборувал за сето тоа, за тој долгогодишен гнев и излив на горчина. Помисли дека целиот свет живее како во некоја зараза, да се испитува, да се обвинува, да се разгрнуваат крастави рани, па дури на човек и смртта да му биде недостојна. Барањето да зборувам за сето тоа ме направи бесен и не сакав да почнам, го гледав Строгов како тоне во фотелјата, најверојатно чувствувахе некаков трепет на жилите, како што велеше мојот пријател Кандиќан. “Ако темето од десната страна ти заигра, ќе претставуваш судија, а ако ти заигра брадата ќе те советуваат...”

Во еден миг се вратив во напластените купишта од факти, во историјата, но не поради добродетелствата на Лаврентиј Берија и Јозев Гебелс, туку поради злото. Од нив двајцата, како инспиратори и организатори на еден систем на телесната и духовната контрола кај две “револуционерни” земји, едниот беше таткото на Гулазите и на советската бомба, а другиот го покри со смоквин лист геноцидот. Сега, Строгов бараше од мене да му ги опишам Гулазите. Ех, тие мои СИБИРСКИ ГУЛАЗИ, таа мртва постела на светот!

Повторно ме натераа да викнам. Во молкот, во тишината на најсилниот Гулаг!

На пат за Москва, некаде пред Киев во ноќта на Нова година илјададеветстотини и педесетата во стопински вагон, сонував возвишена трибина од бел мермер, под отворено небо. На четирите кошиња високо се издигаа кон небото монументални столбови на дворец. Од изгревот на месечината зрачеше розова светлина, насекаде, дури до далечниот хоризонт, а на толпата од човечки лица и болскотеа очите свртени кон трибината.

Сонував, стојам и в раце држам таблица, како онаа на Мојсеј со десетте заповеди, само што оваа е врамена и е под стакло со

текст во две колони. Првата на македонскиот народ, па небаре се обраќам до народите на целиот свет, читам со необично силен глас.

Се разбудив, можеби сетика од сопствениот глас.

Мојот голем брат не ме слушаше. Беше заглушен од бучавата на триумфалниот дострел на социјализмот, од бучавата на шампањското, но јас слушав само тик-так, тик-так и студот се повеќе ми се вгнездуваше, а јас како да се смалував, чувствував како железото ми ја искицува топлината.

Сињак, студ, крцкаше снегот, се ежев. Мускулите ми играаа и се тресев. На десетина метри од вагонот, ме втераа во една црна затворска кола. Неочекувано, се најдов во положба на седната мумија, како во кутија. Посакував да крикнам... Боже, како да ми шикнаа големи млазеви од мене. Постои ли моја татковина која треба да ми суди?!

Преку колената и грбот ги чувствував металните сидини. Темнина. Пред носот ми беше мал правоаголен решеткаст отвор за дишење. Не беше по мера на човекот, ами како за некаква сверка.

Затворската кола се движеше несигурно, беше лизгаво низ улиците на Москва, се тркалеше ужасно бавно, а пеколно студеше. Си реков, ако вака потрае, наместо мене, во кутијава ќе најдат мумија со смрзнати воздишки и испарени мисли од едно време...

Но, ете бевме стигнале во Лефортовскиот затвор. Ме водеа двајца снажни стражари. Едниот пред мене, другиот по моите стапки. Слеговме по неколку скапила, потоа низ долг ходник и многу врати од обете страни. Застанавме пред бројот 513. Оној пред мене ја отклучи вратата и бавно ја отвори гледајќи ме в очи. Црна тешка врата. Веројатно дабова. Десетина сантиметри дебела, а и скована со железни обрачи.

Ме поттурна и ја заклучија вратата зад мене. Си реков, ова е мојата одаја што ми ја доделија во земјата на Социјализмот и во

неа почнаа утрата да се раѓаат без да ги објаснат ноќта, стравот и неизвесноста...

Во форма на квадрат, со ширина до два метри и толку должина, можеби и нешто повеќе. А висината, околу три метри. До самиот таван, во дебелиот сид, наспроти вратата, мал отвор со армирано жолтеникаво стакло. Од некаде преку денот се отвораше само. Од него струеше воздух и потскокнуваше како змија и ја носеше миризбата некаде подалеку од Москва.

Темничаво беше, особено кога надвор не блескотеше сонцето и тогаш се запалуваше млечната ламба што висеше обесена како задавен стаорец. Си реков, тука повеќе не ќе ги видам утринските извори. Сите ѕвезди како да ми умреа во душата... Времето се беше скаменило. Никаде ни земја, ни небо. Ни птици ни луѓе. Срцето уште рамномерно ми чукаше, во изгорените ноќи. Ја одмерував должината на боиштето. Немаше преданост, немаше смеа, освен смеа на моќниот над надмоќниот.

На два чекора од вратата застанав. Во носот ми удри остра реа од стара скисната нечистотија, пот, сперма, нокти, влакна и плунки од засирена крв. Сето беше измешано со трулежот на една стара покривка, која можеби уште го чуваше стравот од некое боиште од воините. Раната ми беше отворена во скршеното срце, во душата-пепелишта, пустош, молк...

Ги немаше издолжените сенки на претците, се беше збрано во една точка, дури и смислата на сите походи беше покриена од робијашката кошула...

На подот, се до спротивниот сид кон прозорчето, јасно беше отцртано патчето. По него, најверојатно чекорел мојот претходник.

Свртувал до мијалникот на левиот сид и до дупката на нужникот. Тоа беше веднаш до мене, во левиот кош. Натаму подот како да беше послан со некаков сив ќилим. Слојот беше дебел, нагазен од влакна и прав... По должината на десниот сид тесно легло на рѓосани ногарки вкопани во подот. Тука до мене

имаше мало дрвено масиче со дрвено триножно столче. Значи, тука десно требаше да спијам и јадам, а лево да серам и со голи раце да си го чистам задникот, но ако сакав можев и да си го измијам со студена вода што цвркаше од рѓосната цевка. Во средината, меѓу мијалникот и леглото, имаше можност за прошетка и уште неколку чекори понатаму и уште толку за назад, како што тоа го правел и претходникот, кој потајум исчезнал како тревка...

Ќе изумев една среќна околност; секое утро ми даваа метла, леген и крпа од излитени гаќи. Уште првиот ден го исчистив подот и се виде дека е асфалтиран. Потоа секој ден го миев, заедно со високото цокле по сидовите. Според ова, веројатно ме третираа како во поблаг режим од мојот претходник... Тој живеел во нечистотија... Стражарот велеше дека бил сумашедшиј (лудак). Генерал Никита Игоревич Грненко. Тука војувал по боиштето на осамата.

Во сидовите оставил вцарени очи... Скаменети. Низ оваа патека си ги спомнувал, сосем сам, сосем сам, сите битки, го растргнувал крајот на истрајноста... и ги стишувал во душата разгорените огнови, но некој на крајот му влегол во сопствената скривница...

Сега, Строгов од мене бараше да проговорам за режимот. Можеби не било на одмет да се одбележи нешто. Се разбира, за тоа се уште со огорченост и протест се секавав - Делото против мене, како и против останатите од групата НОФИТИ (Членови на македонската организација НОФ), на крајот беше укината. Беше ликвидирано поради “Отсуствија состава преступленија”. (Недостиг на факти за прекршок и за злосторство). Пресудата беше анулирана. Бев прогласен за невин и правно рехабилитиран. Сите оние долготрајни понижувања, она префинето насилство врз човекот во невоља, човекот жртва, останаа да висат во воздух, како онаа светилка во ќелијата, матна, исплукана од муви, прав и... Без правна основа.

Само како “право на посилниот”, како злосторство... Но колку сум бил наивен дотогаш, колку далеку сум стоел од жестоката реалност, од суровата вистина, што можеше да ја доживее

обичниот човек во земјата на идниот комунизам... Не само моето физичко уништување, туку и моралното разоружување, духовното смачување и бескрајното самопонижување!

Кога ќе влезеа во келијата беа по тројца, некаде по полноќ. Сонлив ќе станев.

По нивно барање, ќе се соблечев гол и ќе застанев во еден агол. Така стоев, чекав, а тие намерно полека вршеа претрес. Така минуваа час, два, небаре ме заборавиле, покрај линијата на смртта. Мирно разговараа, се смееја безгрижно и весело. Не обрнуваа никакво внимание.

Ги нарекував темничари. Не би требало да се премолчи и тоа дека овие товаришчи, додека ме гледаа беспомошен, понекогаш беа склони да пројават и за удувачко “сожалување”, исклучителна “љубезност”, а тоа беше кога си помислуваа дека жртвата нема да пројави никаква готовност за поголема “соработка”. И така, тие веднаш стануваа брутални на крајот со сета “добрина” се зафаќаа со мене. “Дојди ваму! Испружи ги рацете! Рашири ги прстите! Преврти ги дланките! Покажи ги мишките! Отвори ја устата и направи а..а.а!..”

Сиркаа под јазикот, лево и десно, меѓу забите и гркланот. Сиркаа во носот, во ушите, како да сум коњ за продавање. “Рашири ги нозете” и сиркаа ту лево ту десно и под машкиот дел, а од срам и од страв ми се имаше собрано како на мало дете. Можеби и од студот.

“Покажи ги стапалата! Сврти се со грб, навали се и со рацете рашири си го задникот!” Што гледаа не знам... Потоа си заминуваа бучно, ме оставаа како Адама, а облеката и постелнината расфлани по асфалтниот под. За нив, бев само експонат а не борец, против англоамериканскиот империјализам како што се деклариравме на првиот конгрес на НОФ и како комунисти.

Се обидував да го задржам достоинството и се прашував - зошто ги пишував и ги прокламирав кај моите Македонци комунистичките погледи?

Така фатен во безнадежност низ сенката на дамнината, истекуваа несоницата и немирот на душата.

Сослушувањата почнаа уште од првата ноќ. Редовно, но никогаш дење. Траеа по неколку часа. Иследниците се менуваа, а јас цело време бев седнат на едно столче на кое се здрвував и дури пред разденување ме враќаа во ќелијата.

И само ќе дремнев, слушам “падјом!...” Морав да станам.

Преку денот шетав, натаму две метра, наваму исто. Со часови, како нервозна мечка. Малку ќе седнев и пак чекорев. Размислував, се бодрев. “Морам да издржам!” Не сакав да дозволам да ме скршат. Но тоа предолго траеше...

Во несоница ги напојував раните, ноќта одминуваше како крај мртов воин со вцарени очи, а во нем крик нечујниот ветар однесуваше се низ моите тажни очи. Утрото заруменуваше, нов ден...

Имаше несовладливи денови. Не ми дозволуваа да склопам очи. Но јас сепак успевав. Спиев простум. Стоев со раширени нозе, потпрен со дланките на студениот сид, токму под прозорчето. Чуварот зад вратата гледаше низ шпионката дека стојам, па ништо не ми можеше...

Планирав збирка раскази со мотиви од нашата борба. Еден расказ, втор, трет... Ги разработував. Хартија и молив не даваа. Еднаш си го сонив пред мене мојот гроб. Сидините од мозаик. На половина метар од земјата, близу, навален и капакот... Плоча, исто таква, а гробот уште не ископан. Затревен, се уште се чекаше... Потоа ми беше речено дека чуварот треба да ми ги гледа лицето и рацете при спиење. Оттогаш спиев со главата кон прозорчето, а струењето на воздухот ме пронижуваше, ме поткаснуваше како змија. Чувствував тенки трепки, потајум како да ми ги поткинуваат златните конци на мојата љубов кон татковината. Нема магични мириси, само трулеж и смртна постела...

Еднаш на сон, сум се свртел кон сидот, па чуварот не издржа и грубо ме разбуди. Потоа лежев се така како труп и не се осмелував да се помрднам. Зима. Прва зима во земјата на социјализмот, уште сонце немав видено. Времето беше најчесто намуртено како сиот персонал во Лефортово. Одвај се насетуваше денот преку матните стакла. Ламбата понекогаш гореше деноноќно. Чудно беше, колку тишината можела да биде неподнослива. Апсолутно, без звук, никаков глас или шепот. Чувствував како смртта лази крај мене.

Откинат од светот, изолиран, небаре некаде извеан во пустината... Ја слушнав тишината, но си реков можеби е некаков придушен далечен шум. Веројатно си го слушав сопствениот крвоток, како крвта ми шурка низ набабрените жили и огнот во моето вжарено огниште се уште не беше згаснат. Иако тука смртта се избираше пред времето кога исчезнуваа зборовите на човека му остануваше да вика: “Верувајте во револуцијата! Верувајте во комунизмот!”

И така се седнува на ноќната трапеза, под нишалката на стравот, молкот и безгранична надеж во иднината ќе се забележи низ ќелиите на насмеаните ведри револуционерни лица... Тоа го регистрира само чуварот кој везден сирка, да види во каква положба е заклучониј номер 513.

Ме обземаше носталгија и копнеж да видам небо, или некоја ноќна звезда, како плови и умира. Чувствував како ми се насобираат големи води во немирот на душата. Како умираше Вождот. Срцето на Великанот... Посакував иследникот Фирсов да ме премести во некоја друга ќелија. Но, пак ја криев мојата слабост. Решив да молчам, седнат како јунак на врв од карпа, но таа ноќ беше многу студено. Во еден миг, сонував како полека од една скопска улица сум се свртил наназад. Од споредната уличка небаре излегуваа членови на ЦК КПГ. Излегуваа од некаков собир. Сите заминаа, а тројца се вратија кон мене. Средниот извади револвер и ме зеде на нишан. Стрелаше во мене, токму во моментот кога се свртев ме погоди под десната плешка. Ме здоболе цигерот. Помислив на случајот со Горки, кога тој сам си стрелал во сопствените гради, но не умрел... Сонот го доживеав зачудувачки и јасен. Всушност, тоа беше

клеветењето на грчките раководители, токму така постапија спрема мене, ми стрелаа в грб. Ме обвинуваа за формирање на НОФ на 23 април 1945 година во Скопје. Ме нарекуваа агент на Интелигенс сервис, на ОЗНА, на сите светски агентури. Ме обвинуваа за говорот што го одржав на Вториот Конгрес на НОФ во селото Нивици, Преспа, на 25 март 1949 година. Во рефератот на тема “Идеолошките основи на НОФ” и тогаш го реков и ова: “И еве сега, ние тука, стотици претставници на македонскиот народ, ја прокламираме пред целиот свет нашата нова основна придобивка - правото на самоопределување, правото да го организираме нашиот македонски национален и државен живот така како што ние сакаме”. Но сето тоа остана само на хартија. Зошто? Значи раководството на НОФ беше уапсено. Потоа се срамеа како комунист од таквата манипулација што беше сторена кон македонскиот народ.

Ех, мој народе! Што е со мечот, што е со зборовите? Што ќе биде со твоето опстојување?

О, боже, јас синот твој... Се присетувам на ехото што ми го поматуваше умот, а ми го поматува и сега. Слушнав и сам викав: “Верувајте во револуцијата!”

Утредента, како и обично, мојот чувар загреа на вратата и извика: “Падјом!..” Се миев и главата ја чувствував необично тешка. Како во менгеме да ме стегаа... Исплукав свежа крв. Си реков, можеби сум ранет во градите!..

Ми ставија голема инјекција во крстот. Ужасно ме болеше цела недела. Ме вратија во ќелијата, со силно вопаление на белите дробови и оттогаш ми дозволија да ги покривам рамењата и рацете да ги држам под покривалото... Но, по ова “сожалување”, уследија цели три месеци кога ми даваа само шчи, наутро шчи, на ручек шчи и навечер шчи. Првиот месец шчи, вториот шчи и третиот шчи. Гнетев само шчи и чувствував како мирисот на шчи (кисела чорба од зелка) од далеку ме убива и ми се повраќа. А еден ден кога навлегов во вториот квартал со јадење на шчи, ме праша страшниот Леитинант: “Зошто одбиваш да ја примиш храната?!. Штрајкуваш ли со глад? Ти си зломислител!”

“Не, реков. Туку од теме до петици сум нагнетен со зелка. Крвта ми се претвори во чорба од зелка. Душата, здивот ми смрдат на расипана зелка. Желудникот не ја вари. Ми откажува, можеби затоа што сомлел повеќе од еден вагон зелка. Не сака, што можам, не сака да ја вари...”

Леитинатот се насмевна и ми рече: “Ну харашо, тепер давај тољко картошка...” (Но, добро, сега ајде само компири).

И така, наутро картошка, на ручек картошка и навечер картошка. Во вториот квартал на првиот месец, картошка, во вториот квартал на вториот месец картошка.

Си реков, ако останевме во рацете на Захаријадис, тој одамна ќе ја ликвидираше целата група на НОФИТИ. Така, од бес. А јас ако излезам од тука, тогаш ќе се зафатам со разоткривање на антимакедонската политика на грчките раководители и со одбрана на правдата на македонскиот народ во грчката држава. Со тоа би го разлишал нивниот неприкосновен авторитет, би го оштетил бункерот на нивниот “Марксизам”, би го открил оној кој го активира “македонскиот синдром” за нашето (само)уништување. Ќе ги откријам времето закопано во правта на урнатините и нека ме убие вината пред очите на прогонетите. Ќе си признаам дека сум измамен се повеќе, секоја ноќ, тој нем рев...

Минуваа месеците. Иследникот Фирсов беше упорен и ми приредуваше акустични сеанси... Глас, небаре некому зад соседната врата, му пукна срцето од болки. Мирно слушав и се обидував да пронајдам низ лелекањата и офкањата елементи на артист. Во еден миг, Фирсов, кимнувајќи со глава кон гласовите од соседната ќелија ми рече: “Сакаш ли нешто слично да ти се случи и тебе?..”

Спокојно одговорив: “Сакам да му се извинам на мојот народ, дека сум виновен за осумнаесет илјадната мртва војска, за стоипедесет илјади искорнати од татковите огништа и за стотина македонски села што ги снеса од картата...”

Ме укори со зборовите: “Тоа може да го каже само некој како тебе, реакционер на социјализмот од меѓународен маштаб, со обмислена реакционерна дејност против Советскиот Сојуз и агент на меѓународниот империјализам. Ета, војна, била справедлива, борба пролетеријата за социјализам в Грeции. Поњатна!” (Таа војна беше справедлива, борба на пролетеријатот за социјализам во Грција. Разбра!)

Едноставно, тоа беше правдата на посилниот - мојот Иследник, потполковникот Василии Петрович Фирсов.

Ех, си реков, ете како можела судбината да ни ги измеша картите, а ние Македонците да играме...

ГЛАВА ДЕВТТА

Кузмјан Пјурковски Професорот по антропологија

Професорот по антропологија Кузмјан Пјурковски се насмевна и ми рече:

“Вие комунистите сите сакате да ве слават како да сте вистински божества, спасители, небаре од вас почнува историјата и небаре од вас зависи заедничката среќа на сите.”

Катанок: “Појдете со мене! Рацете на грб!” се така до јули 1952 година, кога бев одведен во Источен Сибир, во логорот О-41.

Беа изминале 52 месеци од денот 3 октомври 1949 година, кога во логорот Бурели во Албанија, ме уапсија грчките раководители на КПГ. Првите три месеци ги минав во самица, во Тирана. Останатите во Москва, од кои само три заедно со професорот по антропологија Кузмјан Пјурковски. Кога еднаш му се претставив како комунист, тој се насмевна и ми рече:

“Вие комунистите сите сакате да ве слават како да сте вистински божества, спасители, небаре од вас почнува историјата и небаре од вас зависи заедничката среќа на сите. Вашите родни места, предметите со кои се служите, гробниците и споменците стануваат “свети” работи на коишто не им се укажува само почитување, туку вистински религиозен култ. На таквите како вас им се полагаат завети и заклетви. Во ваша чест и спомен се создаваат државни празници, се подигнуваат музеи...”

Тој ден сосем ненадејно, се отвори вратата и во мигот кога се појави лајтинатот, силен како горило, тој плеќест Чечен, професорот Пјурковски престана со опишувањето на комунистите и наеднаш изразот на лицето му стана пријателски. Чеченецот ме одмери и ми рече отсечно: “Дојдете со мене!” но за рацете на грб ништо, а јас по навика ги ставив. Ме одведе во една канцеларија кај Гркот Јоанидис, капетан на војските МВД и кај специјалниот иследник полковникот Никитин. Јоанидис заведе став на судија и ми понуди документ

на “правдата”. Го замолив сам да го читам, но тој ми одговори: “Ние судиме, а не ти...” и почна со висок и одмерен тон. “Особое Совештание при врховниот Суд на СССР, акт АО - 238... го осудува на десет години со одземање на личната слобода и присилна работа во Испраителните Трудови Логори - ИТЛ и на 30 мај 1952 година истрагата формално е завршена...”

Тоа беше сторено врз основа на член 58, точките 4 и 11 од Кривичниот закон на Руската Федерација. “За врски со англоамериканската и меѓународната реакција и организирана активност во нејзина корист...”

Бев силно огорчен и разочаран, оти имав поинаква претстава за Правдата на Правосудството на најхуманото социјалистичко општество, каде што најмногу се ценел човекот, како што се вели; наеднаш небаре некој ми го крена превезот што со години ми го покриваше мозокот.

Без суд, бев осуден!?

Без правото да се запознавам со обвинителниот акт и изјавите на моите соработници кои сведочеа против мене. Немав право да се бранам и да се жалам. Некогаш “Светата Инквизиција” така постапувала со своите жртви. Се прашував: зошто и сега се користат оние методи што одамна се осудени од историјата. Дури и сега не ми е јасно како сум можел да го прекршам Кривичниот законик на СССР? Како сум можел јас, Македонец, од грчкиот дел на мојата татковина, и тоа борејќи се против смртниот непријател на македонскиот народ; грчкиот шовинизам и полош од комунистите...

Лежев во вагонската ќелија и го слушав ритмичниот тропот на тркалата тики-тлак, тики-тлак, од Москва кон Источен Сибир. Патешествие за издржување на казната. Зад железните решетки во ходникот над мојата глава, стоеше специјален стражар. Ќе направеше два чекори настрана и пак се враќаше пред мене. Не ми зборуваеше, само отпуштено стоеше со прегрнат автомат, но не изгледаше заканувачки и можев да се присетам на професорот Пјурковски, кој во ќелијата остана сам. Се поделивме трогателно. Ги мразеше комунистите, бидејќи му го

убија братот во “Катинска шума”. Тој бил висок офицер. Татко му ги школувал во Париз и како што велеше професорот Пјурковски: “Сакавме да си бидеме само предани на татковината Полска...” не сакавме пред никого да клекнеме и да му се заколнуваме, како што сте го правеле вие НОФИТИТЕ со одбрани зборови: “Се колнеме дека ќе го следиме Никос Захаријадис, тој е нашата судбина и иднина. Ќе му веруваме што и да се случи и ќе го браниме со нашите животи.”

Така ми зборувааше професорот Пјурковски и ме прашуваше: “Зошто трчавте по тој пат, каде понатаму?” Тој во ноќните часови ми зборувааше, а јас се повеќе сакав да го слушам кога ме погодуваа неговите мисли.

“Вие комунистите умеете секому да му изнакалемите обвиненија, со зборови од меѓународно значење, па човекот виновник дури и сам да си признае дека е агент на англоамериканскиот империјализам, иако и самиот немал такви заслуги. Најпрво комунистите ќе ве направат послушни до еуфорични типови, а вие во името на народот ќе му се подадете толку многу, дури и сами ќе учествувате во сопствениот геноцид. Тоа се случи со вас Македонците.

Тоа се случи со вас НОФИТИТЕ!

Тоа се случи и со вас Сувогорски, со вас! Со сите вас, комунистите! Вие сте тие, кои никогаш не го поставивте прашањето - Зошто ви го менуваат етничкиот состав во вашата прадедова земја? Зошто ви ги менуваат личните имиња? Зошто ве прекрстија во “Славомакедонци” и како такви ве натераа да се борите во војните? Зошто Сувогорски, зошто? Тие колонистите станаа македонци, а вие тргнавте по светот и сакате да останете верни на идеалите на комунизмот, но вие признајте си дека сте му ја довериле судбината на вашиот народ да ја решаваат други! Вие, вие Сувогорски, што го натеравте народот во безумна војна, во војна што ја измислиле други! Вие, НОФИТИТЕ и АФ, си велама, веројатно им е обид на психолошко тероризирање. Тоа е несомнен напад врз мојот внатрешен мир... Но зошто? Ја покажуваат мојата гибел, за да не останам како сведок? Зошто? Да бидам клекнат пред

назабените ветришта на Сибир, со јад, катадневно да ми го развеваат горежот на мојот живот...”

Тркалата чкрипеа и како да се раскосте целата композиција, се слушна глас: “Новосибирскаја!”

Не наредија и не поведоа кон затворската бања. Пареа како од вулкан. Се слушаше шуркање на бистра сибирска вода. Сите се мачкавме со течен сапун, по еднаш, двапати и пак под шурките вода... Тогаш за првпат видов толку големи тела, подгрбавени, испостени, подјадени од шуга, со вдлабнати задници, како луѓе опфатени со незимерно задоволство зјапаат под шурките вода играјќи си со половите органи... Низ пареата со ококорени очи ме гледаше Лазар Рогожаров и ми рече дека не можел никогаш да помисли дека НОФИТИТЕ ќе се бањаат во Новосибирск. Се смееше и тој низ пареата на сибирската бања, се додека не се слушна гласот :

“Довољно!” (Доста е!).

Така со топли тела, пак во вагоните на трансибирската железничка линија, брзо ме собори сонот. Сум викал на сиот глас: “Луѓе! Еј, Вие добри Македонци! Вратете се на огништата, ова не е наша револуција, ова е измама за нашиот геноцид! Тука не се умира за татковината. Јас, не сум тој што го измислил сето ова наше зло! Вратете се на огништата, ова е нечија зловна измама!...”

Се разбудив кога пристигнавме во градот Тајшед, во логорот О-41 и на место името и презимето мое го добив бројот АО-238 (О-41).

Ох, боже што не сум рекол, спротивно на она што сум го пропагирал пред нашиот народ, дека оваа војна била продолжение на Илинден, на нашиот исконски идеал и дека е достоинствено така да се загина за Македонија... Можеби се судрило во мојот измачен мозок?

Во логорот веднаш ме одведеа на стриг, а потоа со задоволство изедов две порции борч. (Руско јадење, кисела зелка).

Наеднаш станав пољубопитен отколку загрижен!?

Ги читав лозунгите. Како недоветен одев низ цела територија на логорот. Ги посетував, хорот, театралната група, оркестарот во кој подоцна се зачленив. Вежбав на виолина, но кога умре тапанарот Игор Василевич Кедро, со декрет на маестро Иван Петровиќ Кокоткин бев поставен за тапанар. Тој само ме праша: “Ако си комунист, најдобро ќе одговориш на оваа задача...”

Удирав, пустев, повеќе од некаков бес, отколку што водев сметка за некаков музички такт. Кога се свиреа народни ора, играчите викаа “Давај сиљне е е !” Удирав, едноподруго. Кокоткин се лутеше, но најзадоволни беа руските мужики. Играа сите робијаша - Руси, Германци, Полјаци, Романци, Бугари, Грци, Чехословаци, Унагарци, Македонци, Монголци, Кинези, Корејци и Југословени, кои напати и тие ми се обраќаа со “Удри буразеру!.. Нек се чује докле смо стигли ми комунисти да играмо сви заједно са фашистима...”

Градот Тајшед, како да се состоеше само од логори, локомотиви и чад. Кожата ми беше сува и студена, безмирисна. Можеби од чадот на локомотивата. Повторно почувствував треперење кога еден ден ме однесоа во централниот логор О-25 и ме фотографираа. Којзнае по кој пат откако бев робијаш. Ниту налутено, ниту победнички, ме повикаа во една канцеларија и ме снабдија со храна за три дена. Кога стигнавме на излезната врата, црн пес седеше отспротија и ме набљудуваше, неподвижен.

Очите ми беа пропаднати длабоко во шуплините и не ми светкаа. Од назад ми се обрати еден со чкрипав глаас: “Гатов!” Одговорив: “Давно!..”

Сепак почувствував некаква сатисфакција кога стариот портир ми рече:

“Ну молодој човек, счастливогo пути и все харошова...”

Пред мене беше нов живот. Имав документ дека сум слободен!?

Тајшeдската зора беше тврдосива и бурна. Сега весел под една Берјоза ги повторував стиховите што ги составував во ќелијата, а и до ден денес не ги запишав, така си ги носам во душата како товар...

Но, млад човеку, среќен ти пат и се најдобро

Строгов со мака ја криеше ироничната насмевка, но Сувогорски беше занесен во допишувањето на последниот лист. Можеби уште ќе пишуваше ако некој пак му потпикнеше листови.

Строгов мирно гледаше во него и чекаше да му предаде се што имаше напишано. Настана штама. Молчеа и гледаа во листовите. Сувогорски си помисли: “Глупости. Зборови без значење. Тоа се мои лични песни, а не за полицијата.” Потоа ја крена олеснетата глава кон Строгов. Молкот престана, му блеснаа очите на Сувогорски и рече:

- Ќе изрецитирам само по еден стих од некои песни.

Без да чека одобрение од Строгов, почна занесен, возбудено, со тивка тревога...

Словените не оставија на мртва стражаа чекаме фрлени во заборав уште од пред Самојла и живееме во грчот на времето што лачи злоба...

Од нас создадоа рака бесконечна по светот за иднина недогледно строго корито мрачи...

Не подјадуваат ветрови талкајќи по туѓи патеки и нашите гробови имаат нелогичен ред...

Се будиме заплискани од бескрајни дождови зли Утредента трасираме пат за да се пронајдеме...

Во ридјето наши оставивме стражари вечни и на простување како да знаевме гробовите им ги наполнивме со песни...

Понекогаш во ќелијата викав на сиот глас, а стражарот Русин однадвор ми викаше: “Човеку! престани да бладаш... Ја ничего вас не разбирају! Чјорт его знае што он балтае?... Но, бладај колку што сакаш, тоа не е моја работа. Можеби човекот споулавел, а што му можам јас... Грчки политимигрант, а блада нешто што не е грчки... Се му се сплеткало; Словени, мртва стража, некаков си Самоил. Можеби е татко му, кој гавол го знае... Јас неколкупати му реферирав на мојот началник. Тој дојде, послуша, и ми рече дека тој човек не е Грк, а Грците велат дека е тој предател од меѓународни размери... Заедно се бореле во Грција. Но, јас ништо не можам да му помогнам, нели Грците сега се наши браќа по комунизмот, а ние треба да им веруваме. Началникот ми рече дека овој човек ја предал револуцијата на Грција и дека јас треба добро да го чувам, а тој веќе споулавел...”

Се смееја на глас; Строгов и Сувогорски, но Сувогорски сакаше да објасни дека Русите на Грците им правеле “Братска услуга”. Се воомјазии и небаре се задлаби во мислите:

- Што можам, сега можеби не... Не знам, дали помина модата на “Интернационалистичката должност...” Така беше пред и по револуцијата, кога јас и сиот наш народ викаше: “Еј, вие, вие! Ако сте епигони на Хомера, не слушате ли? Ние Македонците бараме национална слобода!.. А тие пред дипломатските обврски ги креваа рацете и рамениците во знак на мирољубивост и сите освен ние остануваа со мирна совест, а тие Епигоните, со блазирана насмевка. Всушност, кога не тераа да се влечкаме под нивните тврдини, нивните психолози и историчари изјавуваа дека се работи за наш религиозен обред.

За нас велеа пред светот дека не соработуваме со нив, не поради страв, туку поради совеста... Да, си припоменувам под руската берјоска се радував како дете... А еден Кореец ме гледаше што

сум радосен. Тој се викаше Ким Лан, па ми рече, ние Корејците имаме една поговорка: “Ако ја пуштиш рибата во сад со вода, немој да мислиш дека си и дал слобода... Ти, Добрине, треба да знаеш, јас и ти, цел живот ми се чини дека ќе го минеме во сад со вода.”

По неколку месеци во мај 1957 година се најдов пред вратите на Министерството за внатрешни работи на Алма-Ата. Ми читаа нова пресуда на воениот колегиум при Врховниот Суд на СССР. “Порано донесената пресуда против мене (АО-238) на бившото Особое Совештание се анулира, поради Отсуствија состава преступленија”.

Многу луѓе настрадаа така, дури и денес човек може да си го постави прашањето: “Како и зошто лажно се прогласуваат луѓето за предавници и ги праќаат на робија?”

- Можеби кај нас тука нема такви случаи, - му се обрати на Строгов.

Строгов неочекувано, чиниш се најде како тој да е пред иследник.

- Добрине и јас си го поставувам истото тоа прашање. И нормално е времето да ја покаже вистината. На вистината и е судено да се бори против лагата. А најголем пријател на вистината е времето. Но, ти си веќе во татковината, па да го оставиме времето да покаже.

Добрине, такви се нормите... Не тврдиме, зошто немаме докази, но мислиме, можеби си превоспитан... Мислиме дека доаѓаш како агент!..

Добрин збунето ги ококори очите.

- Значи, уште ум со разум не може да пресуди? Па јас се враќам, зашто сакам детето да ми учи на родниот јазик и да се воспитува и да расте сред родниот народ... Не сум никаков агент!

А бре, за оваа наша Југославија, јас би жртвувал и десетина Сувогорци! - со чуден и нагласен патриотизам му возврати Строгов.

- Зар јас уште треба да чекам?.. И тука, во татковината? За мене правдата задоцнила... Добро вели Румена: “Личам на излитен пустиник... на минатовековен камен со разголен грб...”

Разбирам, како и до сега и понатаму радоста и злото ќе ги пречекувам во прифатилиштата, во тие мрестилишта на туѓи несреќи, во тие наши вечни студени лекувалишта... а можеби не ќе ми одредат да имам и сопствен гроб? Тоа е тешка навреда. Строгов сигурно знае дека НЕ ПОСТОИ ВИНА БЕЗ ДОКАЗИ, а сепак е готов да “жртвува” дури десетина како мене! Само во интерес на оваа Југославија, заради која и јас станав сибирски робијаш...

Зар се заборавило дека на 23 април 1945 година, ние НОФИТИТЕ тргнавме оттука со задачи напишани на едно ливче за да го кренеме македонскиот народ во социјалистичка револуција? Зар не се знае кој го бараше сето тоа? Зарем не се знае, дека сите НОФИТИ бевме осудени за југословенски агенти? Зар не се знае... не, не. Строгов знае дека јас сум само Македонец, а не македонски Југословен... Тој знае дека само јас посакав да се вратам кај моите соборци и да им докажам на Грците дека тие немаат право така да манипулираат со нашиот народ.

Зошто тргнав по тој пат, каде понатаму? Сега јас сум непријател и за КППГ и за КПЈ...

Се покажа дека не знаеме како се умира за татковината, оти татковината не се брани со напуштање на домовите и искоренување на човекот.

Никогаш како комунист не сум верувал дека комунисти од други народи можат еден мал народ за свои интереси да го турнат и да го жртвуваат до геноцид! Никогаш! Никогаш!

Заврна дожд. Потоа болсна сонцето. Се сменуваа едно со друго, ненадејно, дождот и сонцето. Добрин се врати во бараката број 4 соба 13.

ГЛАВА ДЕСЕТТА

На сон сум го читал статусот на партијата

Нам ни дадоа ручек - му рече Румена и го загледа вознемирено, бидејќи тој се задржа кај Строгов цел ден. Беше блед.

- Што ти е Добрине? Ој, човеку! Значи и тука ти отворија картон? Ех, боже мој, оваа казна нема свој крај... каква иронија? Ех, мој Добрине. Ти си моја несреќа. На 35 годишна возраст да талкам низ светот и се уште да морам да го читам Статутот на партијата.

Никогаш не сум сакала да им се умилкувам на тие твои партиски полтрони. Ништо, мој Добрине, единствено што успеав да научам, всушност е она што ми беше неопходно, е како да се придржувам на нивните манири.

Ние се претворивме во машини, цело време ме водиш во некаква послушност... Вие сте типични солдати, вооружени граѓани и партиски величија... Ти, мој Добрине, научи се да размислуваш со својата глава, мислам дека така ќе бидеме ослободени од партиската евиденција... Колективот ти е како стадо овци, додека пасе во мајските треви, но кога ќе дојде волкот, секоја бега на своја страна. Ете, што остана од вас револуционерите?... Одамна, по овие наши талкања, сакам да ти речам, престани да и веруваш на полициско-партиската пирамида, што мислиш, зашто сите се така слепи од омраза кон тебе? Соборци ти се нели? Тие сега, ете, повеќе мислат дека ја сакаат татковината, тоа е уништувачка работа, мој Добрине, кога секому му е дозволено да прави што сака во името на народот... Такво е времето, кое дава можност за фанатични уверувања и тоа се така ќе си оди. Се што е под тебе бараш да биде послушно, а пред се што е над тебе се превиткуваш и само една цел имаш, на тие кои треба да бидат послушни... Но тешко на оној кој ќе ја загуби линијата на рамнотежа, како нас, тогаш ќе го прогласат во името на народот... Тоа е нашата максима, Добрине мој, а сега ќе чекаш да победи вистината. Ако, дојде до тоа што нема веројатност, ќе биде подјадена совеста на тие твои Фирсови, Пантелееви и сега Строговци.

Нашата вредност е, што вели народот, колку и онаа со коњот и кучето.

Добрин, со своите 45 години, буквално помина низ се. Дури и многу повеќе од кое и да е суштество. Седеше и гледаше во Румена. Со заматено и згмечено чувство ги погледна книгите што лежеа на масата. Книгите му оставаа впечаток на нешто туѓо, непријателско, но и непотребно... Ги поттурна со рака и се налакти на масата. Го удрија мислите во дамнината и му навираа спомени.

- Навистина, голема беше приврзаноста на нашиот народ кон КПГ - рече, гледајќи во Румена како виновник, па продолжи. - Стрико ми Јован имаше коњ и кола од оние што растоваруваа само со превртување. Тој беше проleter, носеше песок по градилиштата на Лерин. Но, за да натовари побрзо ме земаше со него да му помогнам. Имав неполни четиринаесет години. Еден ден (некаде во 1936 година) бевме надвор од градот, покрај реката и одевме до местото за копање песок. Стрико Јован извади од пазувата летоци со голем црвен срп и чекан преку напишаното. Ја запре колата и ми тутна в рака повеќе ливчиња, па ми рече: “Истрчај до онаму и расфрли ги по главниот пат, секој нека види што е комунизам... ова е наша партија, партија на сиромасите и поробените... добро ќе биде ако изгласаме некој што ќе не сака и ќе не разбере. Таа е партија која ќе ни дозволи да зборуваме во градот пред сите, а не да се криеме кога лафиме на нашки...”

Овие зборови на стрико Јован многу ми значеа, така мислеше и татко ми, но тој никогаш не ми рече ништо за комунизмот... Тој работеше ден и ноќ за да можам да станам даскал, а јас станав револуционер, кој сега не го признава ни едното ни другото. Во Сибир кога бев, тогаш му пукнало срцето. Ме сакаше, бев единец и сакаше да бидам даскал.

Секоја револуција се плаќа со жртви, без жртви нема ништо,- и рече на Румена, небаре барааше оправдување.

- Сега веќе се повеќе се замрсени патишатта на нашата судбина, мој Добрине.

- Што? Чудно расудување. Што сакаш да кажеш?

- Си припомнувам кога ти беше на власт, и првото што го научив за односите беше како да се однесувам во партиската елита, тоа беше важен момент како пред најголемиот да бидам со сила расположена и да сум подготвена да заиграам со него танго. Тогаш верувам и тебе ти се развлекуваше насмевката од задоволство. Но, тебе пак ти беше страв да ја поканиш првата дама, оти тоа зависеше од расположението на тој што го викавме “мудриот наш водач”.

Добрин привидно се смири и сега пред се ја чувствувааше нејзината мирнотија, потврдената безгрижност најверојатно под влијание на седативите што се повеќе дејствуваа врз нејзиното расположение.

- Токму од тој момент зовре во мене мојот прв протест, првпат сретнав елита со загрижена совест за зачувување на партиската хегемонија. Чудни се тие моменти, признавам... Значи нешто потсвесно те тера да се обидувааш само да се насмевнуваш, небаре ти е навлезено некое задоволство и од се треба да правиш добар хумор. Тоа не беа незначајни потези од сите нас понижените, туку докази кои останаа до ден денес и си се закоренија во мнозина од нас.

Ти знаеш дека јазикот на љубовта се наоѓа во очите... барем јас така се вљубив во тебе. Понекогаш ќе ме пречекаше твојата љубезна насмевка, а долго не знаев зошто. Што е тоа? Но, пак да се вратиме на тоа што го немало никаде и никогаш. Велиш, целокупната историја на човештвото е историја на жртви. Првпат слушам, се насмевна силно.

Зарем и вие комунистите ќе оставите таква историја? Гледаш, Добрине, во моментот кога сите жртви се против следното големо потсетување, човек остава впечаток дека кога ќе се врати од логорите му се скусува неговото интересирање. Останува сиромашко и грубо. Моралните препреки на повеќето

од тие елити им се поместија некаде настрана, но ти и во оваа безнадежна позиција си останал верен на себе си. Уште браниш некаква чиста партиска линија... Види какво совпаѓање на судбината, така уверливо да го впери прстот, пак на кај нас. Зар ние малку страдавме и сега судбината пак си ги зема нашите животи во свои раце. Твојот и мојот живот, по истата подобност, и тука во татковинава ќе претствуваат загатка. Повторно ќе се изнајдат Фирсови, Пантелееви и сега Строговци наши што ќе сакаат да профитираат благодарение на бесчувствителните лаги со кои ќе биде направен уште еден обид да те дискредитираат. Никогаш не можам да си простам, како дозволив да бидам толку несреќна? Сонував приеми, свечени мигови по простарни салони, средби со нагиздени луѓе, со безгрижни лица, а сето тоа ме правеше да лудувам по тебе мој Добрине... Можеби и требаше да се обидеш пред саканиот водач да продолжиш да се адаптираш и така сето тоа денес ќе се претвореше во добар хумор. Можеби ќе успеевме да кажеме се што сакаме денес, а не сега да заглибуваш во бладањата на логорското минато и во идните прифатилишта.

Добрин ја наведна главата и со доза на вина рече:

- Утре треба да се преселиме во прифатилиштето “Кисела Вода”.

- Но ти ништо не ми кажа за иднината. Во тие изминати десет часа Строгов не остави малку простор за нас.

- Не. Тој повеќе се интересираше за режимите во сибирските “Исправителни трудови логори”. Но и за истражните како што беа “Бутирка” и “Лефортово”. Грижливо ги бележеше болшевичките методи. Ти знаеш дека тие логори се од најсовершен тип. Строгов сам си призна дека тука уште се експериментира...

- Да не сакаат да градат исти, - лекомислено праша Румена.

Добрин се насмевна и рече:

- Можеби мојот разговор со Строгов не даде никаков резултат. Му кажав: “Одвај го собрав семејството и до кога може да заврши истрагата што сега е отворена против мене?” Не, рече тој, истрагата била отворена уште со доаѓањето на моите соборци Апостол Мараковски, Ристо Коларов, Лазор Рогожаров, Филип Хациевски, Силјан Лилјакот, Манол Фореvски, Оливера Петочка и Небеска Тимјанова. Тие сите дале изјави дека не сум го изневерил раководството на НОФ и ми рече “Добрине, јас сум дел од “железната тупаница” на Партијата... Ние претпоставувавме, не тврдиме, зашто тоа се само изјави... но мислиме дека доаѓаш како агент...” Не рече чиј, но од разговорот претпоставува дека сум бил сега советски шпион...

Си прпомнувам кога и Фирсов ми велеше дека е “железна тупаница” на Партијата. Да, досега комунистичката полиција е “железна тупаница “ на Партијата.

- Руски шпион? Румена стоеше вцашена . - Зар ист сој сте вие комунистите? Захаријадис го обвини Маркос за најголем шпион и го прати како умоболен да се лекува во Русија. Кога се подзаврте тркалото на историјата, генерал Маркос прати писмо до Централниот комитет на КПСС, во кое Захаријадис го обвини дека е шпион и предавник од меѓународен карактер. Главна причина, според него, за писмото не било обвинението против Захаријадис, туку обидот самиот Маркос да ги симне од себе сличните шпекулации и озборувања дека е агент на Британската разузнавачка служба. Ти си руски шпион!? Ех, мој Добрине. А Русите ти велеа дека си англиски шпион од голем калибар и дека од таквите како тебе беше загубена Граѓанската војна. Така и стои една од историските причини за поразот на едно прогресивно движење, дури тоа го прифати и Сталин.

Ист сој сте. Кој може друг тоа да ти го стори освен твојот соборец Апостол Макаровски и твоите најблиски соработници? А погледни како се одиваат работите. Захаријадис изврши самоубиство во едно сибирско село, а Маркос во Атина. Макаровски во вила, а ти во прифатилиште. Тука се гледа дека е загубена линијата на хоризонтот, но интересно е дека вие комунистите сето тоа го правите во името на народот. Зошто?

Расудувањето на Румена, го натера Добрина да ја слуша и небаре се израдува од сето тоа, но тој размислуваше на она најстрашното - кога човекот се судрува од внатре. Тука настојуваше да биде издржлив.

- Немој да ме разбереш погрешно, мој Добрине. Комунистите засекогаш се заминати. Одамна ги нема, а во светот се поретки, меѓутоа сега ќе постојат уште тие од “железната рака”, тие што се уриваат на крајот од тупаницата како Фирсови, Строгови... Ако ги имаше комунистите не ќе ги имаше овие лигави пијавици. Што ќе им се на комунистите иследници? Тие не треба да се плашат од вистината и способноста на човекот. А вие комунистите од овој сој, прво измисливте логори, мачилишта, паролашки изјави, дека главна грижа на партијата е благосостојбата на народот.

- Не би можел да го сторам она што го направи Макаровски, и да се појавам пред соборците, бидејќи секогаш ценев да бидам до последен час со нив и заедно да ја делиме судбината, оти досега нас не одликуваше она што го нема во никој народ, при најлошото да си ја спасува главата само раководството. Ете, моја Румено, зошто сакав да се вратам во Ташкент, по логорските маки, а не оттаму да се вратам сам без народот наш, кој за време на војната имаше доверба во нас од НОФ, а не во Грците.

А ме зачуди Строгов кога ми рече како да ме сожалува: “Добрине, ќе чека на некоја идна кадровска револуција...” Но, нема да дозволам да ме скршат. Тоа задоволство, нема да им го приредам. Јас сум, само македонец и ништо друго, моја Румено.

Кога на Захаријадес, му го откажав медалот што ми го додели за заслуги, што НОФ ги имаше за буђењето на националната свест и успеа паролата “Старо и младо во редовите на ДАГ”, напишав дека тоа го правам како знак на протест против партиската хегемонија над македонскиот народ и реков: “Народот македонски, масовното учество го изрази како потреба за национална слобода, а не за исклучива победа на комунистичкиот систем” и поради тоа што мојот став бил

“антипартиски”, тенденциозно бев симнат од функцијата, под обвинение дека афирмативно сум зборувал само за херојската борба на македонскиот народ независно од грчкиот Макаровски и другите тогаш молчеа. Но по убедувањето на Захаријадис, сите сме биле исти и така сите членови на НОФ што беа во секретеријатот бевме испопикани во “Исправителние трудовие логора” во Сибир да ја делиме судбината со: саботници, јеховисти, грекокатолици, староверци, белоруси, есесовци и гестаповци, украинци и молдовани, шверцери и шпиони од Иран и Турција, Унгарци и Полјаци, Бугари и Југословени, сите осудени според рускиот кривичен законик на Руската федерација, член 58, точка 4 и 11.

Гледаш Румено каква услуга му направи Централниот комитет на СССР, на водачот Захаријадис. А денес се менуваат работите и не знам зошто во сопствената татковина, меѓу својот народ кој му ја направи таа услуга на Мараковски или на кој било друг.

Утредента со дежурното комбе беа префрлени во прифатилиштето “Кисела Вода” и им беше доделена соба со четири кревети со поглед накај манастирот “Свети Ѓоргија”.

Собата беше долго непроветрена и кога ги отворија прозорците, се чувствуваеше мирис на запалени свеќи. Тој ден беше празник, Ѓурѓовден и насобраниот народ се подготвуваше за општа веселба.

По богослужбата, народот испоседна и секој имаше донесено обилно јадење, посебно поголемите групи од развеселените Цигани му оставија убав впечаток на новодојденото семејство Сувогорци. Румена и Добрин, тој ден го минаа на лактени на прозорецот, дозволувајќи да ги дразнат мирисите на печено јагне, на младо лукче и кромитче, а ги заинтересираа и ората што ги играа циганите. Сувогорци во нив гледаа слободни, сити и весели луѓе, без никакви грижи што можат да го мачат денешниот човек.

- Ова е вистинската социјалистичка слобода - одушевено рече Румена.

- Да, човек крева глава само при едно благородно чувство ако владее кај сите луѓе... Навистина, овие луѓе никогаш не би постапиле со лоша волја на нивните срца. Тоа се придобивките на слободата,- потврди Добрин и почна да го мести креветот со развласените покривачи, што очигледно не беа испрани од поодамна, но затоа тука беа да се постелат и двата чаршафа што имаа печет “социјално” и имаа попримено засивена боја од долгите вриења во воените перални.

Пред секоја врата од левата и од десната страна на ходникот имаше во разни големини по неколку исечени или подгазени скорни за одење понадвор, бидејќи заедничкиот нужник беше доста оддалечен од живеалиштето, а најмногу мака имаа постарите кога се искачуваа по стрмната патека, особено на калливо време, но бог да го прости Геле Маџуковски, стар искусен жител по таквите заеднички живеалишта, кој имаше направено, по сопствен изум, скалила се до местото каде што се двоеја машкиот и женскиот нужник. Тој оддамна страдаше од воспаление на мочното бабуле и затоа му стана грижа одењето до нужникот, но и без личниот проблем имаше забележано дека мнозина од жителите набрзина ја вршат малата нужда по кошовите, па дури едно утро ја видел запретана Малина Туриманцова под прозорецот на Сувогорци.

Геле Манџуковски остана запомнат и по уште една добрина што ја направи за овие луѓе. Му текнало да заостри еден голем клинец и да го закова од внатрешната страна на вратата со малку наклон нагоре, со строга намена за набоднување на исечени парчиња од весник, во неодредена мера, така што со тоа луѓето веќе престанаа да носат стуткана хартија в раце. Арно ама, потоа се јави извесна алчност кај одредени жители од прекумерното расфрлање и повеќето парчиња паѓаа пред грлото на нужникот. Не беше толку голема вознемиреноста од неекономичното растурање отколку што стана политички проблем еден ден, кога едно парче останало прилепено за цементната подлога и секому како му стигнувала шурката, така и сликата на весникот, катадневно беше биена од секоја шурка, па тоа некој ги наведе на сомневање и сето тоа беше одоколу испитувано. По неколку дена Миле Мицајков со своето око, по

испитувањето на самото место, потврди уште едно сомневање за одредени жители на прифатилиштето.

Порнографски слики, вообичаени за такви нужници немаше, и тоа се должеше на воспитната младина, која беше уште под влијание на комсомолот во тие земји, а имаше озборувања и за сиркања низ цепотинките во женскиот нужник.

Особено беше најживо секое утро во ходникот каде што беше врвулица, а луѓето се однесуваа агресивно во разминувањето. Но имаше и такви кои ги красеше особена почит спрема женскиот пол. Така дури еднаш Румена иташе во разминувањето, еден маж дојден од Чехословачка и даде помин правејќи благ наклон со подигање на раката, што и се пристори како да ја поканува за танго.

Секој од жителите со години си живееше со навиките од каде што дошол, од Полска, Чехословачка, Венгрија, Романија, Русија, а тие од Чехословакија секогаш даваа предност во разминувањето и никој од нив немаше оставено во ходникот наредени сандачи се до таванот како што беа повеќето дојдени од Ташкент и Полска. Тие од Полска дури и најмногу се расправаа употребувајќи го поначесто зборот “Холера јасна”.

Обично наутро се отвараше секоја врата и луѓето се раздвижуваа низ тесниот ходник, а од собите испаруваше топол тежок мирис, дури имаше и такви зони каде што Румена повјаснуваше да измине што побрзо, а однатре се слушаше разновидна музика се до доцните часови. Најмногу сунеше песната “Казачок”, “Линка Малинка”, “Волга, Волга руска река”, но имаше понекогаш и по некое танго. Во утринските часови се слушаа вести, со очевидни пречки, а при изборот на бараната станица, небаре се губеше најмногу време, мажите стануваа се понервозни поткашлувајќи зачестено. Тоа го правеа сите мажи за да можат да коментираат при денското играње домино или играта “џандар”. Но при фаќањето на бараната станица и кога ќе изговореше спикерот “Говорит Москва” или било која друга станица од Варшава, Букурешт, Софија, Атина, во собата настануваше молк од присутните, само се мешаа гласовите низ ходникот од разните спикери.

Овие жители имаа и свои проблеми, не само со заедничкиот ходник, каде што преку денот беше врваница, туку и ноќе, бидејќи како Геле Манџуковски имаше уште неколку разболени со акутно запаление на мочното бабуле, па тие речиси цела ноќ се сновеа, влечкајќи ги аритмично поткованите и подгазени чевли. Таквиот ропот, дури и од најдлабокиот сон ја будеше Румена Сувогорска. Таа, пред овие луѓе беше немоќна да стави ред, па размислувајќи како да најде решение, остануваше будна по цела ноќ. По цели ноќи не спиеше поради чувствителноста и раздразливоста на нервниот систем, па во никое време го будеше и Добрин.

- Добрине, Добрине, спиеш ли? - велеше, превртувајќи се вознемирена во железниот единечен кревет.

- Кај беше толку доцна? - мамурливо ќе прашаше Добрин.

- Ех, мој Добрине, сакаше да живееш во базата... Сега ми се чини дека ги уживаш плодовите на твојата револуционерност.

- Добро - велеше Добрин, запре со цимолењето.

- Се разбира, практично јас не знаев ништо за ваквите прифатилишта. Всушност, се беше поради љубовта. Тебе ти е добро! Зар не гледаш дека ти е добро? Се бањаме во легенче, ти турам и ми тураш со котленце вода. Економично, нели? Навистина не те разбираам... Ќе бидам отворена со тебе. Освен твоето лице и телото, ништо друго не е убаво...

Мислиш на воспитувањето, што го нарекувате "револуционерно". Сполај му на господа, не ми треба - ќе се насмееше иронично и продолжуваше. - Што и да кажеш, јас не ти верувам ниту еден збор. Можев да бидам дама, а не телото да го мијам со едно котленце вода по прифатилиштата. Ти благодарам, ти си добар човек, но треба да разбереш до кога можеш да имаш имунитет како револуционер. Никогаш нема да заборавам, кога бевме на прием во земјанките кај Винени, тогаш Захаријадис ви ги врачи медалите на сите големци од НОФ. Таму беа и тие што не сакаа да се вратат во базата, а сега

се против тебе. Тие и тогаш медалите ги примија и пак се вратија како херои, а ти? Тоа ти се политичари, мој Добрине, а не ти, бараш одмазда за измамата од грчките комунисти. Ете, сега имаш празен простор, докажувај, но знај дека никој нема да ти признае. Кој политичар од тој ваш сој, си ја признава сопствената грешка, а ако тоа го стори ќе биде избришан од списокот на перспетктивните и подобни кадри...

Си припомнувам уште од тие години на тебе, кога виде дека тие медали што ви ги даде водачот се фарса, те гризеше совеста, оти тие беа поради успехот на партиската хегемонија над македонскиот народ и паролата беше за тотално искоренување на македонскиот народ. Не требаше ништо повеќе само знаење, мој Добрине, да опстанеш заедно со “елитата” и ќе те ценеа, а ти ете, и сега ти ги читам мемоарите што ги пишуваш и велиш дека тенденциозно си бил симнат, како “партиски елемент” под обвинение дека афирмативно си зборувал за самопрегорот на македонскиот народ, а не како за движење од меѓународен карактер. Но, за тоа прашање сите немате никаква заслуга, бидејќи вие како декларирани раководители на НОФ им ги доверивте под команда на грчките комунисти, а вие како револуционери лелекате и ден-денес. Народот добро помни, оти тој даде се верувајќи во вас, а не во Грците. Зарем може да се заборава тој последен чин, кога на фронтот беа донесени илјадници деца од домовите по државите во кои беа евакуирани за да се спасат. Тоа беа деца со неполни петнаесет години... Европа помни такво нешто само од Хитлер, а вие комунистите, “елитата”... Сега те гледам, за сето тоа те гризе совеста, но каде е совеста кај другите твои блиски соработници... Твојот искрен став, мислиш дека ќе го докажеш со своите мемоари, а луѓето од “елитата” измислиле пред Русите да те наречат југословенски шпион, а сега кога тие се вратија пред тебе, ти рекоа, можеби е “Руски шпион”. Ех, мој Добрине, едно е вистината - што кај нив брзо исчезна интернационализмот, а кај тебе не, затоа што сакаш уште борба за правда, во базата, во Ташкент кај борците кои не беа веќе под никакво влијание на НОФ, туку беа обични војници на една победена армија која не знае каде ќе се најде и ти не го сфати тоа дека на Грците повеќе не им сме потребни. Тие си ја свршија работата со нас

македонците, сега за нив не постоиме. Гледаш тие се враќаат во своите домови, а за нас велат оти не сме “Грци по род”.

Ете тоа им се случува на лидерите. Тоа е рамно на човек кога ќе крене рака врз сопствениот живот! Ајде кажи, која жена на функционер ќе си дозволи такво нешто? Со време, мој Добрине ќе сфатиш, дека животот наш е запечатен и тоа е моќ кога човекот тоа ќе го сфати дека докажувањата не се битни во сегашниот свет, бидејќи во тоа иследниците си ја наоѓаат својата загадочна игра се до смрта на виновникот, а неподобноста останува на неговото поколение. На сцената и збрката мора да биде јасна.

- Зошто си дозволуваш да ми зборуваш катадневно на тој начин? - на повисок глас еднаш и рече Добрин, посакувајќи заборав и мир.

- Потивко ќе го разбудиш Делјан, тој барем не треба да носи вина. Утре има напорен ден в училиште. Но чудно дете, историја како предмет не му е по волја. Нека стане инженер, можеби сето ова нашево ќе му остане во заборав, ќе има мирна иднина...

- Оф, каков бучен живот. Дали на овие бледи, пожолтени мажи и жени, им е грижа што толку рано стануваат како војници - истегнувајќи се во железните кревети рече Добрин.

- Фаќаат ред пред нужникот, потоа одат по топол леб и други продукти, за да бидат потоа слободни се до ручекот, кога домаќинките ги повикуваат од отворените прозорци.

Сите мажи освен Сувогорски играа домино под големите разлистени дрвја, раскажувајќи ги своите приказни со притивнати тонови, како по улиците ги викаат Егејци, или пак огорчени од некоја битка на Грамос или Вичо, критикувајќи ја воената тактика на генералот Гусјас кој по професија бил чевлар, но бил човек со долг партиски стаж...

Сувогорски макотрпно работеше на замислениот проект. “Разобличувањето на грчката политика спрема Македонците”,

преку цел ден чукаше на машината, густо пишувајќи во повеќе примероци, оддавајќи им посебно значајно место на цитатите кои беа досега изречени по националното прашање од разни лидери, но строго внимавајќи на секој исказ и... што денеска по тоа прашање мисли западниот свет. Така со години, но никако да го објави, бидејќи рецензентите однапред имаа задача да спречат, да речат дека напишаното не е гледано од вистинскиот агол и како резултат на тоа Сувогорски повторно се нурнуваше да допишува, да ревидира и да докажува.

А, Румена, како си минуваа годините, таа се повеќе навлегуваше во суштината на нештата. Си припомнуваше кога била девојка и како и задаваше големи потешкотии на мајка и бидејќи таа не и дозволуваше да оди во партизани. Се разбира и сега си признава, оти таа ништо не знаела за комунизмот, со исклучок на неколку цитати од Сталина, што ги слушала по младинските собранија.

Еден ден, со насмевка на вратата се појави Мице Диневичин, жител на прифатилиштето “Чаир”, коњест во лицето, мошне пристоеен, всушност - достоинствен борец кој секогаш зборуваше, како да држи говор. Всушност, тој навраќаше кај Сувогорци, почитувајќи го старото пријателство уште од дните на војната, но сега дискутираа повеќе околу неуспехот и тоталното распаѓање на револуцијата во Грција. Румена се помалку учествуваше во наметнатите спорни прашања и ценеше дека сето тоа и во сечии мемоари е лажно сведочење и презирање. Срцето на Румена и стана нечувствително, а мислата сосема и запре. Ценеше дека нема никаква смисла да се прават такви анализи од една загубена револуција. Но, по бурната расправија го допреа прашањето: “Зошто и по изминатите 20 години, не сме признати како борци за национални права во заедничката борба со Грците, туку само ние живееме како виновници на едно време.

- Од кого да бидеме признати? - ги запраша налутено Румена. - Од комунистите? Ете, тие се вратија во своите огништа, ние ќе талкаме по прифатилиштата.

- Од сопствениот народ - громно одговори Мице Диневичин, даскал со двомесечен курс од времето на граѓанската војна.

- Ааа, од сопствениот народ! Не те разбрав. Што ти немаш картонче? Нас ни дадоа од Социјалното. Ете, пишува: Одбор за егејски прашања и грижа за повратниците од источните земји.

- Тоа во секоја земја можеш да го добиеш, почитувана Румено - и одговори Мице, со скриена доза на директно искажување, дека работите со нас Егејците имаат подлабоки корени.

- Ние не дојдовме во татковината да живееме во “гетата” на “Автокоманда”, “Кисела Вода”, “Чаир”, “Ѓорче Петров”, “Три чешми” и други. За што сме се бореле ако не за Македонија? Нели сме дел од овој народ!?

- Ех, мој Мице - се насмеа иронично Румена и продолжи: - Навистина, сега и тебе не те разбираам, но добро е што уште се силиш со тие твои револуционерни тези, како и Добрин мој. Сполај му на господа, што и ти се уште го имаш тој револуционерен дух. Делбите се идеолошки, а не македонски, даскале. Тоа му зборувам и на мојот Добрин. Нашата историја е претворена во делби. Делби што доаѓаа однатре и однадвор. Да се потсетиме на делбите од паѓањето на Македонија под турско ропство. Турците почнале да не делат, потурчувајќи не. Доброволно или насилно, не поделиле на муслиманизирани и на каури, односно рисјани. XIX и XX век пак се векови на србизирање, бугаризирање, грцизирање, албанизирање та се поделивме на: србомани, бугаромани, гркомани... Востанијата ни пропаѓаа пак од делбите. Дојдоа балканските војни, ја претрпевме најтрагичната делба. Од една Македонија ни создадоа четири: Вардарска, Егејска, Пиринска и еден дел не е уште крстен кај Албанците. Ја дочекавме Втората светска војна и малку воздивнавме; белким сега ќе ги пребродиме делбите? Создадовме своја република, но пак на нишан ја држеа други - туѓи и свои. Кога кај еден дел од нас - на југ ние егејците се кренавме на востание, братот од север само со малото прсте мрдна и ја препушти низ територијата на својата родна татковина изнемоштената колона од дечиња, за да се распрска потоа низ Источна Европа. Долги години оваа татковина

заборави на нив. Но сепак се сети и почна да си ги прибира своите чеда. Сега се враќаме, се разбира, но мораме да поминеме низ ходниците на затворот во Идризово за да не запишат Строговци или по канцелариите на Секретеријатот за внатрешни работи, поради безбедносни мерки. Непријателот, ако го нема, ќе го измислиме, па сега сме прогласени за граѓани од втор ред. Не само тоа, туку се поделивме на Егејци и Вардарци, а ги оставивме Пиринците да стенкаат под Пирин, а и оние што останаа во Егеј. За да бидеме посигурни во себе, ние обичните Македонци, се поделивме на подобни и неподобни - рече излегувајќи во ходникот да им свари кафе.

Од ходникот се почувствува мирис на манци со разни вкусови, но најмногу мирисаше од Унгарците (така ги викаа, а тоа зависеше која фамилија од која држава се вратила) кои беа мајстори за готвење гулаш. Романците беа прочуени со момалигата, Полјаците по вареното зелје, Чесите повеќепати пржеа компири, а Русите катадневно варее боршч и доста го рекламираа како најздрава храна која била општествено призната во целокупниот социјалистички лагер под мотото “здроаво тело, здрава храна”. Така, катадневно се вкрстуваа вкусовите од се, освен во петок, кога сите варее грав. Во таквите вкрстосувања се појавија нови лебарки, поагресивни од првобитните што беа донесени од разни земји, но сега напаѓаа дури и на бело видело. Жителите ставаа разни отрови, но тие беа станале толку имуни и многубројни, што повеќе од луѓето кренаа раце и во очајност ги нарекоа “руски тенкови Б-15”. Така и ги однесоа во новите еднотипични по големина живеалишта, што ги добиваа по редослед од Одборот за Егејците.

- Добрине разочарана ти е Румена. Кај неа наполно се исцрпени идеалите. Добро е што издржа овие шест години. Лина моја поинаку мисли. Вели “шо аку поседиме уште малку на државна грижа...” - налутено згазна една лебарка која иташе да му се скрие.

- Повелете кафе, - насмеана ги нудеше Румена.

- Вие барем имате чиста вода, кај нас во “Чаир” водата од пумпата мириса на лајна, - шмркајќи од кафето, рече Мице.

- Значи и подземните води сме ги загадиле? - запраша Румена.

- Наскоро, да одиш кај генералот. Повеќе не можам во овие прифатилишта, се претворив во истребувач на лебарки, не можам, немам нерви, ги гмечам со рака и не знам зошто инаетот го истурам на тие гадинки. Мирисаш на манци и на нафталин. Глибиме во кал, а уште морам да носам цокули. Ех, мој Добрине, толку долго не служеа ни војниците на Џингиз Хан.

- Смири се мила... Биди цврста. Ти знаеш што рекле за комунистите, дека тие се од посебна раса луѓе...

- О, Боже мили, досега не сретнав комунист и не знам навистина какви се или и тие се како нас... Не сакам само син ми Делјан да има ген од таа Каста на интриганти, самољубимци, лакташи, самоуверени, тврдоглави интернационалисти... Недај мили Боже, ќе скапе по прифатилиштата, нека остане во умот само чист Македонец, без никаква идеологија. И ти мој Добрине, тоа ќе го разбереш, но треба да мине време. Пишуваш за црвот на делбите што одамна глода во нашите души и бевме беспомошни да се организираме. Господе, каква полза имаш да им говориш на неразбраните!? Можам ли и јас да прашам - кој народ на светот прифаќа други да му ја одредуваат мерата на правдата, слободата, а не ние самите? Вие НОФИТИТЕ им верувавте и на КПГ и КПЈ. Ех, колку е животот чуден и превртлив! Ете ти ги твоите соборци, си ја прочитал рецензијата за твојата книга од Делиплашовски, Пешодомски и Безликоустов. Глеј првиот што пресудува: “... Трудот на Добрин Сувогорски е промашена работа и не може да биде од полза. Поради тоа што текстот содржи и провокативни тврдења против југолсовенското раководство, предлагам трудот да не се дава на користење на пошироката читателска публика”.

Ти си неподобен, разбери! И јас сум неподобна и Делјан, се додека не дојде некоја идна кадровска револуција... О, Боже, ќе дојдат ли некогаш тие луѓе кои имаат само македонско чувство!

Можеби тогаш ќе замолкнат сите туѓи и оттуѓени наши воени барабанции.

О, боже наш, врати ни го божјото потекло!

ГЛАВА ЕДИНАЕСЕТА

Румена патува во Канада

Румена патува на посета кај Фросина во Канада да ја види и да одмери како таа со години живее во тој гнил капитализам.

Едно ведро утро по појадокот, Румена отпатува за Канада во посета на својата тетка Фросина. Добрин и Делјан останаа сами, па сега таткото ги презеде сите грижи за водење на целокупното домаќинство.

- Да ми го гледаш Делјана - последната порака и беше на Румена влегувајќи во авионот.

- Па кој друг - раздразнето и одговори Добрин, емитирајќи најискрено ласкање и отпоздравувајќи со раширена дланка се до одлетувањето на авионот.

Станот беше го добиле, по чекањето од неколку години, го наместиле едноставно, небаре по вкусот од минливоста и сознанијата низ железниот самоток на животот во општожитијата, железните кревети, маса и неколку столови без потпирка. Добрин се расположи во една од собите што по проектот беше наречена спална, која сега се повеќе наликуваше на општинска месна канцеларија, и направи таков распоред што се му беше на дофат; секоја книга и се друго што му беше потребно при пишувањето на веќе третата книга, но сега од областа на белетристиката, оти за првите две книги имаше добиено негативни рецензии и беше доста разочаран. Добрин мислеше дека на тој начин ќе заборава на тоа што го нарекле неподобен и постојано повторуваше за една филозофска изрека: навредениот простува, но навредувачот никогаш, па така се стремеше да разбере се, значи да прости се, но тој реши да простува на друг, а не на себеси и неподобниот веќе почна сериозно и главно, копнежливо да сознава дека тој навистина е збунет, неизјаснет и неоспорно погубен човек; постои во него нешто скриено и штетно, објективно, очевидно, а личното неизвесно и ако така продолжи, Румена не ќе може со него да живее. Добрин небаре пропаднал од жив срам, затоа што во

зборовите на Румена имало чиста вистина и таа не туку така непромислено оди кај тетка и Фросина во Канада да ја види и да одмери како таа со години живее во тој гнил капитализам.

Колку повеќе Добрин го објаснуваше својот тек на животот, толку потажно и стануваше на Румена, дури и по толку поминати години во прифатилиштата се уште од устата на стариот Добрин, благодарение на неговиот умерен здив, излегуваше омајот на староста и сомнението дека е примамен да попусти, да признае, но сега веќе понекогаш даваше и своја сопствена забелешка, меѓутоа велеше дека можеби е поединечна појава, но тој веќе беше разочаран и зборовите што и сам ги изговарал некогаш: време е другари, социјализмот да стане не суета, туку грижа на совеста, плакатите патоказ, цитатите на големите водители, духовна храна...

Му станаа празни фрази и на тој начин Добрин како да беше демобилизиран од партијата и се најде во специјалниот состав на неподобните.

И така, откако замина Румена, почна да му се шири студеното чувство, лежејќи сам на железниот кревет, со прекрстени треперливи раце на стомак, размислувајќи да се зафати со пишување роман со наслов “Прогонетиот”, оти оваа идеја ја носеше од поодамна. Во романот повеќе место посвети на тајноста и злодевноста на историското време, при што се повеќе си докажуваше самиот себеси, дека вековечните страсти и страдања произлегуваат од тоа што луѓето се одредуваат, се превоспитуваат и како резултат на тоа човекот најпоследно ја губи надежта, но тој сега докажа со својата теза дека организираните социјални прифатилишта и логори се место за превоспитување на човечките желби. Сега тој се чувствува чедољубив и си признава дека порано тој не бил таков, порано тој ја сакал Партијата повеќе и од децата, што постојано и го велеше на Румена, па и затоа почетниот наслов беше “Превоспитување” на замислениот роман. Сега, имајќи добро самочувство, потпикувајќи се потајно во неговите мисли, со дикат како низ висока папрат, без никакво стеснување, навлегуваше во суштината на нештата, небаре алајќи со прсти како слеп по најскриените патила и сознанија на душата, но

еден од двајцата еминентни критичари (наречени во тоа време) Инаковиќ во својата рецензија напиша: “На околу 250 страници, ракописот на писателот Сувогорски зборува за “Егејскиот синдром”, за геноцидот на својот егејски народ принуден на егзодус по трагичното завршување на Граѓанската војна во Грција и разгромот на народно-ослободителната борба, значи, е превосходна преокупација на овој писател со долг творечки стаж, а без некои посебни вредности во своето досегашно пишување. Евидентна е искреноста на пишувањето со патетични тонови. Сувогорски има свои мотиви, но нема свој израз. Што е најважно изразот му е изнасилен и зборува со политички речник, тука и таму дилетантски, естетски неартикулирано. Се има впечаток дека тој не е школуван писател. Неговото пишување прилега на еден писателски аматеризам, со елементи на пригодништво. Неговата талентираност е рудиментирана наоѓајќи се далеку надвор од главните развојни линии на современата македонска проза...”

Се воомјази и се насмевнуваше со сето свое чисто испотено и чесно лице, но сега цврсто поверува дека е сосем демобилизиран од се и небаре се нашол во специјалниот состав на неподобните. Сочувствувачка жал и колку повеќе си го објаснуваше својот тек на животот, толку потажно му стануваше и не знаеше што е тоа што ги лекува раните кој досега му ги задал разумот. Стоеше кај железниот кревет, личејќи на исцрпен, остарен коњ, му се растрепери срцето и се запраша: “зарем може татковината да се откаже од мене...” Го совлада своето студено чувство, снеможен ги прелистуваше писмата, молбите и протестите што ги пишувал до Генералниот прокурор на СССР. Мора ли пак да зборува за тоа? Зошто не? Вистината не треба да се избегнува. Биди спокоен Добрине, се обидувааше да земе уште еднаш аванс од надежта, како и секогаш во најкризните моменти.

Добрин ги крена рамениците, велејќи си дека работата е јасна, се облаци на прозорецот, беше рано утро, во прифатилиштето е мрачно и студено. Сонцето го огрева дури кога ќе се искачи високо на небото; си помисли на луѓето што ги остави таму, се заlea со блага насмевка и си ја припомна Румена.

Во трепезаријата, крепко спиеше Делјан, невино момче. Тоа не знаеше ништо за комунизмот што треба да настапи како втора фаза... за неподобните, но ниту за религијата, со исклучок на она што го учел од учебниците по најновата програма на насоченото образование. Но, Добрин како стар педагог и љубител на класичното школство, имаше свое категорично мислење за таквата програма и велеше дека децата можат да стант толку подготвени како идни граѓани во животот, ништо повеќе отколку да бидат како коњи за вршење слама. Тој тоа го оцени како самоволие во културата и се искривоколчија, велеше тој и се потсетуваше на неговите цврсти убедувања, сега се повеќе сакаше да навлегува во суштината на нештата, имајќи добро самочувство, да зачекори небаре одново во еден реален свет и сите нему познати социјалистички тези и задачи ги поставуваше на ревизија не чувствувајќи спрема себеси ни непријателство ни заблуденост, но ни нечија сочувствувачка жал. Тој кога по навика се будеше во полноќните часови, во осветлен стан, седеше сред куп книги од марксистичката литература и тишината, опкружен со вообразени спомени, се до самите мугри и тогаш го отвораше прозорецот за да ги слуша птиците и чекорите на минувачите. Наместо надеж, тој остарен од темпото на своите размислувања, сфати дека му остана уште трпение... Сега одамна веќе беше исклучен од Партијата, од својот животен миоглед. Неговото слабо лице на кое од исцрпеност, слабо растеше брадата, беше згрчено и бледо, небаре го имаше попримено ликот на пожелтените излитени томови што го окружуваа цел живот.

Наутро го будеше Делјана, да се подготви за на работа, но во него гледаше како на осакатена фиданка во бујниот развој на социјализмот, оти и Делјан невин, носеше можеби таква вина, но тој неоптоварен со никакви идејни мисли беше срекен по долгото чекање за вработување, што сега беше вработен преку една врска дури од Грција, кај приватникот Маноли Симбров.

Добрин, за сето тоа ова боледуваше но уште не беше решен да проговори имајќи трпение дури и кога му се обраќаше Румена со најжестоки зборови: молчи, молчи, се плашиш, да не ја трогнеш револуцијата.

Конечно почна да ја признава својата немоќ да се соочи со вистината. Му се јавуваше страв од будење и страв од таење, заборав на се. Стаписано утврди дека тоа личи на епитаф и рече: ако јас не можам да ја прикажам мојата стварност, значи дека таа не постои. Ако пак таа постои, значи дека постојам и јас. Сега можам да постојам и да не постојам, да бидам и да не бидам, да сум а и да не сум тука, да сум друг и да не сум ист. Господи! Мојата стварност стана сон. И само почна да го обзема очај, силно одбранбените механизми од неговата потсвест го изнесоа на виделина вистинскиот виновник за овие мрачни мисли; бев активен учесник, на народниот отпор против германската окупација, а потоа учествував во Граѓанската војна во Грција во редовите на демократските сили, против реакцијата и англо-американската интервенција. Тогашното раководство ме обвини за предавство, сегашното за предавство...

ПРОТЕСТ И МОЛБА ДО СВР

Од Добрин Сувогорски обвинет во социјалистичкиот логор за соработник на “Интелигенс сервис”, “Титов агент”, “Руски шпион” и “...”?

Присилен сум да потсетам дека на 23 април 1945 година, тука во Скопје, во просториите на ЦК КПМ, беше конституирано Основачко биро на НОФ за Егејска Македонија. За среќа (или несреќа) се случи, еден од тие петмина што ги удрија темелите да бидам и јас.

Со ова мое писмо протестирам и молам за заштита. Знам, против мене постојат дамнешни изјави на луѓе кои се плашеа да не им ја загрозувам кариерата и сакаа да се избават од мене. Измислија дека сум некаков руски агент. Но тоа е само гласна клевета што отсекогаш решително ја одбивам. Решив со ова мое писмо да протестирам и да барам заштита и рехабилитација, не толку за мене, колку за да ги заштитам жената и синот...

Сакам да верувам, дека ќе покажете потребно разбирање и добра волја, за еден стар борец и неговото семејство да се избават од измислицата небодобни... Откако издржав пет и пол години робија во сибирските логори и четири и пол години интернација во Казахстан, како “македонски националист”, добив виза за враќање во Македонија. Во Суботица, неочекувано бев симнат од возот со моето семејство. Со затворска кола, бевме префрлени во Панчево. Тука бевме сместени во една милиционерска станица под клуч. Потоа дојде иследникот Строгов... десет денови “разговор” со мене и четири со жената. На крајот ми рече: “Добрине, не тврдиме, зошто немаме докази, но мислиме дека доаѓаш како агент...” Напрасно тврдо негирав, ме навредуваше... но горко ме жегна кога во еден момент ми рече: “А бре, за оваа наша Југославија, јас би жртвувал и десетмина Сувогорци...” Чуден патриотизам, дали е само личен негов или... И уште нешто, не помалку горко - нашите курири го добија со закон достоинството на борци, јас не... Фатална грешка од моја страна оти дваесет и шест години изминаа оттогаш... Тоа е доста време... Морам да го прекинам понижувањето, јас сум син на овој народ, не на вашата власт,

јас сум борец за мојот македонски народ, а за вашата власт неподобен...

Признавам: Во овој момент, со извесна горчина, се присетувам дека сум се обраќал и порано до ЦК СКМ и неговиот претседател Чемерски, но моето обраќање, ја имаше судбината на крик во пустина... Сега и тоа потсетување ме прави понижен... Останувам син на македонскиот измачен народ, а ти Строгов, можеш само да провериш, кога ќе умрам, дали сум уште жив...

Скопје, 25 март 1985 година, Добрин Сувогорски

Го прочита напишаното и небаре покајнички си помисли дека политиката е сепак, можеби нашата единствена природа.

- Дали доволно верно ја изнесов суштината? - се запраша, потоа се задлаби во мислите. “Војната можеби е селективен биолошки и психолошки зафат, можеби е нужен тој зафат за секој народ... Но, ние сме мал народ, и однесувањето на луѓето би не довело до гибел... Јас и руски шпион!? “ - повторуваше смеејќи се во глумата ноќ.

“Животот мој стана бесперспективен, бесмислен - недостоеен воопшто за човек”. Си припомнуваше уште од дамните години, август 1949 година на Грамос, на предната линија на фронтот, во условите на последната решавачка битка со монархофашистите, по неговата деградација од функционер на НОФ сега во обичен војник.

“Таму сакаа да ме ликвидираат физички. Задачата му беше доверена на командантот на самостојниот баталјон, со тешко вооружување, при 10 дивизија на ДАГ, човекот-мајор се викаше Хрисостомос...”

Нуркаше се до зори со уморните мисли по минатото и се присети како ја создаваше македонската азбука, првиот буквар во 1945 година негувајќи го се до 1947 година со цел да се овозможи културно и просветно издигнување на македонскиот човек; во Леринско, Воденско, Костурско. Се радуваше на

десетте илјади македонски ученици. Ги слушаше како слободно пеат на македонски јазик, зборуваат. Грцизираните имиња и презимиња ги беа отфрлиле и сите си ги беа зеле своите македонски. Се присети како го уредуваше весникот “Непокорен”, потоа го удрија мислите кога го отвори првиот курс за народни учители, велејќи им - “Вие сите тука што сте собрани ќе се подготвувате на овој курс и ќе станете народни учители...” и така му провеа низ ушите тој дамнешен долготраен аплауз, почна да ги набројува по ред новоотворените училишта; во Желево, Оровник, Штрково, Раби, Герман... и така изброи дури 87 училишта, припомнувајќи си на пустешот што го имаше оставено Метаксас. Мислите му надоаѓаа како извор што клоцоти и исфрла бистра вода. Се гордееше на говорот што го одржа во Прага на 27 април 1949 година, извикувајќи на македонски јазик во чехословачкиот парламент, каде се одржуваше првиот Светски конгрес за мир во светот. Извикуваше поткрепен со ракоплескањата на присутните:

“Од името на оној дел од македонскиот народ, кој од Балканските војни наваму живее заедно со грчкиот народ, под истиот угнетувачки експлоататорски режим на буржоаско чифликсајбиската олигархија во Грција, срдечно ги поздравувам делегатите на нашето социјалистичко сонце, великиот Советски Сојуз, делегатите на херојскиот кинески народ, делегатите на демократската Шпанија и сите вас тука, делегатите на демократски и мирољубиви народи на социјалистичкиот лагер... Што и да се случи, колку жртви да се потребни, ние Македонците со херојски грчки народ ќе ја извојуваме слободата и мирот...

Да живеат слободата и мирот во целиот свет! Да живее големиот Сталин!”

Во еден миг се почувствува опуштен и наполно смирен, небаре доби признание од својот народ, од светската јавност, од социјалистичката работничка класа, од сите мислители на социјалистичкиот лагер, но кога му падна в рака еден лист од купот белешки се вознемири, се обсрна, обидувајќи се да го одбегне погледот. Но, тој со голема мака го совладуваше своето

несакање и наспроти сите свои сопствени наговарања да остане мирен за добар сон почна да чита:

“За врски со меѓународната реакција и за организирана активност во нејзина корист по член 58, точки 4 и 11 од кривичниот законик на Руската Федерација - Особое Совешчание - при Врховниот Суд на СССР реши: Се осудува Добрин Михајлович Сувогорски на десет години со одземање на личната слобода и присилна работа во Иследователние Трудовие Логора - ИТЛ - Сибир”.

Се заврти околу себе и го турна прозорецот. Но не се затвори и затоа повторно го турна силно. Суви трошки од туткал му паднаа на дланката, силата тоа го прави, рече во себе. Легна на голиот кревет и се склопчи да засpie загледан во таванот, долго медитирајќи за револуцијата која му се прикажа на сон како смртна убавица со откриени гради и разголено модро тело, негувано во логорите на ИТЛ - Варкута, но стравотно, се разбуди, кога како на јаве, му се појавија подредени во долги кожени палта, иследниците: товариш Фирсов*, товариш Пантелиев, другарот Строгов и...

* Во Москва од 4 јануари 1950 година, останал во затвор во самица под истрага на иследникот потполковникот Фирсов. В.П, две години и пет месеци односно до крајот на месец мај 1952 година.

ГЛАВА ДВАНАЕСЕТА

**Како “железни луѓе” не само за тие “железни времиња”.
Туку другар Сувогорски,и за тука во југославија ни
требаат,но не да бидат верни на Јосиф,туку на Јосип...**

Беше убав сончев ден. Се слушаше брмчењето на пчелите. Играчите на домино беа наседнати на триножни столчиња и со нескриено задоволство ги местеа плочките во низата. Мице Диневичин - даскалот од Долна Преспа, не го интересираше толку многу играта, колку што беше загрижен од последиците на револуционерните процеси, па со големо интересирање го следеше излагањето на магистерот Алексо Шлипоковски кој објаснуваше, каде се згрешило во опитот уште при проектирањето за вообликување на “новиот човек”. Се разбира, овој проблем небаре сите го сметаа и како нивни, бидејќи тие беа и дел од градителите на комунизмот. Но, повеќето од играчите не сакаа да си го дробат умот со такви чувствителни теории на замислената анатомија.

- Ние имено, жестоко работевме на изградбата на “новиот човек” - рече Алексо Шлипоковски и продолжи - поставувајќи се од позиција на целокупниот социјалистички табор. Таа целокупна тинтура од политичката лабораторија на минатото, единствено исчезна. Испари и ја снеса од колективната реторта, заедно со експерименталната содржина на бизарниот инженеринг со кој се занимаваше, безмалку сиот социјалистички свет. Пропадна како експеримент... Ти денес, бараш макар обичен човек, едноставен, а пред очите ти се промолкнуваат најразлични креатури, идеолошки, агресивни спогодби, подвоени личности, плашливи, несигурни хуманоиди, стопени во чудното безлично мноштво. Погледни, другар Мице, каква разлика има меѓу нас од Полска со вас од Русија. Кај вас сепак поуверлива беше технологијата на градењето херои на трудот. Можеби затоа што бевте поблизу до генералната лабораторија на реал-социјализмот.

Вие сите се вративте како стахановци, а без капитал. Гледаш небаре сите личите на икони. Уживате да парадирате, со наобесени мангари на трудот на реверите... Доволно беше само

да се натфрли нормата, а во слободните часови да ги читате романите “Како се калеше челикот” или “Мајка” и така стопени во таа легура, станувајте “нови луѓе”. Како “железни луѓе” не само за тие “железни времиња”. Како што вели и другарот Сувогорски, комунистите биле луѓе од посебна паста, а потоа од нив се јави “советскиот човек”

- Боже, па ти си напаст. Вистина божја, напаст. Ех, мој магистре
- му се обрати налутено Мице Диневичин.

- Тогаш, зошто се боревме, или од сите нас сакаш да направиш ревизионисти. Од кај бре, ти со таа своја наука, сега што ја кажуваш? Ти знаеш дека илјадници, ако не и милиони луѓе си ги дадоа животите за идеалите на комунизмот. Свесен си бре магистре, ти какво зло му носиш на социјализмот?

Какво поткопување и заблуди внесуваш во редовите на комунистичкото движење? Ти ли бре, ќе отвараш уста што социјализмот те направи човек? Сега на се наоѓаш маани. Ех, мој магистре, дедо ми велеше: “рани куче да те лае”, па продолжи. - Сега ми е јасно, дека ти си луд. И покрај се, не очекував таков отров да истуриш од таа твоја погана уста. Од кога, ти, магистре, стана толку човечен и си почнал да ги објаснуваш овие теоретски прашања? Тоа е чисто буржоаско гледање на работите.

- Верувам дека Шлипковски не е комунист! Или ако бил, е исфрлен како партал од нашите редови - налутено ја плесна последната плочка од доминото и потстана од триножното столче, Иљо Калинчевски, огромен како мечка, и му се натополи со спуштени веѓи, но повеќе му беше лут на Мице Даскалот отколку на младиот Шлипковски.

- Ти, даскале, не знаеш да го браниш социјализмот и да знаеш од такви како вас што дозволуваат да ми изнарече некој се најгрдо за она за што ги дававме и животите, а такви како тебе што молчат пред непријателот, за мене се дезертери, другар даскале. Така ли, бре даскале, ќе дозволуваше - таму долу, во револуцијата да ти агитира пред носот... Ту бре даскале, а знаеш да носиш колосана кошула, а не знаеш да му ја затнеш устата.

Уште малку ќе му дозволиш и да те праша, зошто сме се бореле, па со кого и против кого и дали требало, па на крајот и што добивме... Убаво! Прекрасно! Не можеш ли да му речеш дека секоја револуција се плаќа со жртви и “все” - што велат Русите. Без жртви нема револуција, тоа треба да ти се всели во умот, мој магистре - мистејќи го постабилно триножното столче му рече Иљо Мечкарот и продолжи. - Ние треба да бидеме горди како револуционери. Сме гинеле во името на револуцијата или во името на некој вожд, па што, такви ни беа идеалите. Не се гине за ветер. Ве слушам со денови, расправате за работи што одамна за се е даден одговор од поголеми глави. Историјата се менува, братчиња мои, таа и понатака ќе си тече, но се разбира ако не ја поткопуваме. Ние сме и ќе си останеме интернационалисти, а тоа ти магистре треба да го знаеш што тоа значи да имаш како одлика во човечката душа... Го лизна прстот и ја поднамести плочката што беше со бројот еден.

Герман Монгушев - Ученото Кускуле, така го викаа жителите од прифатилиштето, потстана како тромав пес, со пискотлив глас им се обрати како на конференција.

- Детулето ни кажува некои работи, од кои на човека му се креваат косите. А бре магистре, си развил такви теории за социјализмот и за “новиот човек” ама не си ги доучил работите и не знаеш дека социјализмот го има достигнато вечниот идеал на човештвото. А човекот веќе во него се препознава, тој повеќе не е во тесни национални рамки, тој гори од љубов кон човека, не ретко, е готов да го положи животот свој, херојски да го брани социјализмот, тој е подеднакво примен кога се бори и кога гине за светата цел. Тој бидува традиционален и историчен со еден збор, син на светот.

- Ех, мој Даскале - му се обрати на Мице Диневицин како да истрае некое старо куче и продолжи. - Зар треба да им се дозволи на такви “теоретичари” што сакаат како црв да гризат од јадрото на социјализмот? Наместо да му благодариме на големиот Сталин што не прибра, а тебе магистре што ти даде книга да се викаш учен човек, ти развиваш теории, но штом не си комунист, што има со тебе да се разговара.

- Ти знаеш што е комунизам? - му се обрати на Шлипковски.

- Знам - му одговори.

- Е, ако знаеш, земи го последното владеење, на Етиопскиот цар Хаиле Селасие. Тој вработи селанец да ги чува кучињата негови - рече местејќи им перниче специјално направено за нив кога ќе се сместеа покрај нозете на некој министер.

Гракнаа сите од смеење.

- Што е смешно?

- Ништо не ве разбирам - рече Шлипковски и продолжи. - Такви ги има и во социјализмот. Чаушеску пак ненадејно објави дека именува едно од своите кучиња за полковник и му даде возач со полно работно време!

- Опа! Тоа е чиста провокација - рече налутено Иљо Калинчевски и продолжи. - Тоа е оцрнување на социјализмот и ништо друго... Луѓе! Човекот почна да игра со отворени карти.

- Детето зборува тешки глупости - рече Мице Диневичин и му тутна в раце петтомно издание пожелтено и запрашено.

- На, да научиш, се за марксизмот.

- Сите сум ги прочитал - рече Шлипковски.

На книгите имаше посвета потпишана од некојси Сапошников, претседател на емигрантите, со порака - "На Мице Диневичин со најискрени желби за успех во изградбата на социјализмот во својата родина".

- Ти многу си рамнодушен, му се обрати Иљо Калинчевски на Пандил Мијанчев, кој седеше крај него.

- Ако се возбудам премногу ќе добијам егзема - рече Пандил со придушен глас.

- Што?

- Тоа што чу!

- Сакаш да ми кажеш да не трошам зборови за овој глупак. Имаш право, тие таквите се гнасни гниди - рече Иљо Калинчевски.

- Сигурно младоста по својата природа е нестабилна. Младите со време ќе станат возрасни, па ќе треба да им се покаже патот, тоа е непрекинат и boleжлив процес - рече Сувогорски, враќајќи се со полна торба книги од преселбата. - Но, изградбата на “новиот човек” е неизбежен процес - потврди Сувогорски.

- Токму така, другар Добрине - се одзва Мице Диневичин.

Од прозорецот со подадена глава извика за ручек, една дебела неуредна жена, лудо вљубена во своето маженце Хенри Марузелски, а тој убавецот спиеше со секоја што ќе ја сретнеше во Згожелец, груб, несимпатичен, самозаљубен Полјак! Но во тој момент и тој го изнесе своето мислење за социјализмот и рече:

- Најважни се две работи во животот - јадење да има и пријателство, па што ти е грижа кој ќе го гради општеството...

- Тешки глупости ни кажуваш, пан Хенри. Ти зборуваш како да сме во Христово време - му рече Мице Диневичин.

- Ве слушам, пан Мице, секој ден истото и пак истото.

- Вие петнаесетина “егејци” ќе го спасите интернационализмот, рече малку насмеан Хенри, кинисувајќи на ручек.

Сите останаа вцашени во него, а Хенри поткачен на едно скалило им се обрати: - Имам само еден живот, братчиња мои и ја користам секоја можност само да живеам јас како што сакам, а не некој друг и предложи. - Ти во Узбекистан си се научил да

чешлаш памук и ништо друго, а кај да ти најде Македонија таков занает - му рече на Мице Диневичин со подбивност.

- А сега одвај чекаш да те врзат за јасли и да те ранат со државни пари. Само дај! Холера јасна. А сите сте такви. Сите тоа го чекате да ве благословат како борци и тоа со името интернационалисти. Зошто ве нема во власта, во сите текови на животот, туку само неколку во милицијата. Холера јасна! Гледате, и живелиштата што ви ги прават личат на гета. Можеби така полесно ќе ви ги исчистат главите што ви се полни со искривена свест. Се сте, само тоа што треба да сте - не сте..

Интернационалисти, смешно. А, се прашавте колку интернационалистите се за вас? Гледате, се опустевте, си го изгубивте татковото огниште, а се прашавте зошто? Холера јасна! Тргнавте во револуција под туѓо знаме. Ех, мои борци, само Полјак тоа не би го сторил. Полјакот е роден да остане Полјак, а не славомакедонци и уште што не ќе се сложите да ве викаат. Од каде вие тврдите дека немате родна врска со античките Македонци? Па близу до умот, кога дојдоа Словените, не ги уништиле тие што биле со векови на оваа земја - им зборуваше Хенри и малку одалечувајќи се од нив.

- О, Боже, каква гласна вошка, живеела меѓу нас, - со зачуденост рече Иљо Мечкарот, слушајќи го зарипнатиот глас од другиот крај на прифатилиштето, на својата жена која по трет пат го довикуваше, а тој не баре посакуваше да ја опфатне, но, како што велеше, не му дозволуваше долгогодишниот стаж во партијата како функционер од мал ранг. Но од каде можеше да знае Ристана Калинчева дека таму се разговара за важни проблеми на едно комунистичко општество.

- Убавецот да не е пијан, рече Пандил Мијанчев - Искрата.

- Не! Не сум пијан. Смачено ми е од овие смрдливи прифатилишта, а ме очекуваат и гетата, - рече Хенри и продолжи. - Имам само еден живот и сакам да живеам во палата, може и во замок. Да седам под тешки големи лустери и да јадам руски кавијар, да пијам само вино, што го гмечеле нозе

на калуѓерки. Како што живеат сите големци на социјализмот, им зборуваше Хенри со голема смелост.

- Леле, ама овој изнадроби - проговори Герман Монгушев.

- Зошто не му плукнеш в лице на твојот зет, прчу низаеден? - му се обрати Герман Монгушев на Ичо Жунгловски кој седеше стуткан на триножецот како да беше погоден од дамла.

- Многу е лесно да удриш слепец, зар не е така? - им се обрати Иљо Мечкарот кој веќе беше олабавен од помислата да го удри по муцка пан Хенри за таквите искажувања.

Но, во тој миг, на разделба, Алексо Шлиповски му рече на Мице Диневичин.

- Има вистина во тоа што вели. Не се само фрази, туку можеби е рано да се зборува за тоа. Полјаците се смели луѓе. Кај нив е изградено личното, јас, а кај нас се уште е по старо, што ќе рече некој инструктор на Партијата. И мене ми доаѓаат такви мисли. Што мислиш, ние бевме доволно зрели, што влеговме во една однапред скроена револуција. Јас, велама не!

- Полјаците никогаш не би се бореле под туѓо знаме и со туѓи генерали, а ние сме можеле да ги имаме за команданти како Гусја - чевларот и Маркос - тутуноберачот, за да ја опустошиме на крајот Македонија.

- Тоа, другар Мице е слабоумност. Полјаците не се како нас.

- Што бладаш, бре? Ждребе, ни едно, ти ќе зборуваш за револуција, кога самиот Сталин ни даде признание дека се боревме херојски - извика Иљо Мечкарот, а потоа се сврте кон Хенри Марузелски.

- А ти, ништожнику! Ете, откако Гукна, јадеш социјалистички леб - замавна со раката налутено.

Сега, истите такви погледи ја следеа низ ходникот неговата жена, како жена на непријател. Жената на Хенри Полјакот. Но,

таа не беше сама, со неа беше и мајка и Фанија Жунгловска, таа ги делеше со неа непријатностите и го олеснуваше страдањето.

Ичо Жунгловски беше бојкотиран и исфрлен од општествената игра - домино и проколнуван за согласноста што ја дал уште пред десет години Хенри Марузелски да му биде зет. Тој требало уште тогаш да биде буден спрема непријателот, оти од партиската ќелија се ценеше дека Ичо имал доволно животното искуство во партијата. Потоа со истражувањата се отиде понатаму и го поврзаа случајот со Алексо Шлипковски, дека со Ичо Жунгловски биле род од трето колено и не случајно собите во прифатилиштето барале да им бидат една до друга, па се претпоставуваше дека сега е баш тука жариштето на анτισоцијалистичката агитација.

Во прифатилиштата завладеа страв и немир меѓу луѓето, па дури и при средбите во општиот нужник не сакаа да им се сретнат погледите, а не пак како порано, кога пан Хенри убавецот, важеше за најважен жител на прифатилиштето, но сега тој се чудеше и изговараше:

- Холера јасна! Какви крвници станале овие луѓе, во името на слепото верување... Им мувлоса умот, дремејќи пред социјалното...

Попладнето, играчите беа тукуречи пак сите, катадневните, насобрани под платановото дрво од кое сега излета големо јато гаврани, одејќи во бегство. Играчите, освен бојкотираните, се местеа со своите реквизити на масата за настап во новата игра. Иљо Калинчев Мечкарот, гол до појас стискаше под левата мишка стар бележник со картонска корица, но се гледаше дека наместа имаше оштетени и искинати страници. Низ пожелтените страници, влажни, мувлосани беа втиснати настани уште од далечната четириесет и девета и еден мал дел од педесетатата година, испишани со своја рака предавања по политички час, што се одржуваа во “Красни уголок” по враќањето од работа во вечерните часови, за совладување на марксизмот.

Прелистувајќи со дебелите ревматични прсти сакаше да му покаже на Алеско Шлипковски дека и тој е теоретски поткован и како да сакаше да му рече:

- Повели теоретичару, да зборуваме за националното прашање, за револуцијата, за меѓународното комунистичко движење, за еманципацијата на жените, за тактиката на социјалдемократите, ете, а ако сакаш и за ликот на “новиот човек”

- Што можеш ти повеќе да знаеш од ова што е тука изнапишано, а магистре? - му се обрати Иљо Калинчевски со преголема доза на иронија.

- Тоа што си пишувал дремејќи во вечерните часови, може да важи само за тебе. Веројатно никогаш нема да знаеш што и зошто си пишувал. А не знам и зошто уште ги чуваш. Фрли го, можеби ќе ти биде полесно на душата. Сега тука ќе треба да учиш нешто друго.

- Ти знаеш што е тоа самоуправување? - му се обрати Алеско на Иљо Мечкарот.

- Тоа е ревизионизам на социјалистичкиот систем, му одговори Герман Монгушев - ученото Кускуле.

- Значи, вие сте против самоуправувањето кое дава можност за директно управување со средствата на производство, со кои исклучиво раководат работните луѓе, а не како таму од каде што дојдовте вие, каде што ви велеа: “Так сказал начальник, так и будет. Или молчат и нерасуждат!”

- Така ли беше, а? - им се обрати на сите Алеско Шлипковски.

- Ти, некогаш си верувал дека некој така смело пред нас ќе ти зборува за она што сме го давале и животот, а ? - му рече Иљо на Герман.

- Никогаш - тресејќи ја главата му потврди Герман - ученото кускуле.

- Па вие и со нејасна цел се боревте. Ви се имаше испомешано националниот интерес со инетеранционализмот и на крајот вие се боревте за класна промена, а не како што тука сега се чукате за градите... Многу верувавте во тоа што ќе ви се кажеше. А што ако се прашате; ете, под кои македонски белези се боревте? Какви беа стратешките цели? Каде постои документ дека Македонија некому му објавила војна, па вие ги нарамивте пушките за одбрана на татковината? Значи, тоа не е, туку тргнавте на чело со бајатата братска парола да си го спасат газот комунистите... - им зборуваше Алексо Шлиповски.

- Еј, другар! Ти можеш да седиш овде! Ти отворено ги газиш и ги поганиш нашите светли идеали на братството на народите. Подобро да се тргнеш или со сила ќе те скротиме, пријателче, - подналуто, со крајно сериозно предупредување му рече Иљо Мечкарот.

Спроти Иљо секогаш во играта седеше Пандил Мијанчев-Искрата, со ниско чело и малку поголеми уши во споредба од големината на черепот што го нишаше незабележливо со краткиот дебел врат.

Пандил-Искрата и тој имаше таква тетратка како Иљо, но сега најверојатно неговата Пандојца ја имаше затурено во некој сандак. Тој, во тие години беше малку очаен од тогашните власти на Партијата, затоа што не му било одобрено да се школува во училиштето за народна милиција. Можеби и уште согоруваше во таа неостварена желба, ја носеше болката со години, нереализирана токму во едно социјалистичко општество, на кое му го посвети животот.

Иљо Мечкарот, со вперен прст во една пожолтена страница, читаше со мака: - На 6 октомври 1949 година, на сите борци ни дадоа костими, палта и по 500 рубљи, подарок од големиот Сталин.

На Пандил-Искрата по месестето лице му се разли широка насмевка. Оптегнувајќи го големиот нос, рече: - На секој по еден басмен костим и чевли со азиски фазон.

- Кошулите беа кинески - го дополни Иљо Мечкарот, како со тоа да сака да го опомени да не издрдори нешто против социјализмот како за случајот со неговиот син, што еднаш го раскажуваше, пак пред овие луѓе кои не се сите така верни во изградбата на социјализмот.

За случајот со вработувањето на синот Ристе, дипломиран социолог, Пандил расправаше отворено и зачудено.

- Ти стрико Панде, секогаш ја кажуваш вистината - му рече Алексо.

- Да, за тоа и се борев - му одговори отсечно.

- Се гледа, не трпиш неправда - му рече Алексо.

- Да, младите треба да работат. Нашето заврши. Сигурно сите нас ќе не пензионираат, барем да не им пречиме. Јас кога отидов во ЦК, не отидов да барам милост туку правда. А рака на срце, ме прими другарот Бито како да сум функционер. Јас си реков, тука е правдата, пак овие стари борци се за народот. Се течеше добро. Ме прашуваше за се. Јас кажувај, тој пишувај и се така, можеби испиша половина од кожниот нотес. Јас прекинав и тој прекина. Јас му реков, ете, тоа е мојата мака. Познати немам, но и бев принципиелен, а знаевме и јас и тој дека се си оди по таа линија. Јас верував во партијата и во ЦК. Тој ми рече: “Добро другар Пандил”. Си реков - сега ќе видиш сине Ристе, зошто се боревме. Вистината ќе ја истераме до крај. Станав да му се заблагодарам и да се отпоздравам и да си одам, да не му го одземам времето. Го прашав кога да дојдам за одговор, другар Бито? Тој ме погледна и ми рече: “Не треба да доаѓаш...”

Јас до ден денес помнан и знам зошто ми рече “Не треба да појдам” за одговор, а се ми запиша дури и кој број чевли носам...

Сите се смееја на глас, само Иљо го гледаше под око, додека Пандил ја местеше плочката од доминото со број шест и му се обрати на Иљо со зборовите: “Затворен си...”

Во тој момент од кај чешмата - споменик се појави Ставре Кафеџиев, гостин од прифатилиштето во “Автокоманда”. Од сите беше пречекаан со голема љубезност. Сите беа воомјазени оти тој Ставре, важеше за еден од учените и истакнати активисти на емиграцијата, во Полска. Кафеџиев беше еден од последните што минаа во “Идризово”, се разбира не знаејќи дека таквиот ред за повратниците е одамна напуштен, па една јулска топла приквечерина во петок, небаре доброволно, со своето семејство се јави кај дежурниот човек пред затворот да му објасни дека доаѓа од Згожелец за постојано жителство во татковината. Но штом ги слушна првите зборови, дежурниот разиграно му рече: “Ту бре мајката, кој ви рече тука да дојдете? Вие не знаете дека од пред неколку дена веќе повратниците не ги носиме во “Идризово”. А освен тоа, денес е петок и ќе треба да чекате до понеделник, кога ќе дојдат овластените офицери за да ви ги направат сите формалности”.

Ставре Кафеџиев ги собра рамениците, ги погледна децата и жената и тргна по човекот, кој изрази желба да ги смести. Ги внесе во една просторија што дури утредента се виде дека е ќелија. Им даде бели чаршафи и така уморни заспаа на железните кревети што чкрипеа со некаков прикриен бес. Утредента, кога се разбудија, можеа да видат каде се, но тоа сега многу не ги загрижуваше, бидејќи сами дошле - не се чувствуваа затворени, туку само на конак, привремено, а сигурни беа дека се во Скопје, во Македонија. Ги исполнуваше некаква радост, им се избришаа маките и сите неизвесности, се чувствуваа како дома. Беше понеделник, утрото топло, кога ги разбудија гласови и околу осум часот ги повикаа кај овластените службеници. Беа тоа офицери на УДБА, во цивилна облека. Едниот се претстави, а другиот беше задлабен во читањето весник и ги коментираше спортските резултати од неделниот натпревар. Сега од Кафеџиеви се бараше да ја кажат целата биографија и дејноста, мотивите поради кои се доселуваат и нивните квалификации. Ставре, како глава на семејството во тоа не гледаше ништо лошо, доаѓаше од друга држава. “Нови сме, па сакаат да знаат се за нас”- велеше. Но сепак во овие “информативни” разговори нешто го вознемири Ставре Кафеџиев и налутено запраша:

- Дали сме на сослушување или на разговор? Ако сме на сослушување ние ќе прекинеме да одговараме, оти ние не се сметаме за виновни. Јас ја разбираам потребата да се легитимираме и да се претставиме во ова социјалистичко општество, но во дозволени рамки, им рече Ставре на офицерите од УДБА.

Три прашања посебно му го привлекоа вниманието на Кафециев. Прво го прашаа што мисли за Југославија и зошто се доселува тука, потоа што мисли за СССР и за Бугарија.

Ставре не чекајќи многу на овие стандардни прашања, бидејќи тој ги имаше добиено уште во Полска преку своите пријатели, рече:

- СССР го сакам како прва земја на социјализмот, земја на Великата октомвриска револуција и потпора на сите социјалистички земји и движења, но свесен сум за некои работи дека и таму не чинат и јас сум антисталинист.

Се прибра малку како да се присетува на напишан реферат и продолжи. Бугарија рече дека ја смета за социјалистичка земја, а за бугарскиот народ дека е близок со нашиот народ, но исто така не се согласува со политиката на бугарското раководство, особено во поглед на македонското прашање, но му се пристори како да не рече се.

Офицерите се погледнаа и едниот од нив рече: - Чудна работа.

Ставре се збуну, слушајќи го офицерот кога му се обрати:

- Од испитаните Егејци повратници што досега минаа низ “Идризово”, ти си единствениот кој отворено и со искреност вели дека ти е симпатичен Советскиот Сојуз, па признаваш и за блискоста со Бугарија. Сите испитувани досега гледаа или да го одбегнат одговорот или да речат нешто против овие земји.

Ставре почувствува задоволство, потоа се присети на сите овие прашања и на други кога ги дискутираа во Полска, Унгарија,

Романија и Советскиот Сојуз, небаре повратниците личеа на студенти кои подговуваа испит со украдени прашања и дека ете можело да се даде точен одговор.

Но неочекувано го праша:

- Што мислите, дали такви симпатии спрема нас Македонците имаат Русите и Бугарите, другар Ставре.

- Верувам, бидејќи поинаку не можат да мислат, тие се интернационалисти. Тие се воспитани во духот на идеалите на идното комунистичко општество. Пред нас е новиот советски човек, таму не остана ништо од трулоста на капитализмот, - со доза на голема увереност ги изрецитира овие судови.

Офицерите, смилено пиејќи го кафето, на крајот го прашаа:

- Како би сакал сега тука во Македонија да се викаш?

Кафециев ги ококори очите, но со смирен глас рече:

- Па нормално, како што ме викаа во селото со оригиналното име и презиме. Ете, јас уште еднаш ви велама дека се викам Ставре Кафециев.

Офицерот, веднаш му одговори дека тоа не може на “ев” и “ов” зашто тие се бугарски, па затоа можеш да се викаш само Кафециевски. Ставре не се согласи, велејќи им дека ние Македонците имаме великани на “ов” и “ев” како што се Гоце Делчев, Петров, Карев, Узунов, Чакаларов, Хацидимов, Поптрајков, и други, а освен тоа Грците еднаш веќе му го смениле презимето и го викале Кафецис. Потоа изнаече една дузина Полски презимиња: Јарузелски, Псежински, Држински, Василевски и рече дека зарем можеме ние Македонците да речеме дека тие се наши презимиња, па продолжи да набројува руски презимиња - Сапошников, Маслов, Киров, Ворешников, Петров и небаре поднаутено рече - “зарем можат Бугарите да велат дека овие се Бугари”, но тоа најлесно го прават Грците, тие ќе ти стават едно “с” и ќе ти речат дека си Грк.

Кафециев со своето објаснување се почувствува небаре задоволен, но офицерите инсистираа на своето, па така настана расправата се помачна, дури Ставре во еден момент побара да му се вратат документите и да се врати во Полска. Завладеа молк и офицерите рекоа дека не треба да се случи барем со вас од Полска, оти Југославија и Полска имаат добри односи.

Ставре, задоволен од тоа што се покажа вешт во одговорите, си зеде слобода малку повеќе да раскаже и за животот во социјалистичка Полска, поткрепувајќи го целиот развоен период и народниот петгодишен план со научно фундирани методи, употребувајќи строго научни изрази, така што за момент офицерите останаа со зинати усти. Неговото доаѓање во Југославија го образложи со два основни мотива - македонскиот патротизам и Македонија, но исто така како интернационалист, најмногу го засакал атрактивниот самоуправен систем, што го цени како висок дострел во социјалистичката изградба на југословенската мултинационална заедница. Офицерите останаа збунети и веќе престанаа да инсистираат, но едниот од нив се осмели да го праша: - Вие другар Кафециев, сигурно се познавате со некој од нашето раководство?

Прашањето уште повеќе му ја зацврсти позицијата на Кафециев и само потврди со социјалистичкиот манир:

- Секако дека не...

Уште тој ден се смести во прифатилиштето во “Автокоманда”, задоволен што си го докажа своето социјалистичко самоуправно педигре. Не можеше да се одлепи од мислата, дека стана слободен граѓанин.

Сега веќе не беше под контрола на Партијата, влезен во педесетата година од животот, марксистички добро потокован, се посвети на анализата на минатото, како да велеше - на револуцијата и нејзиниот пораз, на одамна збрканата историја, на одењето по маките низ Полска, Бугарија, Романија, Унгарија, Чехословачка и Русија.

Се присетуваше на постојаното приспособување на учењето нови јазици, средби, разделби, на газењето на достоинството, но не сакајќи се повеќе ги насочуваше мислите во Полска, кога беше во немилост од Грчата комунистичка партија, кога впрочем како по психограм му се подредуваа настаните, откако го исклучија од Партијата и го испратија од Бугарија по казна за Полска. Тоа беше партиска казна што уште го боли и ја носеше како незарасната рана која небаре и ден-денес ја крие пред своите борци, пред идното комунистичко општество во кое утре треба да зачекори човештвото. Тоа го мачеше, го назадуваше, го правеше немирен со необјасливи душевни причини.

Во Вроцлав, се вработи во фабриката ПА-ФА-ВАГ. Го помнеше социјалдемократот Радомски, кога небаре со татковска грижа му помогна да се запише во Високата школа за општествени науки при ЦК ПОРП, во Варшава. Не можеше да го заборави доброто на еврејката Буздинска, која настојуваше да се прими како беспартиец, но таа го сторила тоа од причина што Кафециев ја откри многу подоцна.

Кога дозна која била таа Еврејка, Кафециев доживеа нешто необјасливо, доби крилја и нова вера во идеалите на комунистичките идеи. Отиде, купи значка со ликот на Ленин, која до ден-денес ја носеше на реверот.

Еврејката, директор на школата беше вдовица на почитуваниот полски комунист и соработник на Ленин, другарот Станислав Буздински, кога во триесет и осмата, заедно со целиот ЦК на Полската комунистичка партија, монструозно како “предавник” го ликвидирал Сталин. Ставре најмногу беше трогнат од тоа, кога таа, на Комисијата за неговиот прием им рече: “Другарите уште една трагедија на еден револуционер... Треба да го примиме на студии, ваквите луѓе ќе му требаат на идното комунистичко општество...”

Кафециев со тоа почувствува дека вербата во комунизмот му е вратена и останува света задача пак да се вклучи во социјалистичката самоуправна изградба. Сега небаре следејќи го приемот на Еврејката Буздинска, по неговото враќање во

прифатилиштето, се сретна со многу луѓе, другари борци, од Полска, Бугарија, Унгарија, Романија и Русија, дозна многу непријатни и убави работи. Пред се му бодеше очи тоа што сите Егејци се поделени во две основни различни групи и луѓето беа зајадени за идејните прашања на револуцијата, но кај луѓето беше загубено трпението, па нештата мошне се беа извртиле и искривоколчиле, во корист на едната група или на другата, а за Кафециев остануваше да си објасни дека таквите феномени во сите револуции се присутни и останува да се избере вистинскиот ленински курс, но се плашеше дека луѓето ќе бидат толку теоретски подготвени кои се пред скршнувањето од овие принципи, бидејќи водачите на основните ривали се стремеа што повеќе луѓе да придобијат со помош на своите позиции во државните функции.

Кафециев тоа го сметаше за непринципиелна партиска политика и ценеше дека тоа е спротивно на ленинските принципи.

Кафециев во своето медитирање забележа и други ненормалности, а таквите појави ги сметаше како спротивни на некои човечки и рационални норми и установи дека тоа било пречка за нормалното вклопување на егејската популација во овдешната средина. Тој забележа дека сите Егејци, иако се политички и професионално подобро потковани во општествениот развој не се соодветно исползувани, затоа што луѓето се заразени од источноевропските идеологии. Кафециев како правдољубец, преку истражувањата со помош на источноевропските методи кои на малкумина им беа познати, од поединечните случаи направи систематизирани табели и графикони дури по реони како што живееле во Егејска Македонија, потоа по земјите од каде што дошле и на крајот по прифатилиштата во Скопје и низ целата земја. На Кафециев, откако ги означил сите пунктови на таквите жаришта, работата му стана јасна. Според неговите размислувања, беше дојден моментот да се алармира научната марксистичка мисла за таквите сложени идејни прашања меѓу Ефејците. Тој долго остана во своето размислување “како да се реагира” но најмногу се потпираше на своите сонародници, повратници од Полска. Мислеше дека само тие се израснати како

слободољубиви и либерали, благодарение на полскиот режим. Тука ја наоѓаше потпорната точка и го ценеше како интересен феномен што бараше посебни социолошки и психолошки истражувања.

Но за овој проблем немаа проговорено ниту социолозите, ниту психолозите, само политичарите душкаа по нивните стапала, а историјата уште немаше втасано да ги забележи епопејските борби на Вичо и Грамос и на хероите во таа војна. Кафеџиев мислеше дека неговите искажувања, неговите марксистички ставови еден ден ќе созреат и ќе нараснат, па ќе може да се организира една акција за идентификација на идејните раслојувања на Егејците. Овој проблем го измачуваше со денови и непреспани ноќи и оттогаш секој ден преживуваше моменти на речиси неиздржлив ентузијазам - со повод и без повод.

ГЛАВА ТРИНАЕСЕТАТА

**Добрин: ”Убава си. Во Америка си се разубавила.
Прифатилиштата те имаа остарено.”**

Беше шест часот наутро, а Румена ја немаше. Добрин чекаше загрижен. Помисли дека можеби авионот не полетал, но гледајќи низ прозорецот на својата соба, ја виде натоварена со куфери.

Румена беше силна по природа и никогаш вербата ја немаше напуштено. Погледот ја одразуваше нејзината внатрешна сила.

Нејзиното двегодишно отсуство на Добрина му донесе многу грижа, но сега веќе како да заборави на се кога ја здогледа како ја отвара вратата.

- Сполај му на бога, - и рече Делјан.

- Жал ми е, навистина ми е жал, - му одговори Румена. - Но не знаев што друго да сторам.

- Добро утро - му се обрати на Добрина кој лежеше неподвижен. Неговото благо лице зрачеше со добрина, но беше исцрпен од тешката болест.

- Мило ми е што ти се допаднаа подароците, Добрине, - рече и се наведна да го бакне. Знаеше дека сета лутина му помина. Го чувствуваше нежниот допир на неговите усни. Со немиот бакнеж како да сакаше да и каже дека се и простува.

- Врската е од покојниот маж на тетка ми Фросина. И свечениот костим е од него, а гледам дури и не се познаваат дека се носени. Тој бил голем центлмен, ми раскажуваше тетка Фросина.

Сега Румена и покрај своите фантазии и мечти за богатство, беше свесна за домашната положба. Нејзините чувства кон Добрина беа изменети и необични, чиниш од неа се беше

изгубило она што постојано ја опседнуваше, желбата да се бори и да освојува.

- Сега не грижете се за облека - им велеше.

- За сите донесов, дури и повеќе. Американците се богати, - им зборуваше вознесена од некаква среќа.

Стана и набрзина се облече. Вознемирена и измачена од мислите кои ја обземаа за Добрина, застапа пред огледалото и ја поправи шминката. Добрин ја гледаше со втречен израз на лицето и даваше одраз на чесност и замореност, на љубов и воздржаност, па не издржа да и рече:

- Убава си. Во Америка си се разубавила. Прифатилиштата те имаа остарено.

- Верував дека ќе ми признаеш, мој Добрине - му одговори свртувајќи се кон него со расплетени коси.

Румена сега ги избегнуваше караниците и непријатностите што доаѓаа од органите на власта и од непризнавањето на Добрина, сега беше секогаш со насмевка и со љубезен збор. Но, мислите и се насочуваа кон иднината и така многупати се запрашуваше каков ќе и биде животот...

Сега се и беше јасно, по долгото непризнавање на заслугите. Добрин можеби и од тоа се разболе. Тажните спомени повторно и ги опседнуваа мислите и ја чувствувааше болката што и го имаше загорчено животот. Оценија и таа и Добрин дека им останаа само талкањата и докажувањата.

- Боже, навистина колку ме излудуваше таа неправда, а сета вина ја фрлав врз тебе, - му рече на Добрин.

Румена понекогаш седеше задлабочена во талкањето на својата фантазија, чекајќи барем малку да се изменат времињата; ќе дојде ли време на правда и просперитет, барем, за младите, за овој мој Делјан. Такви мисли и се вртеа во главата кога гледаше

во Добрина, како го подјадува болеста. А можеби и Делјан ќе ја наследи нашата анатемисаност.

Во социјализмот, родителите на децата им оставаат само тоа да им се протега како црно-црвена нишка во нивниот живот. Можеби луѓето ќе се прашуваат: “Кое е тоа момче? Зошто да не му помогнам на момчето? Тоа момче е од анатемисани родители и го бие лош глас, а вие многу грешите ако мислите дека не е така. Плодот од крушата ќе падне само под стеблото. Минатото не лаже.”

Вознемирена и подисплашена, посакуваше да заборави и самата си даваше одговор: “Какво ужасно размислување е тоа! Зарем треба да сметам дека луѓето не ќе се изменат?” Одмавна со глава и рече со подбивен но тажен тон: “Едноставно бог има моќ и сила. Нека стори се што е во негова моќ да ги среди работите”.

Таа веќе не веруваше во ништо, сите празни фрази што ги имаше слушано од минатото ги здипли како стари износени шејови и ги исфрли одамна од својата глава.

Се присети на луѓето што стрижеа до гола кожа, и потоа им црнееше черепот, а веѓите им остануваа густы и темни како тоа да и правеше луѓе кои и се закануваа на иднината.

Ја држеше фотографијата од Добрина што му ја имаше испратено од сибирскиот град Тајшот и небаре и се воомјази еден таков човек, облечен во сиво грубо палто, со недоврзани скорни, како држи торба со вошкосани партали; тој е непријател на револуционерната татковина, непријател на народот, излезен од студените ќелии и превоспитан. Таа фотографија сега ја стискаше и ја сакаше најмногу, бидејќи и кажуваше се.

Се присети на паролите од партијата - “Сомнителните испратете ги во логорите за да ги извршуваат казните, не треба да се води никаква истрага, ниту да се поведуваат некакви обвиненија, оти тоа не води во заблуда и им даваме време за да

се соземат, туку едноставно доволен е зборот на партискиот секретар. Секретарите се синови на партијата...”

Едно утро, Румена го допре лицето до прозорското стакло и долго гледаше во прифатилиштето.

Некаков грижлив немир и го обзеде срцето. Посака да ги посети тие стари сожителите. Се облече во рубата од тетка Фросина, косата ја собра во кок, се изнакити со старомодни прстени, а в раце држеше длабока чанта со блескава тока. Одот и беше чуден и несигурен, причината беше во високите чевли што ја правеа и повисока, и и даваа посебен шарм, небаре на постара дама.

- Каква радост? Каква среќа? - рече првата жена што ја сретна.

Парфемот што се лачеше од неа се почувствува низ целиот ходник и жените завидливо ги отвораа носниците да помирисаат од ова американско ливанто, како што и рече жената на Хенри Марузелски.

Секоја од жените посака да ја покани, но Румена со задоволство влезе кај Лина Диневичина, почитувајќи го нивното домашно пријателство.

- Убава си, Румено, - и рече Лина, фаќајќи едно влакно од нејзините гради.

- Ох, Америка ти е Америка. Што да се прави. Ние уште ќе талкаме. Ќе се бориме со овие гадинки - во тој момент со лачените чевли згмечи една покрупна лебарка.

- Зошто си толку тажен? - му се обрати на Мице Диневичин. - Изгледа си загубил во играта со домино?

- Не, не, ништо само така, - и одговори Мице, со некаква партиска конспиративност.

- Ајде, ајде кажи и на Румена. Таа е наш човек. Тоа кога и да е ќе излезе на видело, - му велеше молбено Лина. Мице се

поднаведна и како да заведе став пред партиски актив, се фати за подбрадата и рече:

- Доживеавме раскол меѓу нас. Сега никој со никого не зборува. Длабоко се разминавме по идејните прашања за изградбата на социјализмот.

- Не разбирам зошто, - запраша Румена. Па зарем тоа е вистина! Не ми се верува? - уште еднаш зачудено рече Румена.

- Здивеа луѓето, не се сакаат. Почнаа да се откажуваат од основните постулати на работничкото движење. Ова е чудо невидено. Сакаш се да знаеш?

- Да, - одговори Румена со љубопитност и продолжи. - Убаво се ослободи од улавштините.

- Добро жено, убедена си во тоа? - ја запраша со исчудување Мице.

- Човеку, ако не бев убедена, не ќе ти го кажев! - му одговори Румена. Мене и Добрин, вчера ми рече:

“Прости ми, Румено, се гледа дека сум бил опседнат со тоа што го сакаш ти. Јас си го поминав животот исполнет со празни илузии за се”. Ете тоа ми го рече Добрин мој.

- Па тогаш, зошто не ми плукнеш мене в лице? - зачудено и рече Мице.

- Така е човеку!

- Зошто се смееш толку, несреќен човеку?

- Се смеам оти многу полошо ќе биде ако душата ми ја направеа превртлива како на Алексо Шлипковски.

- Прибери се, Румено! Немој многу да го дигаш гласот - рече Мице.

- Прави што сакаш, јас одбивам секаква дискусија по тоа прашање - му рече Румена. - А долгогодишниот стаж во Партијата? - ја запраша зачудено Мице, ценејќи го како едно од најклучните прашања.

- Е, за тоа ништо не се добива ниту пак некој ти гарантира. Тоа ти е како заборавена љубов. Обично во љубовта се чуваат фотографиите и љубовните писма, а во нашиот случај ќе си ја чуваш партиската книшка и ако си способен ќе си пресметаш што си можел денес да купиш од каматата на членството што си го давал, - смеејќи се му рече Румена.

- Зошто зборуваш така чудно? Доволно беше да ја видиш Америка и да плукаш на се. Ме изненадуваш. Зар така да зборува една жена на револуционер и раководител на револуцијата?

- Што сакаш со тоа да кажеш? Сакаш ли уште да живееш во заблуди или да бидеш...

Румена којзнае зошто не ја доврши мислата, но во тој момент се присети на Добрина и остана натажена небаре не можеше да најде одговор за овие триесет и неколку години.

- Ти знаеш што се случува со сите нас во прифатилиштето? Сигурно не! Тие што се дојдени од Полска, сите се ревизионисти и во ништо не веруваат. А пак, тие од Романија, ниту таму ниту ваму, оди ти со нив да градиш социјализам. Од Чехословачка, сите најдобро се вклопија во самоуправањето.

А за чудо едно, неколцина од Унгарија, се затворија во себе и јавно не ја одобруваат интервенцијата на Црвената армија. Само ние од Ташкент, крепко стоиме, непоколебливи инетренационалисти. Тоа се вели верност, а не дувниветровци. Види нешто од капитализмот и преврти го умот, ете како тебе...
- малку подналутено и зборуваше Мице.

- Вие ме изненадувате - му одговори, газејќи на лебарка што протрчувааше околу нејзините нозе.

- Те изненадувам, велиш, а што ќе речеш ако ти кажам дека неколцина од нас се обележани...

- Како и зошто обележани, човеку? - љубопитно и зачудено му се обрати Румена.

- Ете така! Кога доаѓа на посета кралот на Грција, нас неколцина не земаат во притвор. Хрушчов да дојде исто. Сега, пред еден месец беше царот Хаиле Саиле, пак исто, или кој било друг државник, ние веќе си го знаеме... и објаснуаваше Мице даскалот од Долна Преспа.

Румена прсна од смеење и двај, со солзи на очите, рече:

- Ама, интернационалисти сте биле! Во Америка, Канада и Австралија, нашите за такви будалштини не знаат ништо. Само тука си го потхрануваме умот со такви лудости, - посакуваше уште нешто да каже, но ја прекина Мице.

- Прибери се, Румено! Немој да газиш по нашите идеали. Такви негатори низ нашата славна историја на работничкото движење и на социјализмот ги имаше многу, - и одговори со некакво олеснување и со надеж дека и докажал дека тука нема никакви двоумења.

- Така е, човеку жртвите најмногу веруваат, си се запрашал зошто? Ако знаеме зошто и како сме излагани, во таа револуција, па уште и од кого, денес не ќе не јадеа и овие гадинки. Ги гледаш! Тоа се мелези со меѓународни муцки, јаки и приспособени за живот, неуништливи и откога знам се по нас одат. Дури и под кожата ќе ни се напикаат, ќе ни ја исцедат крвта, потоа и умот. Ништо не ги уништува, освен да излеземе надвор сите голи и да ги запалиме овие наши судбински прифатилишта, оти ако тоа не го сториме до смрта ќе страдаме од нив. Можеби тогаш умот ќе ни се одмори, не ќе има кој да ја пренесува заразата, ќе оздрави човекот...

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЕСЕТАТА

Каков шок! Погоди Добрине!

Што? - со мака отварајќи ја својата сува уста и капаците од впиените очи, изусти тој.

- Ти признаа. Ќе ти го прочитам!

Предмет: Известување во врска со жалбата

Број 13 59355-ти октомври 1989 година Скопје

Врз основа на позитивното мислење, согласно Законот
("Службен весник на СРМ, бр.23/80)

Вечерта во станот владееше голема тежина и молк. Пред да го земе јадењето, Добрин ги постави рацете како за молитва, потоа ги рашири и ги покри дланките во став на примање милост. Вилицата му беше стегната, а кожата на лицето исушена.

"Веќе сум мртовец, не можам ништо да си кажам... Не вреди да се живее на пепелот од изгасената среќа. Човек треба да собере сила и целосно да расчисти со минатото..." загледан во книгите со рамнодушна заинтересираност разговараше сам со себе.

Делјан ги исчисти трошките од постелата и со особена грижа му ги покри нозете со уште едно резервно ќебе. Таткото небаре посака да го благослови со блага насмевка на неговата искривена уста. Зборувааше се потешко, ги затвораше очите и така потонувааше во некоја меланхолија.

Нокта, небаре беше близу до неговото лице. Снегот се лепеше по прозорците. Понекогаш ги отвораше очите, низ телото му поминувааше некаков кус, но вознемирувачки трепет.

"Можеби тоа е страв од смртта?", и пак ги затвораше очите, посакавајќи да заспие по примањето на ињекцијата за смирување од неподносливите болки. Понекогаш сам се зачудуваше на своето минато, кога се присетувааше: "Од каде ми беше таа моќ да минувам низ животот со гордост, со толкава храброст. Ех, мој Добрине. Можеби затоа што сме се нарекле

како револуционери и треба да бидеме луѓе од “посебен ков” или нашата закаленост?”

Сувогорски беше многу чувствителен и не дозволуваше ни ронка лажна вина да падне врз него. Тој уште од раното детство се наоѓаше длабоко во несреќите, во трагедијата, но животот го принудуваше да истрае, да не ја прекине нишката на животот, да го зајакне неговото битие, да направи од него не исклучително суштество, туку нормално.

Пак молчеше и не гледаше во сликата на Румена, туку во главниот прозорец од собата, некаде далеку, можеби некаде каде што не допира смртта. Не, сега лежеше болно, со омрачени очи и олабавени раце. Чувствуваше како му се намалуваат способностите и многу од сознанијата му исчезнуваат како протерана магла. Неговите очи како да бараа прошка, но кога вратата зачкрипи и се отвори, Румена влезе радосна.

- Прекрасна вест! Порадосна не може да биде! Лицето на Румена зрачеше од среќа и несвесно промрморе, надвор од себе од вчудоневиденост и од среќа - Каков шок! Погоди Добрине!

- Што? - со мака отварајќи ја својата сува уста и капаците од впиените очи, изусти тој.

- Ти признаа. Ќе ти го прочитам!

Предмет: Известување во врска со жалбата

Број 13 5935

5-ти октомври 1989 година Скопје

Врз основа на позитивното мислење, согласно Законот (“Службен весник на СРМ, бр.23/80)

Напоменуваме, дека уважувањето на жалбата од Добрин Сувогорски од страна на Комисијата е и на позитивно мислење на Посебната комисија при Републичкиот одбор на СЗБ од НОБ на Македонија, која согласно Законот дава мислење за учесниците во ЕЛАС и НОДЕМ. Според ова мислење и искажувањата на членовите на Комисијата за утврдување на

својство на носител на одговорни функции во воените и политичките органи за време на НОВ во Грција - Егејска Македонија од 1941-1945 година (ЕЛАСО и органите на Демократската армија на Грција и органите на политичките организации на Македонците од Егејскиот дел на Македонија од 1946-1949 година (НОДЕМ).

Имајќи го предвид напред изнесеното Комисијата за утврдување својство на носител на одговорни и раководни должности одлучи... ПОЗИТИВНО

Шеф на кабинетот

Румена возбудена се доближи и го бакна, а потоа извика триумфално.

- Добрине! Конечно по триесет години ти признаа!! Тоа е ПРАВДА! А не одмазда од своите соборци.

Добрин стана и имаше заканувачки изглед што човек го има пред своето супер-его да ја поврати контролата врз неговото тело, да се тргне од смртта, па како да се исплаши од она што го дознал со текот на годините и како со рака болеста го седна на креветот што мирисаше на камфор и пот. Двајцата седеа молкома, неподвижно и не сакаше повеќе да зборува, помина во некоја агонија.

Румена го куражеше и му велеше:

- Подобро изгледаш... Навали се. Ти барем ме знаеш, дека не ги сакам мажите кои дрдорат само за минатото...

- Да ти донесам млеко? - го запраша, местејќи му ја постелата.

Добрин небаре потона во мислите на минатото. Се присети на сибирските затвори. На судбината која му беше насилно скршена. На едно време кое имаше боја на отсуност. На ќелијата, во која можеше само да размислува, но не и да изговори нешто, да молчи, да ги гмечи болката, лутината, стравот, срамот, бесот и смеата. Да се обвинува самиот себе си,

да си легнува како во гроб, но смртта се уште да не го допира, а таа да биде тука, до него, во влажните сидови. Да се живее со затворени очи и уста во сибирските ноки. Над тој ужасен мраз, под таа бледа месечина, под тие далечни свезди.

Дури и да не посакуваш да го мериш времето. Чуму ти е тој божемен ден и неговата светлина? Небаре беа тоа векови. Скован во иње, тоа влечкање на греди низ непроодните тундрии. Снегот кревок, ти крчка под голите стапала и одиш кон целта што ти ја покажуваат смрзнатите бајонети. Тука и таму ќе гушнеш некоја берјоза, како да ти е сестра и само еден миг посакуваш да и ја кажеш целата вистина. Темницата во тундрата била потопла и на човека му дава мигови на отсуство и инстинктивно повеќе му ја грее душата отколку тоа сибирско млечно сонце.

Бараш голтка чај, да ти мине пријателски низ телото.

- Добрине, земи го млекото, - молбено му рече Румена.

Добрин ги отвори очите со страв.

- Што се случи? - прошепоти Румена.

- Ништо, - рече Добрин, ми се пристори како да слушнав нешто.

- Да не влезе некој? - потстана да види Румена.

- Не, не е тоа.

- Па што?

- Ми се пристори како некаде далеку да слушам топовска падба
- рече тој и пак се отпушти.

- Сигурно си вообразив, - и пак остана напрегнато да слуша.

- Господе - рече тој, - би сакал барем брзо да осамне.

Во главата му одекнуваа топовски канонади, му навираа спомени. Почнуваше секогаш од најблиското време и се сведуваше кон минатото.

Спомените му се движеа низ темната февруарска ноќ. Во снежното поле му се движеа темни фигури. Луѓето како да му се потскриваат од смрзнатиот ветар или почнуваат брзо да одат. Пак, ужасни грмотевици, огномет од бои. Стрелаат тенкови, топови, автомати, митралези, пушки. Крвават ранети луѓе. Небото чисто, свети месечината. Колоната оди кон Кајмакчалан. Дим, јазици од пламен, мирис од изгорена крв.

Му се редее сите села, изгорени, само сидините како цурувкосани тела виреат над снежните намети. Три деноноќија траеа борбите. Му истекуваа годините од четириесеттата до четириесет и деветата. Гледаше пред себе со вкочанет поглед. И туку одеднаш како да се запраша - “Војувавме за победа, колку црна крв, војничка крв. Плач по своите луѓе. Зарем навистина ли така доаѓа смртта...”

Настапи молчење. Но небаре во овој смртен час посака да си приспомне пак на нив.

“Го гледаш смртно ранетиот војник, чувствува порив, со подгорени усни, да промрмори. Зошто? Зошто? Таа празнина, несомнено, што по смртта следи. За да згасне конечно огнот и времето, потоа да ги избрише сопствените траги. Да, омразата ти го уништува духот, како што борбата телото. Зарем гордоста не ќе ја крене нашата горчлива судбина до вистината? Ми признаа, по триесет години? Ми признаа! Ми признаа!!?”

Гледаше во снежниот прозорец, како на филмско платно, воздух, оган, вода, војници и игра на судбината.

Човек би можел да се плаши од она што го дознал со текот на годините. Од каде му е на човека таа моќ да минува низ животот со гордост, со толкава храброст?

Се присети на Сократ кој рекол пред своите ученици - “Глупав е стравот од смртта. Додека ме има мене, ја нема неа, кога

смртта ќе дојде, тогаш ме нема мене. Значи, смртта и јас никогаш не се среќаваме.”

Во мислите му се јавија разни размислувања и се обидувахе да си даде одговор, дека секое суштество се обидува да и се спротивстави на смртта. Погледот на Добрин молеше, проколнувахе, бараше уште еден час, уште неколку минути, тој имаше уште нешто да каже, дека и тој и се посветил на татковината, некогаш и го давал својот млад живот. Можеби тогаш оваа таткова земја ќе го примеше поинаку, не наклеветен, не омразен, во свој сопствен гроб.

Ги затвори очите и повеќе не гледаше во прозорецот.

Утринската светлина го облеа прозорецот и сончевите зраци ги осветлија сидовите на собата. Сувогорски лежеше мртов покриен со бел чаршав.

На гробиштата беше многу студено, стусено и сиво. Ожалостени беа многу. Во дворот на капелата се појави Строгов, но така дискретно што никој не го забележа. Можеби ги внесуваше последните белешки во досието на Добрин Сувогорски.

Поворката тргна по угорнината. Ја мина парцелата на заслужените и првоборците, па на борците и стигна до општонародните. Одеше немо, се до ископаниот стар гроб. Покрај пресната земја стоеше стар крст и врзоп од стари коски.

Се одржаа говорите и еден од нив рече: - Добрин Сувогорски не умре сега, туку пред триесет години.

Можеби човекот сакаше уште нешто да каже, но силниот ветар му го однесе ливчето од затреперените раце и човекот занеме, гледајќи во мртовецот.

Потоа заедно со другите и тој фрли грст земја над спуштениот ковчег.

ГЛАВА ПЕТНАЕСЕТТА

Алма -Ата, град во Казахстан каде што привремено беа донесени сите осудени членови на НОФ по издржување, односно анулирањето на казната од сибирските логори. Сувогорски , кога се врати во Југославија, беше прогласен за “руски шпион”.

Не знам. Не разбирам ништо од таа наша несреќа. Велат да бидеш распнат на крст или жив закопан, не е толку страшна смрт, како што ја величат. А, можеш ли да си замислиш како можело да биде осудено на смрт цело едно семејство од своите истомисленици комунисти и соборци?

Обично се погубуваат оние што паднале во тие нивни “гревови”, бидејќи малкумина биле оние што со голема тешкотија станувале лојални Југословени. Тие знаеа дека казнетите ќе бараат одмазда - комунистичка правда и сето тоа во “името на народот”.

Тоа се случило уште во Алма-Ата.

Алма -Ата, град во Казахстан каде што привремено беа донесени сите осудени членови на НОФ по издржување, односно анулирањето на казната од сибирските логори. Таму настана несогласувањето бидејќи имаше предлог да побараат да ги вратат во Ташкент; во средината каде што живееја многу Македонци - борци на ДАГ, за да им докажат на грчките комунисти дека тие не се виновни за неуспехот на Граѓанската војна. Но, во тоа време помеѓу СССР и Југославија односите беа “топло-ладно” и речиси сите посакаа да се вратат во Југославија и остана само еден од нив кој подоцна, кога се врати во Југославија, беше прогласен за “руски шпион”.

Што се случило со нас?!

Откако дојде погубниот крај, на татко ми и мајка ми, јас за нив не знам ништо, и никој не дозна што се случи, освен за татко ми дека е закопан во туѓ гроб и ако некој побара да ја опишам вистината за нив, не ќе можам. Слабо и површно си спомнувам

на нив, но сетики се секавам на она: “Ти Делјане, молчи! Оти ништо не знаеш и не треба да знаеш за овие партиски работи...” и се така бев укоруван по прифатилиштата.

Јас сега тоа го сфатив, што тие не го сфаќаа.

Мајка ми имаше писклив глас, особено кога викаше по нас со татко ми, но сите понекогаш тагувавме-тагата, како и незадоволството, беше вообичаен наш придружник во животот. Дури и времето ни пречеше, кога секој не одминуваше и се криеше од нас...

Мајка ми велеше: “Егејците наши (поранешни комунисти на КПГ) сега југословенски комунисти, казнувале немилосрдно, полошо и од Светиот Дух...”

Ударот на судбината и мајка ми ја пречека зад аголот, во вид на страшната Алцхајмерова болест од која умре. Поради болеста таа не можеше да оди, забораваше се и сешто, малку по малку болеста и ги уништуваше мозочните клетки.

Никогаш не сум се занимавал со историја и не сум упатен во конкретното прашање, зашто така се случило со моите родители, со Добрина и Румена.

Добрин се до смртта велеше: “Јас сум македонски комунист и го исполнувам својот долг...” а, Румена, секогаш со својата иронична насмевка го кажуваше достоинството поинаку и велеше “Храброста е способност на душата со која непоколебливо ги исполнува должностите и решително се бори со тешкотиите и премрежијата на животот против дрските лажговци...”

Таа позната жена, со надуени клепки, крвави белоочници, чија кожа на лицето и на вратот беше сивкава, избледена, како кај луѓе кои што се малку на воздух и коишто лошо спијат, а рацете и беа немирни, со немирен поглед шеташе по лицето на луѓето менувајќи го изразот де предизвикувачки и со потценување, де одеднаш несигурно, збунето и недоверливо. Еднаш кога и се приближи еден претставник од боречката организација, вознемирен, растреперен како човек којшто нешто важно

заборавил и дури не се сеќава сосем точно што всушност заборавил, мајка ми добродушно се насмевна, но се воздржа кога забележа покрај него постара жена, стежната со црвено неубаво лице, затегната во фустан со боја на изгоретина. Таа се вртеше, се извиваше пред гробот на татко ми, пристискајќи врз градите букет цвеќе, спечено од сонцето и свенато, така што посака да го положи свечено заедно со човекот кој се претстави дека е претставник на Сојузот на борците на Македонија и рече дека татко ми е рехабилитиран. И сетика посака да каже со неколку напишани зборови:

“...Ти покрај активноста како организатор и борец на национални права и слободи, создаде и македонска азбука од 24 букви за духовен процут на својот народ во виорот на војната во Егејска Македонија.

Твоите национални чувства и љубов кон својот народ дојдоа до полн израз во летото 1944 година, со формирањето на Воденскиот македонски батаљон.

Ти покрај својата активност во формирањето на македонската војска, ја создаде азбуката со која се напишани прогласот до македонскиот народ во Воденско, повеќе песни, Маршот на Воденскиот баталјон.

Ти, беше и остана борец и културен деец, на македонскиот народ. Во сибирските затвори те обвинуваа за “Титов агент”, но и тоа беше само заблуда на КПП.

Ти животот го посвети на татковината и за сите нас, твоите соборци не си ни “Титов агент”, ниту “Руски шпион”, туку од денес си

РЕХАБИЛИТИРАН!

По овие искази, нешто ем тажно ем радосно ја пронижа мајка ми. Охрабрена и осилена од средбата со овие луѓе, го изостри погледот и почна заинтересирано да загледува во овенатото цвеќе. И се сети. Се сети на закопот на татко ми по цели десет години. Тогаш бевме, јас, гробарите и мама...

Сега се насмевна со сила, срцето и тупкаше и јадежот и гореше в грло, ја тераше да си ги голтне плункта. Зазеде став на говорник и рече:

- Што да речам за гревот и покајанието. Се рехабилитира злосторникот, нему треба да му се врати угледот, добриот глас, честа. Злосторници се неговите соборци кои со својата партиска моќ преку институциите го уништија мојот маж, нарекувајќи го “Руски шпион” и за да биде уште построго казнет го обезличија како Македонец и го “унапредија “ во неподобен Југословен. Стотици луѓе како него настрадаа единствено виновни што сакаа да ја видат и да ја доживеат Македонија како слободна обединета и самостојна. Многу од нив не се вратија меѓу своите, ги изедоа ќелиите на туѓите зандани.

Тие сите никогаш не го загубија угледот пред својот народ, инаку беа судени во “негово име” не ја загубија својата чест, ами ја воздигна во височините на убавината!

Ништо од ова немав сетено, а сега не сме унижени, стоиме простум со луѓето што го рехабилитираа татко ми во тага и очај, останавме меѓу запустените гробови.

Одеднаш сосема јасно сите ја почувствуваме безначајноста на сопствените несреќи и страдања.

Можеби отсега некој ќе ги препознава во мене Румена и Добрина Сувогорски од леринските села во Македонија каде сега владее пустината во родниот крај...

II дел

ОД ДНЕВНИКОТ НА ДОБРИН СУВОГОРСКИ

РАКОВСКИ 2

ГЛАВА ПРВА

Прифатилиштата, талкачите ги викаа “нашите университети”

Никој не го забележа, во зорнина беше, кога се дочу тропане на големата врата од прифатилиштето. Препалени се растрчавме да му отвориме. Човекот настојчиво чукаше, сакаше да не сретни по толку многу талкање по светот и ние и тој самиот.

Во емиграцијата сите ние зборувавме за даскалот наш Добрин Сувогорски што не учеше марксизан-ленинизам и значењето на Коминтерна. Заеднички ја пеевме Интернационалата небаре ечеше од Москва се, до Костур, Лерин и Воден, ама по Граѓанската војана во годините (1945-1949), се отишло во заборав. Сега пустината која владее убива.

Тој беше комунист до коска, способен да наредува без викање, такаречи молчешкум. Решаваше сам за најважните работи. И секогаш јасно дава на знаење што може, а што во дадената ситуација не може да помине.

Кога не здогледа, наседнати на железните кревети забележав, во неговите очи како да му заискрија. И навистина, како очите да му се полнат со солзи, правејќи голем чекор преку прагот да влезе.

Се зашеметив, кога се појави човек, кого никој не го покани. Но за миг почнав да си намнисувам некои детали од минатото...

Сувогорски туку што влезе во прифатилиштето се поздрави со сите, се потпре на железниот кревет и рече: ете срекен сум, се вратив дури од Сибир!

Како основна забелешка ни се обрати на сите наседнати со зборовите: Можеби не сум сосема јасен и она што обидувам да ви го кажам е следното:

Чувствувам вина и сакам да ја споделам со вас. Токму со вас кои заедно се боревме и оставивме голем пустош во родниот крај!

Вистината е не по наша вина, туку извршувавме туга стратегија, затоа што ние немавме стратегија како да ние староседелците останеме на прадедовите огништана.

Тоа го дознав во една голема сибирска зима. Ми го кажа рускиот иследник и дословно ми рече: “Товариш Сувогорски, Вие се саможртвувавте, а го жртвувавте и македонскиот народ за туги цели. Вие добро знаете:

**ВО ГОДИНИТЕ (1945-1949) ТОКМУ ТОГАШ ЗА ВАС
МАКДЕОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА. ТЕМНИ ОБЛАЦИ
НАВЕСТУВАА СОСТОЈБА СЛИЧНА НА ОНАА ШТО ЈА
ДОЖИВЕАВТЕ ОД ПРЕД СТО ГОДИНИ.**

Ете зошто: има една руска поговорка: “Силнии секогаш побеждаат
бессилниот”

Кои Вистини не ги знаевме:

Прво: И денденес сите истражувачи се чудат: Како можело КПГ да организира Граѓанска војна (1946-1949) г. за социјализам во Грција, кога цел свет знае дека на Конференцијата на Јалта на 4 до 11 февруари 1945 Претседателите Черчил, Сталин и Рузвелт, во присуство на министрите за надворешни работи беше решено: Грција е под сверата на влијание на Англија и САД и договорот со Сталин на Јалта беше гарант дека социјалистичкиот систем во Грција нема да се дозволи со Граѓанскиот војна. Значи, остануваше да се изврши етничко чистење на Македонците и со тоа што повеќе меѓународно да се легализира донесеното инородно население од мала Азија.
Види: ФО371/43649 - 00201 Р.20431/1009/67.

Второ: Делење на Балканот: Черчил го опишува во своите мемоари: “Пристигнавме во Москва во доцните часови на 9 октомври 1944 година. На 10 октомври ја имавме првата значајна средба и советување и се договоривме во Кремљ. Беше Сталин, Молотов, Иден и Јас. Мајорите Бирс и Попов го извршуваа преводот...” Значи, постигната е согласност за поделбата на интересни сфери. Според договорот, Грција беше целосно препуштена на британското влијание, со право, по

потреба во секое време, да може да интервенира со сите можни средства.

Трето: Политиката на Советскиот Сојуз спрема македонското прашање беше во функција на глобалната политика и стратегија воопшто и спрема Грција посебно. Сталин, македонското прашање, како и односот на Англичаните, Американците и Грците спрема Македонците под Грција, го користеше како покрите за својата политика што ја спроведуваше во земјите кои паднаа под влијание по Втората светска војна. Во текот на Втората светска војна комунистичките партии во земјите меѓу кои беше поделена Македонија цврсто го почитуваа декларативниот принцип на големите сили за непромена на предвоените граници. Траба да се знае и тоа: На иницијатива на Сталин е донесена одлука за распуштање на Коментерната, со што формално е признато правото на самостојност на секоја комунистичка партија и е подржана тезата: Една држава една партија. Кога тој истиот Сталин со големите сили во Москва (октомври 1944) ја направи делбата на сфери на влијанија и на Балканот границите да останат непроменети. Ете тоа беше одговор на сите кои гледавме спас во Русија. Тоа беше првиот удар и покажува како го изгубивме обединетиот духовен систем т. е. нацијата остана без стратегија за духовен опстанок на својот етнички простор на Балканот.

Четврто: НАД МАКЕДОНЦИТЕ ВО ТОЈ НОВ ПОРЕДОК КПГ СТАНА СЕМОКЕН ГОСПОДАР, А ПОСЛЕДИЦИТЕ БЕА СТРАШНИ. ВО ТОЈ НОВ ПОРЕДОК ВРЕДНОСТА СЕ МЕРЕШЕ СО ДАВАЊЕ ЖРТВИ И ВАЖЕШЕ ПАРОЛАТА: “ОЛА ГИА ТОН АГОНА, ОЛА ГИА ТИ НИКИ!” (СЕ ЗА БОРБАТА, СЕ ЗА СЛОБОДАТА!)

Дали ние, како народ преку таквата опција бевме интелектуално и воено политички способни да го сочуваме територијалниот интегритет на Македонија под Грција и компактната на македонското население по Втората светска војна?

Кога големите сили по делата на сфери на влијание ставот им беше “Политика на статус КВО”. Кога меѓународните државни

граници на Грција и Југославија истовремено по Втората светска станаа и воени граници на двата табора?

Дали со таквата стратешка, на НОФ и не сме ја лоцирале војната (спрема измисленото сценарио на “Пекол и изгорена земја”) во регионот што на туѓинците им беше како главна цел – етнички да го преуредат и да ја закрепат граничната линија на железната завеса помеѓу двата табора?

Ако во историјата нема “Ако било”, ами има “Како било”, тогаш и во тоа е нејзината врвна мудрост. Меѓутоа, во оваа анализа можеби за оние “Чуварите” на “Историјата за Егејците”, кои уште велат дека немаше друга алтернатива, остана едно, навистина сериозно и тешко прашање: “Ако би било”. Дали, ако од демократските сили на Грција, Граѓанската војна беше лоцирана во други делови на Грција и се разбира, да ја немаше претходницата на НОФ раководена од КПМ/КПЈ, ќе ја доживеевме таквата масовност (принуда) и таквата катастрофа?

Прашањата се толку чувствителни и набиени со емоции, па дури и во овој миг кога ќе помислиме да му пристапиме со еден конструктивен став кон тајните на црнилата од минатото, се соочуваме со жестока реакција на поедини идеолошки активисти, кои и ден - денес се против секаква корекција на историјата, изигрувајќи ветерани низ туѓи војски, грконосталгичари (Ворјасовци), а од сосема јасни цели, сега се декларираа како југословеноносталгичари и само тие знаат зошто...

Можеби, сите овие противречја, најмногу се должат на тоа што нашата историја пишувана под цензурата на комитети за арбитража со историската вистина и по полавек не смогна да ги открие корените на злото и мрачните тајни на геноцидот наш и со тоа бевме одвлечени во некаква мистификација, односно цинизам, обмислен за истуркување на фактите во корист на дневната политика.

Од историјата знаеме, дека сите успешни или погубни војни, секој цивилизиран народ преку критичкиот суд на историјата

има дадено историска оценка, па време е и македонската историографија да го разреши тој политички рубикон за да остави поука за иднината, бидејќи специфичната функција на историјата е токму истражувањето на тие причини. Ако земеме во оглед дека ниедна тема во Грција не беше толку релевантна во текот на столетието и остана толку жива, како онаа како да се сотрат Македонците и присвои Македонија. Ние Македонците оддавна требаше да си ги избришеме илузиите дека некој друг ќе биде повеќе заинтересиран за нас и, токму на тоа се должи успехот на елинизмот. На феноменот на нашите делби, неединство и поданичка свест. Дали нашата стратешка цел ја имаше истата функција да стори се за да не се напушти прадедовото огниште, оти тоа пред светот ќе биде и конечен документ за национален пораз. Сведочењата на настаните во трииполгодишната Граѓанска војна ни ја потврдуваат старата вистина дека војната не беше никаква случајност, дека идеолошкото насилство, бруталните мобилизации над Македонскиот народ, кој даде се од себе, а за возврат да добие смрт на своите синови, доби прогонство и разурнување на своите огништа, да не може, се до ден - денес да им запали свеќа на своите синови и браќа кои загинаа. Па зарем тоа, нели е добросмислена политичка акција.

Петто: Значи: на 30 - 31 јануари 1949 година се одржа 5-от Пленум на ЦК на КПГ и на него е исфрлена паролата за “Обединета Македонска држава во рамките на балканска федерација”, а на 7 март 1949 година ЦК на КПГ го демантира таквото решение. Исто така, таквиот демант го прифати и НОФ и на 2-от Пленум на НОФ од 3 февруари 1949 година. По фронтовската загуба на планината Вичо на 14 август 1949 година од политичкиот (врховниот комесар) Василис Барциотас, беше фрлена паролата дека “Грамос ќе стане гробница на монархофашистите - владината војска” која броеше дест пати повеќе од силите на ДАГ, а на 29 август 1949 година со последните битки на планината Грамос, Главниот штаб на ДАГ објави: ...дека единиците на ДАГ са повлекуваат во Албанија, бидејќи си ја извршија херојски својата задача и тоа беше крајот на ликвидацијата на ДАГ. А на 7 октомври 1949 во Албанија, во месноста “Бурели”, по налог на КПГ беа прогласени за шпиони и предавници на револуцијата 11

членови на НОФ, АФЖ и НОМС и тие поминаа низ сибирските логори, а сите борци на ДАГ во емиграција остана со паролата од КПГ и со тоа беше остварена над секого казната без вина.

Шесто: На 23 март 1949 година КПГ ја формира КОЕМ (Комунистичка организација за Егејска Македонија) и се велеше дека за Македонците тоа преставува “Светла точка” во историјата. “КОЕМ прогласува”, се вели во резолуцијата “дека КПГ го издаде народно - демократскиот блок и дека народите на Југославија, меѓу кои и македонскиот, ги предава во рацете на империјализмот...” Историјата наша (Секторската историја за Егејците, оценува: “Усвоената Резолуција од раководството на КОЕМ и сите организации на НОФ, АФЖ и борците на ДАГ и служи како средство за спроведување на една хистерична кампања против Југославија и нејзиното раководство”. А на 16 јуни 1949 година извршниот одбор на АФЖ ги повикува Македонците во одбрана на фронтовската одбранбена линија Вичо.

Седмо: Тито и Сталин ги скара “грчката линија”

Врвот на судирот меѓу Сталин и Тито беше поради тоа што Маршалот не сакаше да се откаже од помошта во оружје и опрема на партизаните во Грција за време на Граѓанската војна, откриваат тајните документи на ЦИА.

Тајни документи на ЦИА

Изгледа неверојатно, но документите на американската Национална безбедносна агенција (НСА), од кои неодамна беше декласифицирана нивната тајност, покажуваат дека светот бил на работ на трета светска војна (и тоа нуклеарна) за време на епскиот судир на Тито и Сталин во голема мера и поради југословенската помош на грчките партизани за време на Граѓанската војна што почна во 1946 година. Тајните документи на разузнавачите од ЦИА откриваат дека во годините по Втората светска војна на јужната граница на Македонија се прекршувале големи геополитички игри за прераспределбата на влијанијата, па дури и менување на границите. Анализата на НСА на 11 страници за вистинската

причина за пресметката меѓу Тито и Сталин открива извонредно четиво за историчарите кои ги собираат коцките за мозаикот на Граѓанската војна во Грција, учеството на тамошните Македонци во баталјоните на партизаните и југословенските војници испратени таму на помош. Оваа анализа покажува и до каде би можеле да отидат двете страни во жестоката студена војна.

Осмо: ПРЕДЛОЗИ НА КПСС КОЈА ГИ УПАТИЛА НА КПГ ЗА ПРЕКИН НА ВОЈНАТА

На 11 април 1949 година Захаријадис беше повикан во Москва, каде што лично Сталин му дал директива ДАГ да ја прекине оружената борба. Сталин оваа одлука ја мотивираше со информацијата што ја имал, дека во текот на летнаста офанзива против ДАГ, грчката владина армија со НАТО ќе ја нападна Албанија, а СССР поради конфликтот со Југославија, нема да биде во состојба да помогне.

На 20 април 1949 година, Захаријадис го запозна потесното раководство на КПГ со директивата на Сталин и беше изработен план за повлекување на ДАГ од Грција, кој според Сталина требало да се заврши до крајот на мај 1949 година.

Но, на 4 мај 1949 година, ненадејно, советското раководство, го извести Захаријадис дека повлекувањето на ДАГ привремено се одлага и ДАГ да ја продолжи борбата.

Се поставува прашањето: можеме ли ние Македонците и пред овие факти да веруваме дека бевме политички – воен фактор во Граѓанската војна и дека командувавме на ДАГ како да постапува, во чии редови НОФ имаше мобилизирано повеќе од 15.000 Македонци – селани?

Треба, ли, да се трошат зборови и за манипулациите на туѓинците со нас, а и со нашите водачи од НОФ и АФЖ?! НОФитите од духовни водачи станаа водачи на сервисни пунктови, каде што веќе по тоталните мобилизации не беше толку важно да се грижат за судбината на Македонците и

Македонија, туку на која партија припаѓаат (КПЈ или КПГ) и што можеа повеќе да придонесет во нивна корист.

Ова е прилично сурова вистина, но веќе 70 години бесмислено се оправдуваме пред поколението, наместо да си признаеме дека македонскиот субјективен фактор, не беше на ниво на барањата и целите на македонските позиции. Не успеа да се соочи со многуте сложени проблеми, што ги создаваа внатрешните и надворешните фактори. Не ги процени туѓите сили, стратешки интереси и планови. Македонците, потпирајќи се на два центри (КПЈ и КПГ) напуштајќи го едниот и приклучувајќи се на другиот и безрезервно спроведувајќи ги неговите политички интереси, доживеавме “легални миграции” помогнати и стимулирани токму од овие центри и не снајде – ГЕНОЦИД.

Деветто: Со загоцнување од цели децении генерал Маркос најпосле, во посебни интервјуа за атинскиот весник ТА НЕА и за солунскиот ЕЛИНИКОС ВОРАС, изјави: - Захаријадис ја сакаше таа катастрофа... Плански работеше за тоа... Бевме предадени оа раководството на Партијата!” (Види ЕЛИНИКОС ВОРАС од “ август 1978 година). Или: - “Тогаш се уште немав дојдено до констатација дека Захаријадис е провокатор... Захаријадис ја играше играта на Англичаните и Американците” Дим. Гусидис (дописник): “Какви докази имате за се Што денес го обвинувате? Постојат документи?” Г-л Маркос: “Имам документи... А и самите настани зборуваат! (види ТА НЕА од 22 август 1978 година).

Десетто: Во февруари 1953 година во Анкара се водени тристрани разговори за формирање на Балкански пакт за пријателство и соработка помеѓу Грција, Југославија и Турција. Во август 1954 година се дополни и се стави во сила со потпишувањето во Блед (Југославија) за воен Сојуз помеѓу трите потписници. Балканскиот пакт од 1953 година беше еден момент како поддршка на Југославија од заканите што - беа упатувани од земјите на комунистичкиот лагер и затоа не траеше многу. Така во 1961 и трите земји оценија дека Балканскиот пакт стана мртво писмо.

Но, со потпишувањето на Балканскиот пакт имаше и разбирливи последици спрема македонското прашање, бидејќи Југославија на Грција ја направи отстапки и тоа: го распушти “Сојузот на Македонците од Егејска Македонија” и го затвори (ликвидира) пропагаторскиот весник “Глас на Егејците”.

ТОА БЕШЕ ВИСТИНСКА ВОЈНА ПРОТИВ МАКЕДОНИЗМОТ...

Сите ги ококоривме очите, а Сувогорски смирено продолжи:

Сакам да ви ја кажам мојата приказна. Во источниот Сибир пристигнав повеќе љубопитен односно загрижен. Како што е речено, лагата има куси нозе, не може далеку да оди. Бев сигурен дека нема толку години да бидам робијаш...

Тоа беше по наредба на Захаријадис ЦК на КП на Грција. Бев уапсен на 3 октомври 1949 година.

На ден 30 мај 1952 година, ми беше соопштено: За врски со меѓународната реакција и за организирана активност во нејзината корист член 58, точка 4 и 11 од кривичниот Законик на Руската Федерација. (Маките се мој и не сакам да Ве измачувам).

Со ноќниот воз од Белград пристигнав во Скопје на 1 март 1960 година. Беше рано утро и перонот празен. Неколку луѓе од Базбедноста ме пречекаа (по погледите тоа беше видно) но не за да ми помогнат. Со багажот и семејството, на пренатоварениот, се упатив кај единствената адреса што ја знаев - кај пријателот Вангел Ајановски - Оче. Не ме прими како стар негов раководител и другар. Кога попладне посакав да се прошетам низ Скопје, не дојде (испрати со мене еден од своите “аѓутанти”). Сепак таа вечер му бев гостин. Другиот ден се преселив во прифатилиштето “Чајр” и рече:

Од денес Катадневни ќе бидат отворени темите на универзитетот во прифатилиштето...

Староседелците на прифатилиштето се распрашуваа зарем овој е Сувогорски што не учеше марксизан-ленинизам и значењето на Коминтерна. Заеднички ја пеевме Интернационалата небаре ечеше од Москва се, до Костур, Лерин и Воден, ама по Граѓанската војана во годините (1945-1949), се отишло во заборав.

Кога не здогледа, наседнати на железните кревети забележав, во неговите очи некаква радос и како да му заискрија очите. Правејќи голем чекор преку прагот да влезе.

Се зашеметив, се зашеметив, се појави човек, кого никој не го викна. Но почнав да си намнисувам некои детали од минатото...

Но, она што Сувогорски строго го сочува за себе (Така задоен од Комунистите) беше најмногу, крвавата приказна за Граѓанската војна и беше спремен да ги разоткрие и да ги соголи луѓето на кои неизмерно им верувал како на членови на Партијата и по редот на комунистичката хиерархија, секогаш со будно око и покорно ги извршуваше партиските задачите, оти токму така било решено од горе: “Се за борбата, се за победата” и така им на лажувал на своите починети. Се чувствуваа горд, кога така течеа и се исполнуваа задачите од НОФ и АФЖ, наредени од КПГ и КПМ/КПЈ.

Сега потпрен на бастунот облечен во руската топлогрејка, а на глава имаше оптегната шапка од астраган.

Не барал со денови, да не види како дремиме во прифатилиштето и ги броиме и пребројуваме зидовите од плитар... Живееме бесполезен живот и како да ја очекуваме смртта... Се чувствуваме осамени. До вчерашни соборци се одбегнуваат. Се делат копончиња за колективно ручање. Мириса на ждриговина и киселеност на отстоена чорба...

Сувогорски остарен и слинат во снагата, гласот здебел и успивен продолжи да чекори. Чекорот му беше предпазлив и одмерен, барем така изгледаше, но во неговата длабочина сепак затрепери гласот што пробиваше низ ходникот на старата барака од прифатилиштето во “Чаир” не поздрави на мешан руски јазик со “Здраствујте! Мои дорогие незаборавни соборци! Сонот ми се оствари. Слава богу... Ми се ствари сонот...”

Зад брчките на олабавеното малку намуртено избраздено чело, бездруго, тој се уште ги носи грдите слики што му беа оцртани во логорот “Тајшед 041” во СССР. Неговото лице е неодгатливо, достапно и строго. Во неговиот поглед, а врз усните има нешто замислено-испрашувачко, додека со мали чекори ми се приближува да ме прегрни а во рака држеше книга од Хана Арент “Изворите на тотитаризмот”.

Сувогорски е таков, беше доста своеглав човек, иаку тоа никој не му го земаше за зло.

Таков си е, си помислив, познавајќи го уште од пред, па и во пеколот на војната, тој секогаш сакаше да влезе во расправа со силен противник кому ќе му се предаде после страшното одмерување на мислите. Длабоко во себе сакаше некој кој ќе му биде негов идол. Копнееше по посилен од себе, некој самонаречен-марксист или интернационалист...?

Го загледав зачудено и направив усилби, за да се вратам од сегашноста во минатото. Во нашата младост. Пред мене стој белокош човек кој толку ми наликуваше на даскалот Сувогорски, а еве пред мене беше тој истиот партиски идеолошки активист, со кого ме врзуваа многу преживувања, од живот како што се кулминацијата на фашизмот како универзално зло, така и комунизмот. И едната и другата идеологија умеат на своите приврзаници да им зазвучат романтично се додека не ја освојат власта и едната и другата идеологија ги окрвавнуваат рацете оној момент кога од политичката теорија ќе станат сурова практика. И како што сега вели Сувогорски и двете идеологии се штетни, но се далеку од исти.

Кажете ми нешто за Вас, се обидував да ја скршам тишината.

Тој ме гледа восторжен, а јас стојам како снаморен, молчам и се думам: “Колку остарел човекот?”. Небаре како јас да сум подмладен низ изминатите 65 години. Го мачеа многу нешта. Најмногу го мачеше тоа што неможеше да размислува за многу нешта што го мачеа поради главниот настан, времето преживеаните војни, сибирските затвори, но и се не можел да го запишал а не запишаното тешко се запаметува. Во сибирските затвори, не му давале хартија, ниту карандаш (обичен молив).

– Здраво, Добрине! Кликнав. – Зошто стоиш? Влегувај и седни. Ете тука...

Иако тој, задлабочен во своите мисли, внимателно ме набљудува, не толку за да ме препознае, колку што сака да се увери да ли сум спремен да ги ислушам сите негови тајни што ги носел низ неговиот идеолошки активизам, особено во Граѓанска војна во годините (1945-1949), кога живеел под засилен надзор и се до прогонот во сибирските логори.

Кога се сретнаа нашите очи, двајцата стоевме така скаменето. Во неговите очи видов, очајност, но и љубов кон сите нас, поранешени негови соборци. Тој се насмевна и забележав дека кај даскалот останал истиот непроменлив израз што го имал пред половина век кога со насмев ни зборуваше за нашата иднина со изградба на едно општочовечко и рамноправно општество за благодет на сите. Така повеќето го паметат, кога Сувогорски пред македонските селани го повторуваше ленинскиот принцип и му се радуваме сите.

Уште го носам во мислите, кога ни зборуваше за “Обединета Македонија.”

Сега сиот растреперен од болка и разгневен од јад поради поразот на неговите револуциони идеали: за “Обединета Македонија”. Таквата убеденост ја имаше стекнато кога во Јануари 1945 година го прочита проектот за што преговараа

делегациите на Југословенската и Бугарската влада и првиот член гласаше: “Владата на Бугарија и владата на Југославија изјавуваат дека пристапуваат кон обединување на јужните Словени преку образување заедничка федеративно уредена држава која ќе се вика Федерација на јужните Словени (ФЈС) со заедничко народно преставништво, со заеднички министерства за надворешни работи и војска и сите заеднички установи и министерства кои конечно ќе се установат во заедничкиот устав на ФЈС”.

Сувогорски како човек беше одмерен и внимателен во секоја своја искажаност, исполнет со една восхитувачка воздржаност и таинственост.

Му пожелав добредојде во својата татковина. Тој седна, се смири и ме гледаше во очи:

Го прашав: – Како си даскале?

Тој, беше срекен поради средбата, беше срдечен, отворен и пријатен, но доста емотивно и расчувствително, се созеде и се насмевна, а образите се уште му беа пламнати. И по 65 години не го напуштаа секавањата за бурните настани од тоа време. Се потруди да се совлада и ми одговори:

– Знаеш дека секогаш мислев на сите вас. Оти знам дека вие живеете со носталгијата за родниот крај. Значи, по половина век и повеќе, конечно си во Македонија.

Му велам: – Си спомнувам; дружеше со социјалистите.

Добрин, се потстокми и ми вели: – Па добро, јас отидов подалеку од нив, посакав да го следам комунистичкото движење. Но, секоја идеологија има своја патологија. Како национализмот, така и комунизмот. Јас бев против секаков национализам, бидејќи национализмот е опасен, а тоа го знаев и видов од Грците спрема нас Македонците и аку сите ние бевме членови на КПГ.

Замолча и некако со чудна вина ми вели: - Кога размислувам за сето она,ми се чини како сам да си копав во срцето гроб.

Ние Македонците не успеавме да оформиме Комунистичка партија и се придржувавме спрема Ленинскиот став: “Една држава една партија...” и ние Македонците под Грција си останвме како сираци во Комунистичката партија на Грција. И што се случи?

Кога Македонците подпаднаа во тугите партии,тие постапуваа како ќе им наложат и така ги присвојуваа нивните раководители,а тоа значеше нивните очуви. На пример конкретно КПЈ од Тито, а КПГ од Захаријадис. Токму тоа се случи во Граѓанската војна и резултатот беше поразителен, пред се за самите Македонци. И кога биле игнорирани, и кога биле посакувани, и кога меѓу себе се уништуваа. А што е вистина, така било со векови, или некому пречеле, или ги присвојувале или меѓу себе се убивале.

Во тој миг се појави Божин Ристујчин и со рапав глас го отвори дневникот и рече: “Никој никогаш не се спасил од разоткривање и никој никогаш не пропуштил да признае. Сега истражувачите се преокупирани па со нас, односно со проучување на политичката битка на НОФ и АФЖ, но падзаскривајкисе и од нивна поданост не им дава да ја кажат вистината што ја доживееа Македонците и сега по прогонот само што фатил корен и чиј личен живот го устроил во прогонство идентификацијата со секој друг, дури и со тугинецот ја прави со цел да го зачува душевното здравје.

Дедо ми велеше: “Во тоа време, кога еднаш ќе ја признае туѓата зломисла, човек може да биде сигурен за извесно време дека ќе биде мртов.

Да, тоа ми го велеше и дедо ми: “Од беда може да се побегне, но од бедни луѓе не...”

Сувогорски продолжи: Го одбрав поопасниот пат. Но од мене се бараше да го жртвувам семејството, па и татковината, правото на сопственост, и најсветлите вредности од личниот живот. Едноставно да му служам на пролетерските маси и жестоко да ја напаѓам буржуаската елита. Секоја генерација верува дека е современик на големи промени и ништо по толку години не се разликува, ниту денешната. За разлика од нашата генерација која беше носител на идеите за Советизација на Балканот и во светот, се покажа дека бевме жртви, оти во земјите каде што социјализмот како систем доживеа колапс се роди многу посилен и многу по суров капитализам. Нееднаквоста драстично се зголеми. Денешната генерација која е носител на современите промени им дава актуелност на економските, политичките и културните промени обединети во поимот Глобализација. Денешното е време на планетарното ширење на глобалниот капитализам. Да, од твоето намнисување навистина, изненаден сум!

Му реков: – Знам дека ти ни зборуваше за човечко општество видено во еден “програма за најубав свет” и многу други докази и скици што тогаш ја имаа формирано

Ти умееше да не наелектризираш, дури така што би можел да не однесеш на крајот на светот. А покрај сето тоа, сите велеа дека си и чесен човек и, како твоето огромно богатство од кое еден добар дел си бил спремен да го поделиш на сиромасите.

Се секавам (дома нашите велеа си намнисувам) на лекциите од историјата за феудалните кметови кои ги држеле во полурупство зависните селани. Не знам по чија иницијатива беше, но едно утро селаните од јаснополе и Рудино осамнаа зачудени: на секој плет, на секој плитарски сид, на секоја козја патека беа испишани пароли:

“Да ја уништите монархијата!”, “Да го уништите патриотизмот!”, “Да ја уништите религијата!”, “Нашата цел е - Комунизмот!”

Гласот му беше природен и мирен, барем така изгледаше, но во неговата длабочина сепак затрепери и се опули во сите нас, а жените имаа одамна замолкнато.

Даскалот, молчејќи, не ги симнуваше очите од мене со болен поглед ми рече:

- Идеолошкиот активизам над нас Македонците под Грција во тие судбоносни години посебно во 1945-1949 г. на поданство, најважното што се случи беше: разградување на националниот идентитет и на крај доживеавме ГЕНОЦИД.

Тоа беше време кога големите сили во Јалта, разигруваа шах - мат варијанти и на Балканот со подела на свери на влијание.

Тажен си, но и јас сум огорчен.

Богољубе, ти неznam да ли си ја чул руската поговорка која гласи; “Со куршум може да се убие човек, а со збор може да се водат полкови во војна.”

Му одговорив: – Да! Сум ја слушал таа руска поговорка.

Тој рече: – Тогаш беа потребни објаснувањата за “гнилиот капитализам” и патот на слободата дека бил зацртан во нас. Главната метода за освојување на власта беше: да се обединат луѓето и откако ќе се обезличат, со нив беше лесно да се управуваат од водачот кој единствен има личен печат и “Харизма”.

Беше тоа време еднакво на чудо и во грчката и во југословенската партија на комунисти. Тоа го правела со умисла комунистите. Генерациите “требаше да се освестуваат идеолошки”. Всушност, се преповедаше идеологијата и доктрината на социјализмот и дека сите требаше да размислуваме за можниот рај на овој напатен и долго поробен мал народ македонски.

Настана штама, замолкна кучето со оној страшен лавез кога Сувогорски влезе во бараката, чиниш и тоа свати дека ние стар пријател на на сите нас...

Мебелот во прифатлиштето беше толку стар и преполн со железни кревети, а велеа дека бил специјално опремен за луѓето - Талкачи и не викаа “Егејци”.

Такви беа креветите, само човек што ќе седни на него и пружините крцкаа како да се истурија куп џамлии по подот. Правеа голем шум, со секое помрднување.

Разговорот што беше прекинат, во еден миг на Сувогорски како да му опуштил синцирот со кој му бил врзан јазикот во годините на прогонството.

Тој, беше седнат на крајчето од креветот и со поглед не набљудуваше сите. Го сврти погледот кон мене и продолжи.

- Примери има безброј и сите ја потврдуваат историската вистина дека грчките пропаганди во Македонија под Грција жестоко се бореа за секое семејство, применувајќи најжестоки методи, сила и терор дури и за да ги присилат, на се и сешто. Си намнисувам кога Македонците ги присилуваа да ги прокопат иконите од светците и да се сменат со грчки светци, напишани на грчки. Нашите дедовци и баби велеа “Бог да чува со овие Грци? Зарем и господ Бог така ги дели луѓето по смртта?”

Штама и туку одеднаш закрцка силно неговиот кревет и Божин Ристуичин, поднасрден и напнат рече: Ние Македонците доживеавме, нашите предци да се раѓаат како Македонци а да се закопуваат како Грци. Бог да им е напомош на овие Грци!??

Ете, таков беше нашиот живот и сето наше верување беше да живеаме барем во една хумано Комунистичко општество, но се покажа дека и кај комунистичките лидери, ние Македонците ги доживеавме истите методи, прво ни ги мобилизираа душите, а потоа се покажа дека и во Граѓанската војна 1945-1949 година и тоа “братство-единство” било време на лаги. Тоа беше време кога секој посакуваше да поседува црвена книшка како

комунист. И кога се најдовме во тие редови како што велеше дедо ми со поговорката: “Кога ќе се најдеш помеѓу слепите и ти мораш да го замижиш едното око...”

Сите, наседнати се најдовме со иронична насмевка, па дури и кај Сувогорски насмевка му беше доста изразита.

Му реков: – Ти ни велеше: “Го гледате ли она стрмно место? Оттаму почнува искачувањето до слободата. Го гледате ли она езеро, онаа река, оној бунар? Таму на дното седи слободата. Го гледате ли она ниско, потсушено дрво, несреќно? Таму виси слободата. Го гледате ли својот врат, својот грклан, своето срце? Тука е спасот од ропството.”

Ми побара чаша ладна вода... По неколку голтки ми вели:

-Да, но историјата не учи (ако учиме од неа) дека е нужна промена на власта, нова состојба на духот во која свеста за демократија, толеранција, човековите права и слободи ќе доминираат.

Сега се чудам; дали такво нешто би можело да се случи во мојата мала поделена земја?

Револуционерните идеи се раѓаа од противставеноста меѓу тиранијата и неправдата, од една страна, и надежда за подобар свет, од друга страна. Ние комунистите не верувавме во Бога, туку посакувавме радикално раскинување со постојаното општество. Со револуција се бараше да му се спротивставиме на секој континуитет и да поставиме нов почеток на историјата. Вие знаете што вели Сартр, кој е атеист, а не христијанин, во своето дело “Егзистенцијализмот е хуманизам”. Тој вели: “Дури и да постои господ, ништо не би се изменило; тоа е наше мислење. Ние, се разбира, не веруваме дека господ постои, но и не е работата во неговото постоење; човекот треба да се снајде самиот и да се убеди себеси во тоа дека ништо не може да го спаси од него самиот, па дури и да е тоа доказ за постоењето на господа. Се зависи од внатрешното чувство, од она вистинскот кое е во согласност со вас и со светот.”

Му реков: – Значи, вашата критика спрема тогашното општество, беше на постојната реалност и го нудевте на она што би требало да постои. А нели во таа насока ве тераше љубопитноста кон иднината и потребата човек на нешто да се надева?

А знаеме дека сето тоа му е својствено на човечкиот дух. Но зошто толку многу ги маргинализиравте националните интереси на угнетените од малцинствата во Грција?

Ми одговори: – Во почетокот за да ги придобиеме масите, тајната на успехот на нашето комунистичко агитирање требаше да го посочиме на следното: да се размножат и увеличат националните чувства, навиките, страстите и условите за граѓанскиот живот на сите, така да се добие нешто како хаос, во кој што никој да не е во состојба да разбере каде се наоѓа во таа бркотница. Тука ја чувствувам мојата поданичка свест спрема мојот народ, оти се покажа дека само така најлесно можеше селанецот наш да се најде во еден таков хаос и потоа лесно беше со него да се манипулира.

Новиот ред за Социјализам во Грција што го прокламиравме се претвори во нов неред во кој ново-старите моќници се подржани од најсилните на светот.

Беше отворена големата врата (со поделата на свери на влијание во Јалта) на целосна американска доминација над Грција.

Се случи токму така како што вели Ерих Фром (1900-1980г) германскиот психоаналитичар: “Желбата за моќ нема корен во силата туку во слабоста”

ГЛАВА ВТОРА

(Само) жртвување на Македонците и ништо не оставивме зад себе.

1. Пред да му се обратам на Сувогорски се присетив на омилениот и многу читан руски писател Андреј Тарковски. Тој пишуваше:

“Човекот треба да тежнее кон духовни величини. Должен е зад себе да остави нешта што луѓето ќе ги толкуваат илјадници годни, а не руини што ќе се споменуваат само кога ќе се зборува за катастрофа.”

Андреј Тарковски (1932-1986 г.) руски писател

Првото прашање што му го поставив на Сувогорски беше:

- Дали ние Македонците можевме да ги сочуваме родните огништа од тие пропаганти по Втората светска војна? Зарем на нас Македонците ни требаше Граѓанска војна!?

Која е вистината? Кој и како ја режирал судбината за геноцидот над Македонците во Грција? Како и за кого се (само) жртвувавме, па го изгубивме вековниот татков дом во кој беа всадани прадедовските и нашите души, па сега станавме талкачи по светот? Зарем толку лукаво се однесуваа комунистите? Каков бил тој комунистички морал?

Со тажен опул во мене, Сувогорски го затај гласот, се подвита и како да му гори оган во стомакот, замолча, а јас со сета жестокост продолжив.

Дали ние Македонците во тој период на време имавме заедничка македонска револуционерна платформа?

Сувогорски, ме загледа испитувачки, а јас настојчиво го гледам во очи и прашувам, а тој ми вели:

- Во тоа време ние македонските комунистите, кои живеевме во Грција и Југославија и Бугарија немавме никакви контакти.

Јас лично бев и денес стојам на тоа дека ние Македонците еднаш за секогаш моравме да ставиме точка на тој штетен македонски синдром, бидејќи во спротивно може многу да изгубиме. И тоа се случи.

Со прашања што беа од национален интерес на Македонците во Граѓанската војна не смеевме да имаме пазарење или карување ситни дневнополитички поени, ниту, пак, различни толкувања, бидејќи од нас Македонците не зависеше ништо, ама баш ич ништо. Вештачки се креираа фаши.

Сувогорски, здивна длабоко и ми рече: “Тешко е да бидеш човек роб на Грците, не се разликуваат со ништо дали се комунисти или монархисти”

И? Што се случи?

- Контактите се остварија во текот Втора светска војна. (1940-1943) година.

Покраинскиот комитет на КПМ повеќето членови на ПК биле членови на КПЈ, се до 1940 годна, бил организиран и формиран во април 1940 година, а на 8 септември 1940 година одржал прва Покраинска конференција на КПМ и прифатил Македонска револуционерна оптимална програма. Во Прогласот се вели: “Илинден е денот на македонската револуција и светло и чисто македонско знаме”. А во резолуцијата пишуваше: “Политиката на национално потисканје, асимилација, див терор и преселувајне на се што е македонско, како и на македонската култура, јазик и песни се спроведува со целата крволочност. Измаченото,обесправено национално поробено македонско население се најдува пред нови и големи борби.”

На таа конференција бил избран за секретар Методија Шаторов - Шарло. Шаторов бил човек со висока македонска свест и македонските проблеми доволно ги познавал. Покрај него бил и

Кузман Јосифовски, кои бил високо ценет од членовите на ПК. За Кузман Јосифовски се велело дека тој по идеите и ставовите бил втор Делчев за Македонија. Тие повикувале на единство на целокупниот раздел македонски народ, во борбата против заедничкиот непријател: режимот, грабежот, насилството и националното ропство, без разлика дал се работи за делови од Македонија кои биле под српско, под бугарско, или грчко ропство. Ослободувањето на Македонија го гледал како ослободување на целокупниот македонски простор, а не само на нејзини делови, како што настојувала околните КП кои се залагаа за парцијално решавање во постојните граници. Тој на 20 август 1940 година објави напис: “За ослободување на Македонија од под јаремот на великосрпскиот, бугарскиот и грчкиот империјализам.” Тој пишува: “...Ако Македонците немаат своја држава; за тоа тие не се криви, туку се: српските, бугарските и грчките империјалисти кои се сојузја, кои се заграбија, расцепија, поделија и поробија Македонија”.

ПК на КПМ под раководство на Шаторов бил: За ослободување на Македонија ја поврзува во заедничката борба со останатите балкански народи; За самостоен македонски национален политичко партиски субјект, на спроти тоа, ЦКЈ кој бил политичко - партиски субјект во Македонија да биде КПЈ; врз основа на историските традиции од борбата треба да се организира самостојна, суверена Македонска Република, а не под југословенски државен суверенитет; ПК во своите определби бил категоричен за ослободување и национална суверена држава, наспроти на КПЈ, ослободување само на делот во рамките на Југославија и многу други ставови кои беа спротивни на ПК.

Времето на Комунистичката интернационала

Тоа беше време на вистините, кога и КПЈ и КПБ и КПГ се членки, поточно секции на една иста силна авторитарна организација, како заеднички надреден орган - Комунистичката интернационала. Нејзините одлуки беа обрзувачки. Во таквата констелација на организираност не било можно едно лице

самоволно да поврзе, уште помалку за присоедини цела една партиска организација, ниту некоја друга партија можела да прими таков дел од партиска организација без одлука од овој висок орган.

На 26 мај 1941 година Шаторов бил поканет на разговор со ЦК на КПБ во Софија. Таму на средбата со бугарските партиски раководители, му е соопштено решение за поврзување на ПК на Комунистичката партија во Македонија со бугарската партија, како решение на Коментерната и лично на Георги Димитров. За Шаторов тоа значело налог од највисокиот партиски орган, што тој како искусен партиски кадар знаел што значи. Шаторов, главно, ја примил таа одлука и не била грешката во тоа што ја примил одлуката, туку што не го известил ЦК на КПЈ веднаш потоа, а се понадевал дека “тие горе (во ИК) ќе се разберат”.

Под југословенска партиска надгледност

Во меѓувреме, во Македонија пристигна инструктор на КПЈ и носи решение (од 24 јули 1941 година) потпишано од Тито, со критика за лошата работа и однесувањето на Шаторов, поради што го симнува од функцијата секретар и го исклучува од партијата. Тоа беше повод да се свика собирот на партискиот актив на Македонија на 17 август 1941 година, на кој собир е делегиран членот на ЦК на КПЈ Петар Богданов, да се разјасни ситуацијата со статусот на Шаторов и уште еднаш да се убедат присутните дека решението за поврзување на партиската организација со бугарската партија вистина е решение на Коминтерната. Таквиот став Петар Богданов му го изложи и на Драган Павловиќ, делегат на ЦК на КПЈ, кој од своја страна го извести својот ЦК.

Приближно по десетина дена пристигна телеграма од Коминтерната, преку бугарскиот ЦК до ПК. Со одлуката се наредува: “Македонија да биде при Југославија по причини практични и целисходни. Основната борба сега се води против германските и италијанските окупатори и нивните агенти. Имајќи го предвид военото положение во Македонија,

неопходно е да се создаде најтесна соработка помеѓу Југославија и Бугарија особено на теренот”.

Оваа наредба, како за пример, јасно покажува кој ги носи решенијата. Врвната институција, а не Шаторов. Наредбата, всушност, стави крај на неизвесноста и на дилемите за остварување на македонската револуционерна програма. Шаторов, кој се уште беше исклучен според решението, беше во тешка изолација.

Политичката платформа на грчката комунистичка партиска:

На 18 јули 1943 годин, командантот на Главниот штаб на ЕЛАС - генералот Сарафис, со шефот на англиската мисија при Главниот штаб на ЕЛАС полковникот Еди Маерс, потпишаа декларација согласно со која ЕЛАС е сојузничка војска под раководство на командата за Средниот Исток и операциите што ги изведува ќе се спроведуваат по наредба на таа команда (120 стр. во книгата ЕЛАС од Стефанос Сарафис).

Како резултат на оваа спогодба англиската команда влијаеше врз развојот на ЕЛАС, во одредувањето на неговите опреции и односи со националистичките формации на ЕДЕС и ЕККА кои, иаку не беа никаква значајна сила, му се наметнаа на ЕЛАС како партнери и во режија на англиските претставници беа потпишани две спогодби: спогодбата во Плака и спогодбата во Казерта, кои наполно го ограничуваа самостојното дејствување на ЕЛАС во најрешителните моменти за превземање на власта од страна на комунистите.

Од кажувањата на комесарот на Главниот штаб на ДАГ, членот на политбирото на ЦК на КПГ Василис Барциотас (Неос космос бр. 2/1957)

Некаде кон средината на 1943 година веќе се водеше масовна народна борба ширум грчката држава. Токму тогаш народната ослободителна војска ЕЛАС, раководителите на КПГ - ЕАМ и ЕЛАС ја ставаат под команда на Англичаните. Како Главниот

така и другите штабови беа екипирани со британски офицери по чии укажувања нередбите на британскиот Генералштаб за средниот Исток. Големи единици, дивизии, групи дивизии, беа всушност во рацете на Интелигенс Сервис.

Светозар Вукмановиќ - Темпо кој како претставник на ЦК на КПЈ претстојувал во Грција летото 1943 година околу десет дена.

Комунистичката партија на Грција (КПГ), заедно со ЕАМ и ЕЛАС, водат, главно политика на потпирање на Англија. Ова, се разбира, не значи дека КПГ не го популаризира Советскиот Сојуз и Црвената армија. Но, целокупното националноослободително движение денеска се врзува во прв ред за Англија.”

Претставникот во Грција на Интелигенс Сервис, Kristofer Montagu Bunthauz (Kris), заменик шеф, а потоа и шеф на британската воена мисија.

“Ако покрај движењето на Отпорот во Грција ги немаше Британските - офицери, не само грчката, туку и европската историја би тргнале по сосема друг правец...

Присуството на британската воена Мисија во Грција ги спречи комунистите во текот на 1943 - 1944 година да ја стават под своја апсолутна контрола Грција. Ако комунистите, во септември 1944 година, кога се повлекуваа Германците, ја заземаа власта, тешко ќе беше да им се одземе таа власт пред очите на тогашната светска јавност!”

Преглед на настани од април 1940 - 23 април 1949 година, кои дополнително го објаснуваат општиот тек на наставните.

ФАКТ: ТИТО РЕКОЛ

Во историските записи историчарите го имаат забележано Титовото обраќање во драматичната 1940 година како генерален секретар на КПЈ, кој во тоа време упатува антологиско предупредување до соседите на Македонија: “Таа угнетена земја, натоена со крв, не е тука да служи како украс на кралската круна на неког, ниту да биде мираз на српската, бугарската или грчката буржуазија. Македонците не се Срби, ни бугари, ни Грци. Тие се Македонци и како посебен народ имаат право на своја слобода и самостојност”, истакнал Тито во своето обраќање.

Македонците под надгледност на Британската мисија и грчка комунистичка партија, ЕЛАС и ЕАМ:

Под притисок на состојбата во Грција и целта за ликвидирање на Костурските и другите комити, есента 1943 година создадена е СНОФ (Славо - македонски народноослободителен фронт) и партизански еденици СНОВ (Славомакедонска народноослободителна војска).

Основачката конференција на СНОФ за Костурско се одржала на 24 декември, а за Леринско на 26 и 27 декември 1943 година.

На основачката конференција СНОФ се придржувале на упатствата и белешките од Темпо и на основа тоа ја граделе платформата за заедничката борба на македонскиот и грчки народ. Како основни поставки на платформата биле:

1. Борбеното единство на македонскиот и грчкиот народ во егејскиот дел на Македонија како услов за победоносната борба против фашистичкиот окупатор;
2. Мобилизација на македонските маси во единиците на ЕЛАС за оружена борба и разгром на окупаторите;
3. Политичка и оружена борба против комитите, Калчев, Михајлов и гестапо, кои со својата автономистичка пропаганда

сакале да го насочат македонскиот народ против грчкиот и обратно;

4. Борејќи се заедно со грчкиот народ, во рамките на ЕАМ против окупаторот, македонскиот народ можел со помош на грчкиот народ да ги реализира своите национални стремежи и правото на самоопределување врз основа на принципите во Атланската повелба и сите други резолуции на големите сојузници. Со тоа се вели дека окружниот комитет на СНОФ и официјално го постави македонското национално прашање за прв пат пред Комунистичката партија на Грција.

Раководството на КПГ, меѓутоа, уште во зачетокот ги имаше ограничено секакви иницијативи и ги имаше насочено против комитите. Затоа што во програмските начела на ЕАМ и на ПЕЕА и при спогодбата со избеганата влада и англиската мисија не ги признаваше правата на Македонците, ниту пак им помагаа на Македонците да создадат такви сили, туку ова се беше со умисла против формирањето на комитите со македонските барања.

Историски факт е: Раководствата на КПГ и ЕАМ, се до април 1944 година, го користеле СНОФ за свои политички и воени цели, пред се во пресметка со комитското движење.

Тоа за нас Македонците беше чисто по моделот на познатиот: Балкански синдром на предавници и патриоти, а сега:
МАКЕДОНСКИ СИНДРОМ НА ПРЕДАВНИЦИ И ПАТРИОТИ.

Ете зошто: Прогласувањето за предавници комитите беше пресметка со политички противник, односно највулгарен облик.
- Македонец-против Македонец.

По не успехот, обврските што ги презел Сјантос, лидерот на КПГ за уништување на комитите, побарал помош од КПЈ за КПГ и се сретнал со Црногорецот Темпо.

Во разговорите на Сјантос со Темпо, во август 1943 година, Сјантос го прифатил барањето на Темпо во Егејска Македонија да се создадат специјални единици кои својата агитациона пропагандна работа ќе ја водат на македонски јазик.

Ете како била измислена првата мамка: Конкретно СНОФ беше организиран, но не од нас Македонците.

Силно зачкрипи креветот и се јави еден од наследнатите жители на прифатилиштето и рече:

- Неодамна читав една историска книга, која ме предизвика од насловот, односно поднасловот кој гласи: “Македонската националноослободителна платформа во Егејскиот дел на Македонија (јануари-1944 година)” од д-р Литовски Александар. (Скопје 2008). Тој пишува (стр.233): “...во третманот на македонското национално прашање во Егејскиот дел на веќе институционализираното македонско ослободително движење од Егејскиот дел на Македонија преку СНОФ.” На стр. 236 пишува: “Всушност, при разгледувањето на политичко-пропагандното дејствување на СНОФ може сосема јасно да се забележат две доминантни насоки на дејствување. Првото, дејствување во насока на привлекување на македонското население во ЕАМ и КПГ, и второ, дејствување во насока на зацврстување на одделниот македонски национален идентитет во Егејскиот дел на Македонија.”

Сувогорски замолче, онеме само главата ја нишаше.

А Божин Рисуичин на повисок тон со прашање кон сите вели: - “Секоја замисла е лесна кога не се зема предвид суштината-стварноста.”

Овој наш човек доктор на наука д-р Литовски, зарем не знае дека СНОФ-”Славомакедонци” претставува племенски атрибут? Нема потешко за Македонецот, кога македонската наука и по толку години (половина век) го тера да им ги слави измамите на туѓинците Сјантос и Темпо како претставници на левите сили, КПГ и КПЈ. Тие со право гледаа на нас Македонците како на “Корисни идиоти”.

По подолгиот молк Сувогорски продолжи: Да тоа беше време кое во историјата се памети како “Балкански Синдром на предавници и патриоти” Така и ние Македонците се поделивме...

Грижа? Или!?

Нели и ние Македонците прекрстени во Славомакедонци е искористена од Комунистите Грци и Македонци манипулација, која ја плаќавме и ние борците во Граѓанската војна 1946-1949 година?

Дали навистина КПГ (грчките комунисти) отстапуваа и беа против расистичките и асимилаторски закони, донесени од грчката, а тоа се гледа дек на почетокот на мај 1944 година ги расформираа македонските организации СНОФ и СОВ, бидејќи преставувале основна пречка во преговорите на КПГ со грчката владата во бегство и со граѓанските партии за формирање на коалициона владамза што била закажана средба во половината на мај 1944 година.

Раководствата на КПГ, ЕАМ и ЕЛАС, загрижени за ситуацијата, што се создаде во Македонија под Грција (со оформувањето на Комитите) и посебно во Костурско, Леринско и Воденско, се најдоа принудени да формираат македонска организација СНОФ. Тоа со умисла организирано го сторија луѓе од Обласниот комитет на КПГ во Западна Македонија, и тоа Грците: Христос Калфас (Андреас) и секретарот на Окружниот комитет за Костурско Андонис Андонопулос (Периклис) и секретарот на Окружниот комитет на КПГ за Кожанско Танасис Карцунис.

Расформирањето на СНОФ

За шест месеци од своето постоење организацијата СНОФ во Костурско со помош на ЕЛАС, успеа да ги разбијат а осакатените да ги придобијат.

Комитите беа омасовени во своите редови повеќе од 4.770 членови, што значи Македонците поверуваа дека “СНОФ е единствената народноослободителна организација што ќе ги исполни националните и социјалните барања на македонскиот народ под Грција”, види: “Словеномакедонски Глас” број. 3 април 1944 година. Се пропагира: дека “СНОФ е новата ВМРО на Македонците, што ќе го доведе до крај делото на Илинден...”

Решението на КПГ за расформирањето на македонската организација СНОФ (која си ја изврши функцијата, со придобивање на Комитите во своите редови, не само што се покажа како најгруба манипулација, туку и совршено политичко и физичко ликвидирање на Македонците и елиминирање од светската политичка сцена во Грција-практички се оствари, тоа што го бараше грчката влада во бегство), сега за грчкото раководство на отпорот (КПГ, ЕАМ и ЕЛАС) претставуваше непотребна, бидејќи пред грчката реакција за да се постигне по секоја цена “национално единство” со грчките буржуаски партии и со власта во бегство, со коишто КПГ на 20 мај 1944 година го потпиша познатиот капитулнски договор со кој се запечатуваше судбината на НОБ.

На 26 септември 1944 година во италијанскиот град Казерта беше потпишан уште еден договор меѓу КПГ, ЕАМ, ЕЛАС и грчката влада во бегство на чело со Георгиос Папандреу и Британскиот Штаб за Среден Исток. Со овој договор беше постигната согласност грчките герилски сили да влезат под команда на грчката влада во бегство. Меѓутоа, своето право грчката влада во бегство му го пренесе на англискиот генерал Скоби. Се разбира и овој договор преставува уште една отстапка на грчкото раководство на отпорот во корист на грчката влада во бегство.

Сувогорски продолжи и рече: - На 5 мај 1944 година почнаа преговорите за поделба на Балканот на сфери на влијанија. Велика Британија стекна превласт во Грција, а Советскиот сојуз во Романија. Под притисок на Британците, на 20 мај 1944

година во Либан, КПГ, ЕАМ и ЕЛАС имаа потпишано спогодба со кралската влада по што се расформира коалиционата влада.

Комунистите на Македонија на својата конференција одржана на 25 јуни 1944 година еднодушно се определија за откажување на договорот во Либан, како и за тоа: НОД да примени револуционерна тактика што ќе ја потпре врз сопствените сили и врз НОВ на југословенските народи. Во раководството на КПГ се издиференцираа две групи: едната беше за прифаќање на договорот, а другата, за негово откажување.

Групата која што се залагаше за прифаќање на Договорот надвлада. За таквата определба многу придонесе и ставот на Советската воена мисија на чело со полковникот Григори Попов која на 28 јуни 1944 година пристигна на слободната територија. Тој, познавајќи ја тоталитарната организацијата и начинот на кој Сталин ја имаше сменето руската еднoпартиска диктатура во тоталитарен режим, а револуционерните комунистички партии по целиот свет во тоталитарни движења, беше преку ликвидирање на фракциите, напуштање на внатрешно партиската демократија и трансформирањето на националните партии во ограноци на Коминтерната раководени од Москва. Москва, беше апсолутна централизација на управувањето, кај сите комунистички партии.

Советскиот граѓанин Григори Попов, сега висок претставник и ополномоштен од советската партиска власт, му преостануваше само да рече:

“Ето директива... Так сказал товариш Сталин!”

Конечно на 17 август 1944 година ЦК на КПГ донесе решение да го прифати Договорот и да учествува во коалиционата влада на чело со Гергиос Папандреу.

ГЛАВА ТРЕТА

Егејската бригада премина во Титовата армија.

На тој состанок Стринго - член ПБ на ЦК и само додал: ЦК не еднаш ги предупредуваше Гоче и Пејов дека нивната позиција, нивното однесување нема да им донесе добро.

Ние пак им велиме на славомакедонските комунисти: потчинете се на Партијата и во тој случај вам ќе ви бидат зачувани животите. Не сакате? Ако пак не сакате, во тој случај, марш по ѓаволите. По ова следеа ракоплескања.

Радиограма од Христос Мосхос до групата дивизии на ЕЛАС од Македонија со која известува за дезертирање од ЕЛАС и за преминот на Воденскиот македонски баталјон во вардарскиот дел на Македонија. Бр. ЕП 162 Пајак, многу итно.
До групата дивизии на ЕЛАС од Македонија.

На 14 октомври 1944 година единица на славомакедонските партизани (Воденскиот баталјон) на Кајмакчалан без наше знаење пребегаа во Србија (вардарска Македонија). Во српска Македонија испративме делегат да преговара за нејзиното враќање. Веруваме дека е заведена од кадри на македонските партизани.

17 октомври 1944 година.

Петрос (Христос Мосхос)

Кон средината на септември 1944 година, македонското политичко и воено раководство (од вардарска Македонија), во согласност со одлуките на Првото заседание на АСНОМ, презеде сериозни мерки за ослободување и обединување на Македонија. На 23 септември 1944 година Главниот штаб на НОВ и ПОМ испратил директиви до командантите на

Леринскиот Костурскиот и Воденскиот баталјон со следната содржина:

“Да се изврши широка регрутација на борци од редовите на Македонците. Оружје, муниција и друг воен материјал ќе добиете од ГШ на НОВ и ПОМ. Да се подготвите за операции против Германците во егејскиот дел на Македонија и Грција во кои ќе учествуваат и единиците на НОВ и ПОМ”. За неколку дена Леринско - костурскиот баталјон броел 1500 борци и старешини, а Воденскиот македонски баталјон 575 борци и старешени. Но КПГ и ЕЛАС се обиделе да ги расформираат македонските баталјони затоа што, наводно, имале информации дека тие подготвувале напад на Солун. Поради тоа повторно се заостриле односите меѓу КПГ и КПЈ, а на 4 октомври 1944 година, Светозар Вукмановиќ - Темпо го известил ВШ и ПОЈ дека ги известил македонските единици во составот на ЕЛАС да не се сложат да бидат расформирани и да се префрлат во вардарскиот дел на Македонија. Ноќта на 4 спроти 5 октомври и 14 октомври баталјоните беа префрлени во Вардарска Македонија.

Забелешка: Засадувајќи ја иднината, си го искорнавме минатото (вековното огниште).

Во контекст на изнесеното, се што ни се случуваше со напуштањето на двата баталјони од просторот на Ег. Македонија, со таквата акција се напушти вековниот стремеж за сопственото парче земја. Одењето во Југославија (Титовата армија), ни најмалку не беше случајно, туку истражувањето покажа дека се напушти одбраната на татковото огниште и таквиот чин треба да го сметаме како прв чекор од ЗАГОВОРОТ, а сите тие луѓе беа максимално искористени во длабочината на македонската трагедија во текот на Граѓанската војна, кога КПЈ (Тито) и КПГ (Захаријадис) со својата псевдо загриженост ги правеа (не)видливи судирите на интересите (давани и одземани слободи) го доведоа до разорување на македонското јадро.

Но, најтрагичното е што во “секторската историја за егејците” бродоломот (жртвите за туги интереси) го претворивме во

тријумф и го нарекувавме цели 60 години револуција и со тоа им ги прикривавме сите зафати што не доведоа до ГЕНОЦИД.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

Вистините и контраверзите за Граѓанската војна во Грција (1945 - 1949)

Најголемите манипулации со Македонците од Егејска Македонија по Втората светска војна: од измама во измама

Сега во својата книга историчарот Ристо Кирјазовски потврдува дека: На 23 април 1945 година по иницијатива и раководство на КПЈ - КПМ во Скопје е оформена организацијата НОФ (Народноослободителен фронт) на Македонците од Егејската Македонија. Едновременно во состав на НОФ беа формирани женската организација АФЖ (Да напоменам-дека Грците немаа таква организација посебно за жените) и младинската организација НОМС.

1. Прашање: Дали овие македонски организации,самите ја создаваа идната стратегија, односно ја предвидуваа својата иднина или ги исполнуваа предвидувањата на КПГ на чело со Захаријадис и КПМ?КПЈ на чело Тито!?, праша Митре Деловичин,инвалид со изгубената рака на Грамос.

И продолжи: Со формирањето на АФЖ, практички од македонскот традиционално семејство се направи политичко семејство.

Сувогорски, воздивна и рече: ЕТЕ ТОКМУ ТАКА: Дане се лажеме! Политичките игри се договараа во белград на по меѓу Тито и Захаријадис беше договорено за масовно турнување на македонците во масовна војна, што досега во светот не се имаше случено и токму тогаш.

-ЈАДИЦАТА БЕШЕ ФРЛЕНА; И СЕ ЗНАЕШЕ ДЕКА МАКЕДОНЧЕТО ЌЕ ЈА ЛАПНЕ!

ЗНАЧИ, СО ОФОРМУВАЊЕТО НА НОФ, НИЕ МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА ВО ДЕЦЕНИЈАТА (1940 - 1949) СЕ НАЈДОВМЕ ВО СТЕГИТЕ НА БИНАРНИТЕ ПОЛИТИКИ; ОД ПОЗИЦИЈА СО КОПНЕЖ ЗА “ОБЕДИНЕТА

МАКЕДОНИЈА” ДО ЧУВСТВО НА ГЛУВОСТ, ПРОГОНСТВА И ИСТРАЈНОСТ - НАДВОР ОД ПРАДЕДОВИТЕ ОГНИШТА.

Еден од наседнатите, стана возбуден, заскрипја силно
пружините од расклатените кревети и праша:

Имаше ли НОФ визија каде оди!?

Сувогорски, смирено рече: “Во напишаната секторска истоија
за егејците” не е објаснето: посебно политичките пораки за
масовната активност на жената и доземанието на децата,
никогаш не беа јасни, работите.

Мислам, ќе треба од светот на претпоставките и имагинарното
да се преселиме на фактите и доказите. Само така вистината ќе
излезе на површина и неоспорните факти ќе ги замената
претпоставките.

Треба да се каже и тоа, факт е дека токму по Втората светска
војна и во текот на Граѓанската војна претежно доминираше
македонското јазично население и скоро се говореше и се
агитираше од НОФ и АФЖ на македонски јазик, а тоа влеваше
надеж и се почитуваа националните права. Се организираа и
школи за деца.

Протестниот глас на Македонецот беше сега замена за
некогашниот ќотек и забрана од хорофилаците. Сето ова
влеваше верба во КПГ и даваше верба дека се распаѓа системот
на една држава во која Македонците беа најсурово измачувани.

Оваквата мамка на комунистите им успеа. Преку овие
организации им беше целта дека по масовно ќе ја остварат
тоталната мобилизација на македонското население кое
живееше во еден компактен дел како во Кстурско, Леринско,
Воденско, Гуменџе и Кукушко.

Но од исходот на настаните, јасно е едно; дека целта на
стратезите им беше да направат од сторото традиционално
македонско семејство - ПОЛИТИЧКО СЕМЕЈСТВО и со

таквата подела полесно да манипулираше населението. Направија таквата идеолошка матрица, да го да го стават во функција на обезмакедончување на македонската кука и македонското семејство под контрола на КОМУНИСТИЧКАТА ИДЕОЛОГИЈА

Тоа може да се согледа, ако се отворат следните прашања:

1. Против кого се формирани овие македонски организации и нивните фронтови?
2. Кои беа отспротива на фронтовитот?
3. Која им беше селта на борбата?

Ме прашувате дали тоа беше по директива на Тито и Колишевски ? Но и на Цветко Узунов-Абаз?

Значи, како што видовме предходните години, какви се конфликти доживеавме, а сега со оформувањето на НОФ и сите други организации, беше одреден “Патот на Слободата” агитирајќи туѓи цели со пропаганда на гол патриотизам.

Сувогорски, се поднамести и со благ опуљ кон сите почна:

- Но да почнам со ред. Моите сознања од долгогодишното истражувањето и анализата покажува: од таквата наша поданичка не контролираност - Ние Македонците под Грција им станавме предмет за одмаздување во нивните идеолошки ставови на КПГ и КПЈ, но и државната политика на Грција и Југославија. А да биде парадоксот поголем: Америка и Англија стоеја зад владата на Грција во однос на проблемот со нас Македонците, сега сакаа нас да не искористат против Грција која беше под сверата на влијание под нивна заштитаа, а ние немавме поим што се имаа договорено во Јалта на 5 мај 1944 година почнаа преговорите за поделба на Балканот на сфери на влијанија. Велика Британија стекна превласт во Грција, а Советскиот сојуз во Романија. Под притисок на Британците, на 20 мај 1944 година во Либан, КПГ, ЕАМ и ЕЛАС имаа потпишано спогодба со кралската влада по што се расформира

коалиционата влада (каква иронија!) сега ние ќе и победиме и ќе ја обединиме Македонија?!

Уште во далечната 1944 - 1945 година една мала група интелектуална елита (кои покасно ја сочинуваа организацијата НОФ, неместо добро да ги планира нашите животи, таа дозволи да биде изманипулирана од Југославија и нашата судбина им ја препушти на Грците и како резултат доживеавме геноцид и забрана да се вратиме на вековните огништа. Неопростива грешка е направена и сите тие се покажаа недораснати во тој историски момент. Сите тие преставници Југословени и Грци беа пресилни за нас Македонците и ние неможевме сами да се носиме со нив, само им служевме во нивна корист.

ТАЈНА ЧУВАНА ПЕТ ДЕЦЕНИИ ПРИКРИЕНА ИСТОРИЈА ЗА МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА

Чесно е, иако по пет децении, да му се каже на македонскиот народ дека сами сме виновни за своите постапки и мина времето кога, по потреба, секогаш некој друг можеше да биде виновен за сето она за коешто самите сме си виновни. Време е историчарите да проговорат, да не им ги кријат злонамерностите што низ историјата на македонскиот народ ги направиле сите самонаречени стратегии, политичари или разни идеологизирани наивници. Преку целиот период на Граѓанската војна сосема добро беше позната политиката на сите грчки раководители спрема НОФ: “Зборувај благо, ветувај, а носи долг стап” и, како крајна цел на стратегите и наредбодавците, овие луѓе (НОФИТИТЕ И АФЕЖИСТКИ) да ги претворат пред сопствениот народ воени барабанции, само за да ги обезбедуваат воените резерви. Така, раководството на НОФ е вкештено меѓу двете моќни комунистички партии (КПЈ и КПГ), диригирајќи спектар од желби без визија за исполнување на татковиот долг спрема сопствениот народ. Тие му порачуваа на сопствениот народ “Смрт или слобода” во оваа т.н. “Света војна”, односно Револуција за социјализам, иако 90 отсто од учесниците на ДАГ беа насилно мобилизирани а учеството на грчкото население не беше поголемо од 4 отсто од вкупното население на Грција. Тоа го потврдуваат сите аналитичари на Граѓанската војна во Грција.

Кога раководството на НОФ сфати дека проблемите се повеќеслојни, посложени станаа жртви на тугите идеолошки системи, се најдоа пред “комунистичката правда” во Сибир.

За оваа немилосрдна вистина, иако по 50 години, во својот фелтон историчарот Кирјазовски со право на КПП ќе и забележи: “И, на крајот, со огорчување и револт можеме да констатираме дека двете комунистички партии на Грција не само што не ги зедоа под заштита своите соборци Македонци кои, заедно со Грците, се бореа и крвавеа... и не само што не се спротиставија на погорното решение (се мисли на Законот 400/76) на Владата на Папандреу, туку го оценија позитивно. И овојпат Македонците од Егејскиот дел на Македонија беа изневерени од грчките комунисти.”

Се поставува прашањето дали ова беше последна изневера од грчките комунисти, што ја наведува историчарот Кирјазовски, или тие тоа го правеа со еден обмислен и, до ден денешен актуелен, план?

ПРАВАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО ГРЦИЈА.

Ако на презентираниите факти во весникот “Зора”, Сobotско, објавени во “Нова Македонија” од 8 април 1995 година им се пријде без сомневање, тогаш пред нашите очи излегува уште една ноторна вистина. Во статијата се вели: “Според КПП за Леринско: САД ЈА ДЕСТАБИЛИЗИРААТ ГРЦИЈА”. А по повод средбата на вицеконзулот на САД во Солун, Дејвид Сулер, со раководителите на Виножито во Лерин, за која Окружниот комитет на КПП за Леринско издаде соопштение, во кое ги осудуваат САД за дестабилизација на Балканот со нивната империјалистичка политика, подели па владеј. Во статијата на “Зора” меѓу другото, стои: “Тоа е случај кој ги боде очите затоа што КПП е партија, што им ветуваше на Македонците - од рамноправност, па се до самоопределување. Фактот дека КПП ги истакна овие ветувања, со цел да обезбеди сојузници за време на Граѓанската војна, со познатите последици, а потоа не ги одржа и стаса до таму да го негира нивното постоење, ни дава за право оваа партија да ја

определиме како партија со злосторничка нечовечност”. Понатаму “Зора” пишува: “На крајот еве еден карактеристичен дел од документите на КПГ за да се потсетат господата од раководството во Лерин, за составот на КПГ тогаш, кога таа беше вистински револуционерна – “...Организирање масовни организации кај секое национално малцинство (Македонци, Турци, Албанци, Евреи и др.) и сплотување на антифашистичките сили во нив...” Во поглавјето за македонското прашање се вели: “...ја довршуваат (владачките класи) нивната тиранска политика со најнечовечно терористичко задушјување на правата на националните малцинства, што живеат во Грција, а во прв ред на Македонците”. Неограничената одбрана од страна на КПГ на правата на Македонците ја претставуваат како “национално предавство”. (Одлука на 6 Конгрес, 1935; “Комунистички Преглед” бр.2,3/1936).

Нашата историографија (од поданички тип) беше таа којашто успеа да го натера целиот македонски народ да ја прифати одговорноста, за сето она што се правеше и за тоа што се случи во Граѓанската војна (дека НОФ раководел со военополитичката ситуација). А со тоа ги ослободи вистинските стратегии и проектанти за нашиот македонски геноцид не само од историска одговорност, туку и од сомневање.

МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА НИЗ ИСТОРИЈАТА НА ДАГ И НАЦИОНАЛНО - ПОЛИТИЧКИТЕ ИМПЛИКАЦИИ ОД РОБУВАЊЕТО НА НОФ КОН КПЈ И КПГ.

Дали за историјата остануваат отворени следниве прашања: Прво, дали ние, Македонците, ако по Втората светска војна не влеговме во сенароден фронт, преку организацијата НОФ (формирана во Скопје на 23 април 1945 година при ЦК на КПМ/КПЈ) ќе ја пропуштивме историската шанса за решавање на македонското прашање во Грција? Кој всушност не мобилизираше и со каква стратешка цел ја оформивме НОФ (сенароден фронт) и тргнавме во оружен отпор, а ја отфрливме алтернативата која не беше помалку славна - непријателот да го победиме со ненапуштање на вековниот стремеж - сопственото парче земја? Третто, зошто се бевме натопориле со оружје, кога

уште не беше ни почната Граѓанската војна? Дали опцијата на воен отпор беше наша стратешка цел или на туѓинците, организирана преку идеолошките активисти (оперативци на стратешки задачи) со поданичка свест, кои по половина век не принудиле да водиме комфортабилна политика спрема извршителите на геноцидот наш?

НАД МАКЕДОНЦИТЕ ВО ТОЈ НОВ ПОРЕДОК КПГ СТАНА СЕМОЌЕН ГОСПОДАР, А ПОСЛЕДИЦИТЕ БЕА СТРАШНИ. ВО ТОЈ НОВ ПОРЕДОК ВРЕДНОСТА СЕ МЕРЕШЕ СО ДАВАЊЕ ЖРТВИ И ВАЖЕШЕ ПАРОЛАТА: “ОЛА ГИА ТОН АГОНА, ОЛА ГИА ТИ НИКИ!” (СЕ ЗА БОРБАТА, СЕ ЗА СЛОБОДАТА!)

Дали ние, како народ преку таквата опција бевме интелектуално и воено политички способни да го сочуваме територијалниот интегритет на Македонија под Грција и компактност на македонското население по Втората светска војна?

Кога големите сили по делата на сфери на влијание ставот им беше “Политика на статус КВО”. Кога меѓународните државни граници на Грција и Југославија истовремено по Втората светска станаа и воени граници на двата табора?

Дали со таквата стратешка, на НОФ и не сме ја лоцирале војната (спрема измисленото сценарио на “Пекол и изгорена земја”) во регионот што на туѓинците им беше како главна цел – етнички да го преуредат и да ја закрепат граничната линија на железната завеса помеѓу двата табора?

Ако во историјата нема “Ако било”, ами има “Како било”, тогаш и во тоа е нејзината врвна мудрост. Меѓутоа, во оваа анализа можеби за оние “Чуварите” на “Историјата за Егејците”, кои уште велат дека немаше друга алтернатива, остана едно, навистина сериозно и тешко прашање: “Ако би било”. Дали, ако од демократските сили на Грција, Граѓанската војна беше лоцирана во други делови на Грција и се разбира, да ја немаше претходницата на НОФ раководена од КПМ/КПЈ, ќе ја доживеевме таквата масовност (принуда) и таквата катастрофа?

Прашањата се толку чувствителни и набиени со емоции, па дури и во овој миг кога ќе помислиме да му пристапиме со еден конструктивен став кон тајните на црнилата од минатото, се соочуваме со жестока реакција на поедини идеолошки активисти, кои и ден - денес се против секаква корекција на историјата, изигрувајќи ветерани низ туѓи војски, грконосталгичари (Ворјасовци), а од сосема јасни цели, сега се декларираа како југословеноносталгичари и само тие знаат зошто... Можеби, сите овие противречја, најмногу се должат на тоа што нашата историја пишувана под цензурата на комитети за арбитража со историската вистина и по полавек не смогна да ги открие корените на злото и мрачните тајни на геноцидот наш и со тоа бевме одвлечени во некаква мистификација, односно цинизам, обмислен за истуркување на фактите во корист на дневната политика.

Од историјата знаеме, дека сите успешни или погубни војни, секој цивилизиран народ преку критичкиот суд на историјата има дајдено историска оценка, па време е и македонската историографија да го разреши тој политички рубикон за да остави поука за иднината, бидејќи специфичната функција на историјата е токму истражувањето на тие причини. Ако земеме во оглед дека ниедна тема во Грција не беше толку релевантна во текот на столетието и остана толку жива, како онаа како да се сотрат Македонците и присвои Македонија. Ние Македонците оддамна требаше да си ги избришеме илузиите дека некој друг ќе биде повеќе заинтересиран за нас и, токму на тоа се должи успехот на елинизмот. На феноменот на нашите делби, неединство и поданичка свест. Дали нашата стратешка цел ја имаше истата функција да стори се за да не се напушти пределовото огниште, оти тоа пред светот ќе биде и конечен документ за национален пораз. Сведочењата на настаните во три и пол годишната Граѓанска војна ни ја потврдуваат старата вистина дека војната не беше никаква случајност, дека идеолошкото насилство, бруталните мобилизации над Македонскиот народ, кој даде се од себе, а за возврат да добие смрт на своите синови, доби прогонство и разурнување на своите огништа, да не може, се до ден - денес да им запали

свеќа на своите синови и браќа кои загинаа. Па зарем тоа, нели е добросмислена политичка акција.

Политичката трагедија на НОФ. Дали во три и пол годишната војна НОФ имаше своја автономна програмска цел или еволуираше спрема интересите на туѓинците и зошто? Првиот период на време, од 23 април 1945 година, кога беше формирана и раководена од КПМ/КПЈ, до 21 ноември 1946 година програмската цел и беше: НОФ да се бори за извојување на националните права и правото на самоопределување на Македонците под Грција. Ова е период кога дејствуваше надвор и независно од КПГ и беше раководена од КПМ/КПЈ (види: Кирјазовски 1995/10). Нема сомневање, дека оптималната стратешка цел на НОФ (КПМ/КПЈ) им беше да ги опфати тотално сите Македонци под Грција и ги стави во функција на сенародниот фронт за реализација на програмската цел.

Ако таквата стратешка цел ја прифативме како грижа од КПМ/КПЈ, тогаш зошто само за неполни три месеци, овие највисоки тела на Југославија беа против паролата: “Да го свртиме оружјето кон Солун”, односно: “На Солун, не на Сремскиот фронт!” Тие македонски војници беа немилосрдно казнети и ликвидирани. Тоа го направија против сопствената армија “титова”, знаејќи ги последиците од поделбата на сфери, а сега по три месеци, од кој интерес го правеа спрема Македонците под Грција?

Ете зошто е апсурд во историјата, кога од една се оди во друга крајност и затоа е повеќе од јасно, дека формирањето на НОФ, навистина уште во почетокот оствари ЗАБЛУДА. Така, избраната елита на НОФ, навистина уште во почетокот оствари завидни резултати, а тоа говори дека кај македонскиот човек беше допрено исконското национално чувство. Во тој период, до 21 ноември 1946 година, НОФ, според непотполни податоци беа организирани: 5 окружни, 10 околиски, 3 градски и 32 реонски раководства со 120 професионални кадри на НОФ, АФЖ и НОМС. На целата територија на Егејска Македонија беа организирани 220 села, функционираа над 170 селски и градски организации, во кои членуваа 4832 младинци и младинки на НОМС и 2201 Македонки и Влаинки во АФЖ. Во подрачјето на

Вичо, во август дејствуваа над 100 борци, во Централна и Западна Македонија дејствуваа околу 500 македонски партизани на НОФ. Тие беа распоредени на Кајмакчалан 200, на Пајко 80, на Вичо 120 и на Грамос 80, а македонските партизани беа оформени во групи од по 10-15 и во одреди до по 40-50 борци. Покрупна формација беше формирана само во Воденско до баталјон. (Кирјазовски, 1985/143).

Ова покажува дека веќе е створено локалното жариште на идната војна, но дали елитата на НОФ како македонски фактор можеше да се носи со барањата и целите на сенародното национално ослободителни движење за обединета Македонија? Ќе можеше ли македонскиот субјективен фактор сега, по Втората светска војна, да се соочи со многуте сложни проблеми, што ги создаваа внатрешните и надворешните фактори?

Ќе беше ли во состојба да ги процени нивните сили, стратешките интереси и планови и врз основа на тоа да ја гради својата политика, стратегија и тактика? Меѓутоа, се поставува прашањето: Зошто КПМ/КПЈ го охрабруваше се подлабокото воено ангажирање на НОФ во Грција, кога знесе дека во тоа време беше склучен договорот во Баркиза и со таа спогодба левите сили му ја имаа предадено власта на десницата. И, кога уште се знаеше и Московскиот договор меѓу Сталин и Черчил во октомври 1944 година, дека Грција потпадна под влијание на Велика Британија и САД. Ние Македонците, можеби не зневме за постоењето на политика на “Статус КВО”, но како можеле да не знаат КПМ, КПЈ и КПГ? Од друга страна, зачудува изјавата на Маршалот Тито дадена во Москва за “Њујорк Тајмс” во која вели: “Ако Македонците од грчките области изразат желба да се обединат со другите Македонци од Југославија, ќе ги почитуваме нивните желби.” Меѓутоа, како да се протолкува оваа изјава кога самиот Тито на средбата на 15 септември во 1944 година во Белград, со Стериос Анастасијадис (член на ПБ на ЦК на КПГ), го изнесе следниот став: “Југославија нема никакви претензии кон грчка Македонија и целата кампања (околу обединувањето) нема ништо заедничко сонеговото мислење. Можете да му соопштите на грчкиот народ дека тој нема никакви претензии за грчка Македонија. Прашањата за

границите се меѓународни и не треба да се брза со поставувањето на тоа прашање.”

А еве, што за ова вели историчарот д-р Иван Катарџиев во својот фелџон во “Н.М.” од 1.01. 1994 година, “Македонското национално движење и територијалниот интегритет - грешки во постапката за обединувањето”: “Сосема нереално беше да се бара обединување на другите делови на Македонија во рамките на Југославија, а вардарскиот дел да се прогласува за пиомонт на обединувањето. Во НОБ постојано е присутно прашањето за обединувањето, но дали поради отпорот, пред се, од Англија, можело да се направи нешто повеќе од тоа што е направено?”

Во ова катастрофално сценарио, злото да биде поголемо, сега македонскиот човек под Грција, од идеолошките активисти на сенародниот фронт е предупредуван:” Ако не си со нас, ти си фашист и против нас си!” Во тој матен временски период се преплетуваа новите и старите термини и доаѓаа во судир и нејаснотии. Тука беа и конфузиите околу обединувањето на Македонија, Балканска федерација, Конфедерација, Автономија и на крај за сецесија и т.н. Секако дека тие контрадикции не беа само академски и терминологски, зашто нивното толкување не беше прашање на вистината, туку политичко средство за спекулирање или зачувување на идеолошката активност. Аргументите беа излишни пред таквата идеолошка бруталност на туѓинците. Лозинката “Лесно ќе биде...” и навистина се случи со нас Македонците, кога преку агитацијата на НОФ, ни се внесе како сопствен мит за воената сигурност и тоа исклучиво без вербалните ветувања и упорно неприфаќање на реалноста на мигот во кој живеевме и ете зошто на проектантите на геноцидот им успеа стратегијата “ќе биде лесно со нас Македонците.” По ова, во поход против Македонците, со најголема жестокост беа ангажирани најцрните оружени банди и целокупниот десничарски печат и другите средства за информирање. Грчките обвинителства и истражните органи ги обвинуваат Македонците дека тие биле бандити, предавници, авантуристи, сеционисти и крипто фашисти. Грчката влада настојува потфатот на НОФ, АФЖ и НОМС да го озакони со цел да ги уништи Македонците, како физички, така и духовно да ги деградира преку донесените

закони: 4124/45; 753/45; 453/45; 43/45; ТОД/45; Декретот Г/46 и други. Како што се гледа, сите овие закони се донесени пред да почне Граѓанската војна на 31 март 1946 година!

ОД ИДЕОЛОШКИОТ АКТИВИЗАМ, ИЗЛИТЕНИТЕ ИДЕАЛИ И СИНДРОМОТ НА МОЌТА, НА МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА МУ ДОНЕСОА СКРБ, СТРАВ И ВЕЧНА РАЗДЕЛБА СО РОДНИОТ КРАЈ

Трагедијата е во тоа што политичките решенија се донесуваа во белград и се до денес историографите на КПМ/КПЈ не преземаат одговорност, сакаат да останат молчаливи, бидејќи исходот на настаните се покажаа дека формирањето на НОФ беше најголема грешка во историјата и развојот на македонската нација и затоа е нејасен, необјаснив, премолчен и во корист на дневната политика туркајќи го проблемот надвор од интересите на матичната историја на Македонците, во некаква посебна филозофија на “Историја за Егејците” во која националниот пораз го воспеваме како победа и се бранеше за овие 50 години со синдромот на моќта, а сета вина е посочена на членовите на НОФ. Зошто? Тоа уште еднаш потврдува дека во историјата за Македонците под Грција, со политичка умисла запретани се уште многу тајни за извршениот геноцид и за навек напуштените огништа. Оти едноставно, не можам да сфатам како македонскиот проблем би можел да се реши со оружена сила.

Вториот временски период на НОФ е од 21 ноември 1946 година, се до 23 декември 1947 година кога се формира ПВД (Привремена демократска влада) на Грција. Првото соочување со националниот пораз на НОФ. Овој временски период не претставува само гордо потклекнување на НОФ, туку и политичка трагедија. Сега настана една деликатна рамнотежа помеѓу НОФ и КПГ и КПЈ и се очекуваше само ефектот од големиот стап спрема НОФ од КПГ за ненаучената лекција. Зошто сега КПГ бараше суров закон против сите членови на НОФ? Што значи за НОФ беше и поуката од КПЈ спрема логиката: Ако една управа е создадена (наложена) од политиката, таа секогаш ќе биде слуга на политиката. Почна да се спроведува ригорозната политика која непризнаваше

противници и така стотина политички и паметни кадри се поминати низ чистилиштето како “Најголеми Македонски синови”, а потоа фрлени како “предавници на македонството”. Сурова правда. Сега КПГ преку овие НОФИТИ, посака народот да го натераат да гледа дека единствен и вистински претставник на Македонците е КПГ, а сите други се предавници, или помали Македонци и што е најважно, да го натераат целокупниот народ да ја прифати одговорноста за да даде се од себе, и за поголем поттик за локалната сцена на разулавениот ритам на огнот. За да бидеме сите заслужни по војната, никој да не е виновен, а всушност, се беше поинаку и проблемите се далеку повеќеслојни и посложени.

На 4 октомври 1946 година, меѓу КПМ/КПЈ и КПГ во Белград е постигната согласност за обединување на грчките демократски сили и силите на НОФ, односно за ставање на сенародниот фронт (НОФ) под непосредно раководство и контрола на КПГ. Спогодбата, наводно произлезе и ја наметнаа стратешките интереси и планови на Советскиот Сојуз и на Југославија што ги прифати раководството на КПГ. Присутни: Александар Ранковиќ, Милован Ѓилас, Лазар Колишевски, Цветско узунов и Паскал Митревски (види: Кирјазовски 1995/204).

На 21 ноември 1946 година, спогодбата ја спроведоа претставниците на Југославија и Грција т.е. на КПЈ (Иван Караиванов) и претставникот на КПГ и Јоанис Јоанидис) и со тоа програмската цел на НОФ се смени и сега се прокламира дека ќе се бори во борбен сојуз со грчкиот народ и ќе се бори за спасување на македонскиот народ од физичкото уништување, односно за целите и задачите на КПГ. Меѓутоа, по таквото “обединување” не треба да се заборава дека за многу Македонци проработи и кадровската метла. По ова дојде и времето на неподобните и непожелните. Значи со ова се потврди дека програмските цели на НОФ не беа автономни со македонски стратешки фактор, туку сме биле турнати во реализација на туѓи интереси, па тогаш се поставува прашањето: Со каква сигурност сме го повикувале народот на револуција како продолжение на нашиот светол Илинден? Дали таквата “братска” тактика на туѓинците имаше крајна цел македонското прашање дојде до македонско предавство,

односно катастрофален судир? Зошто предавство? Затоа што сега од Македонците беа создадени грконосталгичари и југословенски носталгичари и не зедоа во игра од една страна КПГ и од друга страна КПЈ, а од трета жестоко не прогонувааше атинскиот режим, легитимната власт на грчката држава. Што значи, сега против Македонците беше вклучен комплет грчкиот етнички инжињеринг.

КПМ, МЕЃУ КПЈ И КПГ, ГИ ЖРТВУВАШЕ МАКЕДОНЦИТЕ ЛЕГАЛИЗИРАЈЌИ ЈА ГРЧКАТА ДОМИНАЦИЈА ВО ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА

НОФ како елита формирана од КПМ/КПЈ досега ја исполнуваше нивната програма, а од сега исклучиво ќе ја исполнува само програмата на КПГ, со која ќе и ја обезбедува нејзината моќ, како на семоќен господар над Македонците и совршено така стана. По извршените тотални мобилизации над Македонците, КПГ ја измисли категоријата “Одговорни за Славомакедонците” и како сатисфакција сите членови на НОФ во редовите на ДАГ ги поставуваше за такви одговорни. Сега, како основна задача од КПГ на НОФ и беше наложено со приоритет; од Македонците да направи идеолошки војници за полесно да ги приклучи во катастрофалното сценарио на Граѓанската војна. Сега верноста на НОФИТИТЕ се мереше со (само)жртвувањето и важеше паролата “Ола гиа тон агона, ола гиа ти ники!” (Се за борбата, се за слободата!”)

Всушност, се покажа дека ролјите на НОФИТИТЕ биле изигрувани, а не играни. На НОФИТИТЕ им се чинеше дека играат јуначки ролји, тоа го пренесуваа и на обичниот човек, кој се до 1945 година македонскиот народ под Грција имаше цврсто духовно и национално единство. Постарите Македонци и нивните деца живеаа со исти дух: да го негуваат македонскиот национален идентитет и да бидат единствени. Тој наш обичен човек, сега верувајќи на тие наши НОФИТИ во паролата: “Сега е моментот”, се покажа повеќе од херој, но на крај беше оставен по светот. Во “името на народот!”, тој збор беше задолжителен дел од политичкиот вокабулар, мотив и алиби за многубројните идеолошки превирања и воени цели.

Тоа се случи за прв пат во историјата на војувањето и денес секој си го поставува тоа прашање:

“Зарем било возможно, само од едно село да загинат толку многу луѓе во единиците на ДАГ?” Нема село што не даде од 60 до 100 жртви! Тоа се случи, а на Македонците им останаа необјаснети ни херојскиот македонски воин низ историјата на ДАГ, ни национално - политичките импликации, ни што за нас значеше робувањето на НОФ кон КПЈ и КПГ.

Третиот временски период на НОФ е кога по 23 декември 1947 година се до ликвидацијата на ДАГ, кога НОФ ја прифати програмата на ПДВ (Привремената демократска влада) по националното прашање: “Признавање на целосна рамноправност на националните малцинства и на нивните слободни национални активности” (види: АЕ: 179/47).

НОФ потпирајќи се кон КПЈ или кон КПГ, напуштајќи ја едната или другата и безрезервно спроведувајќи ја нејзината политика, придонесе да ја изгуби својата самостојност. Трагајќи по таа нишка на судбината наша, ни покажува колку била препуштена во туѓи раце на одредени личности, кои навистина низ целиот тој период за нас Македонците ни ја пишуваа црната страница на црвената книшка, во отсуство на македонскиот фактор. Сега, КПГ измисли нов поредок, своја филозофија за сите НОФИТИ: “...за сега треба да се успие нивната будност, да се пројави грижа и внимание кон нив...” Сето тоа се правеше со умисла, преку колективното замолчување на свеста над Македонците. Стратешки беше отстранувано тимското ангажирање на колективниот ум и уништуван преку манипулациите, што значи Граѓанската војна, беше прерасната во полигон на кој од една страна големите сили си ги одмеруваа силите и оружјето, а комунистичките партии своите идеологии над обичниот голорак македонски човек.

Овој долг период на неизвесност, претставуваше еден облик на

**ПОСТОЈАНО ИСЦРПУВАЊЕ НА МАКЕДОНСКОТО
НАСЕЛЕНИЕ СЕ ДО НАЈБРУТАЛНИОТ ЧИН СО
ОДЗЕМАЊЕ НА МАЛИТЕ ДЕЦА, ШТО И ДЕНЕС ОСТАВИ**

ЛУЗНИ ВРЗ НИВНАТА МЛАДОСТ. Тоа беше катастрофален национален чин, со што конечно, беше обезмакедончена Македонија под Грција. Вистинската вина пред историјата треба да ја носиме во само ние Македонците! Таквото секавање на вистината од ова кривулкање низ нашето паметење низ измешаната историја, главната причина за нашата судбина треба да ја бараме во нас, што ние Македонците не се организираме и не се изборивме да го задржиме нашето опстојување како интегрален дел во грчката држава и тоа требаше да ни биде единствена алтернатива.

Ако вековниот од на нашите предци низ историјата беше кондензиран во максимата “Свиткај ме, но нема да ме скршиш!” и го издржаа турското ропство, ние под туѓите пропаганди во Граѓанската војна ја прифативме како начело, никогаш неприменетата максима во националната историја “Скршиме, но нема веќе да ме виткаш!” Така си го изгубивме огништето со гордото (само) жртвување, но и останавме документ за национален пораз, оти денеска не е случајност дека политиката калкулира со таквите реални состојби, па дури и за името. Меѓутоа, ако сакаме да резимираме за животот и борбата во служба на КПЈ и КПГ, од бегството по Граѓанската војна, зад нашата “гордост” не стоеше ни нацијата, ни политиката, ни идеологијата, тоа беше бегство од смртта. По ликвидацијата на ДАГ од КПГ и од генералите “наши” дививме билет во една насока и тоа само ние Македонците. Па зарем, тоа не беше обмислена политичка акција за да не остават по светот, а тие да се вратат на своите огништа. Затоа тие генерали (Гусиас, Маркос, Вландас и др.) кои не водеа во битките за освојување на Лерин, Воден, Сobotско, Негуш, Грамос и т.н. не не вратија и да не претстават какви што не познаваа и не пофалуваа на бојното поле?

Денес, секој воин на ДАГ си го поставува прашањето: 1. Која комунистичка партија на светот го направи тоа со своите членови кои гинеа за нејзините цели? 2. Кои генерали ја оставија армијата по светот, а тие се вратија како херои? 3. Зошто и денеска наследниците на КПГ се плашат да му ја кажат вистината на грчкиот народ, историјата на ДАГ, таква, каква

што беше и што претставуваше еден историски непобитен идентитет за Македонците во Грција?

Што е најтрагично, човекот кој се нарекуваше воин на ДАГ, кој беше мобилизиран во Граѓанската војна од нашите НОФТИ, го оставија по светот, а тие се вратија во Југославија односно, во СР Македонија. Секако, со почести. Борците и илјадниците (одземени деца, стари и немоќни родители кои ги изгубија своите чеда) останаа по светот со колективен статус “Грчки политмигранти” во разни логори, исчекувајќи го крајот на животот. Ете, зошто годините на Граѓанската војна беа време на македонската “гордост” во рацете на туѓите политичари. Зошто и говорат овие факти. Дали сите овие дејанија на стратезите ја постигнаа својата цел? Исходот на настаните, вели, ДА. И затоа, бев обземен од неодоливата желба да покажам како беше во реалноста, а не како што прикажува нашата историографија. Ќе се согласам со “чуварите” на нашата “Историја на Егејците”, само тогаш, кога ќе ми предочат поуверливи факти од овие што ги користев јас. Оваа истражувачка студија, не сакам да се сфати како судски процес пред историјата, но тоа е документ, со горчлив вкус на полувековното идеолошко робување. Таа лекција многумина ја научија, но многумина и не и се уште многу инфантилни Борјасовци не ја разбираат.

Верувам, овие две мои книги “(Само) жртвувањето на Македонците под Грција” и “Идеолошкиот активизам над Македонците под Грција” е можност да бидат скромни прилог во промената на генерациите, да се создаде сопствен и колку е можен поразумен суд за Македонците под Грција, за и тие луѓе да се најдат во интегралната историја на македонскиот народ. Без научни претензии, моето иследување е засновано врз еден стремеж да им се каже на младите луѓе вистината за Македонците под Грција. Оти ние Македонците (во отсуство на интегралниот фактор) дозволивме во Граѓанската војна (1945 - 1949) да доживееме сила врз сила од КПГ и КПЈ и со тоа ја обезмакедончивме Македонија под Грција. Ние! Ние, Македонците дозволивме да бидеме:

1. Еден голем дел жртви.

2. Еден дел извршители (под туѓи идеолошки замки) и најголемиот дел (гледано интегрално од целокупната етничка Македонија) полувековни набљудувачи на народот кој ни се ретчи и просторот што ни се тесни.

На крајот на ова иследување, сакам да кажам дека ги почитував аргументите и не сакав да ја измислувам историјата. Сакав само да ја изразам длабочината на трагедијата на Македонците под Грција, која уште се држи во тајност.

Едноставно, морав да кажам за еден мошне значаен дел од нашата историја, уверен дека ќе биде корисно за историографијата и потребно за понатамошното проследување на историјата за Македонците под Грција.

Македонската приказна од април 1945 - до октомври 1946
остана во сенка.

Македонските организации НОФ и АФЖ како најголеми гласници во мај 1945 година ги имаа опфатено комплетно, скоро сите Македонци, рече Сувогорски.

Замолча и погледна преку рамото на Петре Магдин чувствувајќи дека врата зад него се отвори и продолжи:

Политиката беше толку навлезена во секојдневниот живот на луѓето во македонското население, што Македонците своето постоење во поврзуваа исклучиво со КПГ (НОФ и АФЖ) за која би го дале и својот живот.

Сето тоа беше толку матно што секое агитирање од КПМ/КПЈ и КПГ, беше политика која не му служеше на македонскиот народ под Грција.

Целиот тој процес беше на силната и бесмислена пропаганда добро се менаџираше од КПМ? КПЈ, но од апсект на човечки судбини, токму во тој период на време се удри ирастури најсвето кај Македонците, а тоа е: СЕМЕЈСТВОТО И ДОМОТ кое од памти века беше свето нешто, сега беше во рацете на

Нифитите и Афежитките. Значи, станува збор за едно од светите нешта за семејствата, а тое домот.

Катадневно во својот дом да се нахрануват и вдумуваат скоро формираните партизански единици, што значи ние од НОФ И АФЖ македонското население го претворивме во една бесмислена пожртвуваност и го натеравме да верува на шите бесмислени пароли: СЕ ЗА БОРБАТА - СЕ ЗА ПОБЕДАТА И СЛОБОДАТА!

А таква акција траеше од 1945 се до август 1949 година кога Ние Македонците се најдовме надвор од нашете домови и доживеавме ГЕНОЦИД.

Сувогорски, дури извикуваше дури на глас:

Тоа беше безумие, безумје, безумје! Тие беа нашите дела, бесмислени и сервилни, кон идеолошкиот активизам...

А грчката власт преземаше незапамтени терористички акции; убиства и прогонства над обичните селани кои имаа национално македонско чувство. Посебно селаните кои масовно беа организирани од овие активисти на НОФ и АФЖ, сите беа луѓе без професија, но стапувајќи во овие организации политиката им стана професија и поекето станаа “Ловци (Рибари) на човечки души” и сите тие идеолошки активисти го натераа македонскиот народ да гледа во празно, но не само во војната, туку и по војната кога илјадници Македонците беа заборавени и оставени по светот да талкаат, а земјата на нашите предци ја оутуѓивме и остана пуста. Големите староседелски духови кои беа длабоко врзани замјата (јазик, народ - нација, црква, што во името на народот се исполнуваше смислата и индивидуалната егзистениција и значењето на колективното содружништво како македонски народ под окупација на Грција, но никогаш не беше приватено наложувањето на Грчката држава дека во неа Македонците станале Елини), сега беа потиснати од “револуционерните” поданички сили на НОФ и АФЖ.

Дали ние Македонците токму во овој период на време под раководство на КПЈ/КПМ, не свесно им го предизвикавме државничкото право на грчката влада (према меѓународното право да не гони) да ги преземе сите ужасни акции против нас, и да завршат со геноцидни зафати?

Што значи Македонците од НОФ и АФЖ во 1945-1946 година, под команда на КПЈ/КПМ беа натерани со своите акции, сосема полека да ја отворат вратата на прогонот и геноцидните акции, за да излезат за секогаш од своите домови и потем жртвувајќи во редовите на ДАГ, сосем обезличени со растурени семејства, да се прогоната и да се најдат пред затворена вратата (како луѓе: по род не Грци), за да не се вратат никогаш во своите прадедови огништа.

Значи, сега, по 60 години, од овој историчар имаме официјални јасни факти, кои даваат одговор; дека македонскиот народ во Егејска Македонија што?

Што рекол Колишевски - да се допишата... одете доле и слушајте ја КПГ.

Колишевски ни вели: “Ние сме составен дел од Демократска Федеративна Југославија и сите работи што стојат меѓу нас и некоја друга држава може Зединствено да се решат преку единствената влада на маршал Тито” ни подвлече Колишевски.

продолжи Цветко Узунов

Егејска Македонија го организира и го натера да ги “фати планите# КПЈ/КПМ, но немаме одговор: која им беше целта на КПЈ/КПМ на чело со Тито и македонското тогашно раководство, што ги натераа Македонците од Егејска Македонија да го земат оружјето и да ги фатат планите уште пред официјално да почне Граѓанскиот војна во Грција?

Но, треба одма да се каже дека со оформување на македонските организации НОФ и АФЖ од КПЈ/КПМ во Скопје, ние Македонците од Егејска Македонија добивме два лути

противници: КПГ и новата грчката влада кои непоколебливо го бранеа суверенитетот на Грција.

Наместо историска анализа – вербализам

Иаку книгата “П. С. Г. во Ег. Македонија (1945 - 1949)” претставува нафрлена и не организирана историска граѓа, содржи многу провокации и неаргументирани историски настани кои повикуваат на ново, стрпливо и систематско хронолошко подредување и пообективни судови. Тоа ни покажува дека во пишуваната историја за “егејците” беше и останува изгубена чесноста, вистинољубивоста, справедливоста, правда и правичноста. Се поставуваат многу прашања, но најбитното е што се слабо застапени воено - политичките анализи и необјаснива останува

ГЛАВА ПЕТТА

Невидени манипулации-Самоопределување на Македонците.

Во армискиот весник на ДАГ “Прос ти ники” (кон победата) на 10.3.1949 година беше објавена паролата “Создавање на независна македонска држава во рамките на Блaска демографска федерација” беше напуштена.

Четиригодишната Граѓанска војна ја промени својата природа. Поточно, причините (целта им беше да се тотално изврши мобилизација на Македонците) поради кои се води војната го променија својот редослед по важност. Мотивите за паролата беа политички и според таквата положба се бараше од Македонците да прифатат тотална мобилизација на целокупното население.

Сувогорски не можеше да издржи, небаре чувствувахе како да му гори оган во stomакот. Си ги поднамести очилата на носот, воздивна и рече:

“Со векови, ние Македонците или некому пречеле или соседите на присвојувале, или мекусебе се убивале, како што е познатот, на II конгрес на НОФ (25-26 март, 1949 г.) работите се одвиваа едноставно во духот на V-от пленум на ЦК на КПГ за самоопределување на независна македонска држава.

Основната цел на очувот Захаријадис му беше на II конгрес на НОФ да го прокламира општонародното востание на македонскиот народ и да изврши ТОТАЛНА МОБИЛИЗАЦИЈА И ЧИСТКА.

МАКЕДОНЦИТЕ ПО ВТОРИОТ КОНГРЕС НА НОФ СЕ ВРАЌААТ НА ПОЗИИТЕ И БУКОРЕШКИОТ ДОГОВОР (1913).

Јас сакам за последно да изјавам:

Барем за тоа што се уште што е сочувано, да градиме политика на долгорочно самоодржување и развој. А тоа е, само мал дел од македонизмот. Поголемиот дел е загубен и асимилиран преку сурово и неказнето уништување, со користење на геноцид. Да не се прашуваме повеќе што сторила македонската држава туку што сме направиле ние, самите, за македонизмот.

На 27 март таа 1949 година беше основањето на КОЕМ. Тоа се случи по завршувањето на II конгрес на НОФ: и КОЕМ. Веднаш беше акцијата со која се повлекуваше посебноста на македонскиот народ и се јавуваше како прв чекор во примената на правото на самоопределувањето. Со тоа, практично, требаше да се повлијае за успехот на спроведуваната “Тотална мобилизација” на македонското население и планираното испразнувањето на македонските села од пограничната зона.

ГЛАВА ШЕСТА

Кадрите на НОФ и АФЖ се распоредуваат во борбените единици.

Знаеме ли доволно за “Политичката трагедија на НОФ и АФЖ” и за Македонците кои минаа низ црното сценарио на историјата на ДАГ и национално - политичките импликации од робувањето на НОФ и АФЖ кон КПЈ/ КПМ и КПГ? Секој сака да знае: кој ги намами Македонците под Грција и каква била политичко-идеолошката концепција на ТИТО (КПЈ/КПМ).

По налог генералниот секретар на КПГ, кадрите на НОФ и АФЖ да се регрутираат во борбените редови на ГШ на ДАГ.

Македонските организации НОФ и АФЖ наликуваа кокошки на кои главата им е откината,ама се уште претаа,толку поради одземената моќ и беа под строга контрола на разузнавачката служба на КПГ и беа обележани како “Титови агенти”

На 3 октомври 1948 година во селото Рудари, Преспа, Лерински округ, беше свикан актив на воено-политичките кадри на НОФ и АФЖ!?

Захаријадис, со своето карактеристично движење стана простум, се потстокми и рече:

- Да зборувам јас, или вие ќе зборувате! Праша тој.

Настана штама и никој од македонските досегашни раководители не пројави смелост ниту да се помрдне...

Захаријадис, по подолгото исчекување, отсечно и уверено им рече:

Дојде, токму и времето дека и јас треба да одам во редовите на ДАГ.

Веднаш се согласив. (На тој состанок беа распоредени сите членови од раководството на НОФ и АФЖ кој каде треба да оди).

Сега Македонците кои беа раководеа со македонските организации НОФ и АФЖ наликуваа на кокошки на кои главата им е откината, ама се уште претаа, токму поради одземената моќ и беа под строга контрола на разнувачката служба (обележани како “Титови агенти” која директно се раководеше од врвот на КПП.

ГЛАВА СЕДМА

Идеолошка караница за “кој повеќе ја сака Македонија и кои со кого да ја обедини” или со кого да го реши “македонското прашање”.

Сувогорски, ги зеде в раце куп од белешки на кој од првиот лист пишуваше: Лични белешки од историјата на Македонците во Граѓанската војна (1945-1949) година и погледна во сликите на Тито и Захаријадис. Изгледаше како да го притиска некоја огромна сила, и рече: - Што мислите кој посака да не разбие нас Македонците?

Состојбите катаден стануваа се по страшни, бидејќи тие сега потекнуваа од највисоките политичара на НОФ, АФЖ и КПГ. Тие потекнуваа од минатото кога беа најмногу манипулирани директно од раководствата на КПЈ и КПГ, кога на средбата за 2 април 1946 година Тито и Захаријадис во Белград без присуство на Македонците решија: Македонците од Егејскиот дел на Македонија предводени од НОФ, а раководени од КПЈ/КПМ, да се измени програмската цел и НОФ да се стави под раководството на КПГ во која ќе гласи: НОФ и АФЖ ќе се бори во сојуз со грчкиот народ за спасување на македонскиот народ од физичко истребување.

И токму тогаш идеолошката офанзива со својот космополитизам (против македонската национална свест) страшно го разниша староседелскиот македонски корен.

Македонските НОФити и АФЖити, со различни ставови и секој со својот став (партиската палка) се вдаде масовно да приспособе доволен број преживени борци или бегалци со цел да формира вистински борци или иднината на Македонија и Македонците од Егејска Македонија да ја решава со Захаријадис или со Тито. Тие што беа со Захаријадис остана во единиците на ДАГ, а тие што беа со Тито масовно пребегнуваа во Југославија, се оправдуваа со “Бегajte не излагаа Грците!”

ГЛАВА ОСМА

Драматичен пресврт. Југославија ги затвори границите, а македонските власти молчат...

Чувството на Сувогорски како да му гори оган во стомакот.

Остатокот од денот му беше многу тешко да зборува, а и сите присутни се имаа сконцерирано токму на последните детали од четиригодишната војна. Проголта уште една чаша вода, го свитка во ролна купчето хартии и за миг стана ужасно бесен рече:

“Соответно на политиката на Титова Југославија, на нас НОФИТИТЕ И АФЕЖИТКИТЕ, кои останавме со прстот во уста и широко отворени очи. Значи нашите браќа Македонци во Вардарска Македонија му ја затварат границата на Македонците борци од егејска Македонија под Грција кои беа масовно мобилизирани во единиците на ДАГ а им проповедаа:

Л. Колишевски и Цветко Узунов дека од нив е потребна одданост и примерни револуционери...

Политичките пораки беа:

1. Колишевски им порачувал на раководството на НОФ и на АФЖ дека: “Треба да им верувате и да ги слушате грцките комунисти!”

2. Ц. Узунов-Абас: им гарантира дека “Позади вас стои Југославија!” Значи, сега им ги посочува новите (ОЧУВИ - ПΣΙΝΟΠΑΤΕΡΑΔΕΣ - Маркос и Захаријадис) и тоа се агитираше се до крајот на Граѓанската војна (Македонците се саможртвуваа, се бореа, се самоископачуваа и за сите Македонци немаше по ликвидацијата на војната во 1949 годниа не им беше дозволена враќањето бидејќи не биле “Грци по род”).

Како од еднаш се заборави, дека НОФ и АФЖ: беа оформени во Скопје и ги исполуваа препораките на КПМ/КПЈ!?

Овој драматичен пресврт беше еден од најтешките доживувања за македонската нација и ете тоа безумие,ама вистинско безумие! Ни се случи нам Македонците и со тоа се потврди дека Македонецот бил цврсто контролиран од КПЈ/КПМ и ОЧУВОТ ТИТО.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Крајот на историјата на НОФ и АФЖ

Вистинската “победа” во Граѓанската војна е токму она што се случи во 1945/49. Револуционерите на НОФ и АФЖ прифатија не само двојна нула и не успеа да ги спречат, ниту напуштат обичните невини селани да не си ги напуштаат своите домови да заминуваат низ цела Европа, туку, исто така, и длабоки удари на национален план Македонците доживеа Геноцид. Прво, се чинеше дека овие организации НОФ и АФЖ создале тоталитаристички режим во егејска Македонија, а тоа беше празно национално јадро и може да распадне. Во пропагирањето на НОФ и АФЖ постоеше нешто поврзано кога се декларира дека Грција, која беше под сферата на влијање со 10%.

УНИВЕРЗИТЕТОТ РАБОТЕШЕ ПОВЕЌЕ ГОДИНИ ПО СЛЕДНИТЕ ТЕМИ: КАКО И ОД КОГО БЕШЕ ОРГАНИЗИРАН ГЕНОЦИДОТ НАД МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА!?

СЛЕДАТ РЕЛЕВАНТНИ И ПРОВЕРЕНИ ИЗВОРИ

ВАЖНИ СОБИТИЈА ЗА КОИ ЛИЧНО СО ПАВЛЕ СМЕ
РАЗГОВАРАЛЕ ПО РАЗНИ ТЕМИ ПОВРЗАНИ СО НАШАТА
МАКЕДОНСКА СУДБИНА И КОИ СЕ СЛУЧУВАА ВО
ПЕРИОДОТ НА ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА (1945-1949), А ТОА
МЕ ПОТИКНА ДА ЈА НАПИШАМ ОВАА КНИГА

1 Грчкиот печат односно грчките автори од таборот на десницата (атинската влада) војната (1946-1949) ја нарекуваа со терминот “Антисимритикос агон” (антибандитска борба) што владините сили ја водеа воопшто, не со терминот “Граѓанска војна”. Меѓутоа, колку поразот на ДАГ (Демократска армија на Грција) временски, полака - полака одминувахе, во грчката историографија преовлада терминот Граѓанска војна.

2 БУКУРЕШКАТА ПОДЕЛБА: Последиците на Втората балканска војна е Букурешката конференција за мир од 17 до 28 јули 1913 година (според стариот календар), на која е потпишан Букурешкиот договор со кој Грција и Србија како победнички во војната добиваат 89, 89 отсто од територијата на Македонија, а Бугарија, како поразена страна 10, 11 отсто.

На Конференцијата, зад Грција и Србија стоеле Франција и Велика Британија, додека Бугарите се надевале на подршката од Русија и Австро - Унгарија. Најмалку половина од преговорите биле потрошени околу тоа дали пристаништето Кавала ќе припадне на Бугарија (за што се залагала Русија) или на Грција (за што се залагале Франција и Велика Британија со цел да оневозможат Русите преку Бугарија да излезат на Егејското Море).

3 Повод е книгата на д-р Ристо Кирјазовски “Петте судбоносни години во Егејска Македонија (1945 -1949)”, постхумно објавена од издавачот “Здружение на децата бегалци од

Егејскиот дел на Македонија”. Ристо Кирјазовски е роден на 6 јануари 1927 година, учесник во ДАГ, а во 1949 година пред да заврши Граѓанската војната, пребега во Н. Р. Македонија. Во 1981 година докторира на тема: “Националноослободителниот фронт (НОФ) и другите организации во Егејска Македонија 1945 -1949”. Во 1987 година се пензионира. Почина 2002 година во Скопје.

4 Значењето на Конференцијата на Јалта траела од 4 до 11 февруари 1945 година. На неа присуствувале претседателите Черчил, Сталин и Рузвелт, во присуство на министрите за надворешни работи.

5 Почетокот на македонското прашање некои западни дипломати го датираат од 1870, кога Русија ја принуди Турција да дозволи формирање на посебна бугарска православна црква - Егзархија, со контрола врз деловите од турската провинција Македонија. Други, го застапуваат мислењето дека тоа прашање датира од 1878, кога на Берлинскиот конгрес било извршено ревидирање на Санстефанскиот договор кој Русија и го наметнала на Турција по Руско - Турската војна. Со Санстефанскиот договор Бугарија ги добила границите што ги исполнувале бугарските национални соништа, - бил доделен целиот дел од Македонија под Југославија, вклучувајќи ги и Врање, Костур, Лерин, Острово и еден мал дел од Егејското Море, западно од Солун. на Берлинскиот конгрес Русија се откажала од Санстефанскиот договор, со што Македонија била вратена во рамките на Турција. (Види: Документи; Велика Британија и Македонија. (1944 - 1945)).

6 ЕЛАС – ЕЛАСИТИ, припадниците на оваа војска се викаа “андартес” и што кај Македонците асоцираше на злогласните дела против македонскиот народ од постилинденскиот период на грчките андартти организирани и вооружени во Грција и испраќани во Македонија со нож да го шират грчкото влијание.

На 6 април 1941 година во истовреме Германија изврши напад против Југославија и Грција и сега во Грција се јави нов господар, со нови фашистички погледи, а на 27 септември истата година е формирана организацијата ЕАМ

(Народноослободителен фронт) и го повикува целокупното население на Грција на отпор против фашизмот и за таа цел на заедничкиот состанок на ЦК на КПГ, бараат да се организира ЕЛАС (Грчка народноослободителна војска) и дури на 15 февруари 1942 година се појавуваа воените еденици на ЕЛАС, Еласити. Во костурско беше формиран првиот одред на ЕЛАС на 7.12.1942 година и го сочинуваа 10 Македонци, 7 Грци и двајца Власи.

ЕЛАС во цела Грција броеше околу 70.000 еласити, но на 16 јули 1943 година, раководството на Елас и шефот на англиската воена мисија, полковникот Еди Мајерс потпиша спогодба со која ја потчинува својата команда под англиска за Блискиот Исток, а на 12 февруари 1945 година во Варкиза е потпишан договор со кој практично ја предаде влата на десницата во Грција 1945 година.

7 СНОФ - (Славомакедонски народен ослободителен фронт) формиран во октомври 1943 година во селото Осничани, Костурско од секретарите на обласниот комитет на КПГ за Западна Македонија: Христос Калфас - Андреас и секретарот на Окружниот комитет на КПГ за Костурско Андонис Андонопулос - Периклис, како и секретарот на Окружниот комитет на КПГ за Кожанско Танасис Карцунис. Сето тоа со умисла да ги разбијат и привлечат комитите со уверување дека веќе формирани се македонски организации. На СНОФ беше дозволено за еден период да се образуваат од Македонци еласити, само до бројност на еден одред, но по команда на ЕЛАС. Но организацијата СНОФ и воените единици на СНОВ (Славомакенска народно ослободителна војска), беа расформирани на 26 септември 1944 година. Со потпишувањето на договорот во Казерта - мало гратче во Италија, во кој на 26 септември 1944 година беше потпишан договор меѓу КПГ, ЕАМ, ЕЛАС и грчката влада во бегство на чело со Георгиос Папандреу и Британскиот штаб за Среден Исток.

Со овој договор, дефинитивно беше запечатена судбината на левите сили и на Македонците во Грција, на кои најмногу се надеваа и им веруваа Македонците на КПГ.

8 Партискиот весник “Лаили фони” објавувајќи го фамозното интервју на Бакерсис му соопштува на светот дека се работи за “булгарофони Елини”, а врховниот командант на ЕЛАС, генерал Стефанос Сарафис, во својата позната книга “О ЕЛАС” (1946, 331), за Македонците зборува како за “славофони Елини” и уште нешто што треба да се знае: Грција, по балканските војни со Нејскиот 14 (27. 11. 1919) со Бугарија и во 1923 во Лозана (Швајцарија) мировен договор со Турција направи етнички промени со т. н. задолжителна размена на населението. Македонскиот народ веќе го имаше изгубено етничко-територијалниот статус. Грција и во Втората светска војна ова прашање го елиминира кога командантот на ЕЛАС, ЕАМ и КПГ ги потпишаа догорите (во Либан 16. 07. 1943, Казерта 26. 09 1944, Варкиза 12. 02. 1945) со англискиот полковникот Еди Мајерс и со тоа Грција ја доби заштитата на териториалниот интегритетот на државата со границите- СТАТУС КВО. Понатамошниот развој на настаните покажаа нова БАЛКАНСКА ЗАБЛУДА (1945-1949), пак дело на КПГ и КПЈ и тие не турнаа во хаосот, во македонски нихилизам, грешки, поданство и реки крв и со губение на огништето - еднакво на национален пораз. Сите овие демагози кои беа за “вистинитоста” на паролата за Обединета Македонија, беа свесни на лагата со која се служеа. Тие официјално остануваа на ставот дека македонското прашање е закана за мирот на Балканот. Но, за нас Македонците, неоспорно беше дека ни остануваше само историското неприкосновено право на татковата земја, оти немаше смисла да се живее без идентитет, но дали под туѓинската измама требаше токму така да се саможртвуваме?!

Впрочем, органот на ЦК КПГ, двонеделното тогаш списание КОМЕП број 16 од август 1943 година, убаво објаснува: “Во грчка Македонија нема национална испомешаност... Словенското и турското население се иселени согласно конвенциите, а грчкото население е собрано од сите земји на Балканот и од Мала Азија во грчка Македонија... која станала толку грчка колку и секоја област на стара Грција!” (стр, 331).

9 Наум Пејов, роден е во селото Габреш, Костурско, во 1919 година. Член беше на КПГ од пред војната. Во 1939 година е

уапсен од грчката полиција. Во НОВ е од 1941 година. Командант е на партизанскиот македонски одред “Лазо Трповски”. Член е на окружниот комитет на СНОФ за Костурско. Ја раководи групата борци што ги напуштија воените редови на ЕЛАС и преминаа во Вардарска Македонија во мај 1944 година. Заменик командант е на Првата егејска бригада. По војната зазема разни високи политички и државни функции во СР Македонија.

10 Во суштина биле формирани две организации: СНОФ за Костурско, формирана во октомври 1943 година и СНОФ (Која беше формирана од ЕАМ со умисла и предлог на Темпо дека ќе се бори заедно со еласитите и со тоа да ги придобие костурските комити. Организацијата беше строго контролирана од ЕАМ и ЕЛАС од грчки раководители) во Леринско, формирана во ноември истата година во с. Белкамен. Настојувањата организацијата СНОФ да претставува една организацона целина за сите Македонци од егејскиот дел на Македонија, како и барањата организацијата да не дејствува самостојно, односно надвор од рамките на ЕАМ, биле подржани од КПГ. Треба да се знае и тоа дека во јануари 1944 година од КПГ било дозволено и формирање на воена Славјаномакедонска народноослободителна војска СНОВ под директно раководство на ЕАМ и ЕЛАС. Подоцна, токму од овие одреди беше оформена “егејската бригада” која од составот на ЕЛАС премина во Титовата армија, во Југославија. А на 23. април 1945 година во Скопје, по иницијатива на КПЈ/КПМ, од нив биле формирани органициите: НОФ, АФЖ и НОМС и испратени во Македонија под Грција.

11 Цветко Узуновски - Абас, одговорен за ОЗНА, според него на Пленумот на ЦК КПМ одржан во текот на летните месеци 1945 година, предложил да се заземе фронтален став спрема групата која скршнала во партијата и фракционерството. Во таа група биле: Ченто, Венко Марковски, Апостолски, Киро Глигоров, Лазар Соколов, Петре Пирузе, Благој Хаџи Панзов, помагани од Димитар Влахов.

12 Моето долгогодишно истра‘ување има за цел да открие: кој помогна (одмогна) на Македонците под Грција по поделбата

(1913), да си ги сочуват (напуштат) многувековните цивилизациски традиционални вредности на етничкиот простор и да се се дојде под ударот на тотален геноциден зафат над мојот мирен македонски народ?

13 Државното партиско раководство на Југославија на седницата на Политбирото на ЦК на КПЈ од 21 март 1945 година се изјасни за во изградба на социјализмот во Македонија преку реферирањето на Миха Маринко. Состанокот го заклучи Тито истакнувајќи дека во Македонија се уште не е изживеан михајловизмот. Тој живее во буржоазијата, па и во селанството. Партијата ги популаризира. Тие треба прво на конкретни дела да се разоткријат. Македонија треба да се задржува со сопствени сили. Треба да се критикува Ченто во паријата, Влахов треба да се повика овде. Прашањето на тие луѓе треба внимателно да се реши... Македонија се уште не даде за оваа војна и ние ќе мора да пријдиме повеќе да дава за војната и обновата на земјата... Потоа набрзо се одбра Пленумот на ЦК КПМ. Види: ставот на Цветко Узунов - Абас.

14 Никос Захаријадис, е роден на 27 април 1903 година во Одрин (Адријанополис). Источна Тракија. Татко му бил вработен како службеник - експерт во француската трговска компанија за тутун “Рези” со седиште во Цариград. Никос Захаријадис од 1911 - 1912 година живее во Скопје во населбата “Ибни Пајко”, каде неговиот татко работел во претставништвото на споменатата компанија “Рези”. Во Скопје Захаријадис оди на училиште. Во 1913 година се преселува во Солун. Во 1922 и 1923 година како морнарски работник допатува во Советскиот Сојуз, каде се зачлени во КПСС. Во 1924 со размена на населенијата меѓу Турција и Грција, семејството Захаријадис се преселива во Грција. Во 1924 година го посетува познатиот комунистички универзитет за народите од Источна Европа КУТВЕ во Москва. Никос Захаријадис бил лидер на грчкото комунистичко движење и генерален секретар на КПГ, од 1936 година до 1956 година. Захаријадис упорно го култивираше во редовите на КПГ култот и сета доверба во апсолутната непогрешност на КПСС и на Сталин, факт кој како што и самиот призна, многу скапо го плати грчкото комунистичко движење, грчкиот и македонскиот народ и

самиот тој. Се самоуби како робијаш во градот Соргун во Сибир 1973 година.

Како последица од Балканските војни (1912-1913) и со Букурешкиот мировен договор од 28 јуни (10 август) 1913 година, санкциониран од Нејскиот мировен договор од 14/27 ноември 1919 година и од Северскиот мировен договор од 28 јули (10 август) 1920 година, Македонија беше поделена меѓу Грција, Србија, Бугарија и подоцна Албанија која ги доби Долна Преспа и Голо Брдо. Грција доби 34. 356 км² или 51% од македонската етничко-историска територија ; Србија 25. 713 км² или 39%; Бугарија 6. 798 км² или 9, 5 % и Албанија 0. 5 % од македонската-историска територија.

15 Види под А/Нејскиот мировен договор.

16 Види под Б/Лозанскиот мировен договор.

17 Со поддршка на левите политички сили, пред се на комунистичкото движење, во 1924 година се постигна договор за создавање на ВМРО(об.) за сите делови на Македонија. Беа издадени Декларација и Манифест во април односно мај 1924 година од програмски карактер. Некои ставови и денес претставуваат посебен интерес. “ВМРО (об.) во својство на вистинска револуционерна сила се бореше за ослободување на раскинатите делови на Македонија во една наполно самостојна (независна) политичка единица во нејзините природни етнографски и географски граници”, се вели во програмските цели.

На 6-тата Конференција на Балканската комунистичка организација (Б.К.О)-која беше призната од КОМИНТЕРНАТА, во март 1924 година официјално се прифати бугарскиот предлог за создавање на “Обединета и независна Македонија” во рамките на една “Балканска федерација”, но и КОМЕНТЕРНА на 5-от Светски Конгрес во мај 1924 година го уважи горното решение на БКО (Претставниците на КПГ на овие конгреси Пулиопулос и Максимос, како и други преставници на КПЈ, беа принудени да го прифатат овоа решение, за да не бидат обвинети дека се разбивачи на

меѓународното комунистичко движење). И како резултат на 3-от Конгрес на КПЈ што се одржа во Виена во јуни 1926 година, беше прифатено решението на КОМЕНТЕРНАТА за создавање на “Независна Македонска држава” и овој став се потврдува на 4-от Конгрес на КПЈ во октомври 1928 година.

18 Во слободна Битола на 18 ноември 1944 година беше формирана “Првата егејска бригада”, од борците на двата пребегани баталјони. На 28 декември 1944 година беше распоредна во Западна Македонија: Кичево, Гостивар и Тетово, со задача да се борри против балистичките банди на Џемо и Мефаил кои биле формирани уште за време на италјанско - германската окупација. Со специјална наредба под број 236 (строго доверлива) од маршалот Тито, на 2 април 1945 година е побарано расформирање на “Првата егејска бригада”.

19 Во 20 век, по поделбата на Македонија во 1913 година и се до Втората светска војна во Австарлија, Америка и Канада беше создадена уште една Македонија. Во годините на Граѓанската војна (1945-1949), повеќе од 20 илјади Македонци го дале во залог својот живот за Македонија, други по затворите низ Грција, а голем дел најдоа прибежиште во европските земји: СССР, Полска, Чехословачка, Унгарија, Романија, создавајќи уште една емигрантска Македонија, но во душата ја носеа татковината Македонија, посакувајќи во секој миг да се вратат и да се соберат со своите семејства.

Враќањето почна по подобрувањето на односите на Југославија и СССР и со сите источноевропски земји како политички емигранти во Република Македонија. Првата институција во која се сретнаа беше КПД “Идризово”. Имено, таму, во затворот, се вршеше проверка дали семејството што се враќа во својата татковина е Југословенски ориентирано, односно на која македонска фракција и припаѓа. Но, во годините што следуваа не важеше изјавата ...се враќам во Македонија затоа што сум Македонец, туку важеа правилата на УДБА.

20 Комити - На 5 март 1943 година во Костур е формирана првата вооружена воена единица - Комити во Македонија под Грција. Тие брзо се појавија во 54 села и нивната бројка беше

9850 вооружени селани наречени комити за одбрана од вооружените грчки националистички банди, кои во 1943 година во Западна Македонија растураа летоци со застрашувачки пароли, против Македонците, и секако против македонските Комити. КПГ на 20 октомври 1943 година ја формира организацијата СНОФ (Славомакедонски народноослободителен фронт) со цел уништување на комитите. А, по уништувањето на комитите во април 1944 година, КПГ донесе решение за расформирање на СНОФ и на СОВ и тогаш една група Македонци кои служеле во ЕЛАС во знак на протест се одделија од ЕЛАС и се приклучија кон партизанските единици од Вардарска Македонија во Титовата армија.

21 Генерал Маркос Вафијадис - комунист, тутунски работник, член на КПГ од 28 година. Член на ЦК на КПГ од 1942 година, втор секретар на бирото на КПГ за Македонија и комесар на Групата дивизии на ЕЛАС во Македонија под Грција. Воен командант и претседател на Привремената демократска влада на Грција за време на Граѓанската војна. Во Резлуцијата на ПБ. На ЦК КПГ од 15. 09. 1948 година се велеи дека и Маркос Вафијадис како комесар на Групата дивизии на ЕЛАС во Македонија следел шовенистичка политика спрема Словеномакедонските борци. (Сл. “Неос космос” август 1950. “Десет години борба” стр. 470.)

22 На седницата на Претседателството на организацијата “Илинден” на Македонците од Егејска Македонија формирана по иницијатива на Захаријадис, што се одржа на 4 јуни 1956 година, раководителот на организацијата полковникот Пандо Вајна во својот реферат во врска со прогонот на Македонците од КПГ, меѓу другото, рече: “...Во периодот на борбата на ДАГ и после поразот, Захаријадис спроведуваше политика на клеветење и прогонување на еден добар дел од славомакедонските кадри и народни борци. Сосема неосновано и многу лесно на славомакедонските кадри и народни борци им ја лепеше етикета “агент на непријателот” итн. Врз основа на лажни обвинувања во 1948-1949 година и подоцна, повеќе Славомакедонци беа уапсени, а некои од нив и ликвидирани... (Ам, Ф-21/1600).

23 На 21 февруари 1947 година британската Влада ја извести американската Влада дека на 31 март истата година, поради економски тешкотии, ќе прекине да ја помага Грција. Американската Влада ценеше дека доколку не ги превземе обврските од Британија спрема Грција, ќе се соочи со поголеми последици. За да не се случи тоа, председателот на САД Труман ја соопшти својата доктрина за доделување на 300 милиони долари помош за Грција, односно за заштитан а атинскиот режим.

24 На 12 февруари 1943 година, во Варкиза, одморалиште што се наоѓа близу до Атина, потпишана е спогодба меѓу раководството на движењето на отпорот на КПГ и ЕАМ од една и Владата на Пластирас и британскиот генерал Скоби од другата страна. Со таа спогодба на ЕАМ и ЕЛАС (војската на ЕЛАС во цела Грција броеше околу 70. 000) уште на 16 јули 1943 година, раководството на ЕЛАС и шефот на англиската воена мисија полковникот Еди Мајерс, потпишаа спогодба со која ја потчија својата команда под англиската на Блискиот Исток, со што практично и ја предадоа власта на десницата. Тоа беше крајниот резултат на ЕЛАСИТИТЕ.

25 Британската влада имаше ангажирано бројни сили: Во Солун била извршена концентрација на околу 80 илјади луѓе и бројни моторни возила, тенкови и топови. На аеродромот Серес (12 км од Солун) имало околу 200 британски ловечки авиони и 60 бомбардери.

26 За хронологијата на настаните од пеколот на војната, најмногу се користени материјали од следните официјални архиви и книги; таа литература која е наведена на крај од книгата.

27 Шаторов, Методи - Шарло (Прилеп 1897 - Бугарија, септември 1944). Од крајот на Првата светска војна емигрант во Бугарија. Член на БКП од 1920. Во 1929 емигрира во СССР. Од пролетта 1940 до септември 1941 секретар на ПК КПЈ за Македонија. Се застапува за формирање на сопствена македонска држава и обединување на Македонија, со потенцирање на македонска национална индивидуалност.

Отстранет од функцијата секретар (по налог од Тито и го заменува Колишевски) по разрешувањето на спорот меѓу КПЈ - БКП - Коминтерна за припадноста на ПК.

28 Бунтот на скопскот кале и Штип: недела претпладне, 7 јануари 1945 година - Божик. Во офицерскиот дом на плоштадот во Скопје се одржува Вториот Конгрес на Народната младина на Македонија. Стотици војници, вооружени, се симнуваат од калето и преку Камениот мост доаѓаат пре Офицерскиот дом. Со транспаренти, извикувања, мешаница, пароли “Не сакаме на Срем, сакаме на Солун” и “Не на Берлин, туку на Солун”. ОЗНА почнува да ги апси. (Види: Фокус, стр. 24, Мај 2009 година).

29 Паскал Митревски од должноста секретар на Политичката комисија на Македонците под Грција, по решение на ЦК на КПМ на почетокот на февруари 1945 година замина за Белград со цел да ја посетува тримесечната партиска политичка школа, која беше организирана од ЦК на КП на Југославија. (види: Паскал Митревски и неговото време 1912 - 1978. од 1992 година).

30 Големиот револуционер Георги Димитров раководеше со Коминтерна и со Бугарија. Георги Димитров, чие име го има во сите светски енциклопедии, потекнува од македонско семејство. Беше раководител во Коммунистичката интернационала во Москва, а во повоените година стана прв човек на бугарската држава.

31 Во декември истата 1944 година, Британците испровоцираа вооружен судир со единиците на ЕЛАС во Атина. На 12 февруари 1945 година во местото Варкиза надвор од Атина, беше потпишан истоимениот договор. По силата на овој договор капитулираа и беа ликвидирани сите единици на ЕЛАС ширум Грција, иаку само некои нејзини единици во Атина (главно, од територијалната резерва ЕЛАС) беа победени од здружените сили на Британците и домашната реакција.

Студена војна: Многу историчари кои се занимаваат со поновата историја на Европа и на светот имаат констатирано

дека состанокот на “Големата тројка” што се одржа од 17 јули до 5 август 1945 година во гратчето Потсдам близу Берлин, во дворецот Селиенкоф, во основа бил бесполезен освен за една историска релевантна последица - отворањето на таканаречената Студена војна. Од тогаш сојузниците на антихитлеровската коалиција Велика Британија (Вистон Черчил), САД (Хари Труман) и Советскиот сојуз (самодржецот на СССР Јосиф Висарионович Сталин) кои со крајни напори успеаја да го победат германскиот фашизам, престанаа да се сакаат меѓу себе, отворајќи ја онаа етапа во поновата историја што дури подоцна ќе го добие името Студена војна. Железна завеса: Токму на конференцијата во Потсдам Вистон Черчил ја формулира синтагмата за “железната завеса” што ја значи поделбата на Европа на сфери на интерес.

32 Политиката на Советскиот Сојуз спрема македонското прашање беше во функција на глобалната политика и стратегија воопшто и спрема Грција посебно. Сталин, македонското прашање, како и односот на Англичаните, Американците и Грците спрема Македонците под Грција, го користеше како покритее за својата политика што ја спроведуваше во земјите кои паднаа под влијание по Втората светска војна. Во текот на Втората светска војна комунистичките партии во земјите меѓу кои беше поделена Македонија цврсто го почитуваа декларативниот принцип на големите сили за непромена на предвоените граници. Траба да се знае и тоа: На иницијатива на Сталин е донесена одлука за распуштање на Коментерната, со што формално е признато правото на самостојност на секоја комунистичка партија и е подржана тезата: Една држава една партија. Кога тој истиот Сталин со големите сили во Москва (октомври 1944) ја направи делбата на сфери на влијанија и на Балканот границите да останат непроменети. Ете тоа беше одговор на сите кои гледавме спас во Русија. Тоа беше првиот удар и покажува како го изгубивме обединетиот духовен систем т.е нацијата остана без стратегија за духовен опстанок на својот етнички простор на Балканот.

33 Водечките македонски активисти, осудувани од КПГ, беа прифатени од КПМ/КПЈ. Со јавна подршка на КПМ/КПЈ се конституира Политичка комисија за Егејска Македонија

(октомври, 1944), се формира Првата македонска егејска бригада (ноември, 1944), а потоа, наместо нив се формира сенародна политичка организација “Народен ослободителен фронт” - НОФ (Истовемено АФЖ и НОМС во април, 1945), чија воено - политичка активност наскоро стана основен белег на времето во тој дел на Македонија.

34 Паскал Митревски од должноста секретар на Политичката комисија на Македонците под Грција, по решењие на ЦК на КПМ на почетокот на февруари 1945 година замина за Белград со цел да ја посетува тримесечната партиска политичка школа, која беше организирана од ЦК на КП на Југославија. (види: Паскал Митревски и неговото време 1912 - 1978. од Т. Мамуровски 1992 година.

35 Караиванов бил специјален Титов разузнавач и агент на советската НКВД и инструктор на Коментерна. А Перо Симиќ, во својата книга, “Тито - Тајна на столетието” за македонското издание ТОПЕР, Скопје 2009 стр. 240, пишува: “На Петтиот конгрес на КПЈ во нејзиниот ЦК избран е и енкаведоовецот Иван Караиванов Шпинер. Три години порано, овој бугарски екстремист не добил очекувана положба во комунистичката власт во Софија, па Тито го повикал, своите амбиции да ги оствари во Југославија. Од железничката станица во Белград заминал право во резиденцијата на Тито на Дедиње: - Дали докажавте дека нашата партија е верна на револуцијата и на Коминтерната - прашал Валтер.

- И повеќе отколку што треба! - одговорил Караиванов.

...Тито му дал на Караиванов - Шпинер, вила на Дедиње, го избрал во својот Централен комитет и му овозможил да стане пратеник во Сојузното собрание на Југославија. Го прогласил за “Јунак на социјалистичката работа”, кого челниците на КПЈ го оловувале со “револуционер кому светот му е татковина”...”

36 Непосредни соработници и инструктори на генерал Маркос Вафијадис биле и: Ѓуза Радовиќ, Обрад Трниниќ, Мишо Врбица, Велимир Доцниќ, Светислав Стојановиќ и Петар

Луциќ, сите од КОС на Србија. (Види КОС и УДБА - Акциите и документите на тајните служби).

37 На седницата на Претседателството на организацијата “Илинден” на Македонците од Егејска Македонија формирана по иницијатива на Захаријадис, што се одржа на 4 јуни 1956 година, раководителот на организацијата полковникот Пандо Вајна во својот реферат во врска со прогонот на Македонците од КПГ, меѓу другото, рече: “...Во периодот на борбата на ДАГ и после поразот, Захаријадис спроведуваше политка на клеветење и прогонување на еден добар дел од славомакедонските кадри и народни борци. Сосема неосновано и многу лесно на славомкедонските кадри и народни борци им ја лепеше етикета жагент на непријателот” итн. Врз основа на лажни обвинувања во 1948-1949 година и подоцна, повеќе Славомакедонци беа уапсени, а некои од нив и ликвидирани... (Ам, Ф-21/1600).

38 Според КПГ Трумановата доктрина значи потчинување на Грција на американските интереси, потоа КПГ смета дека Грција под раководство на САД ќе послужи како мостобран против балканските народни републики и Советскиот Сојуз. На 20 јуни 1947 година е потпишан Грчко-американскиот договор за реализација на доктрината. Во договорот е предвидено зајакнувањето на теророт преку примена на планот за масовни апсења, како што се од 9-10 јуни 1947 година и други.

39 Пролета 1947 година македонската организација НОФ постигна крупни политички и организациони успеси. Во редовите на НОФ, АФЖ и НОМС членуваа 16. 349 лица. Во регуларните единици на ДАГ се бореа повеќе од шест илјади Македонци и Македонки. Слободната територија што беше создадена главно на територијата на Егејскиот дел на Македонија, беше претворена во работилница каде што стари и млади, жени и мажи, работеа за потребите на ДАГ.

40 Панихида во Штип за 150 млади, кои беа насилно земени од суверената Југославија и испратени во суверена Грција, во преградките на смртта во Граѓанската војна, само затоа што тие беа родени таму... На страниците на “Н.М” од 29 мај 1994

година веќе и отворено се идентификува кој го правел таквиот “национален долг” и им го покажал патот до “слободата”, на овие млади луѓе, кои што ги оставија коските на Грамос. Тоа е Синдрофос Мичос (како што се претстави: политичар, револуционер и мобилизатор). Тој вели: “...Дојдов во Скопје и за четири месеци испратив стотина борци во редовите на ДАГ.” (Во заклетвата на борецот во редовите).

41 Во градот Костур има биста на генерал Џејмс А. Ван Флит, како прв човек на американската воена мисија, тој сторил многу за да заврши Граѓанската војна со успех на грчката владина армија.

42 Бројката е се поконкретна и поприфатлива, спрема извештајот на УНСЦОБ, од август 1949 (А/935, стр. 16) во кој се потврдува: “Во периодот на 1948 година, околу 25.000 Ellinoroula (Грчиња) се иселени од Грција и се сместени на териториите на Северните соседи на Грција и во друи земји.” Во јануари 1950 година, еден претставник на Грчкиот Црвен Крст, поднесе извештај: “За збирниот број на грчките деца кои добија азил во северните земји на Грција и дека бројката во јануари 1950 година, достигна до 28.296”. Истовремено, тој даде и една прегледна анализа за збирниот број на децата и во кои земји се стационирани: “Албанија: 2.000, Бугарија: 2.600, Унгарија: 3.000, Полска: 3.000, Романија: 3.801, Чехословачка: 2.235, Југославија: 11.600.” (Извештајот на УНСЦОБ А/1307, 1950, стр. 23.). Во книгата, за воспитувањето на децата, од Танасис Мицопулос, вели дека: “имаше и повеќе од 25.000 деца” (види: 1979, стр.15, но и Василис Барџиотас, прокоментира, дека сме иселиле 25.000 деца, а владата во Атина, тој број го покачува на 28.000).

43 Моја забелешка: навистина КППГ и ДПВ си го одржаа ветувањето пред светот и се изборија по војната да се вратат, но само децата “Грци по род”. Оттогаш половина век, се слуша само лелекот на македонските родители и на тие деца и се прашуваат: зошто не се погрижи оваа КППГ за Македончињата да ги врати. Зошто заборавила дека на илјадници од нив нивните тактовци и мајки ги имаат оставено коските на Грамос, борејќи се само за интересите на КППГ!?

44 Партизанскиот весник (ДАГ) “Ексормиси” излегуваше на секој петнаесет дена. Се уредуваше и се печатеше на планината Грамос.

45 На 16. 06 1949 година. Извршниот одбор на АФЖ на жените Македонки од Е. Македонија усвои резолуција за активирање на жените Македонки во одбрана на фронтовската линија Вичо.

46 СЛАВОМАКЕДОНЦИ?! Дали ние Македонците по волја наша или на КПГ прифативме да се викаме од Македонци во “Славо-Македонци”? Зошто и како се сложивме со таквиот племенски атрибут кој важеше за идентификација на Македонците Словени. Дали тоа грчките комунисти го направија со умисла и во најголем дел го внесоа и во целокупната историска документација од Граѓанската војна (1945-1949), а ние тоа го прифативме и го правевме на сиот глас, па дури и се гордеевме дека пишуваме историја на Славомакедонците.

Се поставува прашањето: Дали овој прв човек на НОФ, за што историографијата вели дека НОФ претставуваше воено политички фактор, тоа го прави од незнаење? Тоа не може да биде, бидејќи тој истиот беше прв човек при формирањето на организација СНОФ во Костурско (20 октомври 1943 година), но исто така и прв човек на организација НОФ во Скопје (23 април 1945 година) и добро знаел зошто е избришана буквата “С”, што значи не “Славо”.

Грчкото општество (држава) по поделбата на Македонија (1913-1919) година, односно со етничките промени од 1920-1940 година, изработи повеќе или помалку експлицитни правила и модалитети за политичко интервенирање со цел да се справи со културната разновидност и плуралноста на идентитетите кои настанаа по етничките промени од две поголеми групи: 1. “Вистинските национални припадници со корен-Македонците” и 2. “Лажните национални припадници со доселеничко потекло-Маџирите (Пондии)”. Ставот и целта на грчките влади низ целиот тој период им била и останува до денес: Да се скрши

историскиот спој Македонија-Македонци. И не случајно Македонија под Грција, беше именувана во Ворија Елада

Грците, добро знаат дека: Именувајќи не во “Славомакедонци” тоа претставува племенски атрибут на идентификација на Македонците Словени и одговара на периодот пред 4-от век кога се случи големата преселба на народите од старата татковина на Словените и дека немаме ништо со античките Македонци и со нивните атрибути. Значи, целта им е да му кажат на светот дека древна Македонија не е татковина на овие-СЛАВОМАКЕДОНЦИ. Тоа и денеска некои од светските медиуми го пропагираат во таа насока и во корист на грчката пропаганда.

До сега, од таквите пропаганди сме доживеале разни толкувања за КОРЕНИТЕ НА МАКЕДОНСКИТЕ ИДЕНТИТЕТИ и тоа: за националниот идентитет има берем три видувања меѓу самите Македонци. Едни ги наоѓаат своите корени во античка Македонија; други, во автохтона словенска струја од деветнаесеттиот век на АСНОМ; додека трети зборуваат за бугарски корени. Види: повеќе информации во мојата книга: “Идеолошкиот активизам над Македонците во Грција” издавач “Матица македонска”, Скопје 2000 година.

47 Извештај на Специјалната комисија на Обединените Нации за Балканот. Генералното Собрание. Официјални Протоколи. (Report of the United Nations Special Committee on the Balkans. General Assembly, Official Records): Трето Заседание прилог бр. 8(A/574) со датум 30 јуни 1948), стр. 18 и 29.

48 Извештај на Истражната комисија до Советот за безбедност во врска со инцидентите на грчката граница: Пред да ги дадеме нашите предлози, Комисијата чувствува дека би било корисно, накусо да ја рекапитулира состојбата долж северната грчка граница, а нашите предлози се насочени кон ублажување и поправање на ваквата ситуација. Прво, од страна на грчката влада беа изнесени обвинувања дека нејзините три северни соседи ја помагаат герилската војна во Грција. Второ, денес во Грција постои една нарушена ситуација што претставува наследство од минатото, а чии причини можат да се пронајдат

во грчкото трагично искуство за време на војната, во нејзината окупација од страна на Италијанците, Германците и Бугарите, во герилската војна што се водела за време на окупацијата, во политичката жестина и економските тешкотии предизвикани од војната.

Следното што треба да се спомене, е одбивањето на најголемиот број од споменатите земји да ги прифатат како конечни нивните граници, на начинот на кој тие се дефинирани денеска. Некои од таквите барања на сосема легитимен начин биле покренатаи пред форумот на Обединетите нации или пред другите надлежни меѓународни тела, но нивното зголемување несомнено ја влошува и без тоа веќе опасната ситуација.

Натаму, во случајот на Македонското прашање, барањата не се истакнати пред Обединетите нации, туку во говорите на одделните влади или во органите на печатот контролирани од страна на владите. Искористувањето на Македонското прашање на ваков начин, според мислењето на Комисијата, претставува позитивна закана за мирот на Балканот (автор подвлекување) и само може дополнително да придонесе на постојните тензии и сомневања и да ги зголеми националните страсти, кои беа оглед на воените искуства, не само што воопшто не се намалени, туку дури и се заострени поради нивната идентификација во голем број случаи со политички идеи.

Исто така, како нешто што треба да се спомене, е присуството во Грција, од една, и во Југославија, Бугарија и Албанија, од друга страна, на политичките бегалци од различните територии, кои во голем број учествувале во политичките борби што биле водени во нивните земиј за време и по војната. Некои од тие бегалци се сместени во близината на границите на земјата од каде што тие побегнале. Некои пак, за време на нивниот егзил, се ангажирале во политички и воени активности и преголем број од нив, живеат во надеж дека некој насилан пресврт на ситуацијата ќе им овозможи да се вратат во нивните домови, под услови што тие ќе ги изберат. Други бегалци се жртви на паниката што се шири и ако ним им се даде слободен избор, тие со задоволство би се вратиле во своите домови. Меѓутоа, постојаното присуство на сите нив под условите под кои тие

живеат во моментов, сосема јасно, сериозно претставува сериозен фактор што придонесува за постојаната ситуација.

Конечно, насилството и нивото на пропаганда што се користи од некои од протагонистите во нивните меѓусебни односи не можеше, а да не биде забележано од страна на Комисијата за време на нејзиниот престој во четирите земји. Ваквата пропаганда секогаш служи за разгорување на страстите, што и онака, се поприлично разгорени... Комисијата сугерира Советот за безбедност да и стави до знаење на Грчката влада дека тој е подготвен, ако таа влада тоа го бара, да ги стави на располагање своите добри услуги за да се изнајдат сите можни средства за реализација на таа мерка.

Комисијата даде и свои предлози:

А. Комисијата му предлага на Советот за безбедност тој да им предложи на владите на Грција, од една, и на Албанија, Бугарија и Југославија, од друга страна тие да направат се што е во нивна моќ за да воспостават нормални добрососедски односи, да се воздржат од сите директни или индиректни акции... Комисијата верува дека во сферата на нејзината истрага, натамошните случаи на поддршка на оружените банди формирани на територијата на една држава, што преминуваат на територијата на некоја друга држава или одбивањето на владата и покрај барањето на засегнатата држава, да ги преземе сите можни мерки на својата територија за да ги лиши таквите банди од секаков вид помош или заштита, Советот за безбедност треба да го третира како закана за мирот во смисла на Повелбата на Обединетите нации.

Б. За да се обезбеди ефикасна машинерија за регулирање и контрола на нивните заеднички граници, Комисијата предлага Советот за безбедност да им предложи на засегнатите влади тие да склучат нови конвенции по примерот на Грчко-бугарската конвенција од 1931 година, земајќи ги предвид потребите на постојната ситуација. (тнр. Грчко-бугарската конвенција за размена на населението). Значи се предлагаше ТРАНСФЕР НА МАЛЦИНСТВОТА.

В. За да се реставрираат нормалните услови долж границите по меѓу Грција, од една, и Албанија, Бугарија и Југославија, од друга страна, и со самото тоа да се помогне во воспоставување на добрососедските односи, Комисијата препорачува формирање на посебно тело...

49. Делегацијата на Советскиот сојуз приговара на изнесените предлози за Грчкото прашање:

“1. Горенаведените предлози на ниту еден начин не произлегуваат од фактите и документите што ги собра Комисијата за време на истражувањето на ситуацијата во Северна Грција и на нејзините северни граници, туку тие се втемелени само на некои незасновани претпоставки на грчката влада во врска со пружањето помош на герилата од страна на северните соседи на Грција.

2. Предлозите ја прифаќаат можноста за постоење на гранични инциденти, конфликти, па дури и акти на агресија, во иднина во односите помеѓу Грција, од една, и Југославија, Бугарија и Албанија од друга страна, и покрај тоа што Комисијата нема никакви основи за давање на предлог од ваква природа.

3. Предлозите предвидуваат мерки што се однесуваат не само на Грција, туку на Југославија, Бугарија и Албанија исто така, иако од документите што беа на располагање на Комисијата, сосема е очигледно дека тензична ситуација постои во Грција и дека тамошните нереди не се случуваат само во северниот дел, туку во цела земја и така тензичната ситуација и нередите во Грција се последица на внатрешни причини.

4. Воспоставувањето на постојана гранична комисија или на тело што би го преставувало Советот за безбедност, на начин како што се предвидува со предлозите, како и склучување на конвенции и договори меѓу Грција, Југославија, Бугарија и Албанија, во огромна мерка претставува ограничување на суверените права на тие држави во решавањето на нивните меѓусебни односи.”

50. Полската делегација ги изнесе следниве приговори на изнесените предлози од Комисијата за Грчкото прашање:

“1. Мерките во целост се неефикасни, бидејќи тие ги земаат предвид само симптомите, а не и причините за неприликите што постојат во северна Грција и долж нејзините северни граници. Фактот што предложените мерки се неефикасни, може лесно да го загрози престижот на Обединетите нации.

2. Некои од предложените мерки се чини дека не го земаат предвид фактот што не постојат дипломатски односи меѓу Грција, од една страна и Бугарија и Албанија, од друга страна.

3. Во врска со предлогот изнесен под Б, во кој се сугерира формирање на постојано контролно тело, оваа мерка се чини несоодветна заради следните причини:

(а) таквото контролно тело ќе ги загрози суверените права на Грција, како и на Албанија, Бугарија и Југославија.

(б) тоа ќе претставува мерка на присила во однос на Албанија, Бугарија и Југославија. Оваа мерка, на ниту еден начин нема да биде оправдана со резултатите до кои дојде истрагата на Комисијата. Токму затоа, наместо да доведе до подобрување на постојните тешкотии, таа може да доведе до сосема спротивни резултати.”

51 Делегацијата на Советскиот сојуз приговара на изнесените предлози за Грчкото прашање:

“1. Горе наведените предлози на ниту еден начин не произлегуваат од фактите и документите што ги собра Комисијата за време на истражувањето на ситуацијата во Северна Грција и на нејзините северни граници, туку тие се втемелени само на некои незасновани претпоставки на грчката влада во врска со пружањето помош на герилата од страна на северните соседи на Грција.

2. Предлозите ја прифаќаат можноста за постоење на гранични инциденти, конфликти, па дури и акти на агресија, во иднина во

односитe помеѓу Грција, од една, и Југославија, Бугарија и Албанија од друга страна, и покрај тоа што Комисијата нема никакви основи за давање на предлог од ваква природа.

3. Предлозите предвидуваат мерки што се однесуваат не само на Грција, туку на Југославија, Бугарија и Албанија исто така, иако од документите што и беа на располагање на Комисијата, сосема е очигледно дека тензична ситуација постои во Грција и дека тамошните нереди не се случуваат само во северниот дел, туку во цела земја и така тензичната ситуација и нередите во Грција се последица на внатрешни причини.

4. Воспоставувањето на постојана гранична комисија или на тело што би го преставувало Советот за безбедност, на начин како што се предвидува со предлозите, како и склучување на конвенции и договори меѓу Грција, Југославија, Бугарија и Албанија, во огромна мерка претставува ограничување на суверените права на тие држави во решавањето на нивните меѓусебни односи.”

52 Полската делегација ги изнесе следниве приговори на изнесените предлози од Комисијата за Грчкото прашање:

“1. Мерките во целост се чинат не ефикасни, бидејќи тие ги земаат предвид само симптомите, а не и прижините за неприликите што постојат во северна Грција и долж нејзините северни граници. Фактот, што предложените мерки се неефикасни, може лесно да го загрози престижот на Обединетите нации.

2. Некои од предложените мерки се чини дека не го земаат предвид фактот што не постојат дипломатски односи по меѓу Грција, од една страна и Бугарија и Албанија, од друга страна.

3. Во врска со предлогот изнесен под Б, во кој се сугерира формирање на постојано контролно тело, оваа мерка се чини несоодветна заради следните прижини:

(а) таквото контролно тело ќе ги загрози суверените права на Грција, како и на Албанија, Бугарија и Југославија.

(б) тоа ќе претставува мерка на присила во однос на Албанија, Бугарија и Југославија. Оваа мерка, на ниту еден начин нема да биде оправдана со резултатите до кои дојде истрагата на Комисијата. Токму затоа, наместо да доведе до подобрување на постојните тешкотии, таа сосема добро може да доведе до сосема спротивни резултати.

53 “Репатрирање на грчките деца”- “Repatriation of Greek Children”. (First Joint Report by the International Red Cross and the League of Red Cross Societies), Женева, 5 октомври 1949, стр. 2

54 На 23 март 1949 година КПГ ја формира КОЕМ (Комунистичка организација за Егејска Македонија) и се велеше дека за Македонците тоа претставува “Светла точка” во историјата. “КОЕМ прогласува, се вели во резолуцијата дека КПГ го издаде народно - демократскиот блок и дека народите на Југославија, меѓу кои и македонскиот, ги предава во рацете на империјализмот...” Историјата наша (Секторската историја за Егејците), оценува: “Усвоената Резолуција од раководството на КОЕМ и сите организации на НОФ, АФЖ и борците на ДАГ и служи како средство за спроведување на една хистерична кампања против Југославија и нејзиното раководство”. А на 16 јуни 1949 година извршниот одбор на АФЖ ги повикува Македонките во одбрана на фронтовската одбранбена линија Вичо.

55 Како последица од Балканските војни (1912-1913) и со Букурешкиот мировен договор од 28 јуни (10 август) 1913 година, санкциониран од Нејскиот мировен договор од 14/27 ноември 1919 година и од Северскиот мировен договор од 28 јули (10 август) 1920 година, Македонија беше поделена меѓу Грција, Србија, Бугарија и подоцна Албанија ги доби Долна Преспа и Голо Брдо. Грција доби 34.356 км² или 51% од македонската етничко-историска територија; Србија 25.713 км² или 39%; Бугарија 6.798 км² или 9,5 % и Албанија 0,5 % од македонската-историска територија.

56 Резолуцијата на Инфорбирото, ПБ на ЦК на КПГ ја прифати на 30 јуни 1948 година, а ЦК на КПГ на својот Четврти пленум, одржан на 28 и 29 јули 1948 година

57 Случајот го паметам како денес и се уште при секое потсетување во овие изминат 64 години, ми носи горчина. Нашата единица која вршеше минирање на одредени борбени сектори во областа Вичо и Бела вода, беше привремено стационирана во селото Буковиќ. Еден ден се вцасив, кога видов колона од полуголи и гладни старци: родители на кои децата им беа насилно мобилизирани во единиците на ДАГ, а некои и погинати. Логорот беше лоциран меѓу месноста на селата Бесвина и Буковиќ.

58 Според Владимир Дедијер, Титов дипломат и разузнавач, бригадниот генерал Фицрој Меклин спаѓа во врвот на разузнавачите во Британија и Европа во тоа време! Меклин бил личен пријател на Черчил, а како негови достигнувања се смета тоа што прв дознал и јавил за постигнувањето на тајниот пакт помеѓу Хитлер и Сталин, како и откривањето на плановите и движењата на германскиот генерал Ромел во севера Африка. Меклин е определен да организира контакти и сојузничка поддршка за партизаните на Тито. Тој дошол во Југославија во 1943 година спуштајќи се со падобран заедно со радиотелеграфистот Бил Дикинс, задолжени за контакт со партизаните. Меклин бил дипломатски службеник во Москва и имал искуство и сознанија за комунистичката идеологија и дејствување. Тито посебно го ценел Меклин. По војната го сметал за свој пријател и му подарил кука на островот Корчула. Фицрој Меклин ја посетувал кука на Корчула речиси се до својата смрт, во март 1996 година.

59 На 23.04.1945 година, во Скопје, во просториите на ЦК на КПМ, формирана е организацијата НОФ (Народно Ослободителен Фронт) на Македонците под Грција. Во составот на оваа организација се формирани АФЖ и НОМС. Од формирањето се до т.н. “Братство и единство” помеѓу НОФ и КПГ, НОФ дејствуваше спрема директивите на КПМ/КПЈ, а по тоа помина под команда на КПГ се до ликвидацијата на ДАГ и

нејзиното расформирање, а нејзиното раководство, беше интернирано во логорите на Сибир.

60 Холокауст: жртви што горат во ритуален пламен или жртви што страдаат во пожар - (терминов се употребува и за страдањето на Евреите во фашистичките крематориуми.)

61 Евангелос Кофос, студирал на универзитетот “Џорџтаун” во САД и дипломирал на темата “Македонското прашање”. Кофос е идеологот на грчката политика кон нашата земја во однос на името. Во клучните години, кога се решаваше нашата судбина за признавањето на државата, приемот во ООН, се до крајот на 1995 година, или нешто подоцна, тој беше шеф на штабот при грчкото МНР, кој го отвори и го менаџираше спорот. Сите овие години работел на “Македонското прашање”. Во 50-тите години е и периодот по 1991-та, кога тој се обидува да го затвори ова прашање. Еднаш за секогаш . Тој е идеологот и архитектот кој ја дефинирал суштината на грчката политика во спорот.

Има издадено неколку книги преку Институтот за Балкански студии во Солун. Една од нив е: Кофос, Евангелос, *Nationalism and Communism in Macedonia* (Thessaloniki: Institute for Balkan Studies, 1964)

62 Нејскиот мировен договор: Како земја - губитничка во Првата светска војна, Бугарија потпиша мировен договор со кој изгуби многу своите територии. Така, Добруџа припадна на Романија, Тракија на Грција, Струмица, Димитровград (Тогашен Цариград) и Босилеград на Србија. На страната на бугарската армија се бележат 8.750 мртви војници и офицери и 152 илјади ранети, додека на нејзината територија имало 275 илјади цивилни жртви.

63 ОЗНА и односно УДБА (Одделот за заштита на народот - Управа за државна безбедност), КОС (контра разузнавачки сектор на ЈНА), и СИД (Служба за информирање и документација при Министерството за надворешни работи на Југославија).

64 Специјален Титов разузнавач бил и Иван Караиванов, агент на советската НКВД и инструктор на Коминтерната. Непосредни соработници и инструктори на генералот Маркос Вафијадис биле и: Ѓуза Радовиќ, Обрад Трниниќ, Мило Врбица, Велимир Доцниќ, Светислав Стојановиќ и Петар Луциќ, сите од КОС на Србија. Слободан Марковиќ имал задача по потреба илегално безбедно да го донесе и враќа од Белград генералот Вафијадис. (Види: КОС и УДБА - Акциите и документите на тајните служби).

65 Александар Ранковиќ, со партизански прекар Марко, е роден на 28 ноември 1909, во околината на Обреновац, Србија, творец на КОС и УДБА и нивна жртва.

66 Неколку дена пред Новата 1945 година, во Скопје се одржува Второто заседание на АСНОМ, означено и како вонредно, на кое жвеликанотж Јосип Броз не доаѓа. Го праќа Словенецот Едвард Кардељ - Бевц. Магепсан од величината на гостинот, Колишевски понизно го слуша, а тој пак, без стеснување, на заминување му соопштува непријатни работи. Ближи крајот на војната, му рекол Кардељ на Колишевски, а со тоа ближи и денот кога ќе се поднесуваат сметки кој колку сторил. На сметката на македонија има пет големи минуси: најдоцна почна со востанието, најудобно ја мина окупацијата, имаше најмали разрушувања, имаше најмалку жртви и, конечно, не учествуваше во ослободувањето на Југославија.

Лазо избекумен го прашува Кардељ, што да прави. Овој ладнокрвно му вели: Првите три работи не може да се исправат. Затоа ОЗНА треба веднаш да почне да апси и да стрела, а вие да пратите голема единица на Сремскиот фронтж.

Поопширон: Дарко Јаневски “Фокус”: “Дали знаеме се за бунтот на кале во јануари 1949 година.”

67 Германос Каравангелис роден е во 1866 година во с. Стипси на островот Лезбос. Го завршува минхенскиот Универзитет со голем успех и желба му била да се оддаде во просветата како професор по теологија, но по барање на грчката влада во 1900 година е назначен за Митрополит на Костурската Епархија.

Каравангелис за кратко време по сите костурски села создава цела мрежа од свештеници, учители и други, кои ги поткупуваше со златни лири. Тој во овие свои спомени детално ги опишува акциите и најсуровите методи што ги вршел при погрчувањето заедно со Павлос Мелас, началник и организатор на грчките андарски чети, кои се појавија во Македонија во 1901 година.

68 ПАО - Пауцидес (Сегрчка ослободителна организација) која ја сочинуваа поранешни полициски началници и офицери на поранешната грчка армија (ЕС) и други разни националистички антинародни елементи. Организацијата ПАО во соработка со воено-окупационите власти се обидувахе во редовите на ЕЛАС да инфилтрира свои офицери и агенти со задача да ги ликвидираат партизаните Еласити комунисти. Такви инфилтрирани офицери како Кирцидакис, Зисис и Мандаропулос беа осудени и физички ликвидирани кон крајот на април 1943 година.

69 На седницата на Претседателството на организацијата “Илинден” на Македонците од Егејска Македонија, формирана по иницијатива на Захаријадис, што се одржа на 4 јуни 1956 година, раководителот на организацијата Пандо Вајна во својот реферат во врска со прогонот на Македонците од КПГ, меѓу другото, рече: “...Во периодот на борбата на ДАГ и после поразот, Захаријадис спроведувахе политика на клеветење и прогонување на еден добар дел од славомакедонските кадри и народни борци. Сосема неосновано и многу лесно на славомакедонските кадри и народни борци им ја лепеше етикетата ‘агент и непријател на народот’ и ‘Титови агенти’ и.т.н.”

Сликата е направена во Алмата, по излегувањето од сибирските затвори. Но, по меѓусебните политички расправи, кога сите дојдоа во Скопје, а Павле Раковски, посака да се вратат кај борците во Ташкент и да побараат од КПГ одговорност, тие го прогласија за руски шпион. И кога сите се вратија во Скопје му ја “посекоја” главата и пред Југословенскиот режим го прогласија за руски шпион. А токму во тој период на време беше најжестоката расправија по меѓу Стали и Тито. Сликата ја

објави Драган КЛЈАКИЧ во книгата “Генерал Маркос” во 1979 година.

III дел

РАКОВСКИ 3

ГЛАВА ПРВА

Како и кои беа тие што ја решаваа судбинат на Македонците под Грција во годините на Граѓанската војна (1940-1949)

Сувогорски извади една вкоричена книга со наслов ЗА
МАНИПУЛАЦИИТЕ И ЛИЦЕМЕРИЈАТА НА КПГ
НЕПОБИТНИ ФАКТИ

Од Мемоарите на Маркос Вафијадис

ЗА ИЗВРШЕНИТЕ ПОЛИТИЧКИ МАНИПУЛАЦИИ И
ЛИЦЕМЕРИЈА НАД МАКЕДОНЦИТЕ ШТО ГИ ВРШЕЛЕ
ГЛАВНИТЕ ВОДАЧИТЕ ВО ГРАЃАНСКАТА БИЛЕ:
МАРКОС ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ПРИВРЕМЕНАТА ВЛАДА И
ЗАХАРИЈАДИС СЕКРЕТАР НА КПГ

ЗНАЧИ ГЛАВНИТЕ АКТЕРИ ШТО ЈА ПРОЕКТИРАА И
РЕШАВАА СУДБИНА НА МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА
ВО ГОДИНИТЕ НА ГРАЃАНСКА ВОЈНА (1945-1949) СЕГА
СЕ ЗНААТ, А НИЕ МАКЕДОЦИТЕ ДОЖИВЕАВМЕ
ГЕНОЦИД И МОЛЧИМЕ!

ДА ГИ ПРОСЛЕДИМЕ СИТЕ МАНИПУЛАЦИИ И
ЛИЦЕМЕРИЈА ШТО СЕ ПРАВЕНИ НАД МАКЕДОНЦИТЕ
ПРЕКУ КПГ (НОФ И АФЖ-КОЛИШЕВСКИ И ТИТО .

ИЗВОРОТ: ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ (Воениот архив на
Грција за Граѓанската војна)

Каква беше политиката на ККЕ (КПГ) по Македонското
прашање!?

Следи од оставината на Генерал ΜΑΡΚΟΣ ΒΑΦΙΑΔΙΣ:

Η πολιτική του Κ.Κ.Ε. για το “Μακεδονικό” από τον Μεσοπόλεμο
ως τον Εμφύλιο σύμφωνα με τον Μάρκο Βαφειάδη
(4 Ιωάννης Φιλίστωρ 4 Μαρτίου 2011)

Превод:

Политиката на КПГ за “Македонското прашање” од меѓувојните до Граѓанската војна согласно исказите на Марко Вафијадис.

(4. Иоанис Филистор. 4 Март 2011)

А за нас Македонците кој е Маркос Вафијадис!? Колонист од Средна Азија, грк по род, во Македонија доселен е 1924 година и вработен како тутуноработник. Тој, по Граѓанската војна, се врати во Грција, на Атинскиот аеродром го дочека началникот на генералштабот на воените сили на Грција за време на Граѓанската војна, и од се срце се прегрнаа. На прашањето на новинарката од неделникот “Епикера”. Во што беше смислата на неговата борба, Маркос одговорил: “Смислата беше во тоа што ги протеравме Славомакедонците од северните краеве на Грција и Македонија да остане грчка.” Види “Нова Македонија”, 25. 02. 1992. Ете зошто се борел во Граѓанската војна како комунист, а ние се саможртвувавме затоа што им верувавме на комунистите дека ни го решат – “Македонското прашање”.

Во 1946 Захаријадис со договорот Тито-Паскал-Захаријадис им ја дава цела македонија заедно со Солун, како и на 5-от пленум во 1949, објавено дека се решева и за секогаш и независна и со нејзините државнички надлежности и за Тракија, нарушувајќи го бесрамно договорот на 6-от Конгрес на КПГ за малцинствата...

Паскал Митровски од должноста секретар на политичката комисија на Македонците под грција, по решение на ЦК на КПМ на почетокот на февруари 1945 година замина за Белград со цел да ја посетува тримесечната партиска школа, која беше организирана од ЦК на КП на Југославија (Види: Паскал Митровски и неговото време 1912-1978, од 1992 година)

Зошто паскал е поставен за министер, Маркос и Тито тврдат: Се согласувам со вафијади секогаш, промената на политиката на Захаријадис на 5-от Пленум и свртувањето кон кон “Независна

Македонија”, се направи со цел за да ги активира луѓето од Македонија-Македонците славомакедонци масовно да учествуваат во редовите на ДАГ, оделувајќи ги од водачот нивни Паскали од воената-политичка послушност кон Тито и Југославија,што веќе по раскинувањето со Сталин.

IV дел

ДОСИЕ

За херојот на романот “Талкачи”

Добрин Сувогорски-Гоце (Павле Раковски-Гоце), син Мара и Мијаиле, роден на 23 мај 1913 година во село Долно Клешина, Леринско.

N:Акт.АО-238 (Тајшед логор О-41)

N:Акт. Бр.К19-126/2 (Скопје “Ресенска” 6/1-4)СРМ

Почина на 10 февруари 1990 год. во Скопје

Оставина под бр.1881/81 сл.IV.905 str. 52, ИНИ. Што зборуваше Раковски за сите соборци, а како му вратија тие најубаво сведоштво е романот Талкачи Иронијата на животот читателот најдобро ќе ја разбере.

ДОКУМЕНТ БР; А-176

Социјалистичка Република Македонија
ИЗВРШЕН СОВЕТ НА СОБРАНИЕТО НА СР МАКЕДОНИЈА

КАБИНЕТ НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ

ДО ПАВЛЕ РАКОВСКИ
СКОПЈЕ

Ул. “Ресенска” бр 6/1-4

Во одговор на Вашата жалба испратена до м-р Глигорие Гоговски, претседател на Извршниот совет на Собранието на СР Македонија во прилог Ви доставуваме одговор на републичкиот комитет за труд, здравство и социјална политика бр. 13-5935 од 5.10 1989 година

Прилог 1 ШЕФ НА КАБИНЕТОТ
Душан Стојанов

ПОСЛЕДНОТО ПРЕДАВАЊЕ НА СУВОГОРСКИ

ПОСЛЕДНОТО ПРЕДАВАЊЕ НА СУВОГОРСКИ ЗА ВРЕМЕ НА ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА (1945-1949) ЗА НАС МАКЕДОНЦИТЕ (ПОСЕБНО) ВО ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ НА ВОЈНАТА; КОГА ИДЕОЛОГИЈАТА СЕ ИМАШЕ ПРЕТВОРЕНО ВО ТЕРОР. ТОГАШ НАД МАКЕДОНЦИТЕ СЕ ПОЈАВИ КАКО НОВА ФОРМА НА ВЛАДЕЕЊЕ ОД СТРАНА НА КПГ.

Сувогорски, го положи ракописот над една расклатена маса, завзеде став и се вдаде во прелистување на пожолтените белешки со течно објаснување на историските настани во кои и тој бил член во една од ново оформените организации НОФ и сега признава како дисциплинирани и полека ги прифаќал потскриените намери КПГ за нашето обезмакедончување и вели: “Колективната и поединечната траума се уште се отворена македонска рана. Македонскиот народ е избришан од својата родна вековна земја и прогласен за виновен. Секој слободноумен човек ќе се запраша: Како може народ кој дал 20.000 жртви, доживеа ГЕНОЦИД И ДА БИДЕ ВИНОВЕН!?”

Долго остана занемен, чиниш чекаше одговор од нас уплашените наследнати над расклатените железни кревети. Но, во еден миг продолжи: (Забележав дека отворена му беше книгата од ХАНА АРЕНТ, род. 1906 г. во Германија - ИЗВОРИТЕ НА ТОТАЛИТАРИЗМОТ и рече:

- СО НАПУШТАЊЕТО НА БОЛШЕВИЧКА ИДЕОЛОГИЈА КПГ СЕ ПРЕТВОРИ ВО МОДЕЛ НА ТЕРОР, КАКО НОВА ФОРМА НА ВЛАДЕЕЊЕ ВО МАКЕДОНИЈА ПОД ГРЦИЈА.

Македонски организации НОФ и АФЖ, сега под диктат на КПГ се забележува од нивната идеолошка содржина и пропагандните слогани, беа кои служеа за агитирање и барање да бидат спроведувани. Сега КПГ како господар со своите пропаганди и лаги, го прави тоа што до вчера го правеа овие македонски организации во корист на КПГ.

Или поточно, ја влечеа, ја туркаа се подалеку Македонија од реалната суштина по Втората светска војна. Можеби на почетокот имале други мотиви, но покасно почна да царува стравот. Од страв луѓето станаа зли, сурови и подли, а некои дарежливи и добри.

За нас Македонците под Грција, се влечеа дебели конци од надвор и четири години не лажеа нас Македонците со извртената слика за нашата македонска вистина и желби за обединета Македонија.

Така почна демакедончувањето од страна на комунистичките партии и стана континуиран процес. Македонците се најдоа поделени и приврзаниците кон КПГ или кон КПМ/КПЈ кои до вчера нудеа “Обединета Македонија” сега тоа го прави КПГ и целата акција ја води генералниот секретар на КПГ Никос Захаријадис.

Тоа се случи по истиот начин на кој Сталин ја имаше сменето руската еднoпартиска диктатура во тоаталитарен режим, револуционерните комунистички партии по целиот свет во тоталитарни движења, беше преку ликвидирање на фракциите, напуштање на внатрешно-партиската демократија и трансформирање на националните комунистички партии во ограноци на Коминтерната раководени од Москва. Сега Захаријадис, настапува по истиот модел.

Тој лично на 5-от пленум на ЦК КПГ паролата (фрлајки ја идеолошката јадица) официјално вели: “Хероизмот на Славомакедонците и таквата самопожртваност е што предизвикува восхит”.

А пак во реалноста кај нас Македонците животот беше сосема поинаков: она што ни се случуваше од комунистичките партии КПГ и КПЈ, македонските организации НОФ и АФЖ, (вклучувајќи ме и мене како РАКОВСКИ) кои имавме изгубено контакт со реалниот свет на македонскиот народ му ја пеевме истата песна и сега ЗАХАРИЈАДИС продолжувавме да лажи да правиме планови за иднината наша, а децата - Македончиња,

веќе беа протерани низ светот, а тоа преставуваше еден дел како да е извршен планираниот геноцид.

СУВОГОРСКИ ПРОДОЛЖИ: ДА ГИ ПРОСЛЕДИМЕ СИТЕ ИДЕОЛОШКИ “(ПОФАЛБИ)” ИЗМАМИ НА КПГ и КПЈ:

1) Дословно текстот - резолуција на 5-от пленум на ЦК КПГ од крајот на јануари 1949 година гласи: “Во Северна Грција македонскиот (Славомакедонскиот) народ даде се за борбата и се бори со таков хероизам и таква самопожртвуваност што предизвикуваат восхит. Не треба да постои никакво сомнење дека како резултат од победата на ДАГ и народната револуција, македонскиот народ ќе го оствари своето потполно национално воспоставување така, како што самиот сака, пролевајќи ја денес својата крв.” (ТО ККЕ АП ТО 1931-1942, σ.155. ИЛИ: ДЕМОКРАТНКОС СТРАТОС, бр. 2/1949).

2) Ова се изрази и терминологија во говорот на III вонреден конгрес на КПГ од декември 1924 година! (ТО ККЕ, официјални текстови, т. 1. 1924, ПЛЕ 1964, с, 515)... Три дена по 5-от пленум на ЦК КПГ (30-31 јануари, 1949), на 2-от Пленум на Централниот совет на НОФ (3-4 февруари 1949) Захаријадис, кој лично раководеше тогаш со работите на НОФ, предложи готова резолуција, која беше усвоена со јавно гласање на (дигање рака). Во неа, меѓу другото, се вели: “2-от пленум одлучи да се свика 2-от конгрес на НОФ во текот на март 1949 година... Вториот конгрес на НОФ ќе ги прокламира новите програмски принципи на НОФ што преставуваат вековен стремеж на нашиот народ. Вториот конгрес го ПРОГЛАСИ ОБЕДИНУВАЊЕТО НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД ВО ЕДНА ЕДИНСТВЕНА НЕЗАВИСНА И РАМНОПРАВНА МАКЕДОНСКА ДРЖАВА ВО РАМКИТЕ НА НАРОДНОДЕМОКРАТСКА ФЕДЕРАЦИЈА НА БАЛКАНСКИТЕ НАРОДИ! (Види: “Непокорен”, од 15 февруари 1949 година).

Ете каква била идеолошката замка!? Токму во реалноста во која се наоѓаше македонскиот народ под Грција, на прогонот од своите огништа му се предлага самоопределување од челниците на КПГ.

Јасно се гледа како и од кого се правеа најголемите манипулации со нас Македонците под Грција по Втората светска војна: и ја диктираа политиката од измама во измама.

Ние Македонците, дури при крајот на Граѓанската војна (Водени насилно од македонските организации НОФ, АФЖ, КОМУНИСТИЧКИТЕ ПАРТИИ (КПГ и КПЈ/КПМ); сфативме дека доживеавме национална човечка катастрофа и се најдовме по светот затоа што не сме биле “Грци по род.”

Сувогорски малку подналуто вели, пак ќе повторам:

ЕТЕ ЗОШТО, КПГ: ФАКТ Е ДЕКА НАД МАКЕДОЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА ВО ВРЕМЕТОТО НА ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА (1945-1949) Е ИЗРШЕН ГЕНОЦИД ОД НАЈНИЗОК ЧОВЕЧКИ ЧИН.

Тие 28.000 деца со билет во една насока, но само за македончињата, може да се нарече во човековата цивилизација: **ГЕНОЦИД ОД НАЈНИЗОК ЧОВЕЧКИ ЧИН** Посебно, трагедијата на децата од Македонија под Грција, што ја доживее ја во Граѓанската војна (1948-1949), е толку болна и неописива како што вели и големиот руски писател Достоевски: “Сите идеали на светот не вредат колку солзите на едно дете” а тоа се случи токму со прогонот на Македончињата од прадедовите и татковските огништа... Со така нареченото (Παιδομαζωμα) - насилно чедособирство - чедократство на деца на возврат: од 3 до 14 години и од страна на грчката Кралица и од Комунистите - под мотивот: “да се спасат децата” а таквите зафати беа со политичка умисла и преставуваат деградација на човековото достоинство и најубиствено ранување на македонската нација, прогонот и маршот **ЧИН НА ОДРОДУВАЊЕ.**

Види - “Н αληθεια για τα παιδια της Ελλαδας, ΕΒΠ, 1952”

Вршени се геноцидни зафати со знаење на КПГ

1.) БРИШЕНИЕ НА ИДЕНТИТЕТОТ ИМЕТО И ПРЕЗИМЕТО НА ДЕТЕТО ЗАМЕНЕТО СО СПЕЦИЈАЛНА БРОНЗЕНА

ПЛОЧКА ШТО ТРЕБАШЕ ДА НОСИ НА ВРАТ СО ЛИКОТ
НА ГЕНЕРАЛ МАРКОС И АРИТМЕТЧКИ БРОЈ ОД: 1, 2, 3...

Едно дете вели: Јас добив број 521 и кога ме прозиваа на романски, требаше да се јавам на зборовите “Чинч суге доузеи ши уно.”

Ете македонското дете во срцето на Европа и светот се најде под број наместо ИМЕ и ПРЕЗИМЕ

Од Македонштината не остана ништо!?

2.) ВО ЧИЈ ДУХ СЕ ВОСПИТУВАЛЕ ДЕЦАТА?

(Ете што останало во сеќавањата на едно дете, зборува авторт на книгата: ΡΑΠΤΗΣ ΜΗΝΑΛΗΣ: <Τυχαιοι μεσα στην Ατυχια>. (Среќни во Несреќата). Раскажува Михалис Раптис:

Детските живеалишта: Тулгеш, Синаја, Орадеа, Роман, и Клуз на Р. Романаија и ги слушавме ненаситно хронографиите на Апостоли Спилиу, кои се пренесуваа со кристален глас од сите мои другари. На крајот од секое емитување избувнувавме со чудна одданост и викавме:

“Да живее Д А Г!”

“Да живее Маркос!”

“Непријателот нема да стапне на Грамос и Вичо!”

“Чив е Маркос?!”, викнуваше некој, а ние одговаравме во еден глас:

“Наш е Маркос!”

“Ние чиви сме?!”,

“На Маркос!!”, одговаравме пак во еден слеан глас.

По сменувањето на Маркос Вафијадис од главнокомандувач генерал на главниот Штаб на ДАГ, на негово место сега во нашите усти небаре ни го поставија Никос Захаријадис, генерален Секретар на КПГ и пак викавме со исто возбудување и живост, но и фанатизам како што викавме за Маркос... тоа ни беше секојдневна молитва. Партијата, за нас децата и обичните членови на партијата беа престорени во фетиш, на што им

придававме магична и надприродна сила. Си спомнувам дека не ја разликувавме партијата од раководството, таа невидена моќ, таа надсила и невидимото мудро раководство, со својот механизам... за нас партијата беше во многу случаи, небаре сите членови на П. Б (Полит-Бирото) и на тоа раководство како главен бог е главен Никос Захаријадис...

По измените (ликвидацијата на ДАГ). Се за Борбата на народот наш! (се мисли на грчкиот).

Изменија работите, се измени името на радио-станицата... Ќе слушате од сега по јасно и по чисто, но не “Гласот на слободна Грција”, таа отиде, сега ќе продолжиме да ја слушавме “Гласот на Слободата”.

3.) РЕГРУТАЦИЈА ЗА ПРАЌАЊЕ НА ФРОНТОВИТЕ НА ВИЧ И ГРАМОС НА ОДЗЕМЕНИТЕ ДЕЦА КОИ ВЕЌЕ БЕА ЗГРИЖЕНИ ВО Н. РЕПУБЛИКИ БЕЗ НИКАКВА ВОЕНА ПОДГОТОВКА.

Во залудните напори на раководството на КПГ за решение на проблемот на резервите на ДАГ, презеде потег со кој во голема мера беше девалвиран проколамираниот хуманитарен карактер и мотив на евакуација на децата. Имено, во април - мај 1949 година. ГШ на ДАГ ПДВ решија да извршат регрутација на нови борци од редовите на евакуираните деца во источните европските земји. За таа цел, беа издадени соодветни наредби и директиви и беа испратени специјални емисари. Регрутацијата на децата се вршеше со широка пропаганда и со примена на притисок, не по возраст, туку по висина, и на тој начин беа регрутирани деца на возраст од 12-13 години.

ТОА ПОКАЖУВА ДЕКА МАКЕДОНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НОФ И АФЖ, СПРЕМА РАКОВОДСТВОТО НА КПГ БЕА ТОЛКУ СЕРВИЛНИ ШТО СЕТО ТОА ГО ПРЕМОЛЧИЈА, ВО ЦИВИЛИЗИРАНИОТ СВЕТ. СЕ ПРАШУВАМ КАКО ПОИНАКУ ДА СЕ ИМЕНУВА ЗЛОСТОРСТВОТО.

Токму ние со македонските организации НОФ и АФЖ се покажаа дека, не ги познававме суровите реалности на

меѓународната политика (дека силните го прават она што можат, а слабите она што мораат).

Што значи истражувањата покажуваат дека ние Македонците масовно бевме турнати како во (стапица за глупци), силно пропагирано наводно чекориме по “Патот на слободата” низ поданичкиот идеолошки активизам (без свое раководство и своја македонска стратегија не доведоа да го изгубивме прадедовото огниште и да се најдеме на “Патиштата на прогонот и големите преселби”?!)

Значи, учествувајќи слепо и покорно пред КПГ и асистирањето од КПЈ во таквата идеолошка измама македонскиот народ доживеа невиден ГЕНОЦИД.

ЗОШТО ТАКА СЕ СЛУЧУВАШЕ СО НАС МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА?!

Сега во книгата “Петте Судбоносни Години во Ег. Македонија (1945 -1949)” Кирјазовски (издадена но, не во “Институтот за национална историја” туку издавач се канцеларијата на “Децата бегалци”. Кирјазовски се што досега се прикриваше, го разоткрива и потврдува дека: “На 23 април 1945 година по иницијатива и раководство на КПЈ - КПМ во Скопје е оформена организацијата НОФ (Народноослободителен фронт) на Македонците од Егејската Македонија. Едновременно во состав на НОФ беа формирани: женската организација АФЖ и младинската организација НОМС.

Всушност, се работи за проширување на дејноста на истоимените организации од Вардарскиот во Егејскиот дел на Македонија. Членовите на главното раководство, речиси беа демобилизирани борци од Првата егејска македонска бригада.

Работата на НОФ ја раководеа инструктори на ЦК на КПМ. Прв инструктор беше Словенецот Миха Маринко, потоа Никола Минчев, Димитар Димитриевски -Пекар, а од страна на Егејска Македонија јас (Павле Раковски.).

Програмските цели и задачи на НОФ, ни ги соопштил Цветко Узунвски - Абас организационен секретар на ЦК на КПМ и министер за внатрешни работи на НР Македонија. Абас, меѓу другото ни рече:

“Југославија стана центар на револуцијата на Балканот и дека македонското прашање стана југословенско прашање, поради што КПЈ во Егејска Македонија формира партиски организации на и политички масовни организации НОФ, АФЖ и НОМС. Задача на тие организации е да му дадат југословенска ориентација на македонскиот народ и македонското движење да поминат под раководството на КПЈ. Македонскиот народ од Егеј ќе го најде своето целосно воспоставување само во рамките на Федеративна Народна Република Југославија” Види: АМ, Архив на Македонија, Ф-20/276,Ф-20/196.

СО ОФОРМУВАЊЕТО НА НОФ, МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА ВО ПЕТТЕГОДИНИ (1945 - 1949) СЕ НАЈДОВА ВО СТЕГИТЕ НА БИНАРНИТЕ ПОЛИТИКИ; ОД ПОЗИЦИЈА СО КОПНЕЖ ЗА “ОБЕДИНЕТА МАКЕДОНИЈА” ДО ЧУВСТВО НА ГЛУВОСТ, ПРОГОНСТВА И ИСТРАЈНОСТ - НАДВОР ОД ПРАДЕДОВИТЕ ОГНИШТА.

Денес секој од нас се прашува? Имаше ли НОФ и АФЖ визија до каде одат!?

Дали македонскиот народ (проколнат) тргна по “врвицата” на тој историски и воен данок? Таа колективна и поединачна траума се уште и по толку години остана отворена како македонска рана!?

Во напишаната секторска “историја за егејците” не е објаснето: посебно политичките пораки за масовноста на жената и одземанието на малолетните деца (1-14 години), никогаш не беа јасни, а тоа во историјата преставува: ПОЧЕТОК НА ГЕНОЦИДОТ ЗА МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА.

Но од исходот на настаните и формирањето на организацијата за жените АФЖ (кое важеше само за Македонките, а не за Гркинките жени кои немаа женска организација како АФЖ за

Македонските организација), јасно е едно; дека целта на стратезите им беше да направат од старото традиционално македонско семејство “политичко семејство” и полесно да манипулираат и да го стават во функција на обезмакедончување на македонската кука и со крајна цел уништување на македонското семејство.

СЕ ПОСТАВУВААТ ПРАШАЊАТА:

1. Против кого се формирани овие македонски организации и нивните фронтови?
2. Кои беа отспротива на фронтовите?
3. Која им беше целта на борбата?

Дали сето тоа беше по директиви на Цветко Узуновски - Абас, односно: Тито и Колишевски?

Значи, како што видовме предходно, какви се конфликти доживеавме, такви ТЕГОБИ НА КОЛЕКТИВНА ВИНА а сега со оформувањето на НОФ и сите други организации, ни сугерираа наводно на нас Македонците, само така ние одреден “Патот на Слободата.” агитирајќи туѓи цели со пропаганди на гол патриотизам.

Истражувањето и анализата покажува: од таквата наша поданичка не контролираност - Ние Македонците под Грција им станавме предмет за одмаздување во нивните идеолошки ставови на КПГ и КПЈ, но и државната политика на Грција и Југославија.

Таквиот развој на настаните почна уште во далечната 1944 - 1945 година една мала група интелектуална елита кои покасно ја сочинуваа организацијата НОФ, неместо добро да ги планира нашите животи, тие дозволија да бидат изманипулирани од КПЈ/КПМ Југославија и нашата судбина им ја препушти на Грците и како резултат доживеавме геноцид и забрана да се вратиме на вековните огништа, а збир на сето тоа не доведе до крајно чувствителната состојба дури до криза на Македонскиот идентитет.

Дури влеговме во аферата на разнебитувањето на македонштината, правејќи многу отстапки и болни компромиси. Се се правеше на штета и понижување на македонскиот народ.

Македонската приказна од април 1945 - до октомври 1946 како и зошто беше оставена во сенка.

Македонските организации НОФ и АФЖ како најголеми гласници во почетокот на 1945 година ги имаа опфатено комплетно, скоро сите Македонци, а грчката власт преземаше незапамтени терористички акции; убиства и прогонства над обичните селани кои имаа национално македонско чувство. Посебно селаните кои масовно беа организирани од овие активисти на НОФ и АФЖ, сите беа луѓе без професија, но стапувајќи во овие организации политиката им стана професија и повеќето станаа “Ловци (Рибари) на човечки души” и сите тие идеолошки активисти го натераа македонскиот народ да гледа во празно, но не само во војната, туку и по војната кога илјадници Македонците беа заборавени и оставени по светот да талкаат, а земјата на нашите предци ја оутуѓивме и остана пуста. Големите староседелски духови кои беа длабоко врзани за земјата (јазик, народ - нација, црква, што во името на народот се исполнуваше смислата и индивидуалната егзистениција и значењето на колективното содружништво како македонски народ под окупација на Грција, но никогаш не беше приватено наложувањето на Грчката држава дека во неа Македонците станале Елини), сега беа потиснати од “револуционерните” поданички сили на НОФ и АФЖ кои немаа никакви сознанања за ставот на големите сили донесен на ЈАЛТА??

Дали ние Македонците токму во овој период на време под раководство на КПЈ/КПМ, не свесно им го предизвикавме државничкото право на грчката влада (према меѓународното право да не гони) да ги преземе сите ужасни акции против нас, и да завршат со геноцидни зафати?

Што значи Македонците кои членуваа во НОФ и АФЖ во 1945 - 1946 година, под команда на КПЈ/КПМ беа натерани со своите акции, сосема полека да ја отворат вратата на прогонот и

геноцидните акции, за да излезат за секогаш од своите домови и потем жртвувајќи се во редовите на ДАГ, сосем обезличени со растуруени семејства, да се прогонат и да се најдат пред затворена вратата (како луѓе: по род не Грци), за да не се вратат никогаш во своите прадедови огништа.

Значи, сега, по толку години, официјално од овој историопис имаме официјални јасни факти, кои даваат одговор; дека македонскиот народ во Егејска Македонија го организира (не се исклучувам и јас Павле Раковски) и го натера да ги “фати планите” КПЈ/КПМ, но немаме одговор: која им беше целта на КПЈ/КПМ на чело со Тито (види: кој бил ТИТО (Vo Centrar so Vasko Eftov, NEDELA (09.10.2016) vo 18:50h Kanal 5)) и македонското тогашно раководство, што ги натераа Македонците од Егејска Македонија да го земат оружјето и да ги фатат планите уште пред официјално да почне Граѓанскиот војна во Грција?

Но, треба одма да се каже дека со оформување на македонските организации НОФ и АФЖ од КПЈ/КПМ во Скопје, ние Македонците од Егејска Македонија добивме два лути противници: КПГ и новата грчката влада кои непоколебливо го бранеа суверенитетот на Грција.

До сега во македонската историја на место историска анализа – вербализам ЗНАЧИ ЛАЖНА БИЛА НАДЕЖТА од КПЈ/КПМ. Тито, Колишевски и Цветко Узуновски – Абас.

Каква политичка и национална изопаченост од главните раководители на КПМ: Да се прикриваат злосторствата направени над своите многубројни соборци (од Ченто до Влахов - види: докуметарецот од 25- 29. 07. 2011г.), кои беа анатемисани како автономисти и сепаратисти, а беа вистински борци за решавање на македонското прашање, но сега да им се пропагира на Македонците од егејскиот дел на Македонија: “Борете се за Обеинета Македонија” “Македонскиот народ и македонското движење се под раководството на КПЈ. Македонскиот народ од Егеј ќе го најде своето целосно воспоставување само во рамките на Федеративна Југославија, а тоа на Егејска Македонија да се приклучи кон Југославија.”

Нели е тоа грев, да го туркаш сопствениот македонски народ во војна, во која Македонците под Грција доживееа геноцид и за навек го изгубија родното огниште. Да, тоа е грев со историски димензии на КПЈ (Тито) и на КПМ (Колишевски и Узуновски) е за формирањето на НОФ, АФЖ, НОМС и форсирањето на масовност на македонското население, а тоа доведе до разнебитување на македонското семејство, посебно со ангажирањето на Македонка во АФЖ и одземање на децата настана најстрашното за традиционалното македонско семејство во тој дел на Македонија. (Тоа се покажа дека било стратегија на планираниот ЗАГОВОР за големите преселби).

Таква беше тајната смисла на дејствијата на НОФ и АФЖ, кои и тие со својот народ свето веруваа во својата исконска вера за обединување на Македонскиот народ (уверени дека сега се под раководство на КПЈ, односно под раководството на на Народна Република Македонија).

Има нешто нелогично во обидите Тито и Колишевски, одново да му се наметнат на Македонците под Грција како водачи (НОФ и АФЖ), токму оние луѓе кои беа во голем конфликт со Грците (ЕЛАС и КПГ), по пребегнувањето на егејската бригада во Југославија и инсталирана во титовата армија.

Од таквиот чин, селаните од Егејска Македонија, беа во крајност збунети, не само на почетокот, туку и низ целиот тек на Граѓанската војна, бидејќи организациите НОФ и АФЖ за Грците овие организации не биле автоктони. Но, од агитациите на овие организации, Комунизмот им беше всадуван (и наметнат) на македонскиот селанец, како “идеал и вечна перспектива”, ама по 1948 година ги збунува непринципиелноста на КПЈ/КПМ, токму тогаш кога беснееше Граѓанската војна.

Од исходот на настаните очекувањата се покажаа залудни и кобни. Но, се поставува едно сериозно прашање:

- Зошто Македонците (во Грчката држава) со векови го прифаќавме саможртвувањето наместо самооткажувањето сд

себе си, како цена на удобниот живот и иднина што можеа да ги имат?

Одговорот бил: “Ние сме Македонци и ништо повеќе! Си имаме свој јазик, обичаи, култура и историја”.

Стратезите тоа добро го знаеа, но исто им беше познато дека досега грчката власт спрема Македонците преземала најсурови мерки за нивната денационализација и асимилација, за искоренување на нивниот национален идентитет.

Ете, зошто бил примамлив говорот на Цветко Узунов, но исто така ни дава повод да анализираме дали постои заговор? Од кого и каква му беше целта?

Поимот конспирација против народот постоеше во сите комунистички народи, а нее за чудо дека и кај нас да постоел. Организациите НОФ и АФЖ во почеток сето тоа го планираа тајно и буквално од Македонците бараа да се вклучат масовно (мажи, жени и младина), значи, тотална мобилизација - да се дише заедно, да се дејствува или размислува по наредбите од идеолошките активисти. Да се планира заедно во тајност, посебно во смисла на нелегален или чин со умисла.

За грчките власти (и западните сили), таквата организирана мрежа од НОФ и АФЖ им годеше и на сите проектанти на Граѓанска војна и тие сите тајни за подбуждување на војна ги подготвуваа скоро повеќе од една година (23 април 1945 година кога почна да дејствуваат организациите НОФ и АФЖ, се до - 31 март 1946 година кога и официјално почна Граѓанската војна.

Со почнувањето на војната на НОФ и АФЖ, улогата им беше сменета, но сега од КПГ на чело со Захаријадис, а не од КПЈ на чело со Тито.

Шеесет и нешто годони идеолшка неправда и прикривање на кобната туѓа концепција. Значи, сега можеме да потврдиме дека ова беше појдовната база (за тајната стратегија) за масовното политичко организирање на Македонците од Ег. Македонија и

се знае од кого беше иницирано т.е од КПЈ/ КПМ, односно од Југославија со согласност од Тито.

Значи, формирањето на НОФ и другите македонските организации на 23 април 1945 година, имаа задача да го организираат македонскиот народ во борба за обединување на Егејска Македонија со Вардарска Македонија, односно со Југославија.

Логично за секој Македонец, се отвараат многу прашања за кои досега во историјата, ниту се отворени, ниту е даден било каков одговор во македонската национална историја и во “историјата за егејците” што ја пишува историчарот Кирјазовски: Ја пишувале тие што дезертирале од редовите на ДАГ (интересно е што само тие имале право да пишуваат).

1. Дали раководството на македонскиот ЦК на КПМ беше убедено дека со НОФ и АФЖ (со таквата кобна концепција) ќе можеше да се обедини Егејска Македонија, токму по Втората светска војна? Или тотално слепо постапуваше по наредбите на Тито? !

2. Дали избраните (кооптираните) членови на НОФ и АФЖ биле вистински лидери на Македонците од Ег. Македонија или биле само марионетки во рацете на таинствените луѓе со голема моќ под лична команда на Тито?

3. Значеше ли тоа, со ЗАВЕДУВАЊЕТО НА МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА (наивното верување на невидена демагогија) - ново пресуредување на македонскиот простор и Македонците под Грција?!

4. Зошто, на оваа прашање македонската национална историја се уште нема дадено одговор, туку дозволуваше (дозволува) да се прикриват можните теории на заговор кои наидуваа на плодна почва во Ег. Македонија и да не се обелоденува еден таков тежок поданички национален престап спрема сопствениот народ кој доживеа геноцид! ?

Да ги проследиме сите надворешни и внатрешни воено - политичките и државнички пречки за неможната реализацијата на ова кобна концепција - не македонска (за опстојување на родното огниште), туку поттик за отварање конфликт меѓу Грците и Македонците, кој не водеше до самоистребување од прадедовите огништа.

Токму, по оваа книга на историчарот Кирјазовски се отвараат многу прашања. Но, сепак разврската за историјата на македонскиот народ под Грција, ќе биде долг и мачен процес. Секој барем малку писмен историографски аналитичар веќе ја насетува вистината дека за нас Македонците Граѓанската војна не беше револуција и продолжување на ИЛИНДЕН, не беше македонска револуција, затоа што ние Македонците не раководевме со двата основни столба (Политичкиот и Воениот Столб) на таа војна:

Значи, така говорат фактите, а НОФитите и АФЖитите (како партиски поданички војници на КПЈ/КПМ) на македонскиот народ му пропагираа дека ние Македонците во Граѓанската војна преставуваме ВОЕНО - ПОЛИТИЧКИ ФАКТОР!?

Многу е нечесно и злонамерно да не се прави сосема јасна разлика меѓу она што се случуваше во развојните фази на НОФ и АФЖ: раководени од КПЈ на Југославија и КПГ на Грција.

Фактите, говорат, дека по масовните насилно мобилизации во Ег. Македонија во единиците на ДАГ беа регрутирани повеќе од 16 - 20 илјади Македонци и тие преставуваа повеќе од 60% од вкупната бројка на активните борци во Демократска Армија. (ДАГ) Но треба да се знае дека повеќе од 12 - 14 илјади служеа надвор од етничкиот дел на Македонија, т.е. низ цела Грција и тие немаа никаков допир со организациите НОФ и АФЖ. Сите тие борци, немаа никакви можности: ниту да зборуваат на македонски, ниту да запееат, ниту да се организираат во некакви македонски асоцијации, но најважно дури им ги сменија и македонските имиња и презимиња, бидејќи таму Грците не знаеле дека во Грција имало посебен македонски народ со свој идентитет и јазик.

Ете како, кај Македонците идентитетот се губеше и исчезнуваше. Терајќи го народ да верува во идеолошото поданство и жртвувајќи го македонскиот патриотизам во корист на интернационализам. Ние Македонците насилно замижувавме и тоа го доживеавме како типичен македонски национален синдром.

Тогаш, како да се објаснат таинствените патишта на црната политика, на злото, за масовното турнување на Македонците во тој пекол, посебно на македонската жена, во Граѓанската војна, која на Македонците му донесе искоренување?

Дури НОФ и АФЖ, се до денденс напат евиденција кои беа сите борци со име и презиме.

Но, секој паталец се прашува: зашто овој автор (како и другите досега), не кажа дали таа војна за нас Македонците беше револуција или измама? За какво македонско прашање се зборува по Втората светска војна? Чии беа тие високи политики што ги спроведуваа НОФ и АФЖ? Македонски...!? Или на тугинците им ги реализиравме своите строги определби (со Букорешкиот договор 1913) спрема македонското прашање и Македонците, за ново планирано пресуредување до фаза на геноцид.

Ете тие се и основни причини што ме определија кон иследување на настаните со добри намери за сестрана оцена. Токму за овие и многу други прашања (кои се со умисла засенчени од повеќе автори кои беа од истиот ранг во Граѓанската војна и од официјалната македонска историографија), е една и останува како основа од најделикатните работи да се објасни ФЕНОМЕНОТ НА НАШАТА ПОДАНИЧКА СВЕШТ.

Во моето истражување сакам да ги отворам сите прашања кои досега немаа никаква надеж да добијат одговор. Поаѓаки од тоа ако знаеме зошто сме претрпеле пораз, тој може да стане многу значаен, ако од него ја извлечеме корисната лекција.

ВО ОВА ВОЕНО ИСТОРИСКА-ПОЛИТИЧКА СТУДИЈА, ЗА ПОГУБНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ФЕНОМЕНОТ НА ПОДАНИЧКАТА СВЕСТ.

Никого не бранам, оти не сум ни адвокат и суд. Јас не критикувам, туку го поставувам вистинскиот проблем, а работите сакам да ги преставам реално. Моето долгогодишно истражување за КОРЕНИТЕ НА ЗЛОТО, односно, сакам да се реставрира развојот на националната историја - посебно за Македонците под Грција. Кој ги намами Македонците под Грција во идеолошкото ГУБИЛИШТЕ?! Во кое се исчезнува, се губи глас, човекување - право и надеж за повторно враќање.

ЛИДЕРИ СО ПОЛИТИЧКА СТРАТЕГИЈА КОЈА НЕ ГЛЕДА ПОДАЛЕКУ ОД ЗАДУТРЕ, Македонскиот народ го изведоа на слепиот пат и самите тие заталкани во бурјаните на примитивноста со идеолошка заслепеност, а македонските села и народот беа ставени под “бодликава жица”. Македонците во таа масовна психологија беа натерани во режим чие мото беше: “Во егејска Македонија (во македонските села) во кои владееа НОФитите и АФЖитите не смеело да се има Македонци кои се против нив, тие би биле нечесни Патриоти. Во таквата супер идеолошка позиција, јавниот простор ја губеше својата цел. Последиците беа катастрофални за опстанокот на Македонскиот народ. Македонското семејство беше разбиено: мажите членуваа во НОФ, жените во АФЖ и младинците во НОМС. Со тоа семејството беше лишено и од патријахалност и од матријахалност. Беа максимално ангажирани во агитационите пунктови за иднината што ја креираа НОФ и АФЖ преку директивите; еднаш од КПЈ и потоа од КПГ.

Низ анализата ќе проследиме еклактантни докази за отсуството на македонската свест за нашето коленичење. По директивите на Тито, Темпо и Колишевски се поведувавме како полтрони, пред Захаријадис и Маркос изигрувавме сервилни итромани, дури сами сме се заборавиле. Намамени, заитаваме кон ветената “иднина”, сме си ја заборавиле сегашноста. Едно е сигурно точно: сме оставиле обемно досје на “Здодевна историја”.

Ете така со години и децении, и во емиграцијата, но и во сегашноста живееме со страв да не ги навредиме тие што ни го нанесоа злото. А ние Македонците, великодушно и искрено ја прифативме нивната парола и со години крваревме. Таа парола во Граѓанската војна, ни имаше станато “рак рана” викајќи, ќе се бориме до смрт: “Да го победиме Англоамериканскиот фашизам”.

И кој знае уште колку години, ќе се расфрламе со недоқвакани ветувања колку што сакаме но, ние Македонците еднаш за секогаш треба да сфатиме: дека имавме (и останува во нас да го имаме) невидливиот водач кој ни го покажува патот кон човековата несреќа. А ние уште и ден-денес живееме со паролата:

**“НАПРЕД ВО БЛИСКОТО МИНАТОТО! ЗА ‘ГОЛЕМИТЕ
ВАЗАЛСКИ ПОЛИТИКИ’ И ‘УСПЕСИ’ ВО ГРАЃАНСКАТА
ВОЈНА!!?”**

Таква беше психологијата на секојдневниот живот. Живеевме во еден хаос на поединечна и на колективна параноја. Нашето трагично разидување не имаше доведено до многу далеку од реалноста. Таквата преградка, со авторитетот, беше преградка на самоуништување. Таквата послушност беше акција со крајна политичка цел и тоа со нас Македонците се случуи.

Останува горливиот факт: дали ова сурова Титова добрина, стана причина за една македонска трагедија?

Таквата мамка Македонците ја доживеаја како најзастрашувачка и како таква ја паметат. Но и сега, по оваа реалност што се обелоденува по 70 години е шок за здравоумниот човек. Читателот е принуден по неколку пати да го прочита и да се запрашува: Зошто тоа ни го направија Тито (КПЈ) и Колишевски (КПМ)? Зошто!? Секој прогонет надвор од татковото огниште се опитва и бара одговор... Но, да ги проследиме настаните, трагајќи по вистината...

“Кога вистината ќе почне да се движи, ништо не може да ја запре.” Емил Зола (1840 - 1902)

Како можеле КПМ и членовите ЦК на Македонија да дозволат и да го намамат македонскиот народ од Егејска Македонија кога се знаеле следните ставови на Тито по прашањето за Обединувањето Македонија и по македонското прашање биле спротивни:

- Јосип Броз - Тито во текот на втората светска војна упорно се залагаше за задржување на предвоените граници со цел да се сочува Версајска Југослвија.

Акцијата на една поголема група Македонци борци и активисти од Костурско и Леринско во мај 1944 година намамени да се отцепат од ЕЛАС и да се вклучат во Титовата армија ја оквалификува како екстремна и штетна и отцепените им ги врати на Еласитите во Грција. Но, Тито, добро знаел дека овие луѓе го отворија конфликтот и пребегаа во Југославија, а конфликтот остана не решен.

Не сомнено е дека кај овие Македонци патриотизмот и националната определба им беше изразена на највисок степен, но во политиката нормално, се прават грешки. Но, кога суксесивно се повторуваат истите грешки, тогаш станува збор за елементарно незнаење, политичко слизнување и глупост. Сите конфронтации, расправи, земања - давања, инаетење на релација Македонци - Грци завршуваше секогаш во полза на Грција. Зошто? Затоа што тоа го бараа западните сили на чело со Тито.

Каква била дипломатската игра на Тито (КПЈ/КПМ) за иднината на Македонците под Грција, токму по завршувањето на Втората светска војна на почетокот на 1945 година? Никаква! Македонците под Грција станаа и едни од најголемите жртви (20.000) на комунизмот и митот на југословенството. Токму Македонците (викани Егејци), на КПЈ/КПМ - Тито му послужија како монета за поткусурување на Титовите амбиции за владеење со балканот?!

Додека во текот на војната Ј. Броз - Тито го застапуваше ставот на Македонците од Егејскиот дел на Македонија ќе ги остварат

своите аспирации во рамките на грчката држава, по договорот во Варкиза од 12 февруари 1945 година забележуваме радикална промена на ставот.

Положбата во Н. Р. Македонија и Ставот на КП на Југославија. Паролата и националниот став.

- Зошто на Срем, а не на Солун? (на кратко: поопширон следи).

Ете, како се случи: бунтот на скопското кале и штип: Недела претпладне, 7 јануари 1945 година - Божик. Во офицерскиот дом на плоштадот во Скопје се одржува Вториот Конгрес на Народната младина на Македонија. Стотици војници, вооружени, се симнуваат од калето и преку Камениот мост доаѓаат пред Офицерскиот дом. Со транспаренти, извикувања, мешаница, пароли “Не сакаме на Срем, сакаме на Солун” и “Не на Берлин, туку на Солун”. ОЗНА почнува да ги апси. (Види: Фокус, стр. 24, Мај 2009 година).

Анализирајќи го овој проблем и познавајќи ја ситуацијата во Грција, мојот став е: Паролата : “Не на Берлин - туку на Солун” значеше акција против конечната пресметка со фашизмот и окупацијата. И нешто пострашно бидејќи поголеми воени силни на Велика Британија беа стационирани во Солун и за Македонија значеше катастрофа. Значи требаше да почне војна против англиските трупи кои веќе беа стационирани во Солун, а силите на ЕЛАС влегоа многу покасно и најверојатно Черчил тоа го направи со умисла за голема и сигурна безбедност за Грција, да биде токму така. (Следи по поопширно во следните поглавија).

Така, тоа не беше само манипулација со светите чувства на Македонците за обединета Македонија, ами растурање на тукушто создадената и единствената македонска држава. Но, сега проблемот е: Зошто Тито (КПЈ/КПМ) ги создават македонските организации по непол два месеца со цел да ја присоедината Ег. Македонија кон Југославија?

Сега ги има доволно фактите кои ни овозможуваат да го обелодениме нашето минато. Ако фактите се света работа, уште

на почетокот треба да се каже дека низ петогодишниот период на Граѓанската војна немавме национални нишани со кои можеме да ја наречеме МАКЕДОНСКА РЕВОЛУЦИЈА (Со ниеден национален симбол знамето кое за војникот претставува амајлија и други битни национални елементи), како што тоа го правеше историчарот Кирјазовски во досегашните негови книги со искривените факти. Но тој, и сега во својот епилог на оваа книга, внесува стари и неодржливи заклучоци и пишува: “...направен е обид да се даде почит на величествената борба на Македонците од Егејскиот дел на Македонија, која имаше длабок национален и прогресивен карактер...?” И понатака пишува: “Оружената борба на Македонците од Егејскиот дел на Македонија во периодот 1945 - 1949 година претставува продолжение, односно континуитет на поранешните борби за опстанок, и за политичка и национална рамноправност и слободи.” (215, 216)

Дали Граѓанската војна имаше елементи да се нарекува “Македонска револуција?” или 60 години, само ги залажуваме генерациите? Колку што јас знам (како учесник во таа војна) низ сите тие сурови борби, не видов македонски белег (отсем “одговорни за Македонците” поставени од КПГ и ги користеше за свои цели), а на боиштата дадени се повеќе од 20. 000 жртви. Но, јас сакам да прокоментирам за само еден национален значај што важи кај сите народи - знамето.

Ние Македонците, го немавме нашето знаме, а во светот е познато: Знамето на државата што го олицетворува духот на општеството. Под него се тргнува во напад, бидејќи се смета режиси за олицетворение на татковината: војниците му се колнат на верност, а неговата загуба е срам за секоја војска. Но, освен тоа, знамето ја остварува врската меѓу народот, земјата и управувачите. На борбеното поле, во старите времиња, под него стои кнезот - војводата, токму по него се ориентираат воините за време на битките. А во мирно време стои до тронот, грижливо чувано до новите борби.

Ме потсеќаат кадрите од “Парадата на победата” во 1945 година: Во Москва по црвениот плоштад Германците носат

наведнати германски знамиња и со биење на барабаните ги фрлаат под сидиштата на Кремел.

Тоа беше некаде во 1950 година, кога по ликвидацијата на ДАГ (за грчката држава бевме нарекувани бандити и долго време не ја признаваше како Граѓанска војна) и бевме емигрирани во СССР и од тогаш се уверив дека со нас Македонците нешто недостојно се случува и несме никакви македонски револуционери, туку нечии обични жртви. Тоа ми се потврди и најтешко ми стана кога со голема радост се вратив во Н. Р. Македонија, и сите ние борци во редовите на ДАГ поминавме низ Удбашките испитувања во КПД “Идризово” и потоа сместени по прифатилишта, а сите функционери на НОФ и АФЖ беа пречекани со државни почести и сместени во удобни станови и на државни функции.

Значи, не била случајно туку така пишувана “историјата за егејците” и таа била пишувана со цел и затоа не треба да имаме никакви илузии, туку макотрпно, објективно и аналитички со историските факти кои ќе ни овозможат да ја согледаме трагедијата на Македонците од Егејска Македонија, а не да ги оправдуваме потезите на сите оние кои го донесоа злото и го измамија народот.

Историчарот да зборува за македонска стратегија, дека е одредена од нас Македонците под Грција е надвор од контролата на разумот. Глупоста е вечна, но е неморална велеше Сократ, ќе ја сватиме како дел од човечкото постоење, на која сепак би требало да се спротивставиме.

Не знам зошто, се криеме зад прстот и немаме смелост докрај да ја кажеме вистината на македонската трагедија за која сите аргументи зборуваат дека тоа беше ЗАГОВОР.

Останува некоја идна генерација на историчари да го почне одново процесот на подетално истражување што ќе беше одамна неопходно на националната историја на македонскиот народ од Ег. Македонија. Зошто? Затоа што времето од 70 годишен период, ни потврдува дека оние Македонци кои не го чувствуваат извршениот геноцид над Македонците од Ег.

Македонија, тие не ќе можат да ја сфатат македонската трагедија, што ни се случи токму во таа војна (1945 - 1949) и се што ни се случува денес со името и идентитетот наш. Можеби има сили кои сакаат сето тоа да останат: ТАЈНА НА СТОЛЕТИЕТО.

Во студијата, истражувања од областа на историографијата на Македонците под Грција за големите преселби на Македонците од егејска Македонија во судбоносните идеолошки години на поданство (1945 - 1949), покажува дека уште не ја свативме стогодишната борба што ја водат Грците низ историјата на идеолошката фашизоидна политика со геноцидни цели.

Во таа уништувачка војна; омразата, алчноста, амбицијата и повредените чувства биле движечка сила во невиденото (дури и меѓубратојадско) истребување на Македонци - комити и комунисти. Во таа идеолошка војна, се уништи македонското семејство, како што вели Џовани Манцини: “Семејството е татковина на срцето”.

Се прогонија и уништија илјадници семејства, а во одредени региони се уништи еден голем дел од македонската вековна култура, јазик и се што беше македонско. Така остана само во мислите на прогонетите; запишано; со крв, солзи и плач. Значи, тоа беше време на универзална измама...

И како што вели англискиот новинар и писател Џорџ Орвел: “Во нашето време не постои нешто како ‘незанимавање со политика’. Сите теми се политички, а самата политика е збир од лаги, избегнувања, будалаштини, омраза и шизофренија.”

Студијата преставува изворно сведоштво од тајните архивски документи од повеќе држави во светот и автентично се проследени грозоморните процеси на извршениот геноцид врз Македонците во Грција. Истражувањата на воено историското - политичката студија, се правени темелни анализи од: Стогодишната борба на Македонците под Грција низ историјата на идеолошката фашизоидна политика. Гледано од денешна перспектива ороводец во желбите да ги сними Македонците од Грција не би можел да биде некој друг освен самите Грци кои

владеее со Грција. Тие настапуваа со геноцидни цели и од таквите зафати се извлекувани релевантни оценки од повеќе аспекти засновани врз изворни и провери материјали. Со Факти и аргументи се обелодени ЗАГОВОРОТ: кои и како ја режирале (по Втората светска војна) стратегијата за геноцидот над Македонците во Грција?

Граѓанската војна заврши со 20.000 жртви, масовно прогонството кое продолжува и не решено македонското прашање во Грција, ние останавме класични заложници на минатото.

Од како војната заврши, ние учесниците на ДАГ (Демократската Армија на Грција) бевме третирани како збунета генерација (посебно по враќањето во матицата Република Македонија кога сите обични војници поминавме по ситото на ОЗНА, а раководителите на НОФ и АФЖ, беа пречекани со почести и заслуги). Така збунети ние борците на ДАГ, бевме препуштени на времето; полака, полака да го завршиме животниот циклус. Преставувавме уплашена генерација, без кредибилитет да проговориме за тие историски настани, небаре сме биле виновни како борци за неуспехот на Граѓанската војна.

ДИРИГИРАЊЕТО КАКО ДА СЕ ПОНАШАМЕ (ПОСЛУШНО) КОН КПГ И ДАГ КАЈ МНОГУ БОРЦИ НЕ СЕ ЗАБОРА

По отстапувањето на Тито егејските Македонци на Захаријадис, од Колишевски добија нов урок.

Сега пак по директива на Тито, Колишевски, по постигнатата спогодба меѓу КПЈ и КПГ, по извесено време, членовите на Главниот одбор на НОФ на чело со Паскал Митревски беа примени од секретарот на ЦК на КПМ Лазар Колишевски, кој им го рекол следното: “Сега вие одите долу (во егејскиот дел на Македонија). КПГ е вашиот раководител. Да имате верба во нив. Нејзината политика по македонското прашање е јасна. Какво било прашање што ќе ви се појави ќе го решавате со раководството на Партијата. Внимавајте, не одите како фракција во Партијата, туку да се ставите под нејзино раководство. Борете се за зацврстување на борбеното единство со грчкиот народ, и борете се сите и со сите ваши сили против шовинизмот, сепаратизмот и локалистичките тенденции.”

Македонските организации (НОФ и АФЖ) со ничкосан углед пред новиот господар Захаријадис - КПГ почнаа уште една однапред изгубена битка во еден типичен на тоа време - деклариран демократски централизам и тоталитаризам. Ете, како македонскиот народ, сега со новите препораките од оние кои до вчера што му пропагираа “Обединета Македонија” треба сега да продолжи да ги брани изгубените битки.

Што ова значеше за Македонците кои до вчера членуваа во НОФ, АФЖ и НОМС, кои од “бранители на национални борци - за македонската нација” по нечија наредба се трансформираа - преминале во “војници на ДАГ” - борци за социјализам во Грција.

И, што се случи? Зошто не се остварени суштинските стремежи на Македонците, а на фронтовите погинаа повеќе од 20 илјади Македонци? Кој е виновен за изневерените надежи? Како се пишувааше мрачното историското досие. Каков интерес имавме ние Македонците од Граѓанската војна?!

По овој чин, во т.н “Слободната територија” од која беше поголемиот дел во Македонија и дел во Епир, генерал Маркос почна со масовни мобилизации. Мобилизираните, се распоредуваа во воените единици дури и 10 до 20 во иста единица од исто село и во битките имаше случај да погинат повеќе борци од исто село, па дури од поблиски по род. Генерало Маркос, се понашаше како господар.

По отстапувањето на Тито, македонските лидери на НОФ и АФЖ беа со намера инсталирани во штабовите како “одговорни за Македонците во Штабовите на ДАГ - беа најголемите сејачи на илузии”, само за да не уверуваат дека само со жртви македонскиот народ ќе дојде до слобода.

Сега, НОФ и АФЖ на генерал Маркос, му служеа како сервис, а тоа не важеше за цела Грција. Последица на таквите мобилизации доведоа до жалосна положба и секој се прашуваше: зарем било можно само од едно село да загинат.

Дали ние Македонците во тој период на време имавме македонска револуционерна платформа?! Одговорот е НЕ!

И ете засадувајќи ја иднината, си го искорнавме минатото (вековното огниште).

Судирите на интересите (давани и одземани слободи) го доведоа до разорување на македонското јадро.

Но, најтрагичното е што во “секторската историја за егејците” бродоломот (жртвите за туги интереси) го претворивме во тријумф и го нарекувавме цели 70 години револуција и со тоа им ги прикривавме сите зафати што не доведоа до ГЕНОЦИД.

ПРИТАЕНОТО ЗЛО ИМАЛО ЛИЦЕ И ИМЕ А СЕ ПРИТАЈУВАШЕ ЦЕЛИ 70 ГОДИНИ ВО МАКЕДОНСКАТА ИСТОРИЈАВТОРАТА АКСИОМА

Како и зошто Македонската приказна остана во сенка. Од октомври 1946 година кога Тито им ги отстапува (1946 г) егејските Македонци (како робовите - моја забелешка) на Захаријадис до 27 август 1949 година (кога заврши војната под раководство на КПГ).

Но да не заборавиме дека Втората внатрешна стратешка пречка за револуција на Македонците за обединета Македонија беше истотака промената на етничкиот состав на населението во Ег. Македонија со донесувањето на новородното население од колу 660 илјади, кое беше донесено по поделата на Македонија 1913 година. (Тоа население беше со христијанска вера, но не беа исти по етничка основа. Тие беа од разни националности- Ерменци, Туркофони и др.)

Како можеше да се заборави дека во Грција над Македонците е вршено етничкото чистење, токму во годините од (1913 - 1940) година? Многу познати се фактите кога преку дипломатски трампи исчезнаа неброени Македонци, токму од Македонија под Грција. Душите им ги сомле историјата по потпишаните конвенции и нивното иселување.

Грција, по освојувањето на “новите предели”, наместо почитување на правата на Македонците, таа почна со етничко чистење. Тоа го правеше со конвенциите:

А/ Нејскиот мировен договор потпишан на 27 ноември 1919 година по меѓу Грција и Бугарија. Грчките власти до 1925 година по силата на оваа конвенција речиси 86. 571 Македонци беа принудени од своите родни огништа да заминат за Бугарија.

Б/ Потоа уследи и Лозанскиот мировен договор потпишан во 1923 година за задолжителната размена на населението меѓу Грција и Турција. Турско - Грчката војна (1919 - 1922) беше последен историски обид на малото, но амбициозно грчко кралство да наметне и да реализира една дамнешна

великодржавничка политика за “Мегали” и чиста национална Елада. Со Лозанскиот мировен договор од Македонија под Грција се иселија 354.000 македонски муслимани.

Последиците од тие “легални” договори се неописив и е направен невиден геноцид и сето тоа падна на грбот на Македонците, бидејќи на нивно место беа донесени колонисти (само во Македонија) повеќе од 660.000 т.н Просфиги - Мацири, односно Пондии од Средна Азија (кои имаа свој посебен јазик и го зборуваа во Македонија, дури и за време на војните 1940 - 1949, а сесрдно беа прифатени од Македонците, кои денеска официјалната политика на Грција - ги преставува како автоктоно население од 2,5 милиони луѓе и дека тие денес се сметаат за Македонци меѓу кои е и премиерот Караманлис.

Ако наследството е идентитет, тогаш колонистите, како можат да градат идентитет на нашето староседелско вековно македонско наследство?! Но, како самата држава, така и комунистите, упорно градеа идентите на нашето наследство, оти нивното го оставија во Мала Азија - Пондија. Сега најголеми гласоговорници се токму тие пред светот кажуваат дека тие се Македонци!

Тие денес се преставуваат како современи Грци, но и претендираат да бидат Спартакијци и Тракијци, и Византијци и Епирци, и Македонци и антички Грци, и што уштен не! Само современите Македонци не можат да имаат свој идентитет. Но и од статистиката се знае дека токму во тој дел на Македонија (некои живееле) сега живеат голем дел Турци, Ерменци, Власи, се разбира и ние Македонците.

Ова ни покажува дека Грците успеаја да внесат контрадикторност во многу заемно исклучиви дефиниции и да исконструираат свои “научни” одговори, согласно на одамна воспоставените версајски гледишта кон Македонија и кон македонскиот народ. Тие отидоа до таму што посакаа да извршат дури и “трансплантација на душата” за во Македонецот постепено да почне да се губи здравото татковинско чувство.

Грците со својата стратегија се покажаа најжестоки во стилот: “Треба да се создаде таков принуден механизам, кон оваа специфична нова усвоена (1913) територија, бидејќи беа длабоко уверени дека македонското јадро како посебен етникум, никогаш нема да биде лојално кон грчката држава и настојуваа да ги озаколат сите геноцидни зафати како што се:

а) Доселувањето на инородно население.

б) Преименување на имињата и презимињата, на топонимите и на се: што е македонско на грчки јазик исклучиво само во тој дел на Македонија под Грција со закон (“Ефимерис тис Кивернисеос” бр. 332 од 21 ноември 1926 година). Во цивилизираниот свет се знае дека никој не смее да има монопол над именувањето и над имињата: тука спаѓаат името на територијата, на луѓето, на предметите, на јазикот и на секој поим што со векови го употребувале староседелците. Тоа во Европа го направи само Грција.

Станува збор за промена на топографијата, на душата на македонскиот народ во Грција. Со таквата сурова стратегија, се тераше македонскиот народ на заборав на сопствениот културен идентитет. Целта на окупаторите им беше: да го изменат гравитационото јадро на македонското самостојување и вековното самопотврдување и да се напуштат тајнствените алгоритми запишани во вековниот егзистенцијален код и на сето тоа да им се даде грчки код. Да се избрише целокупната македонска цивилизација која со векови беше обликувана врз иманентни аксиолошки стандарди, изградени врз основа на определени функции на културата, без кои не би била можна егзистенцијата на човечкиот род. Со таа топографија ние Македонците, (толку од тој дел на Македонија), било кај да сме по светот и ден - денес се идентификуваме и се бараме по светот.

в) Метаксовата диктатура - позната од 4 август 1936 година, кога генералот Јоанис Метаксас прогласи диктатура во Грција. Режимот посебно остро се спротиставуваше и го казнуваше македонизмот, изразуван било како општествена дејност или само преку говорење на мајчин јазик. Многу локални жители на

Македонија под Грција завршија во суровите затвори и по островите.

По иронијата на судбината, се случи обратно НОФ и АФЖ стануваат најсервилни и најпонижени како организационо движење што македонскиот човек го познава. Во почетокот на пропагирањето и дејствувањето многу Македонци веруваа дека НОФ и АФЖ е судбински да станат продолжуватели на Илинденците, но за жал, за таа грешка мораше да се плати со огромна цена од 20.000 жртви и најголемо етничко чистење, а живите да не можат вечно да се вратат на своите огништа.

Тито со таквиот трансфер - ставањето на македонското ослободително (кое барем така се викаше во периодот на 1945 година) движење во Егејскиот дел на Македонија под команда и во состав на грчкото комунистичко движење, значи радикална промена на стратешки македонски цели а тоа значеше повеќе од безморален чин, бидејќи за тој период на време од 14 октомври 1946 година македонските организации НОФ и АФЖ под раководството на инструкторите на ЦК на КПМ го имале мобилизирано повеќе од 80% токму на тие програмски цели. Сега по овој идеолшки трансфер од борбата за правата на самоопределување, се турка во борба за Социјализам во Грција, во која ќе уживаат рамноправност и рамнограѓанство како национално малцинство. Тоа значеше дека програмските цели и задачи на НОФ кој му ги соопшти Цветко Узунов - Абас не важат.

Македонските организации (НОФ и АФЖ) со ничкосан углед пред новиот господар Захаријадис - КПГ почнаа уште една однапред изгубена битка во еден типичен на тоа време - деклариран демократски централизам и тоталитаризам. Ете, како македонскиот народ, сега со новите препораките од оние кои до вчера што му пропагираа “Обединета Македонија” треба сега да продолжи да ги брани изгубените битки.

Што ова значеше за Македонците кои до вчера членуваа во НОФ, АФЖ и НОМС, кои од “бранители на национални борци - за македонската нација” по нечија наредба се трансформираа -

преминале во “војници на ДАГ” - борци за социјализам во Грција.

И, што се случи? Зошто не се остварени суштинските стремежи на Македонците, а на фронтовите погинаа повеќе од 20 илјади Македонци? Кој е виновен за изневерените надежи? Како се пишуваше мрачното историското досие. Каков интерес имавме ние Македонците од Граѓанската војна?!

По овој чин, во т.н “Слободната територија” од која беше поголемиот дел во Македонија и дел во Епир, генерал Маркос почна со масовни мобилизации. Мобилизираните, се распоредуваа во воените единици дури и 10 до 20 во иста единица од исто село и во битките имаше случај да погинат повеќе борци од исто село, па дури од поблиски по род. Генерало Маркос, се понашаше како господар.

Битките на мојата генерација, со нови илузии низ идеолошкиот активизам.

По отстапувањето на Тито, македонските лидери на НОФ и АФЖ беа со намера инсталирани во штабовите како “одговорни за Македонците во Штабовите на ДАГ - беа најголемите сејачи на илузии”, само за да не уверуваат дека само со жртви македонскиот народ ќе дојде до слобода.

Сега, НОФ и АФЖ на генерал Маркос, му служеа како сервис, а тоа не важеше за цела Грција. Последица на таквите мобилизации доведоа до жалосна положба и секој се прашуваше: зарем било можно само од едно село да загинат толку луѓе. Ние Македонците во ДАГ сега требаше да се бориме за демократски вредности, но тоа по наредбите на новите господари кои никогаш не сме го правеле со демократски методи, посебно спрема македонскиот селанец и целокупното цивилно население се однесуваме со брутални и диктаторски методи. Луѓето беа масовно регрутирани постари мажи и жени, децаде одземени и сите ние гиневме за демократска и социјалистичка Грција.

Која е вистината? Што се случи со Македонците кои беа нападнати од НОФ и АФЖ за “Обединета Македонија”? Дали навистина има некакво “ПРИЗНАВАЊЕТО ОД КПГ” и е договорено со Македонците? Или е договорено со тие на кои до вчера манипулираа со нас и им станавме слуги? Сега на НОФ и АФЖ по “братството и единството” им недостигаше политички идентитет. Тие и така хронично страдаа од недостиг на принципи: принцип е основна вистина или појдовна позиција која служи како темел за изградба на систем, уверувања и однесување спрема сопствениот народ. Ако тие како политичка партија (која го кренала народот во востание) отстапила од принципите (темелните вредности) на кои ја заснова политичката идеологија и сега ги жртвувала за дневни потреби и интереси, таа во очите на македонскиот човек станува не одговорна - шкарт.

Македонците, спрема договореното Тито и Захаријадис ќе треба да ја измени програмската цел на НОФ во која сега ќе гласи: “НОФ и АФЖ ќе се бори во сојузот со грчкиот народ за спасување на македонскиот народ од физичкото истребување”.

Идеолошка офанзива со својот космополитизам (против македонската национална свест) страшно го разниша македонскиот староседелски корен.

Состојбите беа уште пострашни, бидејќи тие потекнуваа од највисоките политичари (на НОФ, АФЖ и КПГ). Политичарите, дури и во Граѓанската војна, негуваа опасни анахронизми во нашето национално опстојување и живеење, напаѓајќи ги своите политички противници - комитите и сите тие Македонци кои не гледаа никаква корист од таквата војна. Дали (НОФ и АФЖ) беа свесни колку со тоа го оптоваруваа и го навредуваа својот сопствен народ, а посебно младите македонски поколенија (деца на комити и деца на партизани-комунисти). Дали беа свесни колку им ја заматуваа младата душа и нивната национална свест.

Во заклетвата на борецот во редовите на ДАГ во основа се вели: Јас син на грчкиот народ борец на ДАГ (Демократската армија на Грција) ќе се борам за да го одбранам интегритетот и

безбедноста на државните граници на татковината-Грција... и.т.н.).

Нови (слепи) патишта на слободата низ големиот идеолошки систем - “Братство и единство”. Македонците се најдоа пред тупаницата на омразата и им се нудеше само лажна надеж.

Парадоксално, но човековите права по “Братството и единството” од октомври 1946 година, Македонците се најдоа на листата на ДАГ (Демократска Армија на Грција), која по заповебед на своите политички лидери (Тито и Захаријадис) и Македонците војуваа во нивно име. Потоа, не се видоа ни човечки права и ниту биле ценети како човечки суштества. Семејствата на сите се раслоија и разделија што скоро ни по полавек на можеа да се приберат. Не во своите прадедови домови насопствената земја, туку низ целиот свет стана жртви на поданството. Тоа беше цената која требаше да ја платат Македонците.

Човечкото во Македонецот, кои сакаше да живее и божественото во него што живееше со векови и неизмерно си го сакаше прадедовото, за жал, мора да признаеме дека ни беше уништено, токму од нашето неконтролирано поданство: да не разменуваат како робови.

Се покажа дека нашето македонско простумение, не го сакаше ни Тито, а најмалку Захаријадис и тие добро знаеја дека таа војна нема никогаш да победи.

Раководствата на македонските организации НОФ и АФЖ, поразени од страотното сознание дека ништо нема од она што им го кажал при нивното формирање во Скопје Македонските доброволци и сиот македонски народ кои беше организиран за таквата цел, не можеа лесно да се отргна од чувството дека некој зад нивниот грб во војната се договорал за таквата измама. Тие Беа посрамени пред македонскиот народ, бедни, базрадосни, очајни живеаа со страв од клетва.

Многу од нив се прашуваа: “Треба ли да тргнам и да продолжам, по овој пат? Или треба да му објаснам на мојот народ дека сме лошо намамени...”

Но, ние борците (и обичниот македонски селанец), тоа не го знаевме и редно е да си признаеме дека добро соработувавме како жртви во секој поглед на политиката што ја водеа овие лидери спроведувајќи ја преку НОФ и АФЖ, но и по војната со презентираната секторска историја.

По “братството и единството”, македонските организации НОФ и АФЖ, беше повеќе од јасно дека битката за “Обединета Македонија” беше изгубена, тогаш зошто токму овие организации го повикуваа македонскиот народ да ги следи!

По овој чин: поразена беше во македонските организации НОФ и АФЖ, моралот, радоста, надежта и самодовербата на Македонците под Грција!

Значи: Историските фактите кажуваат дека: Врз основа на одлуката меѓу Тито (КПЈ) - Захаријадис (КППГ) од 14 октомври 1946 година, набрзо пристигнаа претставени: Караиванов од КПЈ и Јоанидис од КППГ и ја прогласија следната спогодба: “Македонските организации НОФ (АФЖ и НОМС) и нејзините раководства поминуваат во целост под КППГ, а вооружените мали македонски единици во единиците на ДАГ под раководство на генерал Маркос”.

Значи, се е договорено на рамниште на државност: Југославија и Грција (КПЈ и КППГ). Тоа значи, строго се придржуваа спрема Букорешкиот договор 1913 година и распутањето на организација ВМРО (об), настапува уште еден тежок удар на македонскиот народ во Ег. Македонија.

Сето тоа ме потсетува на макотрпното наше признавање и не признавање од КППГ Грција и КПЈ Југославија во далечниот период кога КОМИНТЕРНАТА (Комунистичката интернационала) по поделата на Македонија имала погрешна политика во однос на Македонија и македонското национално прашање во периодот од 1919 - 1923 година. Таквата политика

била заснована тезата дека во Македонија живееле преставници на сите балкански народи и ниту еден од нив не преставувал апсолутно мнозинство и затоа македонското прашање било третирано како географско македонско прашање, не како македонско национално прашање.

Комунистичката интернационала, признавањето на македонската нација како етничка реалност ја призна по разговорите водени помеѓу Коминтерната и ВМРО, кои интензивно се воделе во Виена во 1923 година. Во декември истата година бил потпишан еден “проект за спогодба меѓу ВМРО и руската советска република”.

Исто така, во Декларацијата на ЦК ВМРО од 29. 11. 1924 година, ВМРО се обврзувала дека ќе се бори за ослободување и обединување на Македонија во една самостојна држава во своите природни, етнички и географски граници.

И во резолуцијата на Петиот конгрес на Коминтерната (Москва, 1924), се вели: “македонското прашање се поставува како национално прашање” и Македонците ќе се борат за “обединета и независна Македонија.”

Во манифестот на ЦК КПГ, кој бил донесен веднаш по освојувањето на политиката за “обединета и независна Македонија” на Третиот вонреден конгрес во 1924 година.

А што да речеме ние Македонците под Грција, за мамката во Граѓанската војна, што била проектирана од КПЈ и КПГ и доживеавме ископачување од многу вековните огништа!?

ЗАВРШНАТА РЕЧЕНИЦА

Сувогорски се исправи и рече: Овоа мие последното предавање. Но ние сите уште многу години во маглата ќе го бараме нашето минато. Војната и Сибир ме натоварија толку многу што не знам од кој пат да се вратам дома. Само сакам да им запалам свеќа на моите предци. Тој осети дека дека има мачнина во стомакот. Ги присобра растурените листови со своите белешки, се поздрави и си замина низ магловата квечерина, но по толку

предавања, никогаш не ги откри трагите кои водеа до неговата смрт.

Живееше со некака надеш можеби смртта ќе настапи пред да му мине стравот... Ете како реалноста и сегашноста ни станаа привремена категорија. Фаза за одбрана, фаза за смирување... Се разбира, историјата, посебно нашата, македонската (викана “Егејската”), знае да си поигрува со нашата судбина... вели СУВОГОРСКИ.

НЕПОБИТНИ ФАКТИ

ПРАКТИЧНО, НИЕ МАКЕДОНЦИТЕ ПЕТ ГОДИНИ
ОДЕВМЕ САМО ПО ТОЈ ПАТ, СТРОГО, КОНТРОЛИРАНИ И
ПОД ТУЃА (МЕЃУНАРОДНА) ПРИСМОТРА. И НЕМАВМЕ
ДРУГ ИЗБОР, ТУКУ САМО:

(Војната, конфликтите, суровостите, трагедиите и злосторствата
што долго не се забораваат.)

ФАКТ. БР. 1

На 5 мај 1949 година, Ф. Меклеан, се сретна со Тито во Белград. Маклеан по директива на британската влада побара од Тито гаранции за еден решителен пресврт на Југославија спрема ДАГ, со возврат доделување на економска помош од западните земји. Тито на Маклеан му призна дека Југославија во минатото ја помагал ДАГ, но, потенцирал дека ситуацијата веќе е променета. Сепак, не може да откаже давање на азил на бегалците од Грција, на кои сега не им дозволувал да се вратат во своите формации. Тито се обврзал дека во иднина на ниеден Грк бегалец нема да му се дозволи повторно да стапи во редовите на ДАГ и нема да им дава помош на партизаните. Тито побарал од Меклеан да не биде обелоденета оваа негова обврска, бидејќи едно такво нешто многу ќе ги изложи Британците да го одржат ветувањето, информирајќи ги само Американците. Ф. Меклеан бил шеф на Британската воена мисија во ВШ на НОВ И ПОЈ.

ФАКТ. БР. 2

ОФИЦИЈАЛНО ПРОГЛАСУВАЊЕ НА НОФ ЗА
АГЕНТУРСКА ОРГАНИЗАЦИЈА И СО ТОА НИ ЈА СТАВИЈА
ЈАМКАТА

На 20.06.1949 година на состанокот одржан во една пештера меѓу селата Орово и Нивици, Преспа, во реонот “Африка” на состанокот кој го отворил генералниот секретар на КПГ Никос Захаријадис, кој меѓу другото, го потврдил следното: “...НОФ е агентурска организација која ја пречеше реализацијата на

линијаа на КПГ и со тоа му нанесе штети и непријатности на демократското движење во земјата. Во земјата Македонија дејствува и уште има корени на трите агентури: на ОЗНА, на ЈА и на Колишевски, која ги контролира првите две агентури. Сите агенти на југословенските известителни служби даваа писмени обврски дека доследно ќе ја извршуваат агентурската работа...” види стр.175.

ФАКТ. БР. 3

Во педесетите години,грчките комунисти,настојуваа да ја сменат и азбуката на македонскиот јазик. Таквиот актив беше организиран во Полска. Да се прифати бугарската азбука тоа го организира новата организација - ИЛИНДЕН. Преставници беа и од ТАШКЕНТ.

Се покажа дека нашето македонско простумение, не го сакаше ни Тито, а најмалку Захаријадис.

БЕЛЕШКА ЗА ПИСАТЕЛОТ

Стојан Кочов е роден во 1930 година во селото Турје, Леринско. Во годините на Граѓанската војна во Грција (1946-1949) е активен учесник во единиците на ДАГ. Од 1950 до 1957 година живее и се школува во СССР, се до своето враќање во Р. Македонија во 1957 година.

Дипломирал на белградскиот универзитет. Живее во Скопје.

Автор е на делата:

1. СРЕДБА раскази “Студентски збор” - Скопје, 1989;
2. ЕДНА МРТВА ВОЈСКА - поезија “Македонска книга” - Скопје, 1992;
3. (САМО) ЖРТВУВАЊЕТО НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД ПОД ГРЦИЈА - критички огледи “Матица македонска” - Скопје, 1994;
4. МРТВОТО ЛИЦЕ НА ВОЈНАТА - ПОЕЗИЈА “Македонско сонце” - Скопје, 1996;
5. ЃОРЃИ ПЕЈКОВ - МАКЕДОНСКИ ВОИН НИЗ ИСТОРИЈАТА НА ДАГ (1945-1949) - Монографија – “Академик” - Скопје, 1996;
6. ТАЛКАЧИ - роман, “Матица македонска”, Скопје, 1997;
7. НОВА ГОДИНА ВО ЗЕМЈАНКИТЕ НА ГРАМОС - роман “Матица македонска”, Скопје, 1998;
8. КАЗНА БЕЗ ВИНА - роман “Матица македонска”, Скопје, 2001;
9. ВО ПРЕСРЕТ НА СУДБИНАТА - раскази “Огледало”, Скопје, 1998;
10. ИДЕОЛОШКИОТ АКТИВИЗАМ НАД МАКЕДОНЦИТЕ ПОД ГРЦИЈА - критички огледи, “Матица македонска”, Скопје, 2000;
11. ЕСЕИ И ЛИТЕРАТУРНИ ТОЛКУВАЊА - критички огледи, “Матица македонска”, Скопје, 2002;
12. КОБА И ГНЕВ - Раскази “Менора”, Скопје, 2010;
13. ГРОБАРОТ ОД ЛЕРИН - роман “Детска радост”, Скопје, 2001;
14. БАЛКАНСКА САГА - роман “Макавеј” - Скопје, 2004;

15. БИЛЕТ ВО ЕДЕН ПРАВЕЦ - Историски критички огледи “Матица македонска”, Скопје, 2004;
16. ГОЛЕМОТО ВРАЌАЊЕ НА ТАЛКАЧИТЕ - роман “Современост”, Скопје, 2006;
17. МАКЕДОНЦИТЕ НИЗ ПЕКОЛОТ НА ЦРВЕНОТО ГУБИЛИШТЕ - Историски критички огледи “Матица македонска”, Скопје, 2007;
18. ВОИНОТ И МАРГАРИТА - Роман “Матица македонска”, 2008;
19. ЈАМКА - роман “Матица македонска”, Скопје, 2009;
20. ВРАЌАЊЕТО НА ПОТОМЦИТЕ - роман “Менора”, Скопје, 2009;
21. ГЛАСОТ НА ТАЛКАЧИТЕ - Поезија, 2009;
22. ЕДНОВЕКОВНО МОЛЧЕЊЕ - роман, 2011;
23. ТАЛКАЧИ (НОВЕЛА ЗА ПУСТИНАТА КОЈА ВЛАДЕЕ СЕГА ВО РОДНИОТ ЕГЕЈ И ЗА ИЗГУБЕНИТЕ ИЛУЗИИ НА ТАЛКАЧИТЕ НИЗ ВИОРОТ НА СУДБИНАТА ВО ГОДИНИТЕ НА Г.ВОЈНА (1945-1949)).

ПРИЛОГ - СВЕДОШТВА

Каков бил човекот што се издагнал од сиромашко македонско момче до револуционер раскажува:

Уранија Раковска, сопруга на “сталинистот” Павле
Сакам да се знаат имињата на тие што ни го уништија животот

Од Грција избегале зашто се бореле во Граѓанската војна, “скапале” во затвори во Сибир и во Казахстан како титовисти, дошле дома во Скопје за да ги прогласат за сталинисти и националисти. Поради тоа што ги жигосале УДБА и некои луѓе за личен интерес, никогаш не можеле да бидат тоа за што сонувале – Македонци. Ова е животната приказна на Павле Раковски и на неговото семејство, еден од водачите на Граѓанската војна во Грција во воденскиот реон. Тој никогаш не ја дочекал судбината да ја види самостојна Македонија, ниту, пак, да го види тоа за што бил кодошен. Сега неговото досие е пред комисијата за лустрација која преку објавувањето на имињата на соработниците постхумно ќе го рехабилитира Раковски.

Приказната за неговата трагична судбина, како тајните служби и личните интереси на некои тогашни и сегашни функционери ни ја раскажува неговата сопруга – Уранија Раковска. Сега веќе 85-годишната старица во својот дом во скопски Чаир не пречека со досието в раце. Самиот поглед кон огромниот куп хартија службени белешки од УДБА, КОС и од други служби доволно е да наежи. Нема потреба некој да раскажува што се има во тие страници за да добие претстава што им направил системот на ова семејството во изминатите 50-ина години.

- Е ова ни го направија. Целиот живот ни го претворија во хартија - покажува Уранија. Потоа лист по лист ги врти белешките и почнува да плаче. Голготата на Раковски ја поминала и таа, како и нивните син и ќерка. Уранија е “обработувана” од службите во досието на мажот, исто по идеолошка природа. Синот и ќерката, пак, секогаш биле обележани како деца на Павле и на Уранија, па и за нив не се

наоѓало работа. Поради тоа, ќерката заминала да живее во Канада. Страдале дури и нивни пријатели.

- Напати во досието се споменуваат луѓе што влегле во домот на Раковски, со препорака од соработникот и напомена од службените лица и тие да се проверат од службите. Така луѓе, комшии по потекло од Буф, село во близина на селото од кое потекнува Павле, ги повикавме на кафе оти Павле немаше никој од своето село во близина. Тие луѓе се најдоа во неговото досие само затоа што доаѓаа кај нас на гости - ни вели Уранија.

Досието на Раковски е цврст доказ за тоа што им се случувало на илјадници граѓани кои само поради различното мислење од политичкиот естаблишмент, идејата за самостојна Македонија, но и поради лични интереси на поединци. Семејството на Раковски не се откажува од тоа да ја дочека правдата за ваквиот речиси маченички живот во “куќен притвор”. Уранија веднаш откако се донесе законот за пристап до досиејата на претходниот режим во 2001 година, побарала од Министерството за внатрешни работи дали има досие за Павле и за нејзе водено од службите. Првичниот одговор бил дека нема. Но Уранија била упорна.

- Знаев дека тој одговор не може да биде точен. По толку мачен живот очигледно поради некои луѓе не е можно да нема досие за нас. Поднесов ново барање, поединечно за Павле Раковски и поединечно за мене. Ми договорија дека за Павле има, а за мене не. Тогаш ги добивме овие десет килограми хартија – раскажува старицата.

Од партизан во Воден до титовист во Алма Ата

Раковски е родум од Клештина, село во близина на Лерин. Израснал во Лерин, каде што завршил и грчка гимназија за да стане даскал. Со почетокот на Втората светска војна се приклучува во редот на партизаните и притоа го организирал македонскиот отпор во Воденско, а неговото партизанско име е Гоце или Гоче. Во 1944 година сакал да оформи македонски баталјон, но неговата идеја наскоро била откриена и морал да пребегне за кратко во вардарскиот дел на Македонија. Се враќа

за време на Граѓанската војна, кога е издадена наредба од Грците да го убијат. Во 1949 година е уапсен во Албанија и со брод за затвореници некако го транспортираат до одредена непозната дестинација, за на крајот да заврши во самица во Москва. Во самицата е затворен 2,5 години. Грчките службеници ја известуваат Уранија дека е мртов, а нејзе ја депортираат во Полска.

- По 2,5 години на Раковски му кажуваат дека неговите пријатели кажале оти е титовист и како таков е осуден на робија во Сибир каде што треба да пренесува вреќи со камења. Таму е држен некаде до 1955/56 година. По смртта на Сталин неговата казна е ублажена и тој е префрлен на куќен притвор со ограничено движење во Алма Ата, Казахстан. Јас од Полска, веднаш штом ми јавија дека е таму заминав да го видам. Но откако ми истече визата за престој, Русите не ме пуштија да излезам, односно и мене ме ставија со Павле – се потсетува Уранија.

По неколку години Павле испраќа писмо до Хрушчов дека не е виновен за делото за кое е обвинет, и така на 1 март 1960 година, веќе со две деца, Павле и Уранија добиваат виза да заминат за Скопје - Македонија.

- Бевме пресреќни дека најпосле стигаме во Македонија – нашиот сон. Но возот застана некако многу порано од очекуваното. Се качија две неуниформирани лица и не зедоа со нив. Бевме во Белград. Попусти беа забелешките на Павле “ова е Белград, ние одиме за Скопје, за дома”. Не држеа неколку дена, со децата, затворени во полициска станица во Панчево. Постојано не испрашуваа што сме мислеле за режимот, за која Македонија зборуваме. За на крајот да не пуштат да си дојдеме за Скопје - вели Уранија.

Во Скопје првично, како осомничени за сталинизам со месеци биле држени во хотелот “Бристол” со ограничено движење, за потоа да се сместат во стан во Кисела Вода.

- И тогаш почна уште поголем ужас за нас. Доаѓаа луѓе пријатели на Павле од Егејска Македонија и од времето на

партизанството, тогаш веќе функционери во овој систем. Павле не се откажуваше од идејата дека на Македонија треба поинаков систем и поради тоа не можеше никако да најде работа, а постојано имавме и проблеми. Еднаш дури го натепаа непознати лица. Случајот го пријавивме во полиција, но никој не сакаше да не слуша. Наместо тоа, нас почнаа да не испрашуваат. Така, од Грција избегавме оти н мачеа, скапавме во затвори во Сибир како титовисти, дојдовме дома во Скопје за да не прогласат за сталинисти и националисти. Поради тоа што не жигосаа УДБА и некои луѓе за личен интерес, никогаш не можевме да бидеме тоа за што се боревме - Македонци - вели Уранија низ солзи.

Според обемот, досието на Раковски, под кодно име “Повратник”, е едно од најобемните досиеја воопшто. Следен е по неколку линии, на крајот го следеле по линија на “анархолиберализам”. Документот има над 3.000 страници и е искодошен речиси секој негов ден од моментот кога стапнал на македонска почва до неговата смрт во 1988 година. Дека не бил “случаен лик” како што наведувале некои негови соборци од Егејска Македонија, а потоа соработници на службите и функционери во минатиот систем говорат токму илјадниците страници. Чуму толку ангажман на службите за некој сосема случаен? Дека бил истакнат водач говори и тоа што имал личен контакт и со Лазар Колишевски, но потоа се разишле поради идеолошката определба на Павле за самостојна Македонија, како и за тоа дека “режимот на Тито не бил добар за македонските национални интереси”. Имињата на главните соработници во верзијата на Уранија се покриени со црно, сепак некои имиња во неколку наврати се провлекле. Според тоа што таа можела да процени, заедно со нејзините деца додека го анализираше досието е дека се споменуваат повеќе десетици кодоши. Меѓу нив се и оние 11 лица кои со Павле биле експедитирани од Грција, преку Албанија до Сибир. Меѓу нив се наоѓа еден починат поранешен директор на издавачка куќа, двајца поранешни функционери од судството чии внуци денеска се дел од “борбата за човекови права” како истакнати членови на невладиниот сектор, но и други препознатливи имиња од јавниот живот.

- Не ни се верува дека таму си ги најдовме првите комшии, многу блиски роднини, речиси сите пријатели...многу, многу ги има. Некои од нив беа сомнителни уште додека доаѓаа дома оти беа упорни да се дружат со нас иако ги одбивавме – вели Уранија.

Откако го добила досието, го дала на еден нивен пријател за да го објави, заедно со неколку дела на Раковски. Четири книги, меѓу кои и неговата автобиографија била отпечатена, постхумно, досието никогаш. Уранија го искористила сега новиот Закон за лустрацијата и побара од Комисијата за верификација на фактите да ги објави имињата на неговите кодоши имајќи пред вид дека некои од нив се познати поранешни функционери.

- Сакам имињата да бидат објавени. Тие што ни го зеаа животот ќе мора да се знаат кои се, а не со црно да бидат прикриени – вели Уранија.

Раковски успеал само еднаш посериозно да се вработи во својот живот, како директор на училиште во Кисела Вода во 70-тите, но тоа траело кратко. Потоа никогаш и никаде не се нашло работа за него. Одвреме-навреме публикувал по некој текст, главно за граѓанската војна и македонското прашање во Егејска Македонија. Но, дури и текстовите му биле под силна цензура и контрола.

Имено во неговото досие, голем дел од извештаите на соработниците се однесуваат на неговите текстови. Често во нив соработникот давал мислење дали делото е “погодно” за системот и дали треба да се објави. На пример, во Извештајот од соработник од 29 октомври 1983 година се коментира едно од делата на Раковски, притоа соработникот нагласува дека “неговиот текст за борбите во Егејска Македонија добил позитивно мислење од уредникот, но препораката од мене (н.з. соработникот) е дека делото не треба да се печати бидејќи Раковски сака да добие незаслужно политичка рехабилитација”. Соработникот го опишал делото како текст во кој се зборува дека Југославија и Грција правеле договори за македонскиот

народ, жртвувајќи ги македонските интереси во името на интересите на соседните држави.

Семејството Раковски ги испратило документите до комисијата за лустрација. За изненадување на Уранија, документите веднаш биле примени од Комисијата, но она што уште повеќе ја зачуудило е одговорот. Имено, пред два месеца, на 5 јули стигнал допис од Комисијата дека “државните органи ја известиле Комисијата дека не располагаат со податоци, списи и писма што се однесуваат на Раковски”.

- Тоа не разочара. Каде е оригиналот. Како може ние да имаме копија заврена со печат од МВР со службени белешки од Белград до Скопје и тоа добиена во 2001 година, а сега да ги нема. Каде се? – вели старицата.

РЕЦЕНЗИ

Прва рецензија на книгата

Со изострено чувство за селективност на одредени настани, личности и процеси, авторот на романот “Талкачи” Стојан Кочов, отворено и смело говори за идеалите и заблудите на нашите борци, раководени од други влади и туѓи команди во Граѓанската војна во грција. На страниците од ова возбудливо дело на показ изиава превласта на Македонцеот над Македонецот, а во тој контекст кулминира националната погибија.

Личноста на Павле Раковски олицетворена во името на Добрин Сувогорски, зазема средишно место во книгава. Неговата животна врвица е отсликана верно, почнувајќи од младешкиот идеал искажан во виорот на војната, па се до преживеаните трауми во занданите во Русија, но и во “слободата” во родната Македонија заедно со своето семејство минува низ Сцили и Харидби, дочекувајќи ја смртта рехабилитацијата од власта, а, апсурдот да биде поголем, по смртта доживува рехабилитација и од своите “верни”, соборци и дргари.

“Талкачи” е потресна приказна, за љубовта и занесот кон светите идеали за Таковината.

Раде Силјан.

Втора рецензија на книгата

Делото Новела за талкачите претставува извонреден спој на историски настани и лични судбини, спој кој почитуваниот автор Стојан Кочов на виртуозен и само нему својствен начин успеал да го преточи во една целина. Стојан Кочов е еден од ретките хроничари и толкувачи на настаните кои се случуваа во егејскиот дел на Македонија во текот на Граѓанската војна и последиците кои следуваа по таа временска рамка. И доблесно е да се потенцира дека Кочов е херој на нашето време бидејќи тој, преку пишаниот збор, постојано им пркоси на заборавот и на лажните сведоштва. Ова го пишувам имајќи го предвид

фактот дека кога многумина молчеа Кочов и неговите дела беа авангардата која ни ја овозможуваше средбата со вистината, без оглед на тоа каков облик имаше таа.

Неговите ликови и настаните низ кои тие ликови минуваат истовремено се сурово реални и реално сурови. Авторот, низ призмата на можноста да се патува низ времето, стил кој е негова карактеристика и е постојано присутен во неговите дела, ни овозможува да се вратиме во времето и просторот и да се соочиме со премрежињата на Македонците од егејскиот дел на Македонија.

На ова место се присутни лажни поборници за основните човекови права на Македонецот, како и оние кои потојано се залагаа за компромис. Само малкумина ја увидоа опасноста од компромиси и епилогот од тоа сценарио, бидејќи историјата не научи дека секој компромис во кој се бара учество на Македонецот е како ненаситен свер кој ја пие македонската крв. И треба да учиме од минатото, токму од трудовите како овој на почитуваниот Кочов, дека секогаш кога македонскиот народ бараше да биде еднаков со другите, да биде свој на своето, македонските жртви никогаш не беа оставени да почиваат во мир, туку постојано изникнуваа мародери, оние кои се движат помеѓу мртвите тела на бојното поле и истите ги ограбуваат. Понекогаш тие мародери ги ограбуваа малубројните вредни предмети на паднатите Македонци, многу почесто им ја ограбуваа славата и жртвата.

Е токму заради погоре наведеното Новела за талкачите е извонреден труд. Бидејќи во него нема компромиси, затоа што авторот храбро се соочува со тегобите на минатото и ни ги пренесува.

Ова е дело за малкумина знајни и многумината незнајни, за оние кои немаа име и презиме, за оние кои се викаа меѓусебно другари. И како соборците кои беа другари одеднаш станаа другари иследници, другари кои се сомневаа во доскорешните соборци. Основната цел на овој труд е да придонесе во пренесувањето на вистината од генерација на генерација, да претставува еден патоказ за сегашните и идните генерации кои

се движат кон иднината, кои со себе го носат заветот да не го забораваат минатото.

Со почит,
проф. д-р Теон Џинго
15 декември 2016 г.

КРАТЕНКИ

АФЖ	АНТИФАШИСТИЧКИ ФРОНТ НА ЖЕНИТЕ
ГШ	ГЛАВЕН ШТАБ
ДАГ	ДЕМОКРАТСКА АРМИЈА НА ГРАЦИЈА
ЕАМ	НАЦИОНАЛЕН ОСЛОБОДИТЕЛЕН ФРОНТ
ЕДА	ГРЧКА ДЕМОКРАТСКА ЛЕВИЦА
ЕЛАС	ГРЧКАНАРОДНООСЛОБОДИТЕЛНА АРМИЈА
ПОН	НАЦИОНАЛНА СЕГРЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА
НА МЛАДИТЕ	
ПГ	ЗЕМЈОДЕЛСКА ПАРТИЈА НА ГРЦИЈА
ИБ	ИНФОРМБИРО
ЕППЕ	ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ НА ПОЛИТИЧКИТЕ
БЕГАЛЦИ ОД ГРЦИЈА	
КЗ	КРИВИЧЕН ЗАКОН
КОЕМ	КОМУНИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА НА МАКЕ
ДОНЦИТЕОД ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА	
КПГ	КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА НА ГРЦИЈА
КПЈ	КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА НА
ЈУГОСЛАВИЈА	
КПМ	КОМУНИСТИЧКАПАРТИЈА НА
МАКЕДОНИЈА	
МАИ	ЕДИНИЦИ ЗА ЗАШТИТА НА
ВНАТРЕШНОСТА	
НОВ	НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛНА ВОЈСКА
НОД	НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛНО ДВИЖЕЊЕ
НОМС	НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛЕН МЛАДИНСКИ
СОЈУЗ	
НОФ	НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛЕН ФРОНТ
ООН	ОРГАНИЗАЦИЈА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ
ПБ	ПОЛИТБИРО
ПДВ	ПРИВРЕМЕНА ДЕМОКРАТСКА ВЛАДА НА
ГРЦИЈА ФОРМИРАНА 1947 ГОДИНА НА ГРАМОС, КОЈА	
НИКОЈ ДРУГ НЕ ПРИЗНАВА ОСВЕН ТАА	САМАТА
СЕБЕСИ.	
ПЕЕА	ПОЛИТИЧКИ КОМИТЕТ НА ОСЛОБОДУВАЊЕ
ПЗ	ПРИНУДЕН ЗАКОН
СНОФ	СЛАВЈАНОМАКЕДОНСКИНАРОДНООСЛОБО
ДИТЕЛЕН ФРОНТ	
УДБ	УПРАВА ЗА ДРЖАВНА БЕЗБЕДНОСТ

ЦК
ЦС

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
ЦЕНТРАЛЕН СОВЕТ.